

yeni demokrasi

May-Haz-Tem. 1990 Sayı: 32 Yıl: 4 Aylık Siyasi Dergi Fiyatı: 3000 TL (KDV Dahil)

4 13 VE SİVİL DARBE

KÜRT ELLERİNE SEFER OLUR, ZAFER OLMAZ

Onlar;

Yürekleri avuçlarında silah 1 Mayıs sabahındaydılar

4. YAYIN YILINA GİREN YENİ DEMOKRASİ'NİN BİYOGRAFİSİ

1987 Mayıs'ında yayın hayatına başlayan dergimiz, bugüne geldiğinde kan revan içinde yürüyen bir savaşıyı anımsatıyor.

Yayın hayatına başladığımız 87 Mayıs'ta da demokrasi, basın özgürlüğü, fafların tamamıyla bir **demagoji** ve **aldatmacadan** ibaret olduğunu biliyorduk. Ancak hayatın diğer alanlarında olduğu gibi bu alanda da bu demagojinin kitlelerin bilinçinde nesnellik kazanması, burjuvazinin kitleleri uyardırmaya zorlaması ile olanaklıdır. Kuşkusuz **Yeni Demokrasi**'nin yayına başlarken amacı bu değildi. Asıl olarak **siyasal gerçekleri propaganda etmek**, işçi-köylü ve emekçilerin faşizm tarafından hapsedildikleri karanlık ortamdan çıkmasını sağlamak ve tepeden tırnağa çürüyen **düzene hamle** ilhamı vermektir. Bunları amaçlarken, bu uğurda verdiği mücadelede faşizmin sayısız **saldırılarıyla** karşılaştı. Özellikle son bir sene içinde, hem yayın çizgisinin kazandığı **saygınlık**, hem kitlelerle direk temas imkanı veren büro faaliyetindeki **saygınlık** hemde son bir senede trajini 10 binden **15 bine** çıkartılmasındaki **kaçımsemez başarı** egemen sınıfları önemli oranda **tedirgin** etti.

Okuyucularımızın da dergisinin 3 yıllık yaşamına ilgi duyduğunu bilerek kısa bir bilgi vermek istiyoruz; 3 yıllık yayın yaşamı boyunca;

Kayseri temsilcimiz **Hasan Öztaşlamacı** 2 kez

Samsun temsilcisi **Cevdet Gündemir** 4 kez

Sivas temsilcisi **Murat Kaymak** 4 kez

Sivas muhabiri **Eşref Avcı** 2 kez

Bursa temsilcisi **Ali Rıza Altın** 1 kez

Bursa muhabiri **Ökkeş Karaoğlu** 1 kez

Kars temsilcisi **Sah İsmail Atik** 1 kez

İzmit temsilcisi **Kaya Güler** 2 kez

Kartal temsilcisi **Urfani Yıldız** 1 kez

Ankara temsilcileri **Ali Ekber Kaypakaya, Resat Çetinbaş, M. Ali Çakıroğlu** 2'şer

kez.

Merkez bürodan **M. Ali Eser, Mehmet Yıldırım** 1 kez, gözetilme altındılar. Bunlardan **A. Haydar Soyözmez, Resat Çetinbaş, M. Ali Çakıroğlu, Murat Kaymak, Ali Rıza Altın, Mehmet Yıldırım, Cevat Gündemir, Fikret Kararan** ve **Ökkeş Karaoğlu** ağır iskencelere maruz kaldılar. **İskencelerin çoğu adli tıp raporuyla belgelendirilirken**, sözkonusu temsilci ve muhabirlerimizden **M. Ali Çakıroğlu** ve **Resat Çetinbaş** 3 ay, Kayseri temsilcimiz **Hasan Öztaşlamacı** 1 ay tutuklu kaldıktan sonra bırakılırken, Şubat 90'dan sonra tutuklanan **Ali Rıza Altın, Ökkeş Karaoğlu, M. Yıldırım, Murat Kaymak** ve **Eşref Avcı** halen tutuklu bulunmaktadır. Özellikle Bursa büromuz elemanlarının tutuklanması **tanrı bir komplotu** senaryosunun oynanması sonucu olmuştur, keza Sivas'ta da aynı oyunlar sözkonusudur.

3 yıllık yayın hayatımız boyunca 9'u özel sayı olmak üzere çıkardığımız 40 sayıdan **29'nun toplatıldı**. Toplatılan bu sayılarda yer alan çeşitli yazılardan dolayı açılmış bulunan soruşturmalardan biri beraat olmak üzere sonuçlanan 4 davamız iki önde yazarlarımıza 7'şer yıl ceza yazı işleri müdürlüğümüzde 11'er milyonluk paraya çevrilebilir 6 yıl 8 ay hapis cezası verilmiştir. Sadece sonuçlanan bu iki örnek baz alınrsa açılmış bulunan soruşturmalarda yansıra aleyhimize sonuçlanması durumunda bile Yazı İşlerimiz 800 milyona yakın para cezası ödemek durumunda bırakılacak, yazarlarımız da **yüzylerce yıl** hapis cezası yatacaklardır. Toplatılma ve soruşturma gerekçesinin tamamı, **komünizm propagandası, Kürt sorunu dolayısıyla milli duyguları zayıflatma, devletin manevi şahsiyetini rencide etme...** gibi iddialardan ibarettir.

Son-113 sayılı kanun hükümlerinde karartılan emrin getirdiği yükümlülüklerde göz önüne alınrsa, zaten şimdiki dek bir mukavemet armıyla çıkabilen dergimiz ve diğer devrimci demokrat basın, bundan böyle yasalar engelini aşmayı **kan revan içinde bir savaşı**' edasıyla başarmalarına çıkabilir. Aksi durumda yasal bir sosyalist dergi devrim sonrası koşullarla olanaklıdır. Bunu başarmak ise okuyucularımızın **devrime yaratıcı gücünü koymasıyla** mümkündür.

yeni demokrasi

UMUT YAYINCILIK
Ve Basım Sanayi Limited Şirketi
Adına Sahibi
Feyzullah KOCA
Genel Müdür
MAHİR ERER
Genel Yayın Yönetmeni
Hilmi YILDIRIM
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Tuncer DELAVEROĞLU
Yayın Danışmanı
Haydar UĞUR
Teknik Sekreter
MAH DOĞAN

Yönetim Yeri: Fıratlı Cad.
Ortaklar İşhanı No: 3375-77
Çengelbaşı-İstanbul
Tel: 528 09 33 - 514 00 20

BÜROLAR VE TEMSİLCİLER

- * ANKARA A. Ekber KAYPAKAYA
Nispetiye Cad. No. 80/2 Mahape
Tel: 230 63 27
- * KARTAL İrfan YILDIZ
İstasyon Cad. Mirdilvül S. Anıl Han K. 2, N. 6,
Kartal-İstanbul
- * DIYARBAKIR
İntiş Cad. Modern Çarşı No: 325 K. 1
- * İZMİR A. Haydar UMUT
Kontelli Cad. 2. Katlı S. No. 49-202
- * İZMİR Kaya GÜLER
İzmirli Cad. Ata Er İşhanı No 184, K 2-28
- * BURSA A. Rıza ALTUN
Ararık C. Konayıcı İşhanı K 5, No: 248
- * KARS Şah İsmail ATIK
Kazım K. Bekir İşhanı K 2, No: 217
Tel: 169 84
- * KAYSERİ İhan ARSLAN
Sivas Cad. Sat İşhanı K5, No: 605
Tel: 11 06 01
- * SİVAS Murat KAYMAK
Süleyman M. Eski Belediye Sok.
Seğirlik İşhanı No: 309
- * SAMSUN Cevdet GÜNDEMİR
- * AVRUPA TEMSİLCİLİĞİ
Kohlenstraße 16 8900-Augsburg 1/BRD
Tel: (821) 514 026
- * AVUSTRALYA
P.O. Box 58 Regent Park 2143 Sydney
- * FRANSA
17, Rue De L'ecoleur 75010 Paris
- * HOLLANDA
Shijkerstraat 203 6828 DD Arnhem
- * İSVİÇRE
Herengasseweg 19 4054 Basel
- * AVUSTURYA
Münzwardengasse 5/9 1060 Wien

ABONE KOŞULLARI

6 aylık 18.000 TL, 30 DM - 15 \$
1 yıllık 36.000 TL, 60 DM - 30 \$
Yurtiçi Hesap No: UMUT YAYINCILIK
Akbank Bahçelievler İst. Şubesi
Hesap No: 6720-7 DEN
Yurtiçi Hesap No:
Akbank Bahçelievler İst. Şubesi
Döviz Tevdiat Hesabı No: 6764-5
Yurtiçi Abonelik Hesap No:
Konto No: 1962520 BLZ:
72050000 STADSPARKASSE AUGSBURG
Dişgi : Rosa Dişgi
Baskı : Yıldızlar Matbaası
Dağıtım : Hürriyet Holding A.Ş.

May-Haz-Tem.1990

SUNU

32. sayımızda bir kez daha Yeni Demokrasi'yi sizlere ulaştırmaktan dört aylık bir gecikmeyi/geciktirmeyi beraberimizde taşıyoruz ve sanırdık bu yazıyı yazarken daha dergimizin basılıp basılmayacağı konusunda emin değildik. Çünkü tam üç aydır İstanbul'da dolanmadığımız matbaa kalmadı diyebiliriz. Küçüğünden büyüğüne ulaştığımız tüm matbaalar ya ilkinda ya da yazılarımızın inceledikten sonra sözberliği yapılmışçasına aynı cevabı verdiler bize; "Hayır basamayız". 413 Nolu Kararın Hükümetteki Kararnası'nın yasatıldığı ortamda siyasi polisin bütün matbaaları dolayarak gözdağı vermesi bu sonucu doğurdu. Dergimizin olması olmaz niteliğindeki "413 ve Sivil Darbe" başlıklı yazıyı matbaaları basmaktan alakasızken hep aynı sözlerle karpıladı; "bu yazıyı çıkartın basalım". Fakat mevcut süreci değerlendirecek 1990 Türkiye'sinin gerçeklerini gözler önüne seren bu yazıyı çıkarttığımız anda dönemin istediği konuma düşecek ve bir anlamda "sakıncasız" olacaktır. Böyle "sakıncasız"lığın bizden uzak olmasını yeğleyerek bu yazı ol dnuğu halde çıkabilmenin koşullarını ararken üç ay geçti. Fakat bildiğiniz gibi bu üç ayda boş durmadık ve "413'e Başlayan Kararnameler Zincirine Hayır" kampanyasını içinde aktif olarak yer aldık. Bu kampanyayla ilgili yazımızda sayfa larımızla bulacaksınız. Ancak kampanyayı düzenlerken de 413'ü kaldırılabileceğimiz gibi bir düşünceye kapılmadık. Fakat kazanılmış mevziler "biz yasal yayın organıyız" diyerek bir çıpıda terkeden dostlarımız gibi olmadık. En azından teşhir faaliyeti yürüterek kararnamelerin faşist karakterini halkımıza göstermeye çalıştık.

Geldiğimiz süreçte 413'de dahil, bütün siyasi sorunları arka plana itmiş Türkiye işçi ve emekçileri ile Kürt ulusu için ölümlü kalım sorunu olan bir durumla karşı karşıyayız.

Emperyalistlerin; Irak'ın Kuveyt'i işgalini bahane ederek Ortadoğuda tergaşladıkları bir savaşa Türkiye'yi sürüklemeleri, Türkiye işçi ve emekçileri ile Kürt ulusunu ABD ve diğer emperyalistlerin çıkarları uğruna feda etmeye çalışmaları; cephe gerisinde de savaş hali terör ve kıyımıyla sonuçlanacaktır. Faşist devletin bu hazırlığına karşı yapılacak pey saydırıcı tutumu benimsemek ve alternatif mücadele içinde örgütlenmek.

Bu durumda ilişkin geniş irdeleyici ve perspektif sunan bir Sayı sayıya kısa zamanda okuyucularımıza ulaştırma çabası içinde olduğumuz için, bu sayımızda bulacağınız yazıların da sizlere ulaştırılmasında bir sorumluluk gördüğümüz için, ve biraz daha beklememin bizi çikarnması tehlikesiyle karşı karşıya bırakacağından günceli koymadık.

"413 ve Sivil Darbe" yazısının 1990 Türkiye'sinin mevcut durumunu ortaya koyduğu na belirten nitelik. Ancak okuyucularımızın bu yazıyı Mayıs ayında çıkacak sayımız için hazırladığımız bilheleri ve ona göre değerlendirmeleri gerekiyor. Konuyu bütünleyen "Kürt Elleri-ne Sefer Olur Zafer Olmaz" yazımız ise güncelliği yakalamada okurlarımıza yardımcı olacaktır.

Dergimizin dört aylık bir süreci kapsayan ve sayfa sayımızın kısıtlı oluşu nedeniyle bu sayımızda teorik yazılara ağırlık vermek zorunda kaldık. Ancak 1 Mayıs 1990'nun tarihselliği ve Türkiye kopallarmda ortaya çıkarıldığı tabloyu değerlendirmeden geçemeyeceğiz.

Bu sayımızda 31. sayımızda başladığımız sosyo-ekonomik yapı üzerindeki farklı görüşlerin eleştirisine "Türkiye'nin toplumsal yapısının tahliine Junker tipi geçiş ilgili ya da devrinden Prusya tipi kaçış" yazımızla sürdürüyoruz. Konuün dergimizin proleter devrimci hareket ve dergimize karşı bağlatığı kampanyaya ilişkin olarak "Komünarların ayak sesleri ve dogmatizmin sefaletine ilişkin" yazımız gerçekleri ortaya sermede yararlı olacaktır.

Grev ve Tarıf Direnişi ile ilgili yazılarımız işçi sınıfının ulusuna gönişleip, yaşanan terör- rübelerden den çıkarmasını sağlarken burjuva düşünceleri birkez daha gözler önüne serceğiz.

İsmail Beşikçi doğru tavırla "aydın tavrı"nın ne olması gerektiği konusunda aydın ve demokrat geçişen baylarımızla den verirken 100'ü aşkın öğrencinin onun çabasıyla bilinilen tavrı almasını destekledi ve yazdıkları açık mektuba sayfa larımızda yer veriyoruz.

Umutlarımız, Yeni Demokrasi'yi önceden olduğu gibi her ay sizlere aynı içerikle ulaştırabileceğiz. Bir daha ki sayımızda(?) buluşmak dileğiyle dostlukta.

İÇİNDEKİLER

Kürt Elleri-ne Sefer Olur, Zafer Olmaz.....	7
413 ve Sivil Darbe	7
İsmail Beşikçi'ye Açık Mektup	19
Mayıs Kızıldır, Şimdi Savaş Zamanı	20
Onlar Yüreklere Avuçlarında Silah 1 Mayıs Sabahında Savaşılar	24
Komünarların Sesleri ve Dogmatizmin Sefaletine İlişkin	31
Türkiye'nin Toplumsal Durumunun Tahliine Junker Tipi Geçiş	31
Ya da Devrinden Prusya Tipi Kaçış	40
İşçi Sınıfının Silahı; Bir Savaş Okulu ve Mücadele Biçimi Grev	47
Tarıf Direnişi	50
413'e Hayır Kampanyası	55
Sosyalizmin Sorunları: İki Çizgi Mücadelesi	56
Okuyucu Gözüyle	63

KÜRT ELLERİNE SEFER OLUR, ZAFER OLMAZ...

Komprador patron - ağa rejiminin 9 Nisan sakryonemiyle birlikte uygulanmaya soktuğu SS (sanstir-sürgün) kararname çerçevesinde Takrir-i Sükun stratejisi ile Kürt ellerine düzenlödükleri seferberlik bütün lazıyla devam etmektedir. Geniş bir cepheye topyekün saldırılar serisi halinde sürdürülen bu seferberlik Türkiye'deki mevcut demokrasinin erişilmez (!) erdemlerini bütün çıplaklığıyla gözler önüne sermesi bakımından önemli bir yer tutmaktadır. Demokrasi adına ne varsa hepsini katleden Kürt elleri seferberliği "milli mağ" dayanışması adı altında Kürt sorununun zoraki yasaklanması ve düzeni aleyhine silahlı gerilla mukavemetinin en sert biçimde cezalandırılmasını amaçlamaktadır. Halkın %90'ının temin ettiği mevcut rejimin elebağları bu senaça 413 sayılı Kararname (daha sonra bu kararnameyi dahada genişleten 421 ve 424 sayılı kararnamelerde dahil) çerçevesinde olağanüstü bölge valiliğini ilke genelinde basın ve matbaaların faaliyetlerinin bütünü üzerinde ve denetim hakkına sahip olana, sansür ve her türlü yaptırım uygulayabilme, bölgedeki "zararlı" unsurları bölge dışına sürgün edebilme, köy ve sınır boylarını "güvenlik" nedeniyle boşaltabilme, bölge genelinde her türlü direniş, boykot, grev gibi bütün toplu eylemlerin üzerinde karar mekanizması olabilme, 90 bin memur ve işçi konsantrasyonu ve istahden sağlayabilme hakkına sahip olma vb. gibi geniş yetkilerle donatarak geniş çaplı bir uygulamayı ilke siyasal yaşamına sokabilmek için hummalı bir çalışma başlamışlardır. Karşı devrim güçleri bu çabaların bir ürünü olarak tek tek matbaa ve dağıtım şirketlerini uyararak Kürt sorununa açık tavır belirleyen yayın organlarının basımını ve dağıtımını saç sayılacağına yetkili makamları ağzından tebliğ

etmişler ve bu yasakların uygulanmasını büyük bir titizlikle takip etmeye başlamışlardır. Bu uyarılar urubdan birçok devrimci, demokrat yayın organı yakın 'mar-kaj's alınmış, bir çoğunun basımı otomatikleştirilmiştir, sanstir bir tepkiyle çıkan yayın organları da hemen toplanmıştır. Yalnızca bilimsel araştırma niteliğindeki, Beşikçi'nin kitapları yasaklanmış, kendisi yıllarca hapis cezası istemiyle DGM'ce tutulmuştur. Yine Kürt sorununu inceleleyen bir dizi kitap, broşür, mülzik kaseti "milli duyguları zayıflatıcı" gerekçesiyle toplatılarak imha edilmiş, Perinçek hakkında dahi dava açılmıştır. Son olarak 2000'e Doğru ve Halk Gerçeği Dergileri süresiz olarak yasaklanmış, bu dergileri basan İhsak Mahbuba en gün stresyle kapanmıştır. Aynı gelişmeler sonrasında Babı-âlinin gazetecilik dışında her işle meşgul olan (özellikle de reklamcılık ve pazarlama alanında "hauri sayılır" tekel durumuna gelen) boyalı basın parollarının "Gineydoğunun G'si yazılmayacak" şeklindeki direktifleri uygulanmaya sokulmuş, bir dizi toplantı, miting, panel ve grev valî tarafından yasaklanmış yada stresiz iptal edilmiştir.

Egemen güçlerin son birkaç aydır benimsedikleri yeni siyasal stratejileri doğrultusunda Kürt sorununun tartışılmasının yasaklanması yanısıra düzen aleyhine silahlı gerilla mücadelesini bastırma için aldığı önlemler ise daha geniş bir alanda uygulanmaya sokulmuştur. Kürt sorununu asıl olarak silahlarla çözme perspektifine sahip egemen sınıf planları bugüne kadar ki Kontr-gerilla harbinden çıkardığı dersler ışığında gerilla güçlerinin Kürt ellerinin sınır ötesi kesimleri ile olan bağlantıyı kesmek, onun içeride kısırdılmışını sağlamak için sınır köylerini

tamamen boşaltılmasına yönelik bir dizi önlemler yapılmış, sınır boylarının mayınlanmasına özel bir yer vermiştir. Yine Vietnam deneyiminden çıkarılan "Stratejik Köy-cükler" dersleri ışığında uluşımı ve denetlenmesi önemli ölçüde olanaksız olan yitksek dağ köyleri boşaltılmış, bu köyler kasabalar yada daha alt topla yerleşim birimlerine nakledilmiş, birçok yörede zorunlu göç uygulamasına geçilerek sınırdaki bir "tampon bölge" oluşturulmuştur. Ayrıca bölgedeki piyade, jandarma, Özel Tim ve hava indirme birliklerinin sayısı yaklaşık iki kat artırılmış, koruculuk sistemi daha da geliştirilerek yirmi bin korucu silahlı alınılmış, onların başlı olduğu aşiretlerin bütün menasipları yedek silahlı Taneler halinde teşkil edilerek feodal güçlerin siyasi ve askeri potansiyeli en üst seviyeye harekete geçirilmiştir. İşte Takrir-i Sükun stratejisi çerçevesindeki Kürt seferberliği böylesine geniş bir askeri önlemleri de içermektedir. Aynı zamanda, rejimin kuvvetleri bu önlemler çerçevesinde gerilla mukavemetini tamamen ezme için oldukça geniş bir alanda topyekün askeri hareketler yürütmektedir. Bölgede hergün kırk "olağan" operasyon yapıldığı Kozakçıoğlu'nun basın toplantılarındaki açıklamalarında dile getirilmektedir. Bu "olağan" operasyonlara sınır boyu askeri hareketler, şehirlerdeki polisiye önlemler ve gerilla güçleriyle sağlanan "sıcak temas"lar sonrasındaki daha geniş operasyonlar dahil değildir. Yine bölgedeki 21.480 resmi korucunun, aşiret güçleri ile birlikte geceli gündüzlü "güvenlik" görevi ve günlük "olağan" operasyonu bu kapsam dışında tutulmaktadır. Rejimin güçlerinin geniş cephegedeki bu askeri hareketleri; "yeni" siyasal stratejiler doğrultusundaki kuşatma ve bastırma hareketinin oldukça "sıcak" bir zeminde yürütüldüğünü gayet açık ortaya koymaktadır. Çıkan silahlı çatışmalarda çok sayıda asker ve gerillanın ölümü yada yaralanması zeminin bu sıcaklığı hakkında yeterli ipuçları vermektedir.

Nevar ki Komprador Patron-Ağa rejiminin benimsediği Takrir-i Sükun siyasal stratejisi doğrultusundaki kuşatma ve bastırma hareketi daha gımdiden ciddi problemlerle karşı karşıyadır. Denilebilir ki rejimin Kürt sorununun tartışılmasını yasaklama ve düzen aleyhine silahlı gerilla mukavemetini bastırma ihtiyacının ürünü olarak benimsediği bu yeni siyasal strateji

teji içinden çıktığı ihtiyaşları karşılayamaz hale gelme rizikosunu bütün ekleleriyle varlığında hissetmektedir. Çünkü herse eklini geçen rejimin ele bağlarının olağanüstü önlemlerine rağmen Kürt sorunu bugün ülkenin en ciddi siyasal sorunlarından biri olarak harrerele biçimde tartışılmaya devam etmektedir.

Kürt sorunu, bugün günde ortalama kırk operasyonda kırk ayrı bölgede (Daha önce belirttiğimiz gibi "olağan" operasyon kapsamında olmayan geniş çaplı askeri hareketleri de buna eklemek gerekir.) Helikopter parçaları altında Özel Tim'in M-16'nı gerillaya bütün kırarken görülen her karar, sallanan her çalı kurşun yağmuruna tutulurken, yüzlerce köylü topluca dayaktan geçirilip sorguya alınırken, ciddi bir siyasal sorun olarak tartışılmaktadır. Bu sorun helikopterden atılan oahlerle bikiñde, operasyon alanlarında "vatan ve mülletin bütünlüğü" üzerine çekilen ajitatif nutuklarda, Cudi, Gabar, Munzur ve benzeri dağların doruklarında rejimin kulaklarında çınlayan gerillanın kalışnikof konçertosunda", davetsiz misafirlere karşı hazırlanan ulusal ve sosyal kuralolu mücadeleleri festivallerinde eşi görülmelik bir biçimde tartışılmaktadır.

Kürt sorunu Dargeçit'li kadınların kendi canını, kanını, dokusunu yiyip bitirerek düzene karşı protesto silahı haline getirdiği açlık grevinde; Cizreli'ula Cuma namazında aldığı "intifada" kararında, Batmanlı, Silopi'li, Beytüşşebep'li esnafın indirdiği kepenklerde, çiçeği burnunda yeni illerde, DGM'lerde yerimli terörlümler aracılığı ile yapılan duruşmalarda, asker, polis, özel tim, korucu ve feodal aşiret güçlerinin mevcut statükoya devam ettirmek için aldıkları sert önlemler de çok ciddi tartışılmaktadır.

Kürt sorunu; batının büyük şehirlerini Neon ışıklı sokaklarında ve yoksul varoşlarında, devletin en yetkili temsilcilerinin "silah kullanılacak" uyarısını açıkça yaptığı yasaklı 1 Mayıs'larda kurşun yağmurunu altında, çeşitli sendika ve meslek örgütlerinin yasal yürüyüş ve mitinglerinde, devrimin parıldayan siperleri cezaevlerindeki açlık grevlerinde, yazar ve şairlerin en insani eylemlerinde, sosyalist basın mensuplarının Takrir-i Sükun aleyhtarı kampanyalarında tartışılmaktadır.

şılmaktadır.

Kürt sorunu 413 sayılı Kararname'nin birinci sınıf mimarlarının basın toplantılarında en eskisinin tarihi geçmişini yedi yıl olan ANAP, DYP, SHP, RP, DSP, MÇP gibi düzen partilerinin araştırma komisyonlarında, Milli "Güvenlik" Kurullarında, Çankaya'larda, Teror zirve ve zirvalarında, Babı-âli'nin boyalı paçavralarının kafa karışıklığı ve fikir zavallılığı sergileyen köşe yazarlarında, pentagon karargahlarında, Beyaz Saray kulislerinde vb. hararetle münakaşa edilmektedir. 90 Temmuzundaki Türkiye gerçeği budur. Bu gerçeğe karşı kasıkları zorlayarak savaş ilan edebilmenin münkası yoktur. Bu söylemlere ancak aklı harsının altında kalan kafatasçular ve Kürt meselesinin anti propagandasını yapmak için hazırlanan TV programına bile tahammül edemeyen, bu program yapımcıları hakkında Kürt propagandası yaptığı gerekçesiyle soruşturma açan kafatası ötürücek tutmuş ilkel iddia makamı mensupları karşı çıkabilir. Böylece geniş çaplı bir cepheye tartışılan ülkenin en ciddi siyasal sorunlarından birinin Anayasa, Babıyasa, SS Yasası vb. ile yasaklanabilmesi münkası mıdır? Elbette hayır. Çünkü mevcut algular hiçbir yasa tarafından (hukuki anlamda) ortaya çıkmadığı gibi bir yasa yoluyla da ortadan kaldırılabilmemesi bahis konusu değildir. Tabiatıyla her gün yaşanan ve hararetle tartışılan ciddi bir siyasal sorunun bir SS mimarı tarafından engellenebilmesi söz konusu olamaz. Zaten SS kurmayının sorunun çözümüne güçli yutseydi Kürt sorununun bu denli tartışılması engellenebilirdi. Ki o zamanda SS Kararname'sinin çıkarılmasına gerek kalmazdı. Dolayısıyla Komprador Patron-Ağa rejiminin Abdülhamit istibdatından kalma SS Kararnameleri ile sınıf mücadelesinin hergün yaşanan reel kararname'leri arasında muazzam bir çatışma olduğu açıkça gözlenmektedir. Rejimin kararname'leri bu çatışmada tam anlamıyla bikiñmektedir. Çünkü kağıt üzerindeki kararname'leri hiçbir zaman sınıf mücadelesinin reel kararname'leri Batında etki icra edebilecek bir fonksiyona sahip değildir. Bu gerçek egemen güçlerin benimsedikleri Takrir-i Sükun stratejisinin Kürt sorununu tartışma konusu olmasını yasaklamasının gerçek anlamda hiçbir anlam ifade etmediği o yönüyle de

rejimin mevcut problemlerini daha da kamışık hale soktuğu açıktır ortaya konmaktadır. Takrir-i Sükun stratejisinin ve SS kararname'lerinin bu yönlü fiyaskosunun bütün açıklığı ile gözler önüne serilmesi, mahpus kapatmak için bir gerektçe olabilir mi? Kesinlikle olamaz. SS Kurmayının böyle bir durumda dayanacağı bir yasal temel var mıdır? Kesinlikle yoktur. O nedenle Takrir-i Sükunun gerçek niteliğini her yönüyle ortaya koymaya özen gösterilmeye devam etmek gerekmektedir.

Komprador Patron-Ağa rejiminin 9 Nisan idareetini ile birlikte uygulamaya soktuğu Takrir-i Sükun stratejisi Kürt sorununu tartışılmamasını kararname'lerle yasaklamadığı gibi düzen aleyhtarı silahlı gerilla muhalefeti ezme konusunda da ciddi problemler içermektedir. Çünkü, egemen güçlerin bu yeni siyasal stratejileri bütün umularını bağladığı "askeri çözüm" noktasında da son derece başarısız kalmaktadır. Mevcut siyasal stratejilerin bu başarısızlığı asıl olarak Kürt sorunu gibi ciddi bir ulusal, uluslararası bağlamda olan ve önemli bir tarihi geçmişe sahip bir sorunun silah zoruyla halledilmeye kalkışılmasından kaynaklanmaktadır. Egemen güçlerin Kürt Sorununun çözümüne ilişkin sunabilecek bir siyasal sermayesinin olmamasının yol açtığı bu durum söz konusu "yeni" siyasal stratejilerin baş açığı çakılma ihtimalini kuvvetle barındırmasına temel oluşturmaktadır. Çünkü Emperyalizm, Komprador Kapitalizm ve Feodalizm ile çeşitli milliyetlerden halkımız arasındaki temel çelişme üzerinde yükselen çok uluslu devlet yapısı ve derin ulusal farklılıklar içinde ortaya çıkan Kürt sorununun mevcut egemen sınıf politikaları ile iktisadi, siyasal, sosyal, kültürel vb. plandaki derin farklılıklarla daha da derinleştiği bugünkü koşullarda düzenin silahlıyılın çözüme kavuşturulması tamamen olanaksız hale gelmiştir. Düşününüz bir kere özel timin M-16'sı bahsettiğimiz derin, iktisadi, siyasal, sosyal, kültürel ulusal farklılıkların hangisi en aza indirilebilecek bir siyasal fonksiyon oynayabilir ki? Açıkta ki hiçbirini...Özel timin ciddi boyutlar kazanan hakim ulus, ezilen bağımlı ulus farklılıklarının hiçbir kesitinde sağlıklı bir çözüm bulabilecek kapasiteye sahip olamaması uygulamadaki yıkıcı etkilerinden ötürü

sorunun daha karmaşık hale gelmesine yol açmaktadır. Yine karşı devrimin silahlarının gücü ulusu ulusu olarak ortadan kaldıracak bir kudrete sahip olmadığından netice itibarıyla "askeri çözüm" Kürt sorununun çözümüne yönelik kayda değer bir misyon oynayamamaktadır. Bu gerçekler, rejimin Kürt sorunu silah zoruyla çözüme planlarının emrindeki tüfeklerle kütüphaneler kılcal damarlarına kadar korku enjekte ederek, bu meselenin zorla sindirme yoluyla bahis konusu yapılmaması türünden bir plan olduğu açık seçik ortaya çıkmaktadır. Nevar ki korku enjeksiyonu ile ülkenin en ciddi meselelerinden birinin çözümleneceğini zannetmek (sadece zannetmek tabii) fevkalade komik bir şeydir. Çünkü korku saçarak bu meseleyi halledilebilir mümkün olabilseydi Kemalist diktatörlükten günümüze kadar, özellikle de hiç değilse "beşli çete" döneminde Kürt meselesi diye bir mesele kalmaması gerekirdi. Oysa Kürt sorunu tam da bu ağır baskı koşullarında gündemin en ciddi konularından biri haline gelmiştir. Yalnızca cesetler, yedirilen insan dişikleri, toplu ölümler, tehditler, gözaltılar, sorgular, kurşun dizmeler, toplu mezarlara rağmen Kürt sorununun böylesine hareketsiz tartışılması - hem de tamamen parlamentonun dışında - bu gerçeği kanıtlamıyor mu? Ayrıca "korku terapi"si böylesine rizikolu bir tedavi biçimidir ki enjekte edilen korkunun dozajı, ana, stresi ve benzeri gibi faktörler konusunda son derece hassas davranılmadığı sürece tam aksi komplikasyonlar göstermesi kaçınılmaz olmaktadır. Çünkü, damana enjekte edilen korku "üzü" bir biçimde ele alınmadığı zaman bu damarlarda cesaret basilinin hızla tıremesi için uygun koşullar yaratılmasına yardımcı olan bir işlev kazanmaktadır. **Korkunun birike birike cesareti oluşturması, bu işlemin doğal sonuçlarından başka bir şey değildir.** Onun için en küçük bir olayda dahi elini tüfeğinin teüğine götüren rejim güçlerinin korku terapisini de tamamen yüzüne gözüne buluşturduğu gayet açık belirülebilir. Denilebilir ki karşı devrimin silahlı güçlerinin, köylülerin terasına gidiş gelişlerine "çelik" etmesinden, görülen her kararıya, silanan her çalıya binlerce mermi yakmasına, zamanlı zamanlı helikopterli göz dağlarından, "olağan" operasyonlara kadar çok yaygın bir alanda silahlarını kınımdan çıkarmanın **bugün** **geçen** **aşamada** **düzenin** **silahlarının**

ilk dönemlerdeki "görelî caydırıcı" niteliğini ciddi ölçüde aşındırması, kitlelerin tüfeklere karşı bağımsızlık kazanmasına temel hazırlamıştır. Bu durum, Komprador Patron Ağa rejiminin tek çare olarak gördüğü, dolayısıyla bütün umutlarını bağladığı "askeri çözüm"ün ciddi çıkmazlarla yüz yüze gelmesini ve gerilla mukavemetinin bastırılması bir yana, daha da kök salmasına yol açmıştır. Bu objektif gerçek bugün SS kurmayları da dahil olmak üzere bütün rejim elebaşları tarafından da açıkça itiraf edilmektedir. Kendisine SS valisi denilmesine "almaganlık göstermediğini" belirten Kozakçoğlu (12 Haziran Cumhuriyet) Kürt sorununun çözümündeki askeri başarısızlıkların İstanbul basın konferansında yaptığı konuşmasında "ABD'nin Vietnam da verdiği kayıplara göre bizim kayıplarımız daha azdır. "değerlendirmeleriyle açıkça dile getirmektedir. Kozakçoğlu ayrıca bölgede güvenlik görevi yapan özel tim mensuplarının davranış biçimi ve psikolojilerinin çok değiştiğinden söz ederek "özel tim mensuplarının olağan görevlere dönerken psikolojik adaptasyondan geçmesi gerektiğini (12 Haziran Cumhuriyet)" vurgulayarak güvenlik güçlerinin durumlarının silahlı mukavemetin uzamasıyla olumsuzluklar içerdiğine işaret etmesi de sorunu hakkında bilgi vermektedir. DYP adına Güneydoğu olaylarını araştıran Esat Kıratlıoğlu ziyareti sonrasında yaptığı basın toplantısında "Cudî'nin denetimi %70 oranında PKK'nın elindedir" biçimindeki gayet net değerlendirmeleri de sorunu ışık tutmaktadır. Yine tankı bir Güneydoğu gezisi yapan SHP lideri İnönü'nün olaylı ziyaretleri ardından "Eskiya Güneydoğu'da güçleniyor" biçimindeki açıklamaları sorunun izahına katkıda bulunmaktadır. Başkanlık sistemi çerçevesinde 413, 421, 424 sayılı kararnamele bakanlar kurulu toplantısında birkaç saat içinde geçiren Özal'ın "Katılık hiçbir problemi çözmez. Sopayla hiçbir sorun çözülmez. Bazı sorunların bugüne kadar devamı eskiden bu sorunları sopya ile çözüme gayretine bağlıdır." şeklindeki tahlilleri (26 Haziran Hürriyet) ve nihayet ABD'nin resmi devlet gazetesi "The Washington Post"ın "Hükümetin PKK terörüne karşı uyguladığı taktiklerin siyasi açıdan geri teptiği" (aktaran 2 Haziran Hürriyet) biçimindeki değerlendirmeleri rejimin "askeri çözüm" planlarının sonuçları

hakkında yeterli bilgileri vermektedir. Rejim elebaşı ve efendilerinin itirafları Takrir-i Sükun stratejisinin içinden çıktığı ihtiyaçları karşılayamaz hale gelme riskiyle yüz yüze olduğunu göstermektedir. Çünkü egemen sınıf planının tek çare olarak gördüğü "askeri çözüm"ün askeri olarak başarısızlığa uğraması "yeni" siyasi stratejilerin tam da ana noktalarından işe yaramaz hale gelmesinden başka bir anlam ifade etmemektedir. İşte bu gerçek komprador burjuva ve toprak ağalarının rejimini yeni "ek önlemler ve çözüm yolları"na yönelik stratejiler geliştirmek için topluca harekete geçmelerine temel hazırlamıştır.

Bugün düzenin bütün fikir elemanları Doğu ve Güneydoğu'daki gelişmeler için oldukça geniş çaplı araştırma ve inceleme çalışmaları başlatmıştır. Poly Peck patronu Asil Nadir'in genelgesiyle yayın hayatını sürdüren Nokta'nın "Kürtçe'ye özgürlük" adı altında açtığı cesareti (!) kampanya ve ANAP, DYP, SHP, DSP, MÇP RP vb. düzen partilerinin araştırma komisyonlarının dünya ülke tecrübeleri ışığında yaptıkları ilmi (!) araştırmalar son dönemin bu yoğun çalışmalarının bir bölümünü oluşturmaktadır. Kürt sorununun düzenin silahlı güçlerinin tüfekleriyle çözüme kavuşturulabilmesinin olanaksız olduğu gerçeğinin istenmeyerek te olsa kabul edilmesiyse başlatılan bu "yeni" çalışmalar asıl olarak İspanya-Bask modeline "sacak" bakarken SHP de çalışmalarını İngiltere-Galler modeli çerçevesinde yoğunlaştırmaktadır. DYP Her iki deneyinde olumlu olumsuz yanlarını incelemeye devam ederken DSP bölgede ayrı bir bakanlık oluşturulmasından yana tavır belirlemektedir (aktaran Nokta 3 Haziran). Yine bu tecrübeler ışığında komisyon raporları son şeklini almak üzere çeşitli rözafları beklerken bütün partiler Kürtçe üzerindeki yasağın kaldırılması gerektiği konusunda ortak mutabakata varmışlardır (aynı yerde).

Düzenin temsilcilerinin Kürt sorununun çözümünde öteden beri yaptıkları "silaha karşı silahlı mücadele" çabıkarlığına ek olarak hayırmıya çalıştığı bu "yeni" önlemlerin neleti kapsayacağı henüz tam netleşmemiş olsa bu yeni önlemlerin de önemli siyasi problemlerle karşı karşıya geleceği şimdiden rahatlıkla belirülebilir. Çünkü egemen güçlerin sorunun çözümü için temel model olarak benimsemeye çalıştığı ülkeler ile Türkiye arasında

oldukça ciddi farklılıklar söz konusudur. Bu ciddi özgül farklılıklar sözkonusu modellerin aynı verimi ülkemizde de verebilmesine engel olmaktadır. Söz gelimi İspanya'da Basık Bölgesi ülkedeki 17 özerk bölgeden biri olarak, kültür, gençlik, spor, bilim, sağlık, maliye vb. alanlara da geniş etkilere sahip hükümet ve parlamento-ya, özerk polis örgütü, hatta özerk bayraklarına sahip bir sıfatı taşımaktadır. Yine Galler sorunu ise "ulusal özümleme" yoluyla esas olarak halledilmiş, ulusal farklılıklar önemli oranda ortadan kaldırılmıştır. Ayrıca bu ülkelerin ekonomileri Türkiyeden çok daha güçlü bir içeriğe sahip olduğundan aradaki farklılaşmanın boyutları ciddi seviyelerde azaltılmıştır. Ve nihayet bu ülkeler burjuva demokratik devrimlerini tamamlamış, burjuva demokrasininin tüm kurumları işler hale getirilmiştir. Türkiye ise bahsi geçen öğelerin olumlu etkilerinden hiçbirine sahip değildir. Delaysıyla bu modellerin Türkiye açısından neler getirip ne-

Özel Tim'in M-16'sı bu düzeni korumaya ne kadar yetecek.

ler getireceği tamamen tartışma konusudur. Mevcut rejimin "Komünizm" "Devrim" "Kürt" kelimelerine bile tahammül edemediği, bu kelimeleri resmen yasakladığı düşünülmesi de (yinede Abdülhamit istikbalının yasakladığı kelimelerin "Bunun, ışık, yıldız" vs. gibi daha basit kelimeler olduğunu hatırladığımızda bugünkü faşist diktatörlüğün daha demokratik (!) olduğu söylenebilir) Tek başına bu durumun bile model sorununun hiç de öyle zannedildiği gibi basit bir sorun olmadığını izah etmeye yettiği belirlenebilir. Ayrıca Galler ve Basık yanısıra kuzeyde olup bitenler bu modelin aynı zamanda Litvanya riskini taşıdığına özel olarak vurgula maktadır. Bütün farklılıklar ve risk faktörleri içeren reform paketinin "Askeri çözüm"ü tek çare olarak ele alan ancak askeri olarak ta başarısızlığa uğrayan bir planın yarattığı deforme olmuş bir zeminin ortasında açılması ise düzen için tamamiyle bir felaket anlamına gelmektedir. Çünkü reform paketinin taşıdığı risklerin askeri başarısızlıkların ortaya çıktığı olumsuzlukların yıkıcı etkisiyle birleşmesiyle daha büyük

problemlerin gündeme gelmesine yol açmaktadır. Tabiatıyla "Askeri çözüm" çıkarılacağı yapan düzenin elebaşlarının artık bu çığırkânlıklarının fazla bir anlam ifade etmediğini ispatlayarak de olsa kabul ederek yarım yamalak model arama çabaları ile ülkenin en ciddi siyasi sorunlarından birine hükmetmeye çalışmasının anlamsızlığı daha iyi ortaya çıkmaktadır.

Yine düzenin temsilcilerinin model arama çabalarını kapalı kapılar ardında sürdürerek bulabildikleri güdük çözümleri halka yukarıdan aşağıya dayatma ukulâhklarını sergilemeye devam etmeleri hala olup bitenlerin farkına varamayan komik hallerini de bütün çıplaklığı ile ortaya koymaktadır. Doğu ve Güneydoğu'daki insan derislikleri tamamen tartışma konusu haline gelen düzen güçlerinin bütün bunlar yetmemiş gibi Kürt halkının sorunlarına karşı öteden beri gösterdikleri gayri ciddi tavırları aynen devam ettirmeleri bu gerçeği kanıtlamaktadır. Düzen partilerinin bir bütün olarak Kürt ulusunu dışlayarak halkın ulusun temsilcilerini kaale bile almadan yapmayı planladıkları yukarıdan

aşağı çözüm(!) dayatmalarının bu sorunun çözümünde bir fonksiyonu olabilir mi? Elbette olamaz. Onun için düzen temsilcilerinin son manevralarında Kürt meselesinin diğer ciddi sorunlar gibi dağlarda ve büyük şehirlerin sokaklarında sert bir biçimde tartışılmasının alınması olabileceği en küçük bir özelliği söz konusu değildir.

Nihayet Poly Peck patronunun sesi ve rejim partilerinin sürdürdükleri "Kürtçeye özgürlük" kampanyaları ve model arayışlarına ilişkin komitoyu oluşturma çabaları aynı zamanda SS yasasının Kürt sorununun tartışılmasını yasaklanmasına ilişkin hükümlerinin yine SS Kurmaylığı tarafından delindiği ortaya koymaktadır. Çünkü sözü edilen kampanya ve komitoyu oluşturma girişimleri yasaklara rağmen Kürt sorununun tartışılmasını gündemde tutulması anlamına gelmektedir. Kozakçıoğlu bu kampanyaların olumlu (!) olduğundan ses çıkarmadıklarını hatta desteklediklerini belirterek "Nokta Dergisi yazdı, 'Kürtçeye Öz-

gürlük' diye basıldı, dağıldı. Yazılan, çizilenlerden valiler olarak mahsus değiliz. Doğruysa rahatsız olmuyoruz!" (Cumhuriyet 12 Haziran) derken bu kampanyaların taşıdığı önemle işaret etmektedir. Görüldüğü gibi Kürt sorununun müzakere edilmesi "Millî Maç" dayanışması biçiminde meseleyi ele alanlar için tamamen yasal ve serbesttir. 413'le konulan yasaklar ise tamamen bu rezilane dayanışmaya muhalif olan güçler için getirilmiş yaptırımlardan başka bir şey değildir. Kürt sorununun tartışılmasının rejim güçlerine serbest rejim karşıtlarına ise yasak olması mevcut sistemin Kürt sorunundaki suçluluk telaşını ve ciddi çıkmazını sergilemektedir. Çünkü söz konusu ikil icraatın anlamı şudur. Asil, Koç, Sabancı grubu Kürt sorunu üzerinde her türlü değerlendirmeyi yapabiliş. İnönü, Ecovit, Demirel bu mesele üzerine susurlarca susuk çakabilir, SS Kurmayları Kürtçe eğitiminin yapılabilceğinden söz edebilir. Yalçın Doğan, Taha Akyol, Coşkun Kırca gibi kişiye yazarları ve tabii pazarlarına işlerinden vakıit kaldıkça gazetecilikle uğraşan diğer gazete-

te ve köye yazarları da dahil rejime bol bol akıl verebilir ancak Proletarya ve Kürt ulusal güçlerine gelince ?Asla! Bolşevit ve komünistler bu mesele hakkında münakaşa yürütmemez. Bu mesele onlar için yasaktır. Rejimin zavallı durumu budur. Bu yasakları yemeyiz! Bütün sınıf temsilcilerinin Kürt sorunu üzerine bolca laf ettiği, utanılacak fikir zavallılıkları sergiledikleri koşullarda proletaryanın çıkıp "Baylar! durun bakalım sizin hala ayıkamadığınız meselelerin izahı şöyledir" diyebilme hakkı engellenemez; yine aynı şey Kürt ulusal güçleri içinde geçerlidir. Çünkü Kürt meselesini ülkenin en ciddi meselelerinden biri haline getiren proletarya ve Kürt ulusal güçlerinin tartışmanın asıl tarafı olmaktan çıkarılabilmesi mümkün değildir. Bugün proletarya ve Kürt ulusal güçlerini hesaba katmadan Kürt meselesi üzerinde bir miligram bile politika üretilebilmesinin olanaksız olması gerçeği bu söylenenleri doğrulamıyor mu? Dolayısıyla SS Kurmaylarını kendi çıkardıkları yasakların iznine geçip rejim mahalefetlerine 413 dayatması yapmasının hiç bir hukuki temel olmadığı gayet açık görülmektedir. Engels'in dediği gibi "Burjuvazinin kendi legalitesini kendisinin bozması" budur işte. Bu gerçekler dile getirildiği zaman bir matbaayı kapatmak düpedüz ukulalıktır. Onun için yukarıda ortaya konulanlardan ötürü bir ombogonun veya siyasî şubeden bir memurun gidip bir matbaanın kapısına kilit vurması düzenin kendi kaçını bütün pisliği ve rezaleti ile izleyenlere açık teşhir etmesinden başka bir anlam ifade etmemektedir. Ancak Mao'nun dediği gibi herkes bildiği gibi savaşmakta özgürdür, proletaryada...

Yukarıda ortaya koymaya çalıştığımız gelişmelerden görüldüğü gibi gayri ciddi politikalar üretmek Kürt sorununun çözümüne hilkmedebilmek tamamen olanaksızdır. Kürt sorununun çözümü bu meselelerin kazandığı boyutlara uygun biçimde ele alınarak zorundadır. Çünkü ciddi siyasal meseleler ancak ciddi politikalarla çözülebilir. Bu politikanın ana parametresini ise iktisadi, siyasî, sosyal, kültürel, plandaki derinliği ile ulusal farklılıklara ilişkin bütün ayrıcalıklı öğelerin en aza indirilmesi ve adım adım ortadan kaldırılması gerçeğinin oluşturması gerektiği kesin zorunluluktur. Kürt sorununun köklü bir biçimde çözümü burada yatar. Bu çözümler emperyalizm, komprador kapi-

talizm ve feodalizm ile çeşitli milliyetlerden halkımız arasındaki tensel gelişmenin neden olduğu bugünkü sürecin tersine döndürülmesini Kürt meselesinin halbi açısından temel halka olarak ele almaktadır. Bahsi geçen bugünkü süreç tamamen ortadan kaldırılmadan egemen ulus ezilen ulus arasında her alanda var olan derin uçurumların ortadan kaldırılması ve dolayısıyla bu sorunun çözülme kavuşması mümkün değildir. O nedenle Kürt meselesinin çözümü ancak Emperyalizm, komprador kapitalizm ve feodalizm ittifakı üzerinde yükselen bugünkü sistemin köklü bir biçimde tasfiyesini içeren bir sosyal devrim yoluyla gerçekleştirilene gelebilme olanağına sahiptir. Bu yönüyle Kürt sorunu tam anlamıyla bir sosyal devrim sorunudur. Mevcut rejimin Kürt ellerinin bazı küçük alanlarında ayaklarının yerden kesilmesiyle eşgi görülmelik derecede bittahleşmiş olması bu gerçeği kanıtlanmaktadır. (Kaypaklıya ülkenin bağımsızlaştırılması ve demokratikleştirilmesine feodal sistemin tasfiyesi ile başlanabileceğini söylerken doksantlı yıllarda Komprador putron-ğa rejiminin Hakkari'de olduğu gibi Jirk'ler, Zeydan'lar gibi feodal güçlerin sirtına yıkılacağı nereden bilebilirdi?) 90 Temmuzunda feodal sistemle geniş halk kitleleri arasındaki gelişki çözümlerden ülkenin demokratikleştirilmesi ve Kürt sorunun çözümünde bir milim adım bile alınmasının tamamen olanaksız olması (Kürt sorununun mevcut süreç tepetaklak edilmeden bugünkü sistem koşullarında çözülebilmemesinin mümkün olabileceğini ileri süren bazı dervişlerin güllük uzlelerine rağmen) gerçeği anti feodal, anti-emperyalist yeni tipte bir demokratik devrim sorununun çözümünde tayin edici halkayı oluşturduğumu ortaya koymaktadır. Evet bugün her zamankinden daha fazla içiçe geçen Kürt sorunu ile köylü sorunu bu devrimin kapısı çalmasını şiddetle arzulanmaktadır. Çünkü böylesine derin ve karmaşık gelişmeler sürecine ancak böylesi köklü devrimci çözümler hükmedebilir, var olan büyük farklılıklar ancak böylesi bir alternatif ile ortadan kaldırabilir. O nedenle sınıfsız toplum ideolojisi temelinde tutarlı bir anti-emperyalist ve BPKD (Büyük Proleter Kültür Devrimi) ile değişen yeni tanımına uygun bir demokrasi programına, yüz çiçek aşın yüz fikir akımı yarışın prensibi temelinde kitlelerin sirtı olmaktan çıkarılıp iktidarın efendisi haline getirildiği öncü partinin kendini bütünley-

le kitlelerin denetimine sunduğu, yöneticilerin kendi buldukları yönetici kadrolarını kitlelere bombalattırmayı öğretilmeyi öncelikli bir devrimci görev olarak kabul ettiği, kitlelerin devrim yapma hakkının anayasal güvence altına alındığı, hayatın her alanında devrimin sonsuz hilezonlar halinde sürdürüldüğü, insanlığın gökleri fethetme mücadelesinde özgürlüğe dair ne varsa içerdiği, bir seri özgürlük festivali... programına sahip olarak mevcut rejimin kulaklarında gerillanın daha önce sözlünü ettiğimiz konçertosunu çınlatarak, rejime unutulmuyacak görkeme sahip sosyal devrim festivalini hazırlayabilmek proletarya devriminin siyasal görevlerini başarıyla yerine getirmek açısından en önemli önem taşımaktadır. Kürt sorununa "otonomi", "ulusal kültürel özerklik", "mevcut sistem içinde federal örgütlenme" vb. gibi emperyalist çözümler pakletlerinin ağır ağır masaya getirildiği, diğer parçalarda olduğu gibi Barzani, Talabani, Kasimlo (şimdi varisleri) vb. gibi silahlarını bir parça reform koparmak için patlatan milliyetçi, silahlı reformcu güçlerin Kürt proleterleri ve emekçilerinin arkadan harçerleyip gericilikle uzlaştığı Kürt ellerinde teslimiyetin geçici bir olgu olmadığı ve bugünkü koşullarda milliyetçi proletarya olan komünizm güçlerinin çözüm önerisi bu sorunun köklü çözümlü açısından en gerçekçi yoldur. Onun için özellikle proletarya saflarında son derece yaygın olan hakim ulus şovenizmi ve ezilen ulus milliyetçiliğine karşı mücadele yürüterek, -kitlelerin- proleter enternasyonalist bir çizgi temelinde eğitimine son derece özen gösterilmelidir. Bilinmelidir ki proletaryanın şaha kalkan egemen ulus milliyetçiliği damarları Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi ile jiletlenmediği egemen ulus milliyetçi gururu fena halde rencide edilip ayağa dikürülmediği ve ezilen ulus milliyetçiliğinin karşısında kararlı mücadele edilmediği sürece soruna sağlıklı alternatifler sunabilmek mümkün değildir. Onun için Kürt emekçilerinin komünist harekete duyduğu derin sempatinin hakkını vermek ve söz ve eylem arasındaki uyumu en iyi şekilde sağlayarak faşizme karşı kararlı devrülün gereklerini yerine getirmek her zamankinden büyük önem taşımaktadır. Bilinmelidir ki düzenin SS kararına verilebilecek en iyi cevap Demokratik Halk Devrimi (DHD) Kararnamesi ancak bu görevlerin yerine getirilmesiyle mümkündür.

413 ve Sivil Darbe

Mardin ve ilçelerinde başlayıp tüm çevre illere yayılan kitlesel başkaldırı ve direniş yalnız ateşle, kanla değil, olağan üstünün üstünde düzenlenmiş ve uygulanabilen ötesinde devlet terörü için kapsamlı bir saldırı olan 413 sayılı "Kanun Hükümünde Karamame"yle karşılandı.

1987'de "Olağanüstü Hal Bölge Valiliği" böyle bir karamameyle yitiriliğe sokulmuştu. Olağanüstü Hal Bölge Valiliği ve ona bağlı düzenlemeler sadece Kürdistan'da sınırlı özel bir baskı ve terör mekanizması oluşturmuştu.

Son karamame bu mekanizmayı bölge örgülünde sertleştirerek kalmadı; İçişleri Bakanı üzerinden ülke geneline etki icra edecek, Diyarbakır'dan İstanbul'a yetki kullanacak şekilde işlerlik sınırları genişletti.

12 Eylül Askeri faşist cunta rejimini bir cümleyle tarif etmek için söylenen bir söz vardı: "Beş generalin iki dudağı arasında çıkan kanun olmakta". Bugün şu uyarılama yapıyor son karamame üzerlerine: "Her şey Olağanüstü Hal Bölge Valisinin iki dudağı arasında".

Bu söylem bölge örgülünde büyük bir gerçeklik taşımakla birlikte, ülke geneli için -insiyatifli kimliği bazı konular haricinde- söylenebilecek bir şey değil. Nihayet o bir mülki idare amiridir. Bölgedeki olağanüstü yönetimin başında ülke geneline de etki icra edecek süper yetkilerle donatılmış bir şahıs olarak çok özel bir konuma sahip bulunmasına karşılık devlet hiyerarşisindeki yeri bellidir. Ne merkezi yürütme ve yönetimin başı, hatta ne de hükümet üyesidir. İçişleri Bakanına bağlı memur statüsünde bir emir kuludur. İstendiği an görevden alınabilir, başka yere tayin veya emekliye sevk edilebilir. Gene de şu açık ki, görevde olduğu sürece bu vali, bağlı bulunduğu İçişleri Bakanından da, Akbulut gibi bir gölge başbakanından da önemli işleve sahiptir. Ankara'da protokolde hiç yeri olmasa bile, ülke yönetimindeki fiili rolü ve hakları sınırları için pratik değeri onlardan büyüktür. Bu onun şahsiyetinden değil, bağında bulunduğu kurumun özelliğinden dolayı böyledir. Kozak-çoğulu veya bir başkası, o valiliği temsilen,

son düzenlemelerle bir hükümet lityası ya da işte Akbulut tipi bir hükümet başından daha etkili duruma gelmiştir.

Olağanüstü Hal Bölge Valisi yetkilerinin "Ali karan baş kesen" cinsinden bir büyük otoriteye dönüştürülmesi ve aynı zamanda başka bölgelere de müdahale edebilecek duruma getirilmiş olması basite alınacak bir olay değil. Sıradan bir yetki düzenlenmesi veya faşizmin olağan baskı önlemlerinden biri olarak görülmemelidir. Kurum olarak Olağanüstü Hal Bölge Valiliğini devlet aygıtı ve ülke siyasal sistemi içindeki özel yeri, son karamame ile daha da büyüyen yönetsel işlevi ve bunun pratik önemi kavrandığında, Kozakçoğulu'nun fiilen artan ağırlığı da nedenleriyle birlikte daha iyi anlaşılır.

Sorum; Bölge Valiliği'ne verilen genişletilmiş olağanüstü yetkiler ile bu kurumun kazandığı yeni insiyatif ve ağırlıktan ibaret de değil. Bundan daha önemli olarak ve bunu da sağlayan kuvvet olarak halkın sınırların genel eğilimi doğrultusunda askeri komayların perde arkası müdahalelerini ülke yönetimine tekrardan hissedilir biçimde ağırlık koymaları gerçeğini ve bunların olası ile Özal'ın fiili başkanlık sistemini meşrulaştırma durumunu görmek gerekir. Yani devlet aygıtı yalnız Kürdistan'da değil, ülke genelinde yeni bir olağanüstü düzenleme içine sokulmuş, siyasal sistem on yılda bir geleneğine uygun şekilde yeniden topyekün sıkılaştırılmaya başlanmıştır. Bir cümleyle özetleyip tanımlamak gerekirse son durumu; Mart-Nisan 1990'da ordu üst kademesinin gizli muhtırasıyla ülke çapında fiili bir sıkıyönetim ve sivil cunta dönemi başlatılmıştır.

Evet ilan edilmiş bir sıkıyönetim yok. Kürdistan'daki uygulamalar bile halen "Olağanüstü Hal" adı altında sürdürülüyor. Ama oradaki son düzenlemelerin "sıkıyönetimden de sıkı" bir dönem başlattığını burjuva basın dahi yazmaktadır. Zaten 82. Anayasası "Olağanüstü hal"i sıkıyönetimden geri kalmayacak şekilde uygulamalara açık bir model olarak siyasal sisteme dahil etmiş. Olağanüstü Hal ve Sıkıyönetimi ayrı ayrı düzenlemekle esasen

sıkıyönetim uygulamasının askeri cunta gibi istisnai durumlar dışında perde altında generalleri çıkartmadan ve adına sıkıyönetim demeden yürütülmesini amaçlamıştır. Çünkü cumhuriyet tarihinin yaklaşık üçte ikisi sıkıyönetimler altında geçmiş ve halk artık bundan illallah etmiştir. Sıkıyönetimin eskisi gibi sık sık açık adıyla ve doğrudan askeri yetkililer eliyle uygulanması nispeten daha büyük tepkiler alıp orduyu daha çok yıpratacağı için uygun görülmemektedir. Bunun yerine sivil yönetici olan mülki idare amirleri eliyle, fakat askeri komutanların onlarla koordineli olarak yine geniş insiyatif kullanabilecekleri şekilde Olağanüstü Hal uygulamak daha akıllıca bir yol sayılmaktadır. O da sıkıyönetimdir, ama sivil sıkıyönetim değildir. Nitekim son gelişmeler üzerine bazı politikacıların Doğu'da sıkıyönetim ilan etme önerilerine karşılık hükümet ve genelkurmay buna gerek olmadığını, şu aşamada ihtiyaç duyulmadığını belirtmiştir. Neden duyulsun ki, uygulanan olağanüstü halin sıkıyönetimden eksik kalır ne si var? Üstelik son karamame onu bölgede sıkıyönetimden sıkı bir düzeme çevirirken uygulama sahalarını da bölge dışına taşımış, belli konalarda ülke geneline yaymıştır. Basına sansür uygulama, ilerici yayınları fiilen engelleyip durdurma gibi Olağanüstü Hal Bölge Valiliği marifetiyle yapılanlara ek olarak, yine ülke genelinde illerin kendi valilikleri, emsaliyet amirlikleri, jandarma komutanlıkları, savcılıkları, DGM'leri vs. eliyle düzene az çok dokunan tüm legal kuruluşlara sıkıyönetim dönemlerinde rastlanacak türden fiili baskılar, korsan saldırılar, yaygın demek kapatma ve tutuklamalar, işçi ve gençlik hareketlerine karşı son yıllarda görülen modik ölçüde yoğunlaştırılmış önlemler, her yerde artırılan serilik ve çok büyük genel operasyon hazırlıkları faşist rejimin aldığı son vaziyeti bir ayna gibi yansıtmaktadır. Bu, ülke genelinde ilan edilmemiş bir sıkıyönetim uygulamasıdır. Başta İstanbul olmak üzere sınırlı mücadelelerin yükseldiği büyük kentlerde de ilk fırsatta Olağanüstü Hal ilan edilerek düzen için zararlı görülen legal faaliyetler ile yasal platformdaki

kitlesel hareketlerin tam yetkili kalmış militarist devlet güçleri tarafından kısmi işlem çerçevesinde çok daha serbest baskı ve terörle önlenmeye çalışılacağı görülmektedir.

Amaç yalnız kitlesel boyut kazanan ezilen ulus hareketine ve onun başını çeken PKK'ya değil, devletle çatışma halindeki tüm radikal güçlere, yani aynı zamanda komünist ve devrimci harekete 12 Mart ve 12 Eylül'de olduğu gibi büyük bir tirpan atmak, yükselen işçi-köylü ve gençlik hareketlerini de bastırarak toplumsal muhalefetin bir kez daha geriletilmesidir. Bu sefer üçü 12'nin şansına sahip olmamakla beraber başınılamak istenen şey esas itibarıyla gene budur. "Yangını söndürmek için ne lazım geliyorsa yapılması" konusunda tüm hakim sınıf kükleri yek vücut olmuştur. Adını koymadan ülke genelinde sıkıyönetim uygulama, halka karşı topyekün bir seferberlikle baskı ve terörü artırma, Doğu'da çok daha pervasız hareket etme noktasında tamamen hemfikirdirler.

Muhalefet partilerinin tek kaygısı ve hırası bunun Özal'ı "tek adam" durumuna getirip halk güçlerinden başka kendilerine de zarar verecek biçimde gerçekleştirilme olasılığına karşıdır. "Tahrir-i Sükun" benzetmeleri -ki yersiz değil- bundan dolayıdır. Bilindiği gibi 1925'te Şeyh Said İsyanı'nı bastırma için Tahrir-i Sükun (Asayiş ve sükuneti sağlama) Kanunu'nu çıkaran Kemalist Diktatörlük, iki yıl boyunca bu kanuna dayanarak sınırsız yetkilerle istabildiğine pervasız ve kanlı biçimde Kürt ayaklanmasını bastırdıktan, ele geçirilen liderlerini topluca astırdıktan sonra düzen içi muhalefete de yönelmiş, aynı kanunu kullanarak beniz kuralmış durumdaki Terakkiperver Fırka'yı kapatmanın yanı sıra oran Kurtuluş Savaşı kurmay heyet içinden gelen K. Karabekir, A. Fuat Cebesoy gibi ünlü liderlerini de pek çok kadrosuyla beraber tutuklamış ve Şeyh Said davalarını gören İstiklal Mahkemelerinde yargılatmıştı. Eski silah arkadaşlarının politik muhalefeti böylelikle bir dönem zana erdiren, kendi dışındaki hakim sınıf kükleri de dahil olmak üzere tüm politik güçleri tek maddelik Tahrir-i Sükun kanunuyla sindirip susturan M. Kemal, "Büyük Şef" olarak "tek adam" konumunu daha da pekiştirmişti. İşte bugün Tahrir-i Sükun benzeri karınamaya Demirel'in, İnönü'nün yönelttiği çeşitli eleştiriler içinde ciddiye alınabilir ne varsa, Atatürk taslağı bir "tek adam"lığa soyunan Özal'ın bu ka-

ramnamedeki bazı lastikli hükümleri kendi küklerine karşı da kullanma eğilimi önünde duydukları endişeden ileri gelmektedir. Yürüttükleri eleştirilerin daha ağırlıklı bir bölümü ise halka karşı hükümetin alacağı her türlü yeni önleme Çankaya Zirvesinde verdikleri tam desteğin vebalinden sayılma, demokratik kamuoyunun büyük tepkisini çeken son kararnamedeki sorumluluk ve suç ortaklıklarını örtbas etme amaçla yönelik alabildiğine salta ve göstermelik seylerden ibarettir.

Evvel, Mart-Nisan 1990, ülke siyasi tarihine on yolda bir dizisinin devamı olarak geçecek özellikle merkezi adamların atıldığı, olağanüstü faşist önlemlerin alındığı önemli bir siyasi kesit olmuştur. Bunu 27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül gibi tek bir tarihle simgelemek kolay değil ancak bir zincirin halkaları olarak üç önemli tarihten söz etmek mümkün: Milli Güvenlik Kurulu'nun toplandığı 28 Mart, Çankaya Zirvesi'nin yapıldığı 2 Nisan, Kararname'nin çıkarıldığı 10 Nisan 1990. Birincisi askerlerin verdiği gizli muharraman tarihi sayılabilir gündüden. Bu örtülü bir 12 Mart'tır. Açıkça orta yere çıkılarak değil, perde arkasından yapılmıştır. Bilindiği gibi Milli Güvenlik Kurulu (MGK), Cumburbaşkanı liderliğinde Başkan, İçişleri-Dışişleri-Savunma Bakanları, Genelkurmay Başkanı, kuvvet komutanları ve başka bir kaç askeri kurmay ve MIT müstearıyla bir görüşme de yapmıştı. Ayrıca MGK toplantısından bir gün önce Genelkurmay Başkanı'nun İzmir'de diğer komutanlarla toplantı yaptığı, bu arada ABD Büyükelçisi ile de görüştikleri basına sıran haberler arasındaydı. Burada son durum üzerine Amerikan stratejistlerin de görüşü alınarak saptanan politika ve önlemlerin Genelkurmay tarafından MGK'ya taşındığına hükmetmek gayet mümkündür, ki burjuva basının antenleri bunu doğrulayan pek çok ayrıntı aktarmıştır. Bazı milletvekilleri de bilahare kararnamelerde cisimleşen önlemlerin MGK toplantısında generaller tarafından empoze edildiğini kesin bir dille ifade etmişlerdir. Çankaya Zirvesinin hemen ertesi günü Milliyet'te Yalçın Doğan ise günün yazmasıdır:

"Milli Güvenlik Kurulu'nu yeniden toplantıya çağırabilirim diyor Cumburbaşkanı Turgut Özal dünki Çankaya Zirvesinde liderlere... Zirvenin en önemli boyutu böylece ortaya çıkıyor. Askerler Güneydoğuda herhangi yoğun bir askeri ha-

rekat için siyasi parti liderlerinden destek ve mutabakat istiyor. Özal liderleri bunun için Çankaya'ya çağırıyor. Ve siyasi zincir kendiliğinden oluşuyor: MGK-Çankaya-MGK... Bu nedenle hem İnönü, hem Demirel üstüne basa basa "Devlet hangi önlemi alırsa alsın, arkasındayız, yeter ki bir an önce durdurun Güneydoğu'da akan kanı" diyor... G.Doğu olayları ve bunun ötesinde orada alınacak önlemler öyle ciddi boyutlara uzanıyor ki, kimse Özal'ın cumhurbaşkanlığına ya da protokolü düşünecek hali kalmıyor... Çankaya zirvesinde iktidar devleti işletmek amacıyla sorumluluğa muhalefetle paylaşmaya çalışıyor. Muhalefet böyle bir sorumluluğu üstlenmiyor. Ama alınacak önlemleri engellemeyeceği doğrultusunda güvence veriyor. Daha önce başbakanla yapılan zirvede bu güvenceyi verememiş miydi? Vermişti. O zaman Çankaya zirvesinde Özal neden gerer duyuyor? İhtiyaç yeni bir zincir nedeniyle: MGK-Çankaya Zirvesi-MGK... Sen Milli Güvenlik Kurulu'nda askerlerin istediği siyasi desteği muhalefetten alarak askerlere götürüyor. G.Doğu'da alınacak askeri önlemler öyle ciddi boyutlara ve öyle kapsamlı ki, askerler muhalefetten bile destek istiyor." (3 Nisan)

Sen cümle yazanın Çankaya izleniminde başta sona vurguladığı asker gölgesini bir kez daha belirlemenin ötesinde muhalefeten destek istemenin mantığını da ortaya koymakta. Gerçekten şimdiye dek yapılanların çok üstünde militarist uygulamalar düşünülmesi ve bunların doğuracağı tartışmalardan kaygı duyulması bir ön mutabakat arayışının anlamı olmazdı. Olmayınca Çankaya Zirvesi'ne de, muhalefetin Özal boykotunu kırmaya da, bu temelde bir gizli muhtarıya da ihtiyaç duyulmazdı. Muhalefet liderlerinin şimdiye dek Kürdistan'da yapılan askeri harekete bir tirazları mı olmuştu? Toplu katliamlara, sürgünlere, işkencelere bir şey mi diyorlardı? Hayır ve de hayır. Silo'da en bariz örneği görülen silahsız savunmasız köylülerin katline bile en ufak tepkileri olmamıştı. Demirel'in de İnönü'nün de yakındığı şey bu vahşet örnekleri değil, bunlara rağmen askeri başını sağlanamaması gerçeğiydi. İkiisi de durup dinlenmeden "Devlet gücünü göstermeli" diyerek yapılanları desteklemekten öte az bulduklarını ortaya koymaktadırlar. Ne ki bu tavır bir yönü de süregiden başarısızlığı iğhağındaki hükümetin yeteneksizli-

ğine yormak ve onu yıpratmaktı. Aralarındaki post-kavgası onları bir tarafında soyut "demokrasi, insan hakları, hukuk" savunuculuğuna sevk ediyor, halkın yüzüne bakılmak için Kürdistan özgürlüğünde göz çıkartan vahşet örneklerini artık biraz olsun eleştirme eğilimine sokuyordu. Bu durumda çok daha kapsamlı askeri ölüm ve saldırılar -hele de ciddi bir başan umudu vermezse- bunlar tarafından politika icabı eleştiriyeye tabi tutulması beklenmeyecek birşey değildi. İçte bu şiddetli dalaşma ortamındaki güvenilmez durum askeri kurumselleri rahatsız ediyor ve atılacak yeni adımları muhalefet partilerinin kat vurma olasılığına baştan kesin bir şekilde önlemek için harekete geçiriyordu. "Anarşist-terör ve bölücülük" karşısında faşist düzen partilerinin "milli mutabakat"ından kimsenin zerre kadar kuşkusu olamazdı. Ancak gelinen noktada bu genel mutabakatın bilimesi yeterli değildi. Daha somut güvenecek gerekliydi artık. Sorun yeni bir aşamaya ulaştığı ezilen ulus hareketine -ve bu vesileyle bir süredir dış bilemen ülke genelindeki halk muhalefetine- karşı infial yaratacak düzeyde bir yeni saldırı dalgasını hakim sınıf kliklerinin çekim-siz yürütmeleri, tam bir dayanışma içinde savunmaları, sorunluluğuna ortak olmaları, o anki icracıyı yalnız bırakmamaları ve karşılaşılan tepkileri beraberce güğüslemeleriydi. Ve öncelikli olan bunun böyle olacağına peşinen ortaya konması, bilhassa Kürde karşı iktidar-muhalefet birlik ve birlikteliğinin en etkili biçimde sergilenmesi, resmi politikada tavizsizlik ve büyüyen direniş bastırmada daha çok sertlik üzerine "milli mutabakat"ın kitlelere net olarak hissettirilmesi, böylece şu kritik süreçte "savaşın önce psikolojik alanda kazanılması" ilkesinin de hayata geçirilmesiydi.

Generallerin bu doğrultuda kamuoyundan gizli olarak ve nazıkçe verdikleri muhtıra muhalefet liderlerinin Özal'ı Cumhurbaşkanı olarak tanımama tavrı-ramu komisyonu onun fiili başkanlık uygulamasına büyük ölçüde meşrulaştırma gibi önemli bir işlev de gördü. Açıkçası ordu üst boyutta yeni bir faşist saldırı dalgası için güçlü siyasal birlik ve desteğin yolunu muhalefet partilerinin erken seçim taleplerinde değil, Özal'ın 92'ye kadar tam kumandasındaki ANAP hükümetiyle işi götürmesinde ve muhalefetin de bunu sineye çekmesinde gördü. İki büyük muhalefet partisinin yöneticileri bu noktada Özal'a

çekimekten bütününe vazgeçme niyetinde olmamakla birlikte, 12 Eylül'deki gibi "siyasal ihtisaları nedeniyle milli birlikten kaçındılar, parti çıkarları için devlet bütünlüğü ve güvenliğini tehlikeye atılar" suçlamasına muhatap olmaktan çekinerek ve aynı zamanda son durumun bir güçlü birlik gösterisine gerçekten ihtiyaç doğduğunu düşünerek, "Özal'ı tanımıyoruz, tanımayacağız, ilk fırsatta onursuzca, aşağı indiracağız" biçimindeki keskin tavrılarından çark etmeye karar verdiler.

Görülüyor gibi bu biraz zorunlu, biraz da gönüllü bir geri adım oldu. Sonuçta Özal'ı Çankaya'dan onursuzca aşağı indirmediler ama kendileri onursuzca -tükürdiklerini yalayarak- oraya çıktılar. Muhalefet kesimi olarak kendileri dahil tüm hakim sınıf klikleri için önde gelen, her şeyin üzerinde olan faşist-üniter devlet güvenliği ve bütünlüğü, yani ortak sömürücü ve milli tahakkümcü sınıf çıkarları uğruna, gene o siyasal alanda temsil ettikleri uçak sınıflar ile emperyalist ağababalarının genel eğilimi doğrultusunda ordu üst kademesinin de bilhassa devletiyle Özal ve hükümetine karşı koltuk kavgasında ilerisi için şanslarını zayıflatan bir büyük feragatle razı oldular. O çok hararetli eleştirdikleri fiili başkanlık durumunu Özal'ın "İster yutun, ister gargara yapın" entrikasına uygun olarak gargara türünden de olsa açıkça oruç bozacak biçimde "hüp" ettiler. Her ne kadar bunı "Çankaya hakkındaki düşüncelerimizin ve genel tavrımızın değiştiği anlamına gelmez" gibi açıklamalarla ulfai emeye çabıyorsa da pek etkisi olmadı. Ziraenin bu yönünü de en çarpıcı biçimde DYP'nin eski genel başkanı Cindoruk ifade etti:

"Bu durum, bakireliğim kaybettikten sonra ilişki yapmamla hadisesidir... Bitmiştir bu olay artık... Çıkamayacağız demek tutarlı değildir... Çankaya'dan indiremezsiniz... İndireceğin dediğiniz zaman halk bu propagandaya katılım göstermez. Açıkçası Çankaya'dan indirme sorunu gündemden çıkmıştır... Özal şimdi, muhalefet başkanlarını ayağına getirmiş, güçlü bir lider havasına girdi... Bu durum Özal'ı ANAP içerisinde yine güçlü duruma getirdi. Fiili durum budur..." (9 Nisan)

Çok doğru ve buna eklenecek fazla birşey yok. Lakin böyle olacağını iki lider de bilmesine karşılık, ayakları Çankaya'ya çıkmaya, elleri de Özal'ın elini skmaya yukarıda değindiğimiz nedenlerle mahkumdu. İçte Mart-Nisan olağanüstü

kesitinde gerçekleşen 2 Nisan tarihli bu zirve de belli başlı düzen güçleri nezdinde Özal'ın fiili başkanlık konumuna meşruluk kazandırıp bu sistemin gidebileceği yere kadar daha etkili sürdürülmesine imkan sağlamasıyla MGK toplantısından sonra zincirin ikinci önemli halkasını oluşturdu.

Anayasaya göre "tarafsız" olan Cumhurbaşkanı makamından hükümeti, ANAP'ı ve meclisteki grubunu yönetmesi yeni değildi Özal'ın. Çankaya'ya çıktığı günden beri yapıdığı bir şeydi. Bugün yeni olan şey, başlangıçta bu oldu bitiyi belirgin bir çekimserlikle karşılayan ordu üst kademesinin artık kamuoyunda hissedilecek biçimde onaylar duruma gelmesi, son gelişmeler üzerine Özal'a koltuk çıkmakta yarar görmesi ve ileride tekrar gözden geçirmek kaydıyla da olsa bugün böyle bir tercihle hareket etmesidir. Çünkü, şu sıra hayati ihtiyaç duyulan kararın ve kararları hızla çıkartıp etkin bir şekilde uygulamasını sağlayacak hükümet lazım, ordu ve devlete. O da bugün Özal'ın -ne kadar zayıf tabanlı ve tarafsız olursa olsun- "gemisini yürüten kaptan" misali fiilen istediği gibi kumanda ettiği ANAP hükümeti ve onun meclisteki salt çoğunluğudur. Meclis aritmetiğinin bir süre daha böyle devam etmesi, süratli adımların gerek o kanaldan gerekse onu devre dışı bırakarak Bakanlık Kurulu tarafından alınmasına çok rahat imkan verdiği için elverişli olmaktadır. Oysa erkene alınmış bir genel seçim atmosferi ve buradan büyük olasılıkla hiçbir partinin salt çoğunluk oluşturamayacağı bir meclis ile zorunlu bir koalisyon hükümetinin çıkacak olması şu kritik devre için hiç uygun değildir. Evren'in çok bilinen deyişiyle "Bu millet ne çekmişse koalisyon hükümetlerinden, karsız iktidarlardan, bir türlü çoğunluk sağlayıp da karar çıkaramayan meclislerden çekmiştir." Genelkurmay'ın bu bakışında Evren'den bu tarafa değişen bir şey olmadı ve bunun aslında sırf ordu baskısı değil genel bir devlet yaklaşımı olduğu da açıktır. Bu yaklaşımla 82 Anayasası ve ardından çıkarılan seçim kanunu koalisyon durumunu minimum mertebe önleyecek biçimde düzenlenmiş, ardından ANAP hükümeti -bunu daha acıya gölgelemiş ve ikinci kez salt çoğunluk sağlamaya başlamışsa da, gelinen noktada kamuoyu yoklamaları halen yürürlükteki aynı seçim sistemine rağmen son zamanlar hiç bir partinin tek başına hükümet kurabilecek

oy oranlarında gezinmediğini ortaya koymuştur. Buna bir de Kürdistan'daki son gelişmelerin, hemen yapılacak bir genel seçim oranda çok düşük bir katılım oranıyla ayrılık arzusunun ortaya koyacak türden bir doğal referandumla çevirme olasılığı ekleneince iş daha çok çatalağmakta; özellikle ordunun şu dönem seçim sorununa çok daha temkinli bakmasına ve Özal'ın fiili başkanlık temelindeki olduğu bitişine eskiye göre daha bir anlayışlı karşılamasına yol açmaktadır.

Daha önemlisi TÜSIAD gibi ülkede siyasete her dönem etkin müdahaleleri olan, devletin en gerçek sahipleri olarak yönlendirici rol oynayan ve ordu kummay-

bir yürütme imkânına sahip olması, ayrıca daha tali bir etken olarak iç ve dış sermaye çevrelerinin oranı ve bürokrat kadrosuyla yıllardan beri özel çıkar bağlantıları içinde iş büzümeye alışmış olmaları -ki bir yönetim değişikliğinde aynı düzeyi tutturmak çokları için en azından biraz zaman alır- genel olarak egemen çevrelerde süregelen Özal tercihi belirlemektedir. Şüphesiz o işgal ettiği koltukta çıkarlarına hizmet edemeyecek kadar yıpranır ve uygulanmakta olduğu fiili başkanlık sistemi bir çıkmaza girerse yedek tercih ve seçeneklerini hemen devreye sokacaklardır.

Ancak görüyoruz ki muhalefet partilerinin Özal karşısındaki kozları ve çans-

Kurum olarak Olağanüstü Bölge Valiliğinin devlet aygıtı ve ülke siyasal sistemi içindeki özel yeri, son kararname ile daha da büyüyen yönetsel işlevi ve bunun pratik önemi kavrandığında, Kozakçıoğlu'nun fiilen artan ağırlığı da nedenleriyle birlikte daha iyi anlaşılır.

ların da tutumuna çoğu kez açıkça belirleyen komprador büyük işermaye odakları Özal'a desteklerini ağırlıklı sürdürmekte; hepsinin gerisindeki azal büyük güç olan emperyalist iktisadi-siyasi-askeri-diplomatik dış merkezler ise son on yılda çok büyük hizmet gördükleri bu has adanlarına ülkedeki eski-yeni uçaklar sürüşü arasında "eşi bulunmaz Hint kumaşı" cinsinden değer verip o koltukta uzun ömürlürlere dilemekte, fiili durumunun yarattığı tartışmalara fiilen pek kulak asmamaktadırlar, onun Çankaya'da 7 yıllık süresini, kukla hükümetinin de yasılanmış olan 5 yıllık normal seçim devresini dolduracağından kuşku olmalarına rağmen, gönülleri ve destekleri hala Özal'dadır. Elbet bütün bunlar günün koşulları içinde, mevcut güç dengeleri, görece avantajlar ve dayanıklılık hesapları çerçevesinde şekillenen tavırlardır. Ne Özal'ın gül hatırı için ne de körlemesine izlenmekte; aksine ters gelişmeler karşısında yedek tercihleri, farklı seçenekleri, hatta uzun vadeli olasılıklara dayalı akıl almaz senaryoları da önceden hazırlayan bir ihyayılı, suif çıkartılma uygun bilinçli politikalar halinde yürütöktedir. Özal'a olan teveccüh, değerlerine güvenilmediği anlamında değildir. Onun seçimin desteği ne kadar azalmış olsa da halihazırdaki meclis çoğunluğuyla etkin

ları bugün için fazla değil, normal seçim tarihine kadar onun hükümetini düşürme şansları da zayıftır. Bir erken genel seçim ANAP'ın meclis grubundan yeterli sayıda adam kopartmalarına yada ayarlamalarına bağlıdır. Bu olsa bile bir yıldan önce seçime gidilebilmesi kolay değil. Zaten normal seçim süreci de yarılandı. Özal'ın işi 92 sonuna kadar kumandasındaki hükümet ve meclisle götürme çansı halen belirsiz olmakta birlikte lehindeki son gelişmelerle artmış durumda. Veya en azından eskiye göre biraz daha zaman kazanmış sayılır. Ve bu zaman içinde eskisinden şiddetli eleştirilerle karşılaşacak olsa bile fiilen hükümete başkanlığına daha aktif yürütme imkânına sahiptir.

Şöyle bir gözânılır ve üzerinde düşünülürse uygulanan fiili başkanlığın Anayasa'ya aykırılığı yolundaki tüm itirazlara karşın bunu yargı gücüyle durdurma imkanı yoktur. İki açıdan böyledir.

Birinci olarak tartışılan durumun anayasaya aykırılığı-uygunluğu yoruma bağlıdır. Aynı Anayasa bir yandan "tarafsız" dediği cumhurbaşkanına bir yandan geniş siyasi müdahale hakkı ve yürütme yetkileri vermiştir. Meclis açılışlarında dönem çalışmalarına siyasi doğrultu verme, MGK toplantılarını yönetme, Bakanlar Kuruluna başkanlığında toplayıp, is-

terse kanun kuvvetinde kararlar aldırma ve Anayasa Mahkemesi'ne kadar bir çok önemli devlet kurumunun kadrosunu belirlemekten bunların çalışmalarını denetlemeye kadar yetki ve insiyatifle donatılmıştır. Fiili durum olarak eleştirilen Özal'ın başkanlık uygulamasını, yani sivil bir cunta gibi şeffaflık sistemini bu aşırı otoriter maddeleriyle özünde Anayasa görmüş, Özal'dan önce-sonraki gibi sırtına da- bu şeffaflığı Evren uygulamış, o zaman şimdiki horozların gıki bile çıkmamıştır. Evet halkın oyuyla seçilmeyen ve meclise karşı sorumsuz olan cumhurbaşkanının hükümeti yönetmesi, çok açık bir şeffaflıktır, her tür denetimden azade bir tek adam diktatörlüğüdür, ama yalnız bir fiili durum değil, aynı zamanda ağırlıklı yasal dayanağı da sahip bir hukuki durumdur. Ya da şöyle diyelim; 12 Eylül'ün getirdiği hukuk sistemi bu fiili duruma izin vermiştir. Özal'ın onu Evren'den daha aşırı ölçülerde uygulayıp kağıt üzerinde bir süs olan "tarafsızlık" ilkesini çok aleni ihlal etmesi sorunun özünü değiştirmez. Çünkü her şeyden önce anayasa'nın kendisi o bağ köşelerden birine kondurulmuş vitirizlik ilkesine aykırı maddelerle doludur ve eğer Cumhurbaşkanı'nun konumu açısından Anayasa dendiğinde öncelikle o ilke akla geliyorsa, burjuva eleştirmenler itiraf etmeli ki Anayasayı çiğneyen öncelikle Anayasa'nın kendisidir. Fiilen çiğneyenler de bu hakkı ve yetkiyi esas itibarıyla ondan almıştır? Özal'ın kendinden emin bir ses tonuyla "yetkilerimi sonuna kadar kullanmaktan kaçınmayacağım" diye kükrerebilmesi de bundandır.

İkinci olarak bu fiili durumla hukuki sınırları zorlayan ve aşırı yönlere her ne kadar bulunsun da bunlar özellikle "Anayasa Mahkemesine götürülemeyeceği" belirtilen konu ve ölçüler kapsamında olduğundan yargı yoluyla önlemek gene mümkün değil ya da çok çetrefilli ve zordur. "Hukukun üstünlüğü" ve her şeyin anayasaya uygunluğu" ilkesini yine başköşelerden birine oturtmuş olan bu anayasa beri yandan bazı konulara ilişkin karar ve uygulamalar için "bunların bana aykırılığı ileri sürülemez, iptali için benim en üst otorite saydığım mahkemeye de başvurulamaz" demiştir. Yani belli alanlarda açıkça anayasaya aykırı karar ve icraat de bu hukuk sistemi içinde hükümetin anayasal hakkıdır.

Böyle olunca muhalefet liderlerinin "Anayasa ihlali var, en kısa zamanda bunu

ölecek ve hesap soracağız" yaygaraları kuru bir gürlülden öteye gitmemektedir. Ayrıca yaptıkları hukuk savunuculuğu son derece ikiye bölünmüştür. Hukuksuzluğun hukuku olan anayasayı ve onun izin verdiği fiili başkanlığı fırsat bulsalar kendileri de uygulamaya hazır. Hiç de gördükleri gibi o anayasayı tahlil etme niteliğinde değillerdir. Ve yarı onlar da gelse çok zorlanmadıkça bir anayasa reformuna gitmezler. Özal'la kolluk kuvvetlerinde erken bir başarı sağlayabilmeleri ise güç dengesine bağlıdır. Bunu kendileri lehine değiştirmeleri de hukuki girişimlerden ziyade fiili tavrlar geliştirmelerine bağlı. Fiili tavır olarak meclisten toplu istifaları yine anayasaya göre bir erken genel seçim değil, boş kontenjanlar için ara seçim gündeme getirip meclis akitliğini kendileri lehine değiştiremeyecek ve hükümeti düştüremeyecek olduğundan "sine-i millet" blöflerini daha önce Özal Cumhurbaşkanı yapılırken de hayata geçirmeye cesaret edememişlerdi. Şu durumda fiili durumu fiili tavrla değiştirmelerinin en etkili yolu muhalefeti sokağa taşımaktan geçmesine karşılık, ülkedeki siyasi atmosfer buna hiç uygun değildir. Ülke genelinde fiili sikiyönetim uygulamasına onay verilecek bir sırada kendileri için bir engel bulunmasa da denetim sağlama zorluğu nedeniyle kitleleri sokağa dave etmekten yine ister istemez öncelikle kendileri geri duracak ve en şiddetli ihtiyacı duyduklarında bile sokağın etkinliğini çok pasif bazı protesto biçimlerinin dışına taşımaktan özenle kaçınacaklardır. Bu sınırlı hareket kabiliyeti içinde bütün gayretlerinin merkezi hedefi ise ANAP içindeki çatlakları derinleştirmek, onun meclisteki grubunu bölmek, oylamadaki salt çoğunluk durumunu sona erdirmek veya en azından sallantılı hale getirmek ve bu yolla ordu üst kademesi, büyük komprador sermaye kuruluşları, emperyalist dış güçler gibi belli bağlı etki odaklarını da Özal başkanlığındaki yönetimin bir çıkmaza girdiğine inandırıp devlet işlerliğini en iyi kondilerinin sağlayacağına ikna ederek bunların hükümete erken genel seçim kararı aldıklarını sağlamak olacaktır. Ancak son dönemde partisinde kazandığı prestijle Özal bunu da zorlaştırmıştır. ANAP içinde artan saflaşmalara, hükümet içinde büyüyen arlaşılmazlık ve isyallara, hatta son olarak meclisteki bütünlüğün de bozulabileceğini gösteren TBMM Başkanı Kaya Erdem'in üstü kapalı Özal eleştirisine rağmen muhalefetin

işini kolay değil. Özal'ın grubunu kendi etrafında kenetlenme ve muhalefete karşı bütünlüğe kurtarma şansını gene fazladır.

Özetlemek gerekirse, fiili başkan Özal Çankaya Zirvesi'nde kazandığı düzen içi meşrutukla bu konumunu daha bir güçlendirmiş, üst düzeydeki birçok devlet kurumunun olağanüstü toplantısına başkanlık ettiği gibi, parti liderlerinden sonra basında da bir zirve yaparak otoritesini gerek resmi planda gerekse düzenin sivil güçleri üzerinde artırmış, 12 Eylül Anayasası'nın eskiye göre çok daha göstermelik duruma getirdiği meclisi ve Anayasa Mahkemesi'ni bazı konularda hepten devre dışı bırakıp Kürdistan'daki devlet güçlerinin kanunsuz hareketleri konusunda tüm mahkemeleri de yetkisiz kalarak yasama ve yargı denetiminin lafızını bile bertava etmiş, tüm devlet fonksiyonlarını kendi başkanlığında MGK'no oluşturan asker-sivil devlet kurumları ile Bölge Valisi başta olmak üzere kilit noktadaki idare amirlerinin eline toplayarak ülke yönetimini 12 Eylül askeri faşist cuntasından sonra en yoğun şekilde merkezileştirmiş, halkın haber alma hakkına, basının kamuoyu oluşturmaya 12 Eylül'den de katı ambargo koymuş, uzun süzün kasası askerlerin koruyucu şemsiyesi altında Atatürk taşıdığı bir "tek adam" ya da Markosvari bir sivil diktatör olarak belirgin ayrımları çizgilerine sahip yeni bir devre başlamıştır.

12 Eylül açık faşizmi belirli kesitler halinde devam ettirilen bir toplu süreçtir. Birinci kesit, darbeden 1983 genel seçimlerine kadar olan askeri cunta dönemi. İkinci, o tarihten 28 Mart 1990'a kadar 12 Eylül Anayasası, yasaları ve kurumlarının giderek yayıflayan bir işlerlik içinde sivil ellerle sürdürüldüğü nispeten örtülü bir açık faşizm dönemi. Üçüncüsü de son durumda MGK-Zirve-Kararname zinciriyle o belli belirsiz örtünün iyice yeffaflaştığı, hatta meclisi kapatma dışında tüm denetim kaldırıldığı yeni olağanüstü faşist saldıran dönem.

Bunu bağlayan 28 Mart tarihli MGK toplantısına bazı burjuva eleştirmenleri dahi "örtülü darbe" demekten kendilerini alamamışlardır. Elbet ortada bir hükümet darbesi yok. Ama askerlerin siyasete etkin müdahaleleri anlamında bir darbeden bahsetmek de yanlış değildir. Gene de kavramın gerçeği tam yansımaları gözetenek biz buna askeri faşist gizli muhura diyoruz. Ortaya çıkan tabloya ise sivil faşist

cunta ve fiili sikiyönetim demeyi uygun buluyoruz.

Halk gelişini belki hiç hissedemediği bu olağanüstü sıkı rejimi ilk somut görüntüleriyle algılamakta gecikmemiş, televizyonda tehditkar mesajlarla boy gösteren Özal-Akbulut-Kozakçıoğlu vb. nezinde on yıl önceki generaller cuntasının suretini görür gibi olmuş, Toruntay'ları, Yınak'ları, Yirmibeşoğlu ve Koman'ları bu sivillerin hemen omuzları başında farketmiş. İnönü ve Demirel başta olmak üzere tüm faşist düzen temsilcilerini de bunların yanında yöresinde sırtan yüzleriyle görme fırsatını bulmuş ve dönemin özelliğini bütün giz perdelerine rağmen sokaktaki, okuldaki, işyerindeki yeni atmosferin de yardımıyla az veya çok hissederek almıştır. En iyi hissedilene hiç kuşkusuz merkezi hedef olan Kürt halkıdır. Bir gazetecinin yazdığı gibi "Sanki Günaydoğuda suya bir taş atılmış, dalgaları yavaş yavaş bütün ülkeye yayılıyor."

Olayın özü, gevşemiş olan 12 Eylül vıdalarını yeniden sıkılmasıdır. Bunun ilk işaretini Şubat ayında tüm hakim sınıflıklarının bir ağızdan yoğunlaştırmaya başladıkları "terör" tıtanması vermiştir. Biraz geriden somut gelişimi ve temelleleriyle ele alarak;

12 Eylülle dıngalanan 80'li yılların ikinci yarısı ekonomik ve siyasi krizin '80 öncesinde onulmaz biçimde yeniden derinleşmeye başlamasının yanında ilk yıl lar şiddetle ezilmiş olan düzen karşı güçlerin yeniden toparlanmaya yöneldiği, '84 atılımından itibaren PKK önderliğindeki silahlı hareketin yavaş yavaş büyük bir gelişim gösterdiği, TKP/ML ve başka devrimci örgütlerin belirli bir etkinliğe ortaya koyduğu, işçi-gençlik ve köylü hareketlerinin yeniden canlandığı, sınıfl mücadelesinin her alanda yaygınlaştığı, kitleler içinde radikal eğilimlerin arttığı, Doğu halkının Silopi ve Nusaybin'den başlayarak Filistin intifadısına benzer bir genel direniş ve başkaldırı işaretini verdiği, kısaca tüm devrim dinamiklerinin hızlı bir tempo içinde yeniden hareketlenerek '80 sonları ve '90 başındaki hakim sınıfl güçlerine 12 Eylül arifesindeki gibi büyük korku ve endişeler yaşatmaya başladığı bir dönem oldu. Kürdistan'da gelişen silahlı hareket ve ülke genelinde kitlelerin devrimci mücadeleye yönelişi korkunun birincil nedeniydi. Silahlı mücadele ve diğer radikal eylemliliklerin önlenemez yükselişi, gerilla savaşının yansısı taşı

sopalı kitle gösterilerinin yaygınlaşması derinden ürktüyordu faşizmi.

Ocak ayı sonunda TKP/ML'nin MIT 'çi emekli albay Rıfat Uğurlutan'ı, Dev-Sol'un da 1 Mayıs cinayet suçlusu polis Kazım Çakmakçı'yı ölümle cezalandırması düzene kin duyan kitleler arasında yarattığı coşku ve faşist kesitler sürüsüne verdiği korkuyla hakim sınıfların endişesini daha bir büyüttü. Hemen bu olayların ardından Prof. Muammer Aksoy ve gazeteci Çetin Emeç'in karanlık cinayetlere kurban gitmeleri çok anlamlıydı. MIT-Kontrgerilla marifetiyle gerçekleştirilen ve 12 Eylül öncesindeki sayısız benzerleri gibi failleri bir türlü "ortaya çıkarılmayacak" olan bu eylemlerin gayesi kamuoyunda şaibeli bir durum yaratarak saygın konudaki devrimci eylemlere gölge düşürmek, kitlelerin kafasını bulandırmak ve aynı zamanda bir korku atmosferiyle onları her tür radikal müdahaleden caydırmaktı. Nitekim her iki olay da devrimci güçlere mal edilmeye çalışıldı, bin bir çeşit spekülasyon ve alçakça demagogiler yapıldı. Oluşturulan bu zemin üzerinde Meclis Başkanı Kaya Erdem ile Akbulut-İnönü-Demirel arasında ilk "tarife Zirvesi" yapıldı.

Evet bu bir sıyaktı. Dergimiz bu durumu faşizmin daha sert önlemleri devreye sokma hazırlığı olarak gördü ve böyle değerlendirdi. Bu sun çeşitli siyasal çevreler yeni bir askeri darbe olur mu, olmaz mı tartışması da yapıyordu. 12 Eylül'de olduğu gibi generallerin bir hükümet darbesiyle gelip bütün yönetimi açıkça kendi ellerine alacaklarını düşünmek gerçekçi değildi. Bu olasılığa vurgu yapanlar korku atmosferine kendilerini kaptırmış tasfiyeciler-revizyonist-reformist kesimlerdi özellikle. Böyle bir öngörü subjektif ve sağlıklı sızdı, çünkü hükümetimizin sistemi saklaştırmaya ihtiyaçları olmakla birlikte, dönemin gerçekliği içinde bu ihtiyacın cevabı yeni bir askeri cunta yönetimi değildi. Varolan göstermelik meclisi tekrar kapatmak ve işbaşındaki sivil hükümeti kenara itmek için bir neden yoktu. 12 Eylül uzantısı bir rejimdir yürürlükte olan. Onun getirdiği hukuk sistemi ve açık faşist kurumlar zorlanarak da olsa devam ettiriliyordu. Bir askeri darbe ile ne yapılacak, bunlar kaldırılıp yerlerine daha ağır şeyler mi konacak? 12 Eylül toplumu sirtına en sıkı elbiseyi giydirmişti zaten. Gelinek noktada bunun değişikleri patlarken daha sıkı yapılıp giydirecek halleri yoktu. Sorun bu anaya-

sa ve kurumların olabildiğince muhafaza edilmesi, bunların zayıflaması fiili işlevlerinin güçlendirilmesi ve son kortada kullanılmalarıydı. Evet, gerçekçi bakılırsa 12 Eylül çalaklarını sıvama temelinde olağanüstü bir gayrete ihtiyaçları vardı hakim sınıfların, ama bu iş için ilim görev ve sorumluluğu yine generallere vermeleri yersiz -hatta sakıncalı- olduğu gibi, onların da içten ve dıştan ciddi davetiyeler almadan kendi işgüzarlıklarıyla ortaya atılmaları pek akıllı karar değildi. Sonuçta görüldüğü gibi böyle bir aptallık da yapılmadı. Bu koşullar içinde kendilerinden beklenecek doğal davranış göstererek siyaseti perde arkasından ağırlık koymaya yöneldiler.

Kürt sorununda devletin katı resmi politikası ve "askeri çözüm" arayışı tek kelimeyle iflas etmişti. Çoğun berri bu konu resmi açıklamalar ve TRT yayınları hariç her yerde tartışılıyor, bir politika değişikliğinin kaçınılmaz olduğu, tavizsiz tutumun uzun vadede yarardan çok zarar getireceği yolundaki görüşler kulislere taşıyor, basında gündem güne dah açık işleniyordu. Birçok günlük gazete Kürtçe üzerindeki yasakların kaldırılmasından bahlanarak bazı kültürel hakların tanınması yönünde adımlar atılacağı yazdı veya en azından ima etti. Su sızdırılmayan MGK toplantısının ardından Çankaya Zirvesi gündeme gelince bu yönlü beklentiler içine girildi. Liderlerin hem baskı önlemlerini arttırma, hem de ufak telek tavizler bağlatma konusunda anlaşacakları, böyle icili bir paket ortaya atacakları sanıldı. Geleneksel politikayı biraz olsun esnetecek bir yeni politika üzerinde "millî muhabakat" verileceği tahminleri yapıldı. Ama hayır, bunlar bemen olamazdı. Kürdistan'daki kıvılcım ne zaman olursa olsun devlet politikasının değişmesine de damga vuracak nitelikte bir gelişme oldu. Böylesi bir patlamaya üzerine derhal verilecek herhangi bir taviz zayıflık belirtisi olur, kitlelerin söke söke hak alma hüncünü yükseltir ve mücadeleyi daha cüretli sürdürmelerine yolaçardı. Hangi düzeyde olursa olsun verilecek tavizler böyle acağı bir ortamda değil, ateşin düştüğü bir sırada "delverin kendi gönlünden kopan" bir şey gibi verilmeliydi. Şimdi bunu kimsese yutturamaz, koparılabildiği çok açık olmalı. Bir de 70 senenin üçü çürümü vardı. "Hayır, şimdi olmaz" dedi, hem askerler, hem siviller. Önce ezilmeliydi hareket, taviz ondan sonra gelmeli. Gerçi bu ezmenin sonu yok. Arzu ettikleri gibi ezilemeyeceği çok açık. Es-

kisi gibi uzun süren suskunluk dönemlerini hayal bile edemezler artık. Çok daha boyutlu saldırıları çok daha güçlü başkaldırılara yol açacak. Ama "Olusun" dediler, "Şu anda taviz olmaz, onu sonra düşünelim. Şimdi daha güçlü, daha komple saldırı zamanı"... Önce askeri kurmay çizdi bu taktiği MGK toplantısında, siviller mutabakat sağladı ardından, ilkeydi ayrıntıydı önemli değil, kararname bu zincire eklendi. Şimdilik son halka, ama ucu açık, eklenecekler var daha.

Resmî Kürt politikasında olduğu gibi, Anayasa ve siyasal sistem konusunda da reforma zorlanıyordu faşizm. Bu vesileyle onun da önü alınmak istendi. Demokratik hak ve özgürlükler üzerindeki katı yasakların kaldırılması veya azaltılması şöyle dursun, fiilen işlemez duruma gelenlerle işlerliğe kavuşturulması, bu arada yeni ihtiyaç duyulan olağanüstü yetkilerin düzenlenmesi amaçlandı. Her geçen gün bir yerinden delinerek değişime zorlanan 82 Anayasa'nın -tatilini bir yana- çok ciddi gelişmeler karşısında istisnai olarak hafıvurulmak üzere konmuş en katı hükümleri en ağır yorumlarla uç noktalarla devreye sokuldu. 413 ve 421 sayılı kararnamele böyle ortaya çıktı. Sivil cunta ve sıkıyönetim dediğimiz fiili durumu ete kemiğe büründüren de bunlar oldu.

MGK'yla başlayıp Zirve'yle süren bu genel vaziyet alış ne zaman ki kararnamelerle cisimleşip ağız dışlarını gösterdi, sıç ortakları olan muhalefet liderleri, halk nezdinde vebakden sıyrılmaya ve Özal karşıındaki mevzilerini savunma dürtüsüyle bir anda hukuk timsali kesildi. İki muhabakatçı bir ağızdan kararnamede ki susuz ve sürgüne karşı olınklarını, bunların zirvede konuşulmadığını anlatmaya başladı. Bunlar halkın da, Özal'ın da kılıhına anlatacak türden şeylerdi. Orada neyi ne ölçüde konuştukları hiç önemli değildi. Alınacak her türlü önleme peşinen tam destek vermişlerdi. Her tür önlem deyince sorunla az çok ilgili herkesin aklına bu "iki S" de gelirdi. Bölge sakinlerinin başka yerlere sürülüp polis gözetiminde zorunlu ikamete tabi tutulmaları, yani bu kararnamede getirilen şekliyle sürgün cezası, fiilen bağına kalar da uygulanan bir şeydi. Çokça örneği yaşıyor ve basına da yansıyor. O zaman hukuki dayanağı da olmadan yapılan bu despotluğa düzen partilerinden herhangi birinin en ufak bir müdahalesi mi olmuştu? Dahası tek tek kişileri sümek-

ten öte toplu köy boşaltma ve zorunlu göz ettirmeler, yani tahcir, sürgünü en büyüğü değil miydi? Ve şimdi yine tek tek kişileri bölge dışına sürme yetkisinden daha önemli olarak uzun süre boylarındaki binlerce köy ve mezranın boşaltılması için tam bir insiyatif verilmemiş miydi Bölge Valiliği'ne? Madem insanların sürülmesine karşılar neden bunlara da dokunmuyorlar?

İkinci olarak, karşı göründükleri sansür konusunda ne kadar samimilerdir? DYP sözcüleri son gelişmeler üzerine "Bölgede derhal sıkıyönetim ilan edilsin" diye ortaya çıkmışlardı. Bilindiği gibi sürgün gibi sansür de sıkıyönetiminin değişmez araçlarından. Ve sıkıyönetim komutanları bu tasarrufu istedikleri gibi kullandılar. Orada kararnameye de ihtiyaç yoktur. Şimdi yapılan ise bir kararnameye sıkıyönetimlere özgü yetkileri Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'ne vermek olmuştur. Yani DYP'nin isteği, adına sıkıyönetim dermeden yerine getirilmiştir. Öyleyse derst nedir? Yukarıda vurguladığımız iki şey: Birinci olarak halka karşı sorumluluğu açıkça paylaşmak istemiyorlar. İkinci olarak İpi Özal'ın eline biraz fazla kaçmışlardır. Ülke genelinde çok katı ve alabildiğine keyfi uygulanma durumu olan bir sansür yetkisiyle de bir parça Taktir-i Sükun deneyimini hatırlayıp irkmişlerdir. Düzene dokunan her türlü yayının engellenmesini iyi de, dibten yanlış basın da bu kadar zapt-u rapı altına alınması mahalefete olmanın nedeniyle kendileri açısından iyi değildir. Bu çok geniş ve katı uygulama "İstikrarlılık körtüklenmesini önliyorum" diyerek bir yandan kendi seslerini de kısma yönelbilir; Özal'la aralarındaki it dilaşında basın üzerinden kendileri lehine kamuoyu oluşturma çabalarını felce uğratabilir; somaçta halka gösterilen "şekkat"ten kendileri de bir parçanasiplerini alarak bu işten zararlı çıkabilirler. İşte bu kaygılar Özal'ın tabiriyle onları "mızakçılık" yapmaya götürdü. Ama sanılmıyan ki ciddi ciddi bu "iki S" öşül kararnameye savaşıacaklar. Hayı, yalnız lilenkendilerine dokunma olasılığıyla mücadele edecek ve bu vesileyle "Anayasaya aykırı ornat, Kuyucu Murat..." tanınmalarını büyüterek o güçlendirilmiş yürütmeyi kendi ellerine geçirmek üzere Özal'ı ve hükümetini yıpratmaya çalışacaklardır. Hepsisi bu.

Zirvede liderler "silaha silah, halka sevkat" dedi. Bu "sevkat"ın ne olduğuna

kararnamesiden de önce gelen Batman'daki balyoz operasyona gösterdi. Binlerce esnafın kepenkleri parçalandı, kilitleri, kapıları, cömakanları kırıldı, dükkanların işleri bile hayasızca tahrip edildi. "Kutsal mülkiyet hakkı"nın olduğu bir ülkede bunlar yapıldı. Kepenklerin baskıyla kapatıldığı söylenen yetkililer düpedüz terörle açtı. "Baskı altında direniş" yapan esnaflar bu kez de sokaklara dökülüp öfkeli protesto eylemleri yapıyordu. Bu eylemlerde "rambo"ların şiddetiyle karşılandı. Binlerce esnaf da halk değilse kimsi halk? Yalnız devlete karşı samimiyetini ispalamış korucular, muhbirler ve bunların başındaki aşiret reisleri ile büyük toprak ağaları "halk" sayılabiliirdi. "Düşmana destek olanlarında aynı muameleyi göreceğini en yetkili ağızlar 89 Ağustos'ta berri açıkça söyler olmuşlardı. Ve yalnız "düşmana destek" olanlar değil, devlete destek olmayanlar da yıllardır görüyorlardı zaten. Hatta arada devletin destekçilerinden de yananlar oluyordu, kurunun yanında yağmıştı. Son durumda daha çok vurgu yapılan "düşman dostları destekçileri", topyekün Kürt halkına karşı çok daha boyutlu terör ve katliam uygulanacağından başka bir şeyin ifadesi değildi. Evet Zirve'nin ortak sloganı "Gerillaya da ölüm, halka da..."

Bu arada Demirel "Her türlü önleme tam destek" sözünden başka, silahlı devlet güçlerine kesin bir güvence verme yolunda "İşini yap, endişe etme, neden böyle yaptın diye sormayız" açıklamasını yaptı. Geçmişte 33 Kürt köylüsünü kurşuna dizdiği kamulanarak hakkında soruşturma açılarak cezalandırılması sağlanan Muğlalı Paşanın askerler içinde yaratmış olduğu kompleksle dikkat çekerek şöyle seslendi:

"Bizim günlerdir sarfettiğimiz gayretin amacı bir kompleks varsa bunu karmaktır. Öbrev yapacak kişiye diyoruz ki, bu görevlerin yapılması konusunda biz Türkiye'de birlik açındeyiz. Yapın bu görevleri diyoruz. En ufak bir endişeye düşmeyin diyoruz. Bu görevleri yaptığınız takdirde sizi sokağa burakmayız diyoruz. Hımayesiz mi kalırsız acaba diye bir endişeniz varsa, o hımaye vardır diyoruz. Bunun adına siyasi birlik derler. Siyasi birlik vardır diyoruz." (6 Nisan)

Duyan da sanır ki bu görevlik güçleri "görevlerini yapmıyorlar"... Görüldüğü gibi güreve davetin de, endişe gidilmenin de anlamı burada çok açık. Yaptığımız ya-

paçağımız toplu katliamların, işkencelerin ve daha başka, daha büyük çapta kanunsuz işlerin binlerce şahidi ve yağınla belgesi de olsa hiçbir işlem yapılmayacak... Demirel'in bu sözlü güvencesi kararnameye kanun gücünü de kazandı. Bölgedeki devlet görevlilerine "her türlü kovuşturmadan muafiyet" imtiyazı tanıdı. Fakat bu demagoji ustası BBC'nin sorularını yanıtlarken "Tabii hukuka aykırı bir imtiyazdır bu... Ama bizim herşeyi ödeleyecek ekseriyetimiz yok ki Türkiye'de... Biz razıyız dedik de öyle çıktı değil bunlar" diye üç gün önceki sözlü güvencesini bile inkara yeltenebilirdi. Keza İnönü'nün, Baykal'ın, Ecevit'in tutumları da bundan pek farklı değildi.

İnönü de Demirel gibi sansür ve sürgüne göstermelik eleştiriler yaparken Zirve'de verdiği açık çekin vebalinden kurtulmayı amaçlıyordu. Ama o kadar kıyırık eleştirilerdi ki yaptığı, Demirel'in ki kadar da etkisi olmadı. Hatta Özal'ın bazı teskin edici sözlerini "olumlu" karşılaması üzerine, Demirel onu "Açık söylüyorsunuz sayın İnönü, bunun vebali sizin üzerinize kalır. İnsan hakları deyince kıl bırakmıyorsunuz, şimdi buna yatacağımsız, bu olmaz" biçiminde uyarma hakkını bile kendinde buldu. Beri yandan SHP'nin parti olarak bir süredir önerdiği tok esnek politika unsuru olan Kürçe üzerindeki yaşamın kaldırılması (o da yalnız fiilen işlevsiz olan konuşma alanında), son durumda İnönü tarafından yine ifade edildi ve kararnamede böyle bir unsurun da bulunmaması eleştirilirdi. Anıyan ne büyük politika farkı!.. Aralarındaki bu kadarcık fark da ne kadar içten acıba? Onu da Baykal çok güzel ifade etti:

"Doğu ve Güneydoğu'daki terör girişimi giderek genişleyen halk kesimlerinin desteğine sahip olma durumuna döndüğüyor. Bu gelişmenin ortadan kaldırılması lazım. Terör hareketinin etkisizleştirilmesi, iyi niyetli bölge halkının bu terör hareketinin etkisi altına girmesine izin verilmemesi lazımdır... Bu birbirinden farklı siyasal partilerin birbirinden farklı siyasal yaklaşımları ortaya atmalarını gerektiren bir durum oluşturur... Bugün varolan iktidardan soğuyan insanlar sadece iktidardan soğuma durumunda kalmalıdır, mahalefet partileri kınalıyla tüm toplumda bütünleşme şanslarını açık tutabilmelidirler..." (4 Nisan)

Onun için de ne lazım, işte bir iki farklı söz ve yasa teklifi... Oysa Doğu'da

geniş halk yığınları yalnız işbaşındaki hükümetten değil, bir bütün olarak devletten ve devletçi partilerden soğumuş durumdadır. Soğumak da ne kelime, çoğu yerde kin beslemekte, öfke bilemekte, ateş püskürtmektedir. SHP'nin birçok il ve ildeki parti teşkilatları toptan istifa etmiş, doğru dürüst tabanı kalmamıştır. Bu diğerleri için de geçerli. Gene de onlar az farklı yaklaşımlarla devlet politikası etrafında kenetlenmişler. Çok da iyi yapıyorlar, halkın devletten kopuşu böylece daha hızlı devam eder.

Ecevit'e gelince, o da -bir fark sayılacakta eşer- başındakileri "sorunun ekonomik boyutu ihmal ediliyor" diye tutturmuştur. Peki siyasi boyutu ne oluyor? Onu geçin. "Ortada bir etnik sorun yoktur, herşey bölgedeki az gelişmişliktен kaynaklanıyor"... Dolayısıyla bölgenin ekonomisini geliştirecek hamjelere daha çok ağırlık verilmesi dışında farklı bir şey o da önermiyor. Östelik Kürdistan'ın konama klamın-

mensiplarına yardım ve yataklık edenlere öngörülen hapis cezasını iki kat artırılarak uygulanacak. İhbarcılarının kimlikleri saklı tutulacak. İtirafçılara daha büyük kolaylıklar sağlanacak. Bölgedeki personele daha yüksek tazminat ödenecek. İçişleri Bakanlığı emrine 90 bin yeni kado verilecek...

Bunlar sadece yazılı olanlar. Özal yeni önlemlerin bir kısmının kararnamelede yer aldığı, bir bölümünün ise bu belgeyle konmadığına, fakat yakında görüleceğini söylemiştir. Bunların ne tür şeyler olduğunu sorulması üzerine ise herhangi bir açıklama yapamayacağını belirtmiş. Bunlar, aşiret reislerine tanınacak daha geniş fiili insiyatifle koruculuk sisteminin büyütilmesi, toplu köy boşaltma ve göç ettirmelerin yoğunlaştırılması, bazı stratejik noktalara büyük hava hareketlerinin yapılması, kararnamede il statüsü öngörülen Şırnak ve Batman'a kolordu-tümen gibi büyük askeri birliklerin yerleştirilmesi,

çaklardır.

Zirveden sonra yaptıkları açıklamalarda "Biz siyasi desteğimizi beyın otuk. Bundan sonrası hükümetin işidir. Alacağı tedbirleri görelim" diyen muhalefet liderleri, bilahare hükümetin kanun hükümünde kararnamele çıkartması üzerine olayı usul yollardan de eleştirmeye başlamışlardır. Evet meclisten yasa çıkartmak yerine Bakanlar Kurulu'ndan kararname çıkartmak, yasa yetkisini de yürüteninin kullanması olaydır. Fakat bu iş için açık vizeyi de yine kendileri vermişir. Sorumluluğunu kendilerinin de paylaşıcağı şeklinde yeni tedbirlerin meclisten yasa olarak çıkarılması istemek yerine bütün tasarruf hakkını Özal yönetimindeki Bakanlar Kurulu'na bıraktıktan sonra meclisin devre dışı kalmasından yakınmaya ne hakları var? Kaldı ki bu yeni bir olay değil. Daha önce Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nin kurulması da kararname yoluyla olmuştur. Birçok başka düzenleme de... Kararnamelerin mecliste görüşülüp yasa haline dönüştürülmedikçe Anayasa Mahkemesine götürülmediği, hiçbir şekilde iptal edilmediği ve bu avantajı sürüp gitmesi için de meclis komisyonunda durduğu ve yasalımadın uygulanmaya devam edildiği biliniyor. O halde şu son kararnamelerin mecliste ele alınmamasını eleştirilenler öncelikleri neden hiç sorun yapmadılar? Bunun da cevabı yok. Göstördüğü gibi "Millet adına TBMM'nin egemenliği, yasama yetkisinin paylaşılamayacağı ve devredilemeyeceği" yolunda koparılan girişim de hayran sonsa sahtedir, ikiyüzdür. Bu haylar son gelişmeler üzerine "ANAP iktidarının halkı figüran durumuna soktuğunu" söylemekteiler. Oysa asıl figüranlar kendileridir. En sonu meclisin bir dekor olduğunu da itiraf etmişlerdir.

Çok şiddetli muhalif gördükleri sansür-sürgün uygulamasına ve bunları da içeren son kararnamelerin meclis komisyonunda bekletilmesine karşı laf dalaşı dışında hiçbir tebir yapılmıcaı tavırları olmamaktadır. Toplu bir istifanın hemen erken seçim kararı aldtırması bile, üç ay içinde yapılması zorunlu ara seçim yoluyla ANAP'ın çok daha gerilemiş oy oranını ortaya koyarak erken genel seçim kapasını kendilerine fazla gecikmeden açabileceğini söyleyenlere de Kürdistan'daki nazik durum nedeniyle pek itibar etmemekte, aşıkışın şu ortamda herhangi türden bir seçimi ANAP kadar kendileri de sakıncalı bulmakta, hemen üç ay içinde bunu dayat-

Basına sansür, ilerici yayınları fiilen engelleyip durdurma, işçi ve gençlik hareketlerine karşı son yıllarda görülmemiş ölçüde yoğunlaştırılmış önlemler, faşist rejimin son vaziyeti bir ayna gibi yansıtmaktadır.

da kiminla yasak sayılmaktan çıkarılması -SHP gibi- bir ihtiyaç sayarken, bunun eğitim dili olarak kullanılmasını karşı olduğunu çok daha açık vurguluyor.

Yine kararnameye dönersek, bunlar tarafından göstermelik eleştiriye tabii tutulan sansür ve sürgün dışında daha bir yığın kavranca baskı ve yetki düzenlemesi var ki, hiç sorun bile yapılmamaktadır. Tıpkı askiyönetim dönemlerinde komutanlara verildiği gibi Olağanüstü Bölge Valiliğine senfikal faaliyetleri durdurma, grevleri izne bağlama, süresiz yasaklama, iş yasağıatmaya, boykotu, kapamak kapatmayı ve daha başka düzenlemeleri yasağıatma yolunda her türlü önlemleri alabilme yetkisini vermişir. Bu "her tür ölüm"e Batman'da yapılan türden katlioz hareketleri ve daha ötesi de dahildir. Yetkileri kullanılması ne şekilde olursa olsun Bölge Valisine, İçişleri Bakanına karşı dava açılmayacaktır. Ayrıca en basit görevlileri de... Fakat Bölge Valisi karar personolinden istediği kişiyi bölge dışına derhal tayin ettirebilecek, DGM Savcılığı doğrudan bu valinin emri altında çalışacak. Gizli örgüt

genelde hareketlaların koordinasyonunu sağlayacak ve aynı zamanda fiili sıkıyönetimi daha etkili yürütecek "İl Asayiş Komutanlıkları"nın kurulması, Kayseri ve Bolu'daki hava indirme tugaylarının bölgeye taşınması, kırsal kesimde kanakol yapımının hızlandırılması, var olanlarında personel sayısının artırılması, ilçe merkezlerinde güvenlik çeraberrinin güçlendirilmesi, sınır boylarında tampon bölgelerin oluşturulması, "sıcak takip" operasyonlarının anlaşmazlık da olsa imkan buldukça yinelenmesi, dışarıya daha ince süz-kast planlarıyla daha yoğun ajan gönderilmesi ve eğer riskleri göze alınabilir, başarı şansı da bulunursa Bekas'ya bir hava hareketi yapılması gibi az çok dışı vurulmuş şeylerdir. İşbaşında bulunmayan düzen güçleri bunları da bütünüyle işbaşındakilerin takdirine bırakmış vaziyette şimdi hiçbir şey söylememekte, olcaıkları beklemekteiler. Yapılacak işler içinde hem devleti çok teşhir eden hem de başarısız kalan şeyler gördükçe yine eleştirici tavırlar içine girecek, kaftıoyu nezdinde kendilerini sorumluluktan kurtarmaya çalışa-

maktansa daha elverişli koşullar oluşuncaya kadar beklemeyi, bu arada Doğu gazeteleri yaparak bölgede tansiyon ölçmeyi, azalan oy potansiyellerini yeniden arttırmaya bakmayı ve Özal karşısında yaptırımçı olmayan kuru gürtlüye devam etmeyi yeğlemektedirler. DYP kadar SHP de bu tutum içindedir. SHP'den kopmuş Yeni Oluşanlar milletvekilleri ise üç günlük oturum eylemleriyle zevahiri kurtarıklarını sanıyorlar.

Meclis dışındaki yasal partilerden "devrimcilik" iddiasındaki SP'nin tutumuna gelince; düzene bir ucundan yamanmış vaziyetteki bu parti de sahip olduğu tabeyi koruma telaşı içinde yasalara oldukça saygılı pasif etkinliklerle yeni koşullara uyum sağlanmakta ve aynı zamanda SHP'nin solundaki tek yasal parti olma avantajını kendine kazandırdıklarının bir güzel şışıp "düzen karşısında alternatif" pozlarına ağırlık vererek başta Kürt halkı olmak üzere devlete kin duyan kitlelerin tevaccühünü kazanmaya çalışmaktadır. Öyle ki, bu partinin "Teori" ve "Eylem" adlı yayın organları son gelişmelerle G.Doğu'da SP'nin en büyük parti durumuna geldiğini bile üflemişlerdir. Zannedersiniz ki onbinlerce ayağa kalkıp faşist devlete lanetler yağdıran, faşist düzen partilerine yüz çeviren kitleler artık bunlara tabandır. Onları ayağa kaldıran, harekete geçiren kendileridir sanki. Evet, Perinçek kendi misyonuna uygun olarak bu hareketlerin "PKK'ya destekten ziyade devlete tepki şeklinde algılanması gerektiğini" söylemiştir. Şüphesiz direniş yapan kitlelerin hepsi veya büyük çoğunluğa PKK sempatisiz değildir, ama onun Batıdan olayları üzerine BBC'ye verdiği demeçteki gibi orada etkinlik gösteren PKK'cıların "beş parmağı geçmeyecek kadar" az olmadıkları da açıktır. Bir yandan PKK'nın Kürt halkı üzerindeki prestijini sömürecek, bir yandan da onu "beş parmak kadar" gösterecek ki, kendi "on parmak" olabilirsin. Faşist partilerin eriyen tabanlarını artık kendilerinde göstermek de bunun yolu olmalı. Aynı barajıya fırtınayı Perinçek'in çıkarttığı haftalık 2000'e Doğru'da çok daha akıl almaz biçimlerde görmek mümkün.

Bu dergi karamanenin yürürlüğe girmesiyle, kendi basınına yapan Hürriyet Ofset'in o haftadan itibaren aralarındaki sözleşmeyi tek tarafı iptali sonucunda fiilen yayını engellenen ilk dergi pozisyonuna girdi. Aylık siyasi dergilerin hemen o

hafta yayınlanacak sayıları yoktu, ayrıca sözleşmeleri Hürriyetle değildi, ama ilk sayılarında aynı durumla hepsinin de karşılaşıcağı kesindi. Nitekim ay sonu hiç bir dergi matbaasından çıkmadı. Ama 2000'e Doğru sansürün özellikle kendilerine karşı gündeme getirildiği havalara girdi. İlk muhatap olmasını "öncelikli hedef" şekline büründürdü. Bu kadarla da kalmadı, yeni bir matbaayla ulaşıp çıkarılmayı başardığı ilk sayısında Karamanenin "özel olarak" kendileri için çıkarıldığı imajını vermeye yönelik aydın-sanatçı mesajlarını yayımlanan yanında bir de kendi kendine şöyle şımarmak laflar etti: 2000'ciler bir tuhaf şu son günlerde. Hatta kibirleniyorlar biraz. Eh kocaman devlet sizi muhatap almış, hakkınızda zirveler yapılmış. Hangi fani havalanmaz bu kadar illüzyal karşısında. Devlet gibi hissodiyor insan kendini..." (Sayı:16) Oysa zirveler, kararname-ler kendileri hakkında yapılmadığı gibi, sansürün de özel muhataba fiilen değillerdir. Hatta öncelikle hedeflendikleri de hiçbir şekilde söylenemez. Faşizmin öncelikli hedefi komünist, devrimci ve Kürt ulusalcısı radikal güçlerdir. En başta susturmak istediği legal yayın organları da devrimci dergilerdir.

2000'e Doğru Kürt sorununu ve çeşitli siyasal konuları çarpıcı kapaklarla işleyen haftalık bir haber dergisi olarak ikili işleve sahiptir. Bir yönü kitleleri yasal platforma çekme, SP gibi bir reformist parti kanalından düzen içi muhalefete adapte etme ve esas itibarıyla zararsız kılmasıdır. Bu devlet için yararlı olan işlevidir. İkincisi Kürt sorununda resmi politika aleyhine kamuoyu oluşturma ve daha başka konularda devletin prestijini zedeleme yönüdür ki, bu da onun için zararlıdır. Son durumda devlet kendine zararı dokunan her yayını engellemeye çabasına girmiştir. Günlük gerici gazetelerin bazı yayınları dahi sakıncalı ve zararsız sayılarak sansüre uğratılmıştır.

Bir de son durumda tuncelima kararı çıkarılan D.Perinçek'in devletten "özel muamele" gördüğü imajı yaratılmak isteniyor. Evet bir özel muameleden bahsedilebilir, fakat bunu son durumda değil de öncesinde aramak gerekir. İstediyi zaman yürürlüğe çıkış dahil iki-üç yıldır sol çevrelerde pek kimsenin sahip olmadığı bir serbestlik içinde hareket edebilmekteydi. Bir gün Paris'te, bir gün Şam'da, bir gün İstanbul, Ankara veya Diyarbakır'da. Daha önce geçtiğimiz aylar 7 ilin birçok ilçesinde sa-

lon toplantıları yapabildiği geniş "Doğu Turu"ndaydı... Grup Yorum konserlerinin kültürel faaliyet fiilen dinlenmeden valilik emriyle yasaklandığı ve polis kuvvetiyle dağıtıldığı bir ülkede, hem de bu ülkenin Olağanüstü Hal uygulanan kesiminde Perinçek rahat rahat siyasi konferans verebiliyordu. Bu kadar toleranstan sonra "biraz fazla gittin" denerek tuncelima istenmesi çok mu? aylardır ist ista bütün büroları basılan, birçok yönetici ve muhabirleri işkenceli gözaltulardan sonra tutulmuş dergimiz Yeni Demokrasi devrimci dergiler yanında 2000'e Doğru'nun uğradığı baskı ancak bunlar yok sayılarak "özel" sayılabilir ki, yaptıkları da odur.

Kafedajına varan böhürlemelerine rağmen, Karamane karşısındaki tavırları hiç de onurlu değildir. Ne yapıp edip dergiyi çıkarmayı direngenlik sayıyorlar. Önceki sayılarının akşamı Kürt'ün "K"sinin bile geçmediği sıkı otosansürlü bir yelini sayı çıkartıp "İgile, boyun eğmedik" diyorlar. Oysa karamanenin amacı şu veya bu derginin herhangi bir şekilde kesinlikle çıkarmaması değil, sakıncalı bulunan yayınları yapamamasıdır. Legal alandaki direniş nasıl olursa olsun çıkmak değil, bu yayınları yaparak çıkmaya çalışmaktır. Bir ölçüde dolaylı da olsa, gerekli olan mesajları ulaştır biçiminde vermektedir. Bunları vermeden çıkmak direniş de değil, marifet de... Fiilen inkan bulunmaz yorsa hiç çıkmamak daha doğru ve onurlu olan tavırdır.

Faşist-gerici uçak basın için söylenecek söz yok zaten. Onlar bir yandan kendilerini de etkilediği için sızıldıkları bu karamaneye her zaman için layık ve mustahaklardır. Bazılarında az çok aydın onurunu gösteren kalemler olsa da genel görünümleri tek kelimeyle aşağılık. Daha karamaneden önce MGK Genel Sekreteri, MIT Müsteşarı ve Bölge Valisini de yanı sıra Özal'ın kendileriyle yaptığı toplantı üzerine gün geçirmeden hizaya girmiş, sözlü uyarı ve talimatlar doğrultusunda kendi kendilerini sansür etmeye başlamışlardır. O zamandan beri gazete haberleri TRT bültenlerine dönmüştür. Resmi açıklamalar dışında Doğu'da club bitenlere dair bir bilgi verilmemekte, daha önceleri telaffuz edilen Kürt sözcüğü artık kullanılmamakta, resmi politikayı eleştiren ve farklı politika önererek yazılara yer verilmemekte, ayrıca ülke genelindeki devrimci etkinlikler, gençlik eylemleri,

radikal direniş hareketleri yazılmamakta, devrimci örgütlerin adının bile geçmemesine büyük özen gösterilmekte. Hande Güzel olayı gibi sansasyonel haberler ortaya atılarak haftalarca tartışılacak konulara ya kamuoyunun dikkatini esnasal sorunlardan kaçırılmaya çalışılmaktadır.

Bir kaç örnek sıralayacak olursak; BBC radyosunun Nisan ayında verdiği haberlerden Tunceli il merkezinde kepenk kapama eylemi, Derik'te kararnameyi protesto eylemi, bölge halkının gazeteleri protesto etmesi, 23 Nisan törenlerine çocukların göndermemesi, yer yer daha başka kitlesel direnişler, PKK'nın İdil Emniyet Amirliği ve Polis Lojmanlarına roketler saldırısı, Pervari'de askeri bir konvoyu yansı eylemi, günlük basında hiç yer almamıştır. Daha BBC'nin de söylemediği, değiştirilirse ne kadar çok şey saklandığı iyi anlaşılır. Sanki üniversiteler de haftalardan beri "sus pus", hiç bir haber sızıyor. Fabrikalar, sokaklar, meydanlar ha keza... İstanbul Kadıköy'de TKP/ML'nin 18. kuruluş yıldönümü vesilesiyle gerçekleştirildiği korsan mitingi de biri hariç yazılmadı.

Şimdi bu haber ambargosuyla beraber kitlelerin her yerde daha sıkı militarist denetim altına alındığı, keyfi gözaltı ve tutuklamaların yoğunlaştırıldığı, legal kuruluşların faaliyetten men edildiği, her tür toplantı ve gösterinin daha sıkı dağıtıldığı, sokaklarda kimlik kontrolleri ve rastgele çevirmelerin yapıldığı bir dönem, fiili bir sükıyönetim süreci başlatılmıştır. Tam bir sis perdesi çekilen Kürdistan'da her şey daha katmerlidir. Perde arkasında generallerin aktif rol oynadığı, Özal'ın bunlarla koordineli şekilde ülkeyi "tek adam" gibi yönettiği, Bölge Valisi'nin başlı başına devlet gibi hareket ettiği bir sivil faşist cunta dönemidir bu... Ama 90'ların kayıplamaz devrimci gelişmelerini on yıl, yirmi yıl önceki gibi bastırıp geriletme şansına sahip değildir. Tahrir-i Sükon'un, 12 Eylül'ün yarattığı mezar sessizlikleri bugün asla yaşanamaz. Doğrudan askerler de alsa yönetimi eline, ülke genelinde bir sükıyönetim açığa da ilan edilse eskisi gibi etkili olamaz artık. Çünkü halkın tahammül sınırları fazlasıyla zorlanmış, toplumsal savunma güdüsü uyarılmış, on yıldır yapılanlar ırkıttüccülüğünü yitirmeye başlamıştır. Yeniden boyun eğip daha çok ezilmeyi geniş bir kitle sindiremeyecektir içine. Halen çepçeperlerini kısıp içinden çıkmaya uğraştığı 12 Eylül süreci gerçekten

çok hırpalmış, çok esmiş, fakat çok şeyler de kazandırmıştır bu halka. Aydın havasında olanlar istediği kadar hakir görün, her halk gibi bizim halkımız da sözünü söyleyecek potansiyele sahiptir ve son yıllar daha geniş bir dinamiklerle bunu ortaya koymaktadır. Kitlesel direniş dinamikleri şimdi daha canlıdır. Kürdistan'da ulusal bilinç ve mücadele azmi geçmiş hiçbir dönemde görülmedik ölçüde yüksek, direniş mevzileri daha sağlam ve kararlıdır. Gerilla savaşının alevleri orada yığınları daha açık gayrete getirecektir. Kitlesel desteği bilmiş bir gerilla savaşını bastırmanın büyük zorluğu meydana gelir. Faşizm de itiraki içindedir bunun. İsteddiği barışlığı göstersin, ne silahları susturabilir, ne de kitlelerin kararlı direnişlerini... Kısa süre-

şeyi gaspeden Anayasa ve yasalara rağmen olmuştur. Şimdi iyi kötü kullanılmakta olan yasal olanakların ek düzenlemeler yoluyla tekrar son kenesine kadar yok edilmeye çalışılması bu yüzden başanlı olmaz. Faaliyetleri engellenen ya da kapısına kilit vurulan demokratik kitle örgütleri, yasal basın ve yayın kuruluşları, bu alanlarda etkinlik gösteren devrimci güçlerin birlik ve dayanışma içindeki direnişleri ve yaratıcı çabalarıyla yeniden faal duruma gelmekte gecikmeyecek, kararnamelelerin de işlerliğini süreç içinde tavsatarak dayanağı olan Anayasaya birlikte yürürlükten kaldırılmasını gündeme getireceklerdir. Tabii ki devrimci çizgide, siyasi iktidar perspektifiyle yürütülmesi gereken bu çabalar illegal örgütlenme ve

Devrimci hareket bu süreçte ne kadar az yara alır ve ne kadar hızlı gelişimini sürdürürse, daha geniş kitlelerin daha yaygın ve radikal direnişler yükseltmesi de o kadar mümkün olacaktır.

li kısmi başarılar elde ederse de "yangını söndürmeye" gücü yetmeyecektir. Ülke genelindeki halk hareketleri ve kitlelerin sosyal kurtuluş için savaşıma da komünist-devrimci örgütlenmelerle birlikte gelişip güçlenmeye açıktır. Elden alınmak istenen mevzileri savunma, koruma ve geliştirme duygusu eski zamanlara kıyasla daha yüksektir. On yılda bir her şeyi yitirmenin acılarıyla oluşan birikim, bu şekilde gelişen demokrasi bilinci kolay teslimiyetlerden halkı alıkoyacak bir doğal güçtür. Muhakkak, ters koşullar geniş kitlelerin psikolojisini ve hareketini yine olumsuz etkileyebilecek, yalpalama ve dalgalanmalar olacaktır. Fakat artık on yıllar içinde pısmış bir kesimin sağlam durmayı başaracağı açıktır. Devrimci hareket bu süreçte ne kadar az yara alır ve ne kadar hızlı gelişimini sürdürürse, daha geniş kitlelerin daha yaygın ve radikal direnişler yükseltmesi de o kadar mümkün olacaktır.

İççi sınıfı, gençlik ve diğer kesimler son yıllar içinde katı yasakları fiilen delmeye yönelmiş ve bunların temel dayanağı 82 Anayasası'nı da bertaraf etmeye azmetmişken, o her yarımdan su sızan Anayasasının kuramalarıyla sınırlanarak berdevam yıldırtılması kolay değildir. Demokratik hak ve özgürlükler son yıllar bir ölçüde kullanılabilir olmuşsa, bunlar o her

faaliyetlerin her alanında güçlendirilmesi, daha sistemli ve daha etkin sürdürülmesi ile birlikte gerçekten başarılı olabilir. Herşeyini legal alana hapsedmiş, bütün mücadelesini barışçıl yöntemlerle sınırlanmış burjuva reformist-parlamentarist güçler gibi, bu yol ve yöntemleri esas almış küçük burjuva devrimcileri, yani oportünist-revizyonist gruplar da çok saldırdılar karşısında yalpalamaya, zayıflık göstermeye ve gerilemeye açık durumdular. Düzene entegre olmuş ya da en azından onunun ciddi uzlaşma köprüleri kurmuş birinci tür gruplar doğal olarak yasal platformda varlıklarını sürdürebilmek için pek çok yaptırıma boyun eğeceklerdir. Ancak varlık koşulları yasal platformla sınırlı olmayan diğerleri ülke gerçekliğinin şartlarına uygun olarak illegal örgütlenme, yasadışı propaganda-ajitasyon faaliyeti ve silahlı mücadeleyi temel olarak, en elverişsiz durumda bile kitlelere seslenmenin gereklerini yerine getiren, faşizmin bütün çarelerini boşa çıkarıcı etkinlikler göstererek devrimci çizgilerini sürekli kılmalı ve legal mevzileri savunulmasını, korunmasını veya yeniden yaratılmasını da bu temel üzerinde devrimci perspektifi kaybetmeden gerçekleştirmeye çalışmalıdırlar.

Yeni olağınüstü dönemde hakim si-

nların gansını zayıflatan bir diğer faktör kendi aralarındaki şiddetli dalayışdır. Halka karşı ne kadar mutabakat sağlasalar da çatlakları derindir. Özetlediği gibi zirvedeki siyasi birlikleri kararname sonrasında karşılıklı suçlama ve çekilmelere dönmüştür yeniden. Öyle olmak zorundadır, aksi halde kendilerini kitlelere "farklı bir seçenek" gibi sunamazlar. Zirvedeki "güçlü birlik" havasını ara sıra tazelemeye önem verecek olsalar da çekilmeleri artıracak sürecektir ve şu dönem 12 Eylül'de olduğu gibi bunların kızaga çekilmesi, ülkenin "devlet partisi" denilen tek bir merkezci klik tarafından çekimsiz yönetilmesi ihtimali de vardır. Böyle bir girişim olsa bile ya başarısız kalır, ya da omuru çok kısa olur. Özel yönetiminin bir çıkmaza girmesi ve işi bu şekilde daha fazla götürmeyecek olması halinde seçim yoluyla diğer partiler devreye girecek, oradan da büyük olasılıkla bir koalisyon hükümeti çıkacaktır. Önümüzdeki yılları hakim sınıf küküleri daha çok hurlayacakları açık parlamento ve koalisyon hükümetleriyle karşılaşmaya mecbur gibidirler. Onların İhtilat Terkiki'den beri sürüp giden 80 yıllık it dalaşları, zaman zaman bazılarını kütü darbeylecek bir nevi kan davası da oluşturmuş vâlik yokluk ve üstünlük kavgaları, en son 12 Eylül'de hepsini rezil eden parti kapama olayına karşı ödindikleri dayanıklılık ve en kaba biçimlerde de olsa parlamento maskesinin artık sürekli muhafaza edilmesini konusunda varmış oldukları mutabakat bu zorunluluğu ortaya koymaktadır, ki bu da halk güçlerinin avantajıdır. Muhakkak, bu konuda kesit şeyler söylenemez. Gayet belirsiz bir durum var. Bu belirsizlik içinde önümüzdeki yıllar yeni bir askeri darbe olasılığına bütünüyle kapalı da değildir. Ancak bu olasılığın zayıf olması bir yana, girişilmesi halinde eski başarıları sağlayamayacağı da şimdiden açıktır.

Bugün bir yandan demokratik kitle örgütlerine amansızca saldıran, eldeki tüm legal olanakları çekip almaya çalışan faşizm, öbür yandan TBKP'ye yıllardan beri dilenmekte olduğu yasılığa tutuma yoluna girerek "komünist partinin yasaklı olduğu ülke" imajını silmek istiyor. Bunun için aylardır tartışılan 141-142. maddeleri yalnız parlamenterist girişimleri yarılanabileceği şekilde yeniden düzenlemeyi benimsemiş bulunuyor. Kemalist Diktatörlüğün Takrir-i Sükunu'nu canlandıran 413-421 sayılı kararnamele, Ke-

malist Diktatörlükten miras 141-142'ye vereceği sözünün "demokratik" görünümüyle perdelemeye ve dengelemek istiyor. Bu maddeleri asıl muhataplarına karşı sımsıkı elde tutarken artık düzene bütünüyle entegre olmuş kesimler için devreden çıkartıyor. Kutlu Sargın ve TBKP'ye ülkedeki son durumu biraz olsun kamufla etme rolünü veriyor. Onlar da kazanacakları tam yasallık için "Allah'a bin şükür" diyerek bu rolü üstlenmeye hazır bulunuyor ve kendilerine karşı yumuşamanın nedenlerini halka açıklamaya hiç niyetli görünmüyorlar. Kısa süre sonra bu tövbekar "komünistler" de akıllı uslu "sosyalistler" gibi anayasal parti ünvanıyla şereflenip "Türk demokrasisinin vazgeçilmez unsurlarından biri" durumuna gelecek, böylece onun "önemli bir eksiğini" giderirken kendilerine de akıllan sıra "kütleselleşerek büyüme" ve "ülkede önemli bir siyasal güç olma" yolunu açmış olacaklar... Oysa bu rezil kepeze "demokrasi" özgürlüğüyle, böylesine ağır sorunları bulunan ve bu denli baskıyla, yasakla, terörle boğulmak istenen bir halka ne bir gelecek umudu verebilir, ne kendilerini eskisinden fazla kabul ettirebilir, ne de eklenmişleri "parlamentar" sistemi ve "diyalog için de uzlaşma yoluyla demokratikleşme süreci"ni benimsetebilirler. Tam da 413 sayılı "Kanun Hükümetinde Kararname"nin çıkmasına tekbül eden dönemde Kutlu-Sargın'ın tahliye edilmeleri için açlık grevine başlamaları da tesadüfî değildi. Kutlu-Sargın'ın açlık grevinin devreye girmesi, burjuva baskının bunu manşetlere çıkarması kanunoyunun dikkatini başka yöne (Hande olayında olduğu gibi) kanalize olmasını sağlamış 413 sayılı "Kanun Hükümetinde Kararname" bir nevi unutturulma çabasına gidilmişti. Kutlu-Sargın ve TBKP'leri faşist diktatörlüğün yapmak isteyip yapmadığını gösterleşmişti. Keza açlık grevleri önce çıkarılarak Kutlu-Sargın "Özgürlük Savaşçı" gösterilerek yıllardan beri öltm oruçlarında, açlık grevlerinde, işkencelerde şehit düşen özgürlük mahkûmlarının ödemediği bedeller üzerinde bunlara pay biçilerek toplumsal muhalefeti radikal güçlere kayırtı bu reformist/kep- devrimci grubun potansiyeli eritilmesi amaçlandı.

Elbet hem söylerken düzene karşı belli bir birikimi olan kitleleri dikkate alarak konuşuyoruz. Önemli olan da bu kesindir. Yasallık verilen "sol" etiketli partilerden hakim sınıfların beklentisi bu ke-

sim içindeki radikal eğilimleri törpülemeleri ve büyük devrimci gelişmelere açık bir dönemde olabildiğince fazla insani düzen içi muhalefet sınırlarını hapsetmeleridir. Şimeli Doğudaki durtum çok daha ciddi onlar için. Bu taraftan reformist güçlerin siyasal etkinliklerini de sınırlamakta yarar görüyor, Kürt sorunu başta olmak üzere hassas konuların fazla tartışılmasından tedirgin olarak çok geniş bir sansür uyguluyorlar. Fakat öbür taraftan kitlelerin silahlı mücadele örgütlerine yönelişini önleme noktasında anayasal paritede yelpazesinin sağ ve orta cenahı çok yetersiz kalmaya başladığından "sol" cenahını da sınırlı bir serbestlik içinde tutmaya ve daha fazla çeşitle kitlelere sunmaya iltiyâç duyuyorlar. Aralarında SHP'den ihraç edilmiş ve ayrılmış Kürt asıllı milletvekillerinin de ağırlıklı yer aldığı Yeni Oluşum'cular tam böyle bir ortamda TBKP'nin yanı sıra ayrı bir parti olarak meydana çıkma hazırlığında. Bunlar şu veya bu şekilde yine ağırlıklı olarak hissettirmeye çalışacakları Kürt kimlikleriyle Kürt halkının önemli bir kesimini kısa vadede etkileyebilir, ülke genelinde de TBKP'den fazla oy toplayabilirler. Keza Kürt sorununa lafta çok "ileri" çözümler öneren, ülke genelinde demokratikleşmeyi de gitya "devrim"de gören SP, ileri kitleler içinde belli bir kesimi kendine çekebilir. Ancak yıldıan yıla karışacak olan ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesi devletin halk arasında kopru olma işlevini yüklenmiş bütün bu güçleri sıcak bölgelerde hızla işlevsiz kılaacak, "hançer" yollardan adil çözümler ve demokratikleşme" vaatlerine bir süre umutla bakan insanlar çok geçmeden SHP gibi bunları da yuhalayacak, devletle arasındaki bu yeni köprüleri de atmayı yöneleceklerdir. Silahlı mücadele örgütleri, ulusal ve sosyal devrim güçleri ne kadar kararlı yollarına devam eder ve devlet karşısında etkinliklerini artırurlarsa, reformist kesim halkı oyalamada o kadar etkisiz kalır.

Şu durumda görev ve sorumlulukları her zamankinden bilyetik bu görevleri başarıyla yürütmesinin nesnel koşulları da geçen yıllara göre daha ağırdır. Ama değişimin bütün güçleriyle nasıl seferber oluyorsa, güçlerini her alanda kat kat yükseltmek bir enerji ve azimle seferber ederek öndümüzdeki kısa dönemde onun çok saldırtırını da boş çıkartarak hızlı bir gelişme temposu tutarabilir. Bu bütünüyle bizlerin, sizin, elindedir. Bugün ülke gene-

İnde siyasal koşullar sıkılaştıkça Marksist-Leninistlerin ciddi etkinliği ortaya çıkan güç olması yakın gelecek için umut verici bir durumdur. Marksist-Leninistler yalnız İstanbul'da değil, bir çok yerde gözle görülür bir kitleselleşme yoluna girmişlerdir. Varolan potansiyelin daha büyük bir dinamizmde harekete geçirilmesi halinde gelişmeler daha hızlı olacaktır. Merkezi görevin etkin icrası yolunda atılan merkezi adımlar başlatılmış olan kampanyada kitlesel katılım ve desteğin de güçlü olmasıyla çok sevindirici türdendir. ML'ler önüne kısa zaman dilimleri için belirli hedefler koymuştur. Bunlar sıradan bir gayretle ulaşılması kolay olmayan, fakat üstün bir gayretle tamamen mümkün ve gerçekçi olan hedeflerdir. Ayrıntılarına girmeden ve bütünlüklü olarak koymak gerekirse, Marksist-Leninistler merkezi görevi gerilla savaşının yoğun bir silahlanma ve yeni askeri katılma güçlendirilmesi, sürekli bir alevle dönüştürülüp yıldan yıla yayılması, yoksul köylülük ve diğer emekçi yığınların çok yönlü bir örgütlenmeyle KŞİ'ler için mücadeleye çekilmesi, ülke genelinde bu merkezi göreve hizmet eden silahlı eylem ve radikal kitle hareketlerinin yükseltilmesi, illegal basın-yayın etrafında yaratıcı düşünce ürünü zengin yöntemlerle propaganda-ajitasyon faaliyetlerinin güçlendirilmesi ve ML'lerin sesinin sürekli daha geniş kitlelere götürülmesi, büyük kentlerde işçi sınıfı ve gençlik illegal çekirdekler etrafında örgütlenmesi, parti, ordu ve gençlik örgütünün büyüülmesi, bunlarla beraber ülkede yeniden durmadığın edilme istenen legal mevzilerin savunulması, genişletilmesi ve devrim mücadelesine aktif katılım gösterecek büyük demokratik kitle örgütlerinin adım adım inşasına önderlik edilmesidir.

Tekrar vurgulayalım ki, kırsal ülkemizde devrimin kalp atışlarına sahne olan bölgedir. Ülkenin en köklü demokratik devrim sorunlarından ikisi, feodalizmin tasfiyesi ve Kürt halkının özgürleşmesidir. Büyük ağırlıkla bu bölgede yaşanmakta, bugün PKK'nın gerilla savaşıyla ulusal çelişki temelinde sarışığı, uyandırıldığı, direnişe geçtiği kitleler, aynı zamanda emsal çelişkileri temelinde ve sosyal kurtuluşları için mücadeleye açık bulunmaktadır. ki ulusal kurtuluşun sağlıklı olması da sosyal kurtuluşla bütünlüklü olarak hedeflenmesine bağlıdır. Halkın her iki sorun temelinde ödeden beri muazzam acılar çektiği Kürdistan'da,

yalnız ulusal kurtuluş savaşının alevlendiği son 5-6 yıl içinde veya geçmişteki büyük isyan yıllarında değil, potansiyel olarak bütün bir T.C. tarih boyunca devrimci savaşların geliştirilmesine en açık bölge olmuştur. Bu nedenle devlet gözetiminden hiç ayrılmamış ve en sakin dönemlerinde bile diğer bölgelerden daha sıkı denetim, daha yoğun baskı altında tutulmuştur. Ve gene bu yüzden ki, proletaryanın ördeni L.Kaypakkaya 1970'lerin başında 15-16 Haziran gibi nispeten büyük ve dikkat çekici gelişmeler bazında büyük kentlerinde gözlenirken, doğuda bir savaş hali yaşanırken, üstelik ulusal sorun henüz ülke solunun genel gündemine bile girme mişken öncelikli mücadele alanı olarak kırsal seçmiş, güçlerini burada yoğunlaştırarak gerilla savaşına yönelmiştir.

Bunu kimileri salt feodalizmin bölgedeki yoğunluğundan, halledilmemiş toprak sorunundan hareketle, ülke genelinde yanı sıra emperyalist yapı-feodal yapı ve halk savaşı tespitine bağlı olarak "besitçe" verilmiş bir öncelik, hatta "ülke özgüllüğü" umursamayan, taklitçi, şabloncu" bir mevzilenme diye "kudun erişemediği ciğer" misali eleştiriler de 70'lerin başında herkesin Kemalizm kuşuraklığına devam edip Kürt sorununu ya hiç görmezden geldiği ya da güçlü sosyal-şöven çizgilerle ele aldığı bir sırada yerli yerine oturtan yegane önderim İbrahim Kaypakkaya olduğunu inkar etmez ve onun Kürdistan'a verdiği öncelikte bu köklü sorunun da, başka özgüllüklerin de önemli yer tuttuğu gerçeğini ortadan kaldıramaz.

Örneğin o, sağlam bir kitle temeli ararken yakın geçmişin salt toprak mücadelelerine, sınıf hareketlerine bakmamış, Köçmen'den Dersim'e ezilen ulusun isyanlarını büyük ciddiyetle dikkate almıştır. Yine o, bölgedeki ulusal mücadele potansiyelini gözeterek Kürtlerin henüz ülke genelinde demokratik halk devrimi muzafer olmadan ayrılık yönünde güçlü bir hareket geliştirebileceğini hesaba katmış, bu olasılık üzerinden enel bir perspektif olarak hangi durumda ayrılığa destek olup hangi durumda olunamayacağı tartışmasını yapmıştır.

Bugün ayrılık yönündeki Kürt hareketi gerilla savaşı yoluyla ciddi bir güç durumuna gelmiş olmakla birlikte henüz kurtarılmış alanlar yaratıp kendi iktidarını tesis etmekten uzaktır. Müstakil bir devletin kurulabilmesi daha uzun yıllar savaş verilmesine bağlı olup, mevcut hareketin

geleceğini bugünden kestirmek kolay değil. Bağımsızlık yolunda ısrarla olabileceği gibi, otonomi türünden orta yol çözümler için koşullar oluştuğunda diyalog sürecine girilmesi de mümkündür, beklenebilir.

Bu olasılıkları bir yana bırakarak günümüz gerçeğine bakarsak, PKK önderliğindeki gerilla savaşı ve giderek kitlesel boyut kazanan Kürt hareketi baskın sınıfların siyasal krizini derinleştirmekte, devleti hırpalayıp yıpratmakta, farklı alanlardaki kitle hareketlerine ilham olmaktadır, bölgede düzen güçlerinden kopuşa hazırlanmakta, feodal zorbalarla resmi otoriteleri daha açık işbirliğine sevk edip düzeni teşhir etmekte, Basılı emperyalist güçlerin ortadoğudaki çıkarlarını zedelemekte, kısaca devrim sürecine önümlü etkilerde bulunup sınıat olarak ilerici bir rol oynamaktadır. Bu gerçeklik onunla dayanışmayı ve mümkün olduğu ölçüde eylem biliklerini gerektirirken, proleter bakış açısından Kürt-Türk ve diğer halkların ülke genelinde DHD için birleşik örgütlenme ve ortak mücadeleye sevk edilmesi doğru hatımı değiştirmemektedir.

En gerçek ulusal ve sosyal kurtuluş yolu olan bu devrimin öncelikle alevleneceği bölgede Kürdistan'dır. İşte o sınıya atılan taşın halka halka genişleyen dalgası, faşizmin terörü bakımından olduğu kadar, devrimci savaş açısından da geçerlidir. Bugün faşizmin taşı oraya atması özellikle ulusal hareket nedeniyle olsa da, genel hedefleriyle çakışan ve geniş zaman içinde isabetsiz olan bir atıştır. Çünkü Kürt hareketi kadar Marksist-Leninist hareket ve DHD mücadelesinin toprağı da burada kuvvetlidir öncelikle... Ulusal çelişki temelinde Kürt halkın mücadeleye çeken gerilla savaşı, kızıl güzergahta sosyal çelişkiler temelinde de gayrete girecek, yaygın silahlı katılımını sağlayacak ve büyük kitlesel başkaldırlara sevkedecektir.

Önümüzdeki kısa dönem çok çetin bir mücadele süreci olacak. Faşizm tlan devrimci güçlere büyük darbeler indirmek için onlarca pervasızlığıyla saldırıacak. Ama yeni bir yenilgi ve gerileme süreci olmayacaktır. Çünkü onun çok şiddetli bir bölünme ve savaştırulacaktır. Sorun yalnız iyi bir savunma, varolanı koruma değil, durmaksızın gelişme ve ilerleme olacaktır. Bunun için hem illegal mevzileri daha berküme, legal mevzileri yaygınlaştırmak, hem de her alanda yeni mevziler kazanma bilirciyle ileri.

DEĞERLİ HOCAMIZ SOSYOLOG DR. İSMAİL BEŞİKÇİ'YE - AÇIK MEKTUP

Türkiye'de resmi ideoloji olan Kemalizmin çizmiş olduğu çerçevede 'bilim' üretin ve bu yüzden de Güneş-dil teorisi, Türk Tarih tezleri gibi bilim dışı, ırkçı-şoven nitelikte düşün-celer üreten üniversitelerde uzun süre barındırılmamız mümkün olmadı. Kendine bilim adamı denilen Prof. ve Doç. patentli öğretim üyelerinin jurnalleri ile tutuklanıp 12 Mart cendresinde yargılandınız.

Kürt ve Kürdistan gerçeğini savunduğunuz, Kemalizmin ırkçı-şoven yanını deşifre ettiğiniz için üniversitelerden kovulduunuz. Yıllarca cezaevlerinde tutulup düşüncelerinizi ambargo konulmak istendi. Fakat tüm bunlar sizi yıldırmadı. Siz yine Türkiye'de tabu olan ve yalan üzerine kurulu ideolojilerle hesaplaşmayı bırakmadan kararlı bir şekilde sürdürdünüz.

Tamamıyla Kürt ulusunun inkarı üzerine kurulan Kemalizmin ırkçı-şoven ideolojisine karşı aldığınız köklü tavir nedeniyle Türk aydınları tarafından dışlandınız ve afazot edildiniz. Hatta Türkiye Yazarlar sendikası Başkanlığı tarafından ajanlıkla suçlandınız.

Aydın ve demokrat olmanın belli kısıtları vardır. Anti Kemalist olmadan ve Kürdistan gerçeğini kabul etmeden aydın ve demokrat olunamaz. Bu gerçekleri kabul etmek ve savunmak günümüz şartlarında yıllarca cezaevlerinde yatmayı, düzenin her türlü zulüm ve baskısını göze almayı gerektiriyor. Şunu da çok iyi biliyoruz ki nesnel gerçekler ne kadar yadsınmaya çalışılırsa çalışılırsa, görmezlikten, duymamazlıktan gelinirse gelinisin hiç bir şekilde gizlenemezler. Bugün Kürt ve Kürdistan gerçeği çok açık ve çarpıcı bir biçimde kendisini dayatıyor. Bütün insanları düşünme ve sorgulama sürecine itiyor. Resmi ideoloji ve çeşitli türevleri istediği kadar inkarcı ve anti-bilimsel yaklaşımlar savunur-

sa savunsunlar, bu tür yaklaşımların savrulup yerle bir edileceğini bilmekteyiz.

Bilimin üretildiği ve öğretildiği kurumlar olması gereken üniversitede bizler, yıllarca bilimsel gerçeklerin kavgasını vermiş olan sizin, kitaplarınızdan, araştırmalarınızdan yoksun bırakıldık. Üniversitelerde çalışmalarınıza, araştırmaya ve incelemelerinizi dile getirdiğimizde engellendik. Eselerinizin "birlik ve beraberliği" bozan bölücü nitelikte olduğunu söylüyorlar. Fakat biz gerçek bölücülerin 1639'da Kasr-Şirin Anlaşmasıyla Kürdistan'ı ikiye bölen ardından Lozan Konferansıyla bu bölünmüşlüğü dörde çıkaran sömürgeci ve emperyalist devletler olduğunu biliyoruz. Gerçek bölücülerin kimler olduğunu öğrenmek ve öğretmek, bu bölücülerin çirkin emellerini ve çıkarlarını deşifre etmek ve bu doğrultuda kamuoyunu duyarlı kılmak için mücadele eden bütün insanların ve onurlu aydınların sonuna kadar desteklenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Üniversitelerde resmi ideolojiyi

Mustafa Nihat Yükselir, Remzi Sertoprak, Mehmet Toktay, Abdullah Karademir, Mehmet Yükselir, Yılmaz Keleş, Gonca Pozan, Sevilay Yılmaz, Ali Taylan, Haydar Ürtün, Gürel Özdemir, Mehmet Ayık, Erdoğan Gezer, Cengiz S. Ünal, Cemil Kızıllık, Ülker Karayel, Makhbule Gürel, Kamil Kınat, M.Kani Kahraman, Selahattin Kınal, Ethem Doğan, Mehmet Ahla, Ali Gürdoğdu, Cevdet Albayrak, Nilgün Aka, Hüseyin Yıldız, Muzaffer Büyük, Hakan Zeren, Zehra Soydan, Zafer Öztürk, Abdülkerim Baran, Arif Can, Mahmut Bilmez, Serhat Yiğit, Necatı Sunar, Eylem Tuna, Bahattin Güneş, Halife Kuşdoğru, Fatma Dündar, Canan Duran, Ayhan Kaya, Newroz Öntaş, Selim Aksu, Dilek Çarçan, Fazlı Pak, Bayram A. Bilgin, Şenay Balan, Yücel Özdemir, Döne Erdoğan, Mustafa Kaya, Mesude Kaly, Özgür Turak, Zehra Yetiş, Şenem Pekşirin, Mehmet Algur, Atilla Kabaoğlu, Ali Güldür, A. Ekber Yıldırım, Murat Demir, Arzu Yıldırım, Makhbule Sümeşi, Şükran Sever, Murat Kalemel, Ali Günel, Ertuğrul Karataş, Okide Gök, Nürten Eriş, Selcan Kesgeç, Osman Baş, Emine İbiş, Nubi Kurran, Mustafa Koçak, Kasım An, Aziz Özkan, Filiz Bilgili, Hakkı Özcan, Leyla Özkan, Nalan Özçelik, Hüseyin Alıparmak, Server Maras, Serdar Kandı, Selma Sürücü, Özlem Doğan, Elif Bedir, Filiz Gükalp, Mustafa Sengel, Reyhan Özel, Balrı Gülşen, İrfan Güler, Taylan Kırteke, Süleyman Yavaş, Senira Kardeşi, Alfer Taş, Feyzan Nizan, Akmel Duyu, Aydın Şenol, Füsün Altuner, Mehmet Akyol, Gazi Kutsal, Sani Egler, Ferda Bağcınar, Ersoy Soydan, Ünal Koçak, Derviş Şentekin, Turgay Yılmaz, Serda Çalıışkan, C.Haluk Hepkan, İzzet Aslantay, Çetin Elmas.

Mayıs Kızıdır Şimdi Savaş Zamanı

Evren'in dünya gezegeninde, Türkiye diye anılan toprak parçası aydınlığa gebe, o zor doğumun sancularıyla kıvrıyor. Tarihler 1971 Mart'ının 12'sini gösteriyor. Ülke, haklar hapishanesine döndürülmüş; buna saatlerin yelkovan ve akrepleri dahi isyan etmiş sanki zaman usul usul ağucasına ilerliyor. Baskı, testir, sınırsız korkuluğu rahataça uzanmış, kollarını kavuşturmuş, göbeği çığ, sırtı altın işlemeli, ama demiri pahlı bir çakıyla insanları lime lime ediyor. Bunun adına da "demokrasi", "cumhuriyet" diyerek faşizmin doğrayıp yediği o güzel insanları hazmetmeye çalışıyor. Yeni ziyafetler için yeni yeşeren filizlerin büyümesini bekliyor. Tabii, eksak olur mu? Açlıkla kaos, korku ikiz kardeş olmuştu. Bu korkuluğun çirlik kollarına sarılmışlar, ülkemizde cehennem düzenlerini olduğu gibi sürdürmeye çalışıyorlardı...

Yaşam güzel bir hülya, aynı zamanda bir karabasan olmuştu, karanfillerle çamurlar sarımsak dolaşmıştı. Aynı insan topluluklarından bir yandan 'yaşsa varol, bir yandan da ağına hiçkimsesi dayulu-yordu. Aynı suratlarda ıstırap hem de soğuk yalnız gülümsemeler. Bir gözyaşı çağlayan olmuştu ülkemiz, güvensiz, erişilmez bir yaşantının ana ruhunu almıştı!

Berberinde umarsız bir ağırlık, yoğun bir duygu, bir kanlar, gözyaşları, azimli çalgılar, sakinlikler, küfürler, lanetler, suskunluklar ve korkular dünyasını sardıkları bir streç! Bütün bunlar sıkışıyor, yoğunlaşıyor, hep birlikte birdenbire, volkanın patlaması gibi fırlayıp bir onursuzluğa dünyaya göstermek zorunluluğuna duyuyor onurlu- lar!

Bu ilk onurlular kafesi çıkılan uzun yolda yüce insanlık davasına armağanlar bırakarak ilerlediler. Herdu-

rak da insanlık tarihine şanlı sayfalar yazdılar. Bu uzun yürüyüşün hızla tırmanılan duraklarında Türkiye proletaryasının öncü müfrezesi savaş içinde kızıl ışıklarını saçtı. Engin denizleri lehinine ruhu, kızgın lavlara rağmen yürüyebilme cesareti, umutsulduğu umut, insanlığın altın çağına fönursuzca ilerleme ve tüm bunları kaplayan kocu bir yürek; İbrahim Kaypakkaya ülkemiz şafağını süslüyordu. Konaklanarak, 1973 Ocak'ının Dersim'in Vartnik Mirik mezası.

Böylesi bir yürüyüş çok şey öğretir, ne için yürüdüğünü bilenlere. Birlikte yürüdüğü insanlarla daha iyi sarılmaya, temiz, açık yürekle ekmeğini orlarla bölüşmeyi sonra yine hep birlikte aç kalmaya, tek başına aç kalmanın aybım öğretiyor insanı böyle bir yürüyüş.

Ezilenler kendi iktidarına kendi ellerine almak için keskin bıçaklarını daha bir bilemeye başlayınca "pisliklerin, sömürülme yok olacağı; hayaline kendini kaparmak", "dinimizce yasağ'tı, günah! İnsanların matlu yaşamasını istemek, yaşamın pisliklerinin sürüp gitmesini engel-

leme mücadelesi, yani tüm bunların kaynağını emeğin sömürülmesinde aramak, kullarının Allah'ına saygısızlığı, nankörlüğüydü! İşte bu nankörlük için acele tarafından darağaçları kuruyor, cezavleri yapıyor, şu fanî dünyada yurdu korumak(!) için gerekli vazifeyi yüklenen yüce adale(!) askerlerine yeni silah ve teçhizatlar alıyor... Açlık, yoksulluk, umut, azlık yolunda ya da insan teri ve kanı denizinde ölüme kimsenin çıkmaması için gerekli düzeni koruyanlar içindi bunlar!

İbrahim ve yoldaşları apansız yakalandılar uykuda. Ve çatışma, korlar savruldu, gece kuşlarının ötüşü dinli, rüzgar durdu. Şimdi, sanki dünyanın en yüksek tepesinin doruğunda kızillar giymiş, ışıklar içinde gülümseyen bir gelin var ve o duvağını sallayarak yaşamın ışık kaynaklarına doğru tırmanışını selamlıyor... Bu gelin dünya adına konuşuyor, fakat sözler çok uzaklardan geliyor. 'Ben Ali Haydar Yıldız, ey evren duy! Tüm zorbalara yeryüzünden silinene dek ben yaşayacağım ve silahımı öldümden hiç bırakmayacağım'

Görünüşü gözleri kamıştırıyor. Birden, çok daha yükseklerde, beklenmedik bir anda beyaz atın nalları toprağa ulaşıyor. Değdiği kayaların kavilcım saçtığını görüyor yükseklerden gelen zafer naralarını duymamak elde değil, ışık kaplı gelinin beyaz atı dolu dizgin koğurduğunda uçan duvağı evreni, ışıklı kenileri selamlıyor... Sabahın alaca vakti gürültü duruluyor. Bu cehennem atlarının kömünde her hareket duruyor. Şimdi yoldaşlar uykunun derin biryende veya bir köprü altında, ya da dağların doruklarında, bir yoldaşın usul usul ağladığını duyabilir artık. Zorlu bir emek sonucunda kötl suların dipdirmek

İçin aydınlıkta vakit bulamadığındandır yoldaşımın bu gözyağları.

Eğer gerçekten insanları seviyorsan, bu sevgi için yaksıyorsan, sessizliğin hayallerle saklı muhabbetinde kaldığı böyle anlarda insanların kalplerinde gömülmeye aday olan bazı yasak rüyaların kıpırdamasını hissedersin. Bu rüyalar canlanırlar, kıldanlar, ayaklarının ucuna basarak yürür, sessizliğin yollarında dolaşır, insanların arasına, sıkışmış kalmış yoksulluğun bıraktığı o acı yüzlere bakar, küçük de olsa bir umut ışığının var olup olmadığını görmek, bilmek isterler! Fakas birden ezilmiş, ufalanmış, parça parça olmuş bedenler rüyaların ağırlığını hissederler, yerlerinden fırlar, lanetler savurur, kendi kendine söylenirler. Röys bile işte böylesine ağırdır! Küçükük bir ümidin kurutusu bile ağırdır, karşın gibi, toprağın pervasız unsurlarının düzenli darbelerinden ötürü yumuşaklığın, okşayışın ne olduğunu unutmış bu çileli bedenler için; dünya unsurlarını, toprağın, taşın, makinaların ve patronların bakışlarının ağırlığının. Ali Haydar'ı yazılan manifestonun keyfini çıkarması için bırakırlar. Ev sahiplerinden biri kalmış orada! İbrahim ve yoldaşları ayrı ayrı yerlere savrulurlar. İbrahim yaralıdır.

Kır yollarında, karlı patikalarda yürütürsün kinle, selk çalarak, bir hava tutturmuşsun. Marsın coşkısına dalmaya fırsat bulamadan mehdi değişiyor içinde! Şimdi diğeryoldaşlar ılık çalmıyor. Mars mırıldanmak için vakit yok! Cellatlar arkasında, yurdun başka başka köşelerinde bir çakıların yoldaşların boğazına dayamışlar. Tuhaf, ama gene de bunların normal şeyler olduğunu düşünüyorsun.

Savaş, diyorsun ve bu çığlık dışlarının arasında sığınan bir hançer oluyor. Barış, diyorsun ve için barışlaşıyor, hüzünleniyorsun...

...Korlar gözlerini bulanıklaştırıyor, gözlerin beyazı içmiş, birden kendini Vietnamlı kırıklarında buluyorsun. Filistin'li gençlerin kafalarına şarıkılan poşuyu doluyorsun kafana, gerillaların yeşiline bürünüyorsun. Mao'nun ağzından konuşuyorsun.

Bir ürlü kendini tutamıyorsun. Aynı anda herşey oluyorsun, hatta buna yaşıyorsun!... Kendinden geçiyorsun, bir cepheden diğerine savruluyorsun. Tarih sinema perdesi gibi gözlerinin önünde geçiyor, ama hepsinde sanki sen de varsın her mücadele alanında, birinde düşüyor diğerin-

de kalkıyorsun. Bu nasıl bir iş için içine sığmıyor, yüreğin göğsünü delecek gibi, sanki dışarı fırlayacak...

Tarih bu kесitinde, Türkiye parçasında, hiç değişmeyen, tansuk yüzlere, cellatlara rastlıyorsun. Ellerindedir ve seni sürüklüyorlar, yalınayak, yaka paça, kan revan içinde. Ama neden mi acı duymuyorsun? Dimitrof, Gestapo merkezlerinden sesleniyor 'Karslıysan, güçlüysen ve bilinçliysen, acı duymazsın!' "Unutma ki sen bir Komünist'sin!"

Komünist bir savaşa her zaman kaya gibi dündük durmalısın, her an yükselmelidir. Bunun için de engeller bol, nazaklar sayısızdır, işkenceler kabından taşar. Düşmanla insan onuru arasında savaşım amansızdır, süreklidir.

Er meydanına doğru ilerlerken, burada yeni Dimitroflar, Rosa Lüxsemburg'lar Karl Liebknecht'leri gece gündüz ölümler köşe kapmaca oynar, savaşır. En son yapılacak bu yüce savaşa da, temizlenmiş, yıkanmış, güller yüzülü, marş söyleyerek gitmek suradan, ezici, eziyetli bir sürecin o milyonlarca anından bakıyorsun yiğit bir kişi doğurmuş!

Kendin için birşey beklemeden bir peygamber gibi umut dağıtacaksın!

Ekmeğin her lokması için hesap yapacaksın, ama her an tüm yiyecekleri pervasızca dağıtabileceksin. Uyumak isteyeceksin, ama yinide hiç yüzünü bile görmediğin insanlar için rahat yataklar üreteceksin.

Günlük ekmeğ parası çıkarmak için bir yaşam boyu tüllün yapraklarını dizip sigara yapan ellerin harmanlarda buğday döven ayakların burada yeni arayışlara yönelmeli, yeni ritümlere uyabilmelidir. Yaşandıklarının uykusunu ya da fikirlerini dağıtmamak için bu ayaklara kenat takıp bir yel, bir gölge gibi geçip gidebilmelisin oradan.

Sonrada da bir deri içişinin, bir köylünün, bir inşaat işçisinin nasırlı ellerini bir okşama seli, rahat kaynağı haline sokmayı başaracaksın. Bir ana eli habire gelmeli bu eller!

Varsın hiç okunmuş biri hiç okul görmemiş ol. Deneyişlerde karanlık kuytu-larda filozof olacaksın. aydınlığın çirasi elinde, tuzaklanacak coşkular diyarında ve sarp yollarında sabahlara dek bekçilik yapan bir filozof...

Sinirlerini tel tel parmaklarının arasına alıp bir mayıno gibi sayısız çalgıyı idare edeceksin!

İşte böylesine filozof, böylesine onurlu olacaksın. Ani öfke patlamalarını, duygusal çimşeklere kabul etmeyeceksin. Herşeyin idaresi sende olacak. Her şey düzenli bir ritim içinde, aydınlık, kararlı iradenin elinde olacak. İçinde karanlık hiçbir şey bulunmayacak. O zaman kendi coşkunu doğru yolda kullanacaksın, bu coşku bir müzik, bir melodi olacak ve onun amacı yeryüzünde görünmez ve görünür boyutları içinde en mükemmel ne varsa olacaktır...!

Bu çetin yolda zor kapasana dayandığında acele etme, kendini güven fırtınası içinde kapıp koyverme, kapı önünde açıldığında zafer sarhoşluğunu kapılma, bırakma mücadelesi kendi konuşsun. Kendi sözlerini başkalarından duyunca buna şaşırma! Doğanın değişmesi için kurulan bu büyük eserde bir işçi olarak sen çoktan vardır zaten...

Başka bir durağa eriştiğimizde üzzerinde 'Diyarbakır mapusu' yazıyordu. Kupkuru bir yer orası, yağmur düşmez oraya, güneşin ateşinden kavrulur, işte orada senin iradeni ameliyat masasına yatacaklar. Yeryüzünde hayatın 'mutlu' olabilmesi için; insanların umut yetertmemesi, güllüğüün tomuruk açmaması, kolektivizmin içi ferahlatmaması, yoldaşların heyecanı, sınımsız inanç üretmemesi gerek... orada kimsenin sesini duymayacağını sansınlar. Yoğun bir acının çığlıklarından başka birşey duymayacaksın orada. Orada kalp, bütün yaşamı bir anda hisseder, yoğunlaşır, beyzün fokurdaması engellenmeye çalışılır. Ateşin, elektriğin, sopanın, boz gibi sıyın, boçağın, uykusuz bırakılmanın, açlığın, susuzluğun, feryatları hep aynıdır. Buna tek sözcük yeterli; İŞKENCE! Bu sözün bir anlamı kalmaz artık. Daha başka acılar, önemsiz acılar, cellatların kurgunlarına dek çeşit çeşit acılar, elleri kolları ayakları kesilmiş... Bu yeni acıları anlatabilmen için sözcüğün adı değişmek zorunda.

Ama kimin için bu güzel çaba! Bu güzelliği kimse göremeyecek, hangi gözlerin görmesini bekliyorsun, hangi kalp, hangisi duyulanacak... Güzel, güzel! Gökyüzünde yağmurla birlikte gelen gökkuşağının erişilmez güzelliği gibi, bu herçimercin renklerinin soluk güzelliği, insan gücünün ha deyinca erişemeyeceği bir güzelliği! Evet, evet, böyle bir güzelliğe sahip olsak oradan geçebilez.

Yok; Nasıl marş söyleyerek ölüme gidebileceğimizi görürler, biz daima öz-

gür savaşıların, çabaları boşa gidiyor, başarısız oluyorlar. Ne ben, ne de bizimkiler ölümden korkmaz olmaştı artık. Tam tersi şimdi, bir silkiniş, bir yiğitlik. Korkmuyor, slamıyoruz, çocuklarımız da bize benzeyecek.

Göğüs göğüscü bir cenkten sonra ölümün yeniliğiye uğradığını var ya? Küçültülmüş onu karşısında, rezil etti. Güzelci, insanlığı, özgürlüğü ve vatanımı eğer gerçekten seviyorsa bu savaşta başarısız çıkabilir mi. Bunu da yenecek şimdi, buyrun! Bu yeni meydan muharebesini izleyelim. Savaş bununla bitecek mi? Hayır yeni başlayacak. Çünkü, ölü savaşçı carlıktan daha da açık konuşur yaşayacaklar.

Dünyaların onurlu, gururlu sanatçısı sensin, çünkü sen güzelli doğuruyorsun. Daha da büyük, daha da kıyaslanamaz bir şeysin. Tüm değerlerin, tüm insanlığın şu an bilincisin.

Ey insanlık nelele kadırsın sen! Güneş ellerinin arasında, mevsimler dudaklarının arasından çıkacak bir söz bekliyor! Bilinmedik çalgılar çalıyor, duyulmamış bir ezgi yazılmamış bir beste senin yitireğin, uzakları gören klavuz! Sevda ile sorumluluk diz dize mucizeler yaratıyor. Sevinç üzüntüden ağır basıyor. Burada insanın yeniden doğuşunu izliyoruz. Mesih yeryüzüne iniyor! Yobazlık, zulüm, bilgisizlik ve karanlıklarda insanın cenk etmesinden daha güzel hiç bir şey olamaz.

Takvimler 18 Mayıs 1973'e devrilmek üzere. Bu gece senin loşanından yeni bir görüntüyle, beklenmedik bir görüntüyle karşılaştı bu okul! Azrail bile kızdı, kendisiyle alay ediliyordu. Böylece karşısında yağın bekleyen Azrail'e özgürlük savaşının tarihin tüm dönemlerinde elde ettiği başarıları zafarları anımsattı. Gökkuşunun ve yerin tüm yıkım ve tayfunlarıyla girişilen savaşlarda.

Dışarı sessiz, garip solumalar duyuluyor. Yaratma vaktidir, eylemin başladığını usulca müjdeleyen anlar. Coşku kabarıyor, damarlar basınçtan patlayacak, düşünceceler olup çalgıları teftiğe çıkarıyor. Kursesiz savaş başlıyor... Tüm evren orkestraya benziyor, orkestranın çalgıları hafif esen meltemle titreşiyor, tatl melodiler yayılıyor.

Dundu, duracak! Ve beklenen müjde geliyor, doğru, doğru! Ellerindeki alefler düşünüyormuşcasına bir an öylece havada kaldı. Sonra hızla inip kıyalara çarpıyor. Aleflerin çıkardığı ses, madencilerin solu-

malarına karıştı. Bazı anlar damarlardaki kan, uyuyan onuru, yerlerde sürünen iradeyi tutuşturmak için uyanır sonunda kin gelip umarsamazlığı yakın da bitirsin diye. Şimdi emekçiler, köylüler kendi içlerinde, kendi ruhlarında uyanan yiğitlik üzerine konuşuyorlar. Essaretlerini alı tıst eden coşkulu cesaret ve inatı, arzuyu tatik ediyorlardı. Bunu kinse için değil, kendi yeniden doğuşları için olduğunun farkına varmadan.

Eller mazgal demirlerine kenetlenmiş. Tarihten gelen bir müzik dev ile cüce arasındaki savaşın son solumalarını dilelendiriyor!

Ayaklar geriliyor dişler sıkılıyor, ara sıra hoş bir gülümseme hissediliyor. Asırların bitmez yollarında tekerrürdür bu. Sayısız kuşlar mevsimlerin baharında kalkıp büyük dönmeye varmak için saldıyorlar. Yeni bir düzene doğru.

Öyle bir an geliyor ki, insan bu bitmez yolların geçişi süresince yeryüzüne daha değerli bir varlık gelmemiş olduğuna inanıyor şu adın sahibinden başka:

İbrahim KAYPAKKAYA

Çünkü şu an yüzlerce ağızdan, başka hiçbirşey duyulmuyor. Tek bir adla, yurdumuzu yeni baştan kurabileceğine, baharın gözleri birbirine katabileceğine güveni durdurabileceğine, denizleri içebileceğine, verimsiz topraklarda papatyaları açtırabileceğine insanın inancı geliyor.

İbrahim, İbrahim, İbrahim!

Sabah yeli bu adı usulca almış bucağın bucağı doluyor, insanların gözleri yaşlarla doluyor.

Yıldırımın karşısında Azrail'in yalvarışını duymadık mı? Burası artık ne Diyarbakır mapusu ne de Dersim'indeydi. Zaman ve mekan anlam değişmişti, yitrek dağ olmuş, yeni yitiriyüş, yeni ritimler, geleceğin değerleri için damarlarındaki kanın kinyle okunan marşlar, zaman ve mekana sığmaz olmuş.

Mazgallar türkü söylüyor, karanlık hücreler aydınlandı, demir kapılar hızla çarpıyor, demir çubuklar ellerde öğütülüyor, hayat dize getirirken ölümlü, özgür insanların halayını çekerken dağlarımızda, insanlığın onur marşını okurken "Uyan artık aykudan uyan!"

Doğmayı bekleyen güneş dalgın, kırılmadan seyre dalmış bu görüntüyü tüm ezilenlerin kalbi onun kalbinde gülmekte, büyük sessizliği silip süpürmekte! Yeni bir yürüyüşün meşalesini yakmak

için birer kıvılcım olacak.

Ama yitrek dayanıyor, orta yerinden çalıyor! Bu ritme, tavra sığmıyor yürek, içimizde kalsın bu gözyaşları da taş kesilsinler. Daha zaman değil bol bol akması için. Başka gözyaşları, başka sevinçler sırada bekliyor güneşe ulaşmak için. Söz olabilmek... eylem olabilmek, kuvvet ve sonra bilinç tekrar saldırmak için.

Eğer tam bu cohenemleri aşmaya kararsızsak, tüm bizden olanlara aştığımızda işte o zaman ilk bir yaz gecesinde, içimizi boşaltacağız.

Gözyaşlarımız ve sevinçlerimiz isim, ünvan, onur, acı yansıtılmamıza varulup düşen ve mezarsız yatan yoldaşlarımız olmaya başlayacak! Mücadelemiz onlara yakışır mezar bulmaya dek onları yüreklerimizde misafir edeceğiz. Bunlarla dolaşacağız, saklayacağız, onları bırakarak içimizde anlaşılması güç bir sevgiye dönüştürdük, her silah çatışmazda, her halayda, her hücrede kendinizi unuttana dek içimizde taşıyacağız onları. İçimize girdi onlar, kendi isimlerini unuttuk.

Yeni Demokratik Türkiye olacak onların mezarı. Geleceğin kuşaklarının yüreklerinde, mücadelelerinde yatacak onlar. Kendi mücadeleleriyle bıraktıkları miraslarını biz devralacağız.

Şimdi duraksama, eğilme zamanı değil,

Şimdi savaş zamanı.

Şu an İbrahim yanbaşımızda oturuyor, bundan hiç kuşquamız yok, bize ilerdeki karşılaşacaklarımız üzerine dersler veriyor. Bu vahşi doğayı nasıl uysallaştıracaklarına öğretti yoldaşlarının kalbinde şimdi O, son savaşı için yeni bir atağa hazırlanıyor. Daha sonra yağanın onurlu kalınabilmesi uğruna daha yiğit gençlerin adını yazacak mücadelemize.

Şu an kalplerimiz göğü dövüyor. Bunun sesini işitip dinliyoruz. Bunun ne anlama geldiğini biliyoruz ve yoldaşlarımızın ne demek istediğini de biliyoruz. Kollarımızı açabilmek, yeni gelen misafirleri sığdırabilmek için bu yüreklere daha büyük göğüs gerek.

İnan ki Yolcu yok aşacağız önder yoldaş!

Yoldaşlarımızın gözlerindeki ışığın parıltılarını görüyor, gülümsüyor ve mütevazı, sevinçli, saygılı gururlanıyor o!

İki öğretmen Kazım ve Orhan

Cihan UTKU

Mayıs sevgi, coşkusu, çağla çağıl güreleyen baharı, devrimin ve dönüşümlü gücüyle ve muhteşem güzelliği kadar anlamlı, anlamlı olduğu kadar faşizmin etimizden, umduğumuzdan, yüreğimizin süklü ekliği güzel dost, önder insanların acısından da bağrında taşır. 1 Mayıs'ta Şikago'lu işçi önderlerinin, Denizlerin idamları, 77 1 Mayıs katliamı, 1 Mayıs gahidimiz Mehmet Kocadağ'ı, 89 1 Mayıs'ında M.Akif Dalak'ın katledilişi, Nurbac'ta Sinan Cemgil'in ölümü... Türkiye proletaryasının ve proleter devrimin yol göstericisi, önderi İbrahim'in 18 Mayıs'ta düşmanı çaldıran proletarya ve emekçi halkın isyanını büyüten, kazal direnişi ve husharca katledilişi...

13 ve 20 Mayıs'ın bağrında büyüttüğü inanç yüklü yüreklerin güzelliklerine, devrimin kızıl güzergahındaki görkemli direnişlerine fedakarlıklarına bağlılıklarına şahitlik de ediyor. Mayıs ayının her günü bir anlamlıdır. Bazı günleri var ki onlar devrimimizin birer simgesidir, atılımıdır, inancısıdır. Bazı günleri var ki onlar devrimimizin birer simgesidir, atılımıdır, inancısıdır, bağrında büyüttüğü direnişidir, yolunu aydınlatan feneridir. İşte simgeleşmiş günlerden ikisi: 20 ve 13 Mayıs Kazım Çelik ve Orhan Bakır (Ohanes Bakaryan)'ı yitirdiğimiz günler.

Ülkemiz, çeşitli milliyetlerden oluşan mozaik'in dostluğuna, kardeşliğine, mücadele güzellğine sahiptir. Bu mozaikte öyle belfaşa taşlar vardır ki o bütünleşen güzelliği kendinde simgeleşmişlerdir. İşte Kazım, İşte Orhan. Yeni Demokratik Türkiye'yi inşa eden yapı ustalarından bir iki isim. Kürt halkının acısıyla yoğurduğu, enin sevgisiyle büyütülmüş, geleceğinin umadıyla bilemediği, Muzur'un coşkusuyla verdiği ülke mozaik'in güzelliğiyle bütünleşen simgesi, güzel günlere taşıyıcısı Kazım ÇELİK. Bu büyük dost, usta öğretmen, altın çağın uzmanı yeni Demokratik Türkiye kavgamızda her an yanbaşımızda bilinc, inanc, azim, ve

yol gösterici olarak durmakta, bedenimizi sımsıcak sarmaktadır. O, 12 Eylül faşizminin en derukta olduğu günlerde karalıklara ışık olan, yüreğimizi ferahlatan, toparlanmamızı sağlayan, gücümüzü pekiştiren bir inanç ve bilinc değişiki sadece. O, bütün ihtiyacımızla hep yanbaşımızda zulümlerlere korku salan, bize yol gösteren, direngen sevgi dolu yüreğimiz, inancımız ve bilincle bütünleşen beynimiz olarak bizle olacaktır. Daha genç yaşta Yeni Demokratik Devrim kavgasını omuzlayan bu yiğit güzel insan proletaryanın kurmayları arasına kısa sürede girmeyi başarmış, önderi durumuna gelmiştir. 87'de, düşmanın eline düşüğünde ser verip su vermeyen önderin; Kaypakaya'nın di-

rengen tavını sürdürmüş, kimliğini düşmandan gizlemeyi başarmış. Hiç bir şey elde edemeyen düşman bu büyük öğretmeni bırakmak zorunda kalmıştı. Proletaryanın kurmayı en zor dönemlerinde birini yapıyordu. Usta öğretmeni bu en zor dönemde önder olma vasfını yerine getirmiş, proletarya kurmanın toparlanmasında belirleyici rol oynamıştı... 87 Mayıs'ında girdiği çatışmada kalbe kurbanlara hedef oldu. O gün Türkiye ve Dünya proletaryası bir öğretmenin daha kaybetmiş oluyordu. O şimdi dilimizde türk, eli-

mizde silah, dağda, savaşta, fabrikada, köyde direnişte, okalda yürüyüşte önmüde yürüyor.

Eminen halkı avuçlarında birşahın büyütmüş, yüreğiyle bütünleşirmiş devrim kavgasını hazırlamıştı adı Orhan'dı. Bu yiğit partizan bir umut olarak yetişiyordu, fabrikadaydı, tarladaydı, okullaydı, dağların doruklarındaydı. Kabına sığmayan bir kavgacıydı. Proletaryanın safalarında şimdi bir öğretmeni atık. Yüreği ve bedeniyle yaşamını adamıştı halkına. O şimdi bir soygunda çatışmıyordu. Yurtda, yaralı düşmanın evinde direnişiydi. Zaptedemediler, kaçırırverdi kavgadaşları. O artık ülkenin her yerinde savaştaydı. Faşist cellatların rüyalarına giren,

uykularını belfaşa pörçük eden bir cephaneydi. Mayıs'ın 13'ü, gecenin kashpe karalığında cellatların postasına düşürdü aniden. Yas hatırı Anadolu, yiğitbir evladını daha toprağa vermişti çilaklı.

Evet, Mayıs ayı, tarih bu iki iyi, güzel insanın taştır. İnsanlık bu iki güzel insanın yüreklerinde taşıyarak altın çağla ilerleyecek. Günlü gelip çatışmada zafer anıtlarını meydanlara gödikilip savaşın zaferlerle taçlandırıldığı tarih altın harflerde bu iki isim sayfalarına düşecektir.

ML GÜÇLER 1 MAYIS'IN DEVRİMCİ MÜCADELE GELENEĞİNİ
90 1 MAYIS'INDA DA BÜYÜK BİR COŞKUyla YAŞATTILAR

Onlar, yürekleri avuçlarında silah, 1 Mayıs sabahındaydılar

90 1 Mayıs'ı ML güçlerin ileri anlını, işçi sınıfının üretimden gelen gücünü kullanması 80 sonrası ilk geniş katılımlı, 1 saat-ten 8 saate varan üretimi durdurması, Kazlıçeşme'de, Güngören'de, İncirli'de devrimci gösterilerle 1 Mayıs'ın birlik, dayanışma, mücadele ruhunu yaşatmasında ifadesini bulan ileri bir adımdır.

100 yıllık kırmızı karanfil bütün görkemli dünyayı sarmalamaya devam ediyor. Bütün engellemelere, anlam ve içeriğini boşaltma çabalarına rağmen 1 Mayıs kazılığını koruyor. Bütün görkemli insanlığı kucaklamaya diktatörlüklere korku salmaya devam ediyor. Emperyalizm ve dünya gericalığının anlamını birlik, dayanışma ve mücadelede simgeleştiren 1 Mayıs'ın içeriğini boşaltma çabasına rağmen dünya emekçileri sınırlıya karşı dayanışmaya, birliğe, mücadeleyi avuçlarında büyütüyorlar.

Bir mücadele günü olan 1 Mayıs sömürücü zorbalara korkulu rüyası olmaya devam ediyor. Emperyalizm yasak koymadan bu mücadelede gücünü etkisiz kılma-ya çalışırken, ülkemizde faşist diktatörlük varlığına hile tahammül etmiyerek 'yasak' koyuyor. İşçi sınıfı ve ezilen halkların can, kan pahasına kazandığı bu günü resmileştirirken ülkemizde hâlâ yasaklar zinciri içinde yer almaya devam ediyor. Emperyalizm yasak koymadan bu mücadelede gücünü etkisiz kılma-ya çalışırken, ülkemizde faşist diktatörlük varlığına hile tahammül etmiyerek 'yasak' koyuyor. İşçi sınıfı ve ezilen halkların can, kan pahasına kazandığı bu günü resmileştirirken ülkemizde hâlâ yasaklar zinciri içinde yer almaya devam ediyor. Dünyada bu ünvanı sahip iki ülkeden biri. 1909'larda başlayan 1 Mayıs kutlamaları Kemalist İktidarcı yasaklanmış, günün anlamı, değiştirilerek 1960'lardan itibaren bahar bayramı ilan edilmişti. Uzun yıllar bahar bayramı diye resmi olarak kutlanan bu-

gün, 76'da yeniden ezilen dünya halklarının birlik, dayanışma ve mücadele günü olarak kullanılmaya başlanmış. 77'de 500 bin emekçi Taksim'e akıştı. Emekçilerin birleşen gücünden ürken faşizm, MİT, Kontrgerilla aracılığıyla katliam düzenleyerek 37 emekçinin ölümüne, yüzlerce sinin yaralanmasına neden olmuş. Taksim kızla boyanmıştı. Emekçilerin Taksim'i kızla boyayan kamu Taksim'e apayrı bir anlam yükledi. 78'de yine onbinler Taksim'e aktı. 79'da yasak kondu. 12 Eylül askeri faşizmiyle uzun yıllar kullanmasına izin verilmedi. 86'larda kendini toparlayan emekçiler Taksim'de 37 emekçi kardeşinin katilinin aktığı yere gitmek için yola koyuldular. Birlik, dayanışma, mücadeleyi Taksim'de yeniden yaşatmak istiyor-

lardı. Ama önünde yine faşizmin engeli vardı, yine kan döktüler. '89 1 Mayıs'ı yine şehit vermişti. M.Akif Dalı faşizmin silahına elinde taş, direnirken şehit düşüyordu.

Her yıl o illüğü gibi bu yılda işsiz 1 Mayıs'ı kullanılmaya kararlı gözüküyordu. 1 Mayıs'ta büyüyen birlik, dayanışma, mücadele ruhundan korkuyordu çünkü. Bu korku faşizmi daha da saldırganlaştırıyordu. Daha 1 Mayıs'a bir ay kala dışlerini göstermeye başlamıştı. Her an sarmaya hazırın diyordu. Bir ay önceden katliam ortamı hazırlamaya başlamıştı bile. Cumhurbaşkanı'dan Başbakanına, Bakanından 'emniyet' yetkilisine kadar egemenlerin etkili (!) yetkili (!) sözcüleri yürütmeyiz 'gerektiğinde silah kullanırız', 'polis ateş açabilir', 'Almanya'dan özel eğitilmiş köpekler getirdik', 'kimse yürümeye kalkmasın' diyorlardı. Böylece, hem polisi silah kullanmaya hazırlayarak müstamel bir katliam ortamı yaratılmış oluyordu, hem de emekçilere gözdağı verilerek sindirilmeye çalışılıyordu.

Gülşay Beceren, hastahaneye götürülmeden önce, karakollarda tartaklandı.

Faşist diktatörlük 1 Mayıs kutlamalarını önlemek için hazırlıklarını bu yönde sürdürürken, işçi sınıfı ve devrimci güçler de 1 Mayıs'ı kutlama hazırlıklarını hızlandırıyorlardı.

Marxist-Leninistler, işçi sınıfı ve emekçi kitleleri 1 Mayıs'ın kızıl direniş ruhunu yaşatma hazırlığını yapıyordu. Kitlelere yaptığı çağrılarda 1 Mayıs'ta genel greve, sokaklara, meydanlara, devrimci gösterilere' şiarını yükseltiyordu. Bu şiar temelinde hareket eden ML güçler kitleleri harekete geçirmenin uğraşına vetirken işçi sınıfının içinde burjuvazinin temsilcilerini üslenerek kurulan Türk İş yönetimi sınıfa ihanetin hazırlığını sürdürüyordu. Üyesi bulunduğu Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU)'nun 1 Mayıs'ın kutlanması yönündeki görüşlerine dahi almadan 1 Mayıs'ın kutlanmasına karşı çıkıyordu. Alın gileli her geçen gün gitikçe düşen, yaşamını biribir güçlüklerle sefalet içinde sürdüren işçi sınıfı 1 Mayıs'ta gücünü birleştirip, sömürü düzenine karşı sesini yükseltmeye çalışırken Türk İş sınıfın karşısındaki yerini açık şekilde ortaya koyarak, burjuvazinin sadık uşağı rotasını yerine getirerek 1 Mayıs kutlamalarının önünde barikat oluşturmuyordu. Sınıfa hiçbir ekonomik, demokratik sorununa sahip çıkmayan Türk İş 'Ulusal sorunumuz var' diyerek sınıfa cephe alıyordu. Ve 1 Mayıs'ı salonda kutlayacağını ilan ederek birkaç göbeklikle şampanya patlatarak sınıfa ihanetini kutlamasını hazırlığını yapıyordu.

'89 1 Mayısında 1 Mayıs'ta meydanlardayız' nutukları atan, saat gelip çatıştığında sendika merkezlerinden adamını dışarı atmayan, işçi sınıfını arkadan hançerleyen Otomobil-İş, Petrol-İş vb. reformist sendikalar bir kez daha ihanetlerini sergilediler; 1 Mayıs'ta işçi sınıfının üretmeden gelen gücünü kullanmasına, sokaklarda, meydanlarda devrimci gösterilerde bulunmasına karşı çıkarak, Türk-İşle aynı tavır sergilediler. 1 Mayıs'ı 'işyerlerinde bildiriler okuyarak, yarın saat üretimini durdurarak' kutlayacağız diyerek işçi sınıfının gücünü kullanmasına ambargo koymaya çalıştılar. Otomobil-İş, Petrol-İş vb. sendika patronlarının 1 Mayıs kutlamasına karşı bu açık tutumunu sendika şubelerinin ve devrimci işçilerin tepkileriyle karşılaştı. Burjuvazi ve sendika ağalarının 1 Mayıs'ın kutlanması önünde oluşturulan bu engeli etkisiz kılmak için devrimci işçi-

1 Mayıs sabahında Harbiye'de, Dolapdere'de, Kazlıçeşme'de, Güngören'de, İncirli'de devrimci mücadelede....

ler, sendikacılar çalışmalarını hızlandırdılar. ML güçler daha bir bilinçle görevlerine sarıldılar. Sendikaların, bu ihanetine tavır koyan başta Deri-İş Kazlıçeşme şubesi, Belediye İş şubeleriyle birlikte Hava-İş'in katıldığı 49 sendika şubesi bir araya gelerek 1 Mayıs çalışmalarına başladılar. İşyeri temsilcilerinin katıldığı toplantılar düzenlediler.

Tabandaki genel eğilim, üretimin durdurulması ve Taksim'e giderek 1 Mayıs'ın direniş ruhunun yaşatılması şeklinde belirgin olarak kendini gösteriyordu. Bu genel eğilimi dikkate alan 49 sendika şubesi "1 Mayıs Tertip Komitesi" oluşturarak 1 Mayıs'ın Taksim'de kutlanması için hazırlanmış bulunuyordu. Ama Valilik yapılan başvuruya yanıt vermeye bile gerek duymuyordu.

1 Mayıs yaklaşıkça, faşizmin baskıları tırmandıkça çözümlerde yavaş yavaş başlıyordu. Sağlam temellere dayanan bir birlikteliğin kurulmasını faşizmin tırmandığı saldırılarla birleşince Taksim'de 1 Mayıs kutlanmasına karşı çıkışlar, kopuşlar başlıyordu. Böylece hafta 1 Mayıs direniş ruhunu devrimci gösterilerle yaşatılmı diyen ama proletaryam sağlam ideolojik hatına bağlı olmayan, radikal, devrimci gösterileri özünde benimsemeyenler platformun safını terk ediyordu. Bütün bu olgular, 90 1 Mayıs'ında üretimi durdurarak güçlü devrimci gösterilerle 1 Mayıs'ın direniş ruhunu yaşatma koşullarına zayıflıyordu. ML güçler bu gelişmeleri bildiğinden kendi özgülcüme dayanmayı, harekete geçirebildiği oranda sınıfa harekete geçirme yönündeki politikasını sürdürdü.

ML güçler 90 1 Mayıs'ın güçlü gös-

terilerle üretimi durdurarak, sokaklarda, meydanlarda kutlamayı önüne hedef koymuşlardı. Ama önlerinde büyük engeller vardı. İşçi sınıfı büyük oranda sarı ve reformist sendikaların çekim merkezindeydi. Bu sendikalar işçilere yaptığı çağrılarla 1 Mayıs'ta sadece bildiri okumayı öneriyorlardı. Türk-İş'in burjuvazinin barikati olma rolüne Otomobil-İş, Petrol-İş vb. sendikalarda katılmışlardı. Devrimci-Demokrat sendikaların etki gücü zayıf ve yeterli çaba da sarfetmiyorlardı. Buna devrimci-demokrat sendikaların, sağlam temellere dayanan birlikler oluşturmamaları da eklenince ülke genelinde istenilen güçlü gösterileri yaratmakta mümkün görünmüyordu.

Bütün bu ihanetlere ve gelişmelere rağmen devrimci işçiler ve işçi sınıfı sendika ağalarının kararlarıyla adeta alay edercesine 1 saatte dört saate, yer yer gün boyu üretimi durdurarak, iş yerlerinde halaylar çekerek, devrimci marşlar söyleyerek, gösterilerde bulunarak gösterilerini sokaklara taşıyarak, çevik kuvvetin, özel timin saldırılarına karşı direnenek hem faşizmin hem de sendika ağalarının önüne diktiği barikatları aşmayı başardı. İşçi sınıfının sarı ve reformist sendikalara rağmen büyük bir kütleselikle üretimi durdurulması devrimci sendikaların yönetiminde bulunduğu işyerlerinde devrimci coşkuya 1 Mayıs geleneğini yaşatmaları ileri atılmış bir adımdır.

Sosyalist Parti reformculuğunu 1 Mayıs'ta takinçisi utamla bir kez daha göstermiş oldu. İşçi sınıfının 1 Mayıs geleneğini üretimi durdurarak sokaklarda meydanlarda devrimci gösterilerde yaşat-

masının karşısında konumlandı. İşçileri ve geniş emekçi yığınları 1 Mayıs'tı meydanlarda yaşatmaya çağıran devrimci güçlere 'Taksimci'ler diyerek egemenlerle aynı dili paylaştı. Sendika ağalarıyla aynı rotada kulaç atarak, devrimci gösterilere maceracılık gözleyle bakarak burjuva reformist çizgisiyle kitlelerin mücadele ruhunu söndürme işlevini üstlenmeyi sürdürdü. 1 Mayıs sonrası işçi sınıfının kitlesel 1 Mayıs'ı kutlamasına, 1 Mayıs'ın devrimci mücadele geleneğini sürdürmesine gazete ilanıyla sahiplenerek ikiyüzlülük örneği sundu. Öyle bir hava estirdi ki sanki 1 Mayıs'ı kutlayan onbinleri sosyalist partinin öngörüsü ve perspektifine bağlı hareket etmişti. SP'de emekçi yığınların 1 Mayıs'ın devrimci geleneğini sürdürmesine engel olmadı. İşçi sınıfı ve emekçi yığınların faşizmin çitlerini parçaladığı gibi sendika ağalarına ve SP gibi parlamenteristlerin engelini de aşmış oldu.

Devrimci, demokrat çevreler, ilkesiz platformlar oluşturarak 1 Mayıs'ın mücadele geleneğinin yaşatılması önünde kötü bir örnek sundular. Devrimci olmayan karşı devrim değirmenine su taşıyan (Örneğin Troçkistler) güçlerle birlikler kurdular. Bu ilkesiz, devrimci nomlardan uzak birlikteliğe "devrimci güçler arasında oluşan güçlü platform" adını verdiler. "Gücümüzü 1 Mayıs alanında birleştirelim" diyerek 1 Mayıs'ın devrimci geleneğini yaşatmayı karşı devrimci güçlerle omuzlamak istediler. Yine "sosyalist" dergilerimiz basan olmaktan kaynaklanan görevlerini aşarak, farklı mekanizmaların görevlerini üstlenerek en büyük yanlış yapıldı. "Devrimci güçler arasında 1 Mayıs öncesi böylesine güçlü bir platformun oluşması 1 Mayıs'ı daha güçlü gösterilere hazırlayacak, faşist diktatörlüğü geriletmeye önemli bir adım olacak" diyerek siyasal perspektiften uzak bir bakış açısını sunanlar oldu. Bütün bu olumsuzluklar platformcuların arasındaki kasodine eksikliği ve koordinatörlerin panığıyla bitimlenince 1 Mayıs 90'da Taksim etkinliklerine akan binlerce insanı harekete geçiremeden gruplar halinde polis otolarına oradan da stadyumlara gönderdiler.

Evet, işçi sınıfı ve emekçi yığınlar, 90 1 Mayıs'ını 12 Eylül'den sonra en yığmsal katılımı üretenden gelen gücünü kullanarak, gösterilerini sokaklara meydanlara taşıyarak 1 Mayıs'ın birlik

Yeni Demokrat İşçiler 1 Mayıs'ta yaralanan Gulay Deveci, Bektaş Özkan, Ali Yılmaz ve Hüseyin Şimşek'i Hastanede ayrı ayrı ziyaret ettiler.

dayanışma, mücadele geleneğini yaşattılar. Devrimci İşçilerin ve sendikacıların yoğunlukta olduğu iş kollarında üretimin gün boyu durdurulması, devrimci gösterilerin meydanlara taşınması, devrimci işçi ve sendikacıların rollini üstlendikleri işlevi ve ayrım çizgisini ortaya koyuyordu. Sendika ağaları ve reformist güçler işçi sınıfını sessizliğe mahkum etmeye çalışırken devrimci sendikacılar ve işçiler sınıfı 1 Mayıs'ın devrimci mücadele geleneğini yaşatıyorlardı.

1 Mayıs'ın kalbi bu yıl Taksim-Harbiye-Dolapdere'de, Kazlıçeşme'de, Güngören'de, İncirli'de attı. Marksist-Leninistler ve Yeni Demokrat güçler 90 1 Mayıs'ına damgasını vurdular.

Olağanüstüdeki önlemlere, adımıbaşı aramalara, barikalara, görülmemiş büyük gözaltılara ve 1 Mayıs öncesi "mücadele etmeyiz", "silah kullanırız" tehditlerine rağmen sınıfın üretimi durdurarak; Kazlıçeşme, Güngören ve İncirli'de Yeni Demokrat, devrimci işçi ve grupların devrimci gösterileri 1 Mayıs'ın kızıl geleneğini yaşatmasına engel olamadı faşizm. Zor kullandığı zamanda sınıfın devrimci karşı koyuşuyla karşılaştı. İşçiler çevik kuvvet ve özel timin saldırısını vucudunu siper ederek taşlarla etkisiz hale getirmeye çalıştı. 9 polis ve onlara, işçi yaralandı. İşyerlerinde 1 Mayıs'ı kutlayarak Taksim'e gitmek için gösterilerini sürdüren işçiler özel tim ve çevik kuvvetin barbar saldırısına uğradı, yüzlerce işçi gözaltına alındı. Böylece, Taksim'e gitmek

isteyen işçiler engellenmiş oldu. Kazlıçeşme ve Güngören'de 1 Mayıs geleneğinin devrimci gösterileri, direnişle yaşatılması işçi sınıfına güzel bir miras bırakmış oldu. Keza Belediye İş bünyesindeki bütün işçilerin üretimden gelen gücünü kullanarak 1 Mayıs'ın mücadele geleneğini sürdürmesi 1 Mayıs'lar için sanıya önemli bir mevzi bırakmıştır.

Tepebağında çeşitli çevrelerden ve devrimci gruplardan 200 kişilik grup pankartlar açarak, sloganlar atarak Taksim'e doğru yürüyüşe geçerken çevik kuvvetin engeliyle karşılaştı. Polisin coplu müdahalesine göstericiler taşlarla, sopalarla karşılaştı. Komün dergisinin Yayın Yönetmeni Hüseyin Şimşek polisin kafasına indirdiği cop sonucu ağır yaralanıp hastahaneye kaldırıldı. Onlarca gösterici yaralandı ve gözaltına alındı. Ümraniye'de Netaş önünde bir grup Yeni Demokrat işçi yolu trafiğe kapatıp, benzin talaş döküp yakarak gösteride bulundu.

Harbiye-Dolapdere'de proletaryanın mücadele bayrağını dalgalandıran Marksist-Leninistlerin görkemli direnişi, "91 1 Mayıs'ın daha güçlü yaşatılmasında feli atılan bir adımdı.

Evet, 90 1 Mayıs'ında Taksim'in surları güzel anlamı coşkulu bir mücadeleye tamkik etti. Harbiye-Dolapdere'deki bu coşkulu militan 1 Mayıs direnişi faşizmin yüreğine bir hançer gibi indirdi. Faşizm, bütün kolluk güçlerini seferber etmesine sokaklara sınırla yığmasına karşın Harbiye'de bir volkan gülemesiyle ellerinde "İşçi Köylü Gençlik Elele Yeni Demokratik Devrime" pankartıyla "Yaşasın 1 Mayıs" şiarını haykırarak Taksim'e yürümeye başlayan göstericiler karşısında şaşkına döndü. Acizliklerini gösteri kurşun yağmuruna tutarak gösterdiler. 1 Mayıs'ın direniş ruhunu, göstericilerin militan kavgacılığın silahlarını boğmak istediler. Ama başaramadılar. Kocaman yürekli, eli taşlı göstericiler karşısında, elinde silah "devleşen" Özel Tim ve Çevik Kuvvet aniden cüceleşiverdi. O kocaman yürekli, eli taşlı-molotof kokteyli göstericiler karşısında depara kalkmış gibi kaçıyorlardı.

Bir anda başlayan gösteri ancak 500 kişilik bir katılım sağlayabilmişti. Gosterinin başlamasıyla silahlı müdahalenin bir oluşu, göstericilerin bulunduğu güzergahın yolun 2 demir çitle üçe bölünmüş olması, polis yollarının tutulması gösterici grubun en az üç katı bir kitlenin katıl-

ma olanağını bulamaması bir çaresizlik oluştuyordu. Gelen kitlelerin yollardan geri çevrilmesi Taksim ve civarına sokulmaması, büyük bir gözaltı olayının yaşanması ve fabrikalarda üretimsizdirler olarak Taksim-Harbiye'ye gelmek isteyen işçilerin Özel Tim, Çevik Kuvvet müdahalesiyle karşılanması, taşi sopalı kavganın da çoğunun gözaltına alınması daha güçlü bir katılım oluşturmam olumsuz yönde etkilemişti. Buna rağmen militan bir direniş başlamıştı.

Harbiye bir meydan muharebesi yaşıyordu. Güçler oldukça dengesizdi, bir yanda modern silahlarla donatılmış Çevik Kuvvet ve Özel Tim, diğer tarafta bilincele dayanmış, militan direnişçiler... Ülkemizin mutlu şahsım yüreğinde taşıyan, nurç yüklü, cesaret timsali, 1 Mayıs kavgasını Yeni Demokratik Türkiye geleceğini omuzlarında taşıyan Yeni Demokrat Güçler Harbiye'de bir meydan muharebesindeydiler.

Harbiye'de başlayan bu onurlu kavgaya Dolapdere'ye akıveriyor, göstericiler gruplar halinde Dolapdere'ye inen sokaklardan yürütüşlerini sürdürüyorlardı. Arkada resmi giysili Çevik Kuvvetin ateşi altındaydılar. Zaman zaman taşlara sarılıyorlar, eli silahlı Çevik Kuvvetin saldırısına geri pöskürtülerek eylemliliklerini sürdürüyorlardı. Bu kez önlerine barikatlar çıkıyor. Polis barikatlarını motofol kokteyl ve taşla dağıtarak Dolapdere'ye direnişlerini taşıyorlardı. Dolapdere'ye inen merdivenlere taşınan bu kavganın önüne dikilen beyaz minibüslü Özel Tim'in de taramasıyla iki ateş arasında buluyordu göstericiler kendilerini. Di-

renişin onurlu kızıl güllü, 1 Mayıs 90'ın sembolü Gülay BECEREN, Bektaş ÖZKAN, Ali YILMAZ ve 10'a yakın göstericiyle kavgada yaralanıyordu. Gülay yere düşüyor...Kavganın arkadaşları bırakmıyor Gülay'ı. Kurşun yağmuru altında taşınmaya, düşmana bırakılmaya çalışıyorlar. Gülay kavganın arkadaşlarının kaçmasını istiyor. "Kaçın, beni bırakın, kendinizi kurtarın" diyor. Terketmek, bırakıp gitmek istemiyorlar. Kurşun yağmuru altında Gülay'ı taşınmaya sürdürüyorlardı. Gülay'ın sürekli israrı sonunda Dolapdere'nin taşıt merdivenlerine emanet bırakıyorlardı. Daha Gülay gibi 10 civarında kavgacı var... Kurşunları bedeninde taşıyarak, bedenlerini kızıl boyayan kana aldurmaksızın kavgayı sürdürüyorlar. Korkusuz kahramanlar destansı direnişlerini sürdürüyor. Kavgacılar yaralı arkadaşlarını yalnız bırakmıyor, ona yakın yaarahtı kurşun yağmuru altında kaçırılmayı başarıyorlardı. Korkunç, bir cesaret ve fedakarlık örneği göstererek arkadaşlarını düşmana bırakmıyorlardı.

Harbiye-Dolapdere'deki ve diğer gösteriler sırasında olayları görüntülemek isteyen birçok sosyalist basın mensubu gözaltına alındı. Dergimizin üç muhabiri gözaltına alınıp bırakıldı. Yeni çıkan hazırlıkları sürdüren Halk Demokrasisi dergisi sahibi Hüseyin YILDIZ ve muhabiri Kemal Kutun tutuklandı.

Evet 1 Mayıs'ın kavganın onuru, direniş ruhu, mücadele geleneğinin kalbi bütün hızıyla Harbiye-Dolapdere'de attı. Eli silahlı Özel Tim, Çevik Kuvvet' acz içinde, direnişi kırmak için direnişçileri taradı.

Faşist düzen gübler öncesinde verdiği demeçlerle katliam ortamı hazırlamıştı. "Silah kullanınız" demişlerdi, "kimse gösteri yapmaya kalkmasın, dağıtınız" demişlerdi, "polisin silah kullanma yetkisi var" demişlerdi. Ve polisini, Özel Timini, Çevik Kuvvetini silah kullanmaya hazır hale getirmişlerdi. Polis de "biz heyecanlı insanlarız hemen tetiğe basarız" diyordu. Evet, faşist düzen ortamını hazırlamıştı. Kolluk güçlerine de senaryoyu oynamak kalmıştı. Oynadılar da. Gülay, Bektaş, Ali ve daha nice gösterici Özel Tim ve Çevik Kuvvetin kurşununa hedef oldu. Beyaz minibüslü çelik yelekli kasklı Özel Tim "özel" görevini yerine getirmişti.

Kimdi sorumlu? Silah kullanmaya zemin hazırlayan, verdiği demeçlerle silah kullanmayı teşvik eden Cumhurbaşkanı Özal, Başbakan Yıldırım Akbulut, İçişleri Bakanı A.Kadir Aksu, Emniyet Genel Müdürü. Evet, birinci planda sorumlular bunlar ve silah kullanan Özel Tim, Çevik Kuvvet. "Silah kullanmadık" diyorlar. Kimseyi inandırmazlar, kendilerinden başka. Onlara görgü tanığı, fotoğraf ve ifadeler hepsi silibin polis tarafından kullanıldığını ispatlamak isayın baylarımız "arkadaşları vurdu" deme ayırtmadığını göstererek usuzmazlıklarını bir kez daha sergilediler "Beni polis vurdu" diyece Gülay, Bektaş, Ali, "beyaz minibüslü Özel Tim taradı", "önde beyaz minibüslü Özel Tim arkadaşları resmi giysili polislerin ateşi arasında kaldık" diyen göstericiler, görgü tanıkları, daha ne gerekli ki!

90 1 Mayıs'ında faşist diktatörlük katliamına yöneldi. Katliamca, insanlık düşmanı yüzünü bir kez daha göstermiş oldu. "1 Mayıs'ı katliamıyız" "gösterilere müsaade etmeyiz" "silah kullanınız"ın fatarası Harbiye-Dolapdere'de onlara yaradı. 1 Mayıs direnişinin kazıl kararlı, onuru, insanca, kavganın sıkıllı yunruğu GÜLAY'ın felç oluşu...bütün zorbalığa, zulme, kan kusan silahlara rağmen engel lenemeyen 1 Mayıs.

90 1 Mayıs'ında egemen sınıf sözcükleri verdikleri demeçlerle muhtemel bir katliamın zeminini oluşturarak kamuoyunda bir tedirginlik yaratmıştı. Devrimci güçler ve sendikalar kitleleri 1 Mayıs'a hazırlamamış, gerekli kamuoyu oluşturmamıştı. 89 1 Mayıs'ında "alanlardayız" diye üst üste demeçler veren, toplantılar düzenleyen sendikalar bu kez "alanlarda-

yız" kelimesini ağzlarına almamışlardı. 1 Mayıs'ta "işyerlerinde bildiriler okuyacağız" diyorlardı. Reformist sendikacıların Türk işle aynı rotada yürümesi işçi sınıfı üzerinde olumsuz bir etki yaratmıştı. 1 Mayıs'a hazırlık kısa bir dönemi kapsamış, geniş kapsamlı bir propaganda ve örgütlenme sağlanamamıştı. Buna rağmen önceki (80 sonrası) yıllara oranla sendikalara rağmen işçi sınıfı geniş katılım üretimi durdurma eylemiyle 1 Mayıs'ı kutlamış oldu. Proletaryanın kurmayı ve devrimci güçlerin sınıfı yaptığı "genel greve, alanlara, meydanlara" çağrılar istenilen düzeyde olmasa da yankısını bulmuş, ülke genelinde 1-4 saat arası şantiyeler indirilmiş, devrimci sendika ve işçilerin etkili olduğu işyerlerinde gün boyu üretim durdurularak devrimci gösterilerle 1 Mayıs'ın kızıl geleneği yaşatılmış oldu. Faşizmin yoğun saldırılarına, sendikaların ihanetine rağmen 90 1 Mayıs'ının bu şekliyle de olsa kutlanması sınıf için ıleri bir adımdır.

Sınıf bilinçli ve Yeni Demokrat işçiler ve gençler inancı, sevdayı, kavgayı yüklenerek Harbiye'de 1 Mayıs'ın mücadelesini yaşattılar. Mücadele bayrağını Harbiye-Dolapdere'de dalgalandırtıyorlardı. Ne tehditlere aldırılır ne de çelik yelekli özel timlerin kan kusan saldırılarına. Onurunu, direnci, inancı, militan kavgacılığını, dövlüklenliğin yenilmezliğini taşıdılar Harbiye'ye Dolapdere'ye, umudu, inancı yaşattılar. Şahinlerin pençesinde dalgalandı 1 Mayıs bayrağı, Orkidelere güzellik, göğün maviliğine büründü meydanlar. Ölüm sessizliğini kavganın melodisi bozuyordu. Molotof kokteyllerin ateşle aydınlanıyordu sokaklar. Kavganın heyecanı uyanıyordu yürekler ve 1 Mayıs'ın tüm güzellik Gülay'da simgeleşiyordu. Elinde taş korkusuz direnişçi, silaha bedenini siper etmiş yürüyordu, yüreği-beyni-tüm bedeniyle düşmanı çaldırın bir silah olmuş, eli silah çekmek kuvveti, özel timi kovuyordu. Yeni Demokratik Türkiye şiarını 1 Mayıs'a taşımış, Harbiye-Dolapdere'de yaşıyordu. Ve bu korkusuz, kararlı, inanç yüklü nefer 1 Mayıs gazisiydi artık. Gülay şimdi hastahaneye taşınmış kavgasını ağır hasta durumuna, felç kalbine aldırmaksızın gülücükler saçıyor etrafına. Gözleri parıl parıl umut açılıyor insana. Uzatmış pencereden elini zafer işareti yapıyor bize. Kavgamızı selamlıyor, utumasa da ayakların daha bir bilinçle

Yeni Demokratik Türkiye kavgasının yürüteceğini diyor. Biz, bu kararlılığımızı, kavgaya onurumuzu, bilincimizi, yürüteceğiz. Emeye, insanlığa düşman faşizme inat yürütülmeliyiz. Gülay'ımızı tüm gücümüzle destek vermeliyiz, sahiplenmeliyiz.

90 1 Mayıs'ı 91'e büyük önemli dersler bıraktı. 91 1 Mayıs'ını bu dersler üzerinde; Gülay'ların, Bektaş'ların, Harbiye-Dolapdere'deki militan kızıl kavgacılığın, Kazlıçeşme'de, Güngören'de, İncek'de sınıfın üretimden gelen gücüne, devrimci gösterilerine sahiplenerek, bu mirasla yürüterek yükseltmeliyiz.

90 1 Mayıs'ı bir kez daha şu gerçekleri, gözler önüne serdi. Bir bedel ödemek sizin faşizmle dış bir mücadele yürütmeksiniz, kitlelerin gücünü ortaya koymaksiniz hiçbir şeyin elde edilemeyeceğini, canbedeli kavgalarla kazanılan haklar yine mücadeleyle sahiplenmeden korunamayacağını gösterdi. Devrimci güçler, işçi sınıfı, emekçi yığınlar mücadeleler, ödenen bedellerle elde ettiği 1 Mayıs'ı mücadeleyle yaşatmadılar. 12 Eylül askeri faşist diktatörlüğünün zulmüne, bütün kazanımları gaspmesine karşı direnişler ko-

yarak koruyamadı. İşçi sınıfı ve emekçi yığınlar kaybettiği kazanımları yenisinden kazanmak, yeni yeni mevziler elde etmek için yine canbedeli yürütülecek kavgalar gerçekleştirmek zorundadır. Bu kavganın önünde burjuvazinin rolünü üstlenerek açık barikat oluşturan Türk-İş'in yanında yürüne ilerici maske takmış, düzenle uyuşan reformist sendikacılarda kazanımlar önünde barikat oluşturmaktadırlar. 89 1 Mayıs'ında sınıfı arkasından hançerleyen bunlardı. 90 1 Mayıs'ında da yine sınıf devrimci gösterilerle 1 Mayıs geleneğini yaşatması önünde bunlar engel oldu. 91 1 Mayıs'ında yine bu yüklenicileri misyonu yerine getireceklerdir. İşçi sınıfı onune çıkan bu engelleri aşmak zorundadır. Bu engellerle birlikte TBKP, SP vb. parlamentarist güçlerin engelini de aşmaz, devrimci işçiler sendika yönetimlerine getirmesini ve kendi kurmayının sesine kulak vermesini daha uzun yıllar bu acıları tadacaktır.

İşçi sınıfı ve devrimci güçler 90 1 Mayıs'ından dersler çıkararak 91 1 Mayıs'ına şimdiden hazırlanmalıdır.

TATLI ORKİDE'YE

Mayısın en vazgeçilmez sabahında
İşçiler, gençler
Ve halkın cümle güzelliği
Saf kurdular
Şehvetli Taksim çekiciliğine
Harbiye cephesinde
Ortalık ışıırken molotof aydınlığıyla
Slogan ve pankartlar haykırmakta
Pırpırlanmakta kuşlamalar sevinçle
Bu ne tarifsiz isyan!
O,
İşte bu görkemli günde
Beceren'iydi milyonluk şehrin
Onurunu taşınmayı
Ve sırt vermeyi kurşunun kallesine.
Çığlığı sığmaz şimdi
Dolapdere Harbiye'ye
Bu tatlı orkidenin

10.5.90
OGÜN K.

"Polislerce kurşunlanmamızı kamuoyundan saklıyorlar"

1 Mayıs tutukularından, Gülay Beceren'in arkadaşı Nil Pınar Arın'ın dergimize gönderdiği basın açıklamasını aynen yayınlıyoruz.

Dünyanın hemen hemen her yerinde 100. Yılı yasal bir şekilde kutlamanın 1 Mayıs'a ülkemizde izin verilmemesi, 1 Mayıs'ı kutlamak isteyenler, kan ve vahşet arenasına dönen meydanlarda azgın bir saldırıya maruz kalarak kurşun yağmurlarını altında pervasızca katledilmek istenmektedir. Geçtiğimiz günlerde yaşanan 1990 1 Mayıs'ında gelişen ve çarpıtılmaya çalışılan olayların yakın tanığı olduğundan saklanmaya çalışılanları gün ışığına çıkarmaya, gerçekleri kamuoyuna aktarmayı zorunlu bir görev sayıyorum.

1 Mayıs'ın yaklaştığı günlerde "1 Mayıs'a izin verilmeyecek", "gerekirse silah kullanacağız" şeklinde açıklamalar, bir avuç patronun, egemenin, işçilerin ve emekçilerin haklarını en ağır baskılarla gaspettiği bir ülkede yaşayan bizler için şaşırtıcı olmaması, bütün bu caydırıcı propagandaya rağmen, Yeni Demokratik Türkiye mücadelesinde, Yeni Demokratik Gençlik olarak hepimiz, canımız pahasına da olsa emeğin, alınlarının haklarını savunarak işçi sınıfının birlik, dayanışma ve mücadele gücü 1 Mayıs'ı kutlamak isteyen işçi sınıfına ve Yeni Demokratik İşçileri desteklemek, paylaşmak amacıyla meydanlara çıkmaya kararlıydık.

1 Mayıs günü önceki açıklamalara uygun "olağanüstü hal bölgesi" resmi, sivil binlerce polis ve askerle doldurulmuştu. İnsanlar, Skoda marka kamyonetin arkasındaki eşyaların kurumu bir beze sarıldığı için durdurulan "zamlı" benzeri sayısız örneği hayrude izliyorlardı. Harbiye'de otobüsten indikten sonra 1 Mayıs alanına doğru yürüyen gruba katıldım. Peşiniden gelen ekip otosundaki polisler insik atışa başlarken gıcaknediler. Kulabalık dağılmak ara sokaklara girdiğinde baştan beri birlikte olduğumuz Gülay ve yaklaşık 30 kişiyle arkamızdan gelen polislerin ateşinden kurtulmak için Dolapdere'ye açılan merdivenlerden inmeye başladık. Bu sıra-

da merdivenlerin bitiminde beyaz bir minübüs durdu. Önce içerden, sonra minübüsten dışarıya çıkarak ateş eden çelik yelekli, kasklı polislerin hiçbir tereddüte yer bırakmayacak bir şekilde anlaşılır olan tek amaçları vardı: Az önceki saldırı sonrasında dağılan kitlenin üzerine hedef göstermek için kurşun yağdırarak göstericileri katletmek... Bunu da gerçekleştirdiler. Stirekli edilmiş ateş sırasında çevremden "ah vuruldum" şeklinde sesler çıydım. Gülay'da benden daha aşağıda yere düştü. Yardım etmek için aşağıya inerken ateş kesik kesik devam ediyordu. Kacaklayıp taşınmak istediğimizde başaklarını kıpırdatmadığını gördük. İki taraftaki bahçe duvarlarından atılmak istedik, gerçekleştiremedik. Üstümüzde, olayı seyreden basının flaşları patlıyordu. Gülay'ı bırakıp bırakmamak konusundaki korkunç bir ikilem sonrası bahçe duvarından atıldık. Kaçarken hala ateş edilip edilmediğini, o halıyla yakalandıysa bile nasıl tırpalandığını düşünüyordum. Az sonra ara sokaklar da ellerimde otomatik silahlar bulunan sivil polislerce durduruldu. Arkamdan gelenlerle birlikte üstümüzde hiç bir şey olmadığını bile bile, yüzü koyun yerlere yatılarak kıpırdamamıza bile izin verilmeyceydik. Sadece öldüğümüzü sanarak ağlayan ilkokul öğrencilerinin seslerini ve sivil polislerin savurduğu küfürleri duyuyordum.

Daha sonra götürüldüğümüzü Feriköy karakolundaki "hospodin dayağı" sonrası, "ince arama" yapmak için aldıkları odaya kadın polislerin copu beni bekliyordu. Buraya daha önce getirilenlerden, Gülay'ın hastane yerine önce buraya getirildiğini, polislere yaralayım demesine rağmen "senin hiç bir şeyin yok" diye yanıtlanarak intiholmadığını, tartıldığını, bayılınca da hastaneye götürüldüğümü öğrendik.

Karakollarda ve siyasi şubede geçir-

diğim sekiz gün boyunca basında çıkan spekülasyonlardan hiç haberim olmadı. Basında Gülay'ın polislerce kurşunlandırıldığına, olay sonrası hastane yerine Feriköy karakoluna götürüldüğüne dair haberler çıkmazken, benim arandığıma ya da ismi mi vermediğime ilişkin haberler bu acıklı hikayeyi süslüyordu. "Bekar evine örgüt çengeli", "dişi militan Gülay", "Bolşevit örgütlerin ağna düşen Gülay" ve bir dizi gerçeği yansıtmayan manşet; düzenin, emeğin bayramını yasaldana maotğının uzantısından, demokratik istemler karşısında uygulanan baskıları "12 Eylül öncesi" demagogilerindeki gibi halktan gizlenmeye çalışılmasına, çarpıtılmasına, basından destek verme dışında bir anlam taşımıyordu.

Olaylar sonrası polisin üzerimize kurşun yağdırdığı gerçeğini dile getiren yaralılarından Gülay, Ali Yılmaz, Bektaş Özkan ve onlarca kişinin ifadelerine, bir kısım basının bu gerçeği polis telisinden yapılan teyp kayıtları, polislerin sarfettiği sözlerden, fotoğraflara kadar geniş bir şekilde delillendirilmesine rağmen, gerek emniyet müdürlüğü ve siyasi şube müdürlüğü Mehmet Köse, gerekse de diğer yetkililer, olanları utanmazca çarpıtarak "polis sadece havaya uyarı ateşi açtı", "eylemci grubun açmış olduğu ateş sonucu" benzeri yalanlarla, polislerce kurşunlanmamızı ve bunun sonucunda yaralılarımızın sorumluluğunu kamuoyundan saklamaya çalışmaktadırlar.

Yasaklarla, saldırılar ve katliamlarla 1 Mayıs'lar engellenemeyecek, gerçekler gizlenemeyecektir. Bugün her şeye rağmen kutlandığı gibi, yaratılacak Yeni Demokratik Türkiye'mizde 1 Mayıs'ların gerçek birer bayram olarak kullanılacağı günler uzak değildir.

Halkımızı; işçi sınıfımızı, devrimci-demokrat kamuoyunu, basını, kitle örgütlerini kısaca bütün baskı gruplarını 90 1 Mayıs'ındaki polis saldırısı olayının açığı çıkması için soruşturma açılması, görgü tanıklarının ifadelerine hayıvularak, resmi kıyafetli ve beyaz minübüsten ateş eden kasklı, çelik yelekli polislerin teşhis edilerek gerçeklerin yapılması için zorlamaya; Gülay'ı rahiplenip desteklemeye ve 1 Mayıs tutukularının serbest bırakılması için sürdürdüğümüz mücadeleye destek vermeye çağırıyoruz.. 10.5.90

1 Mayıs Tutukularından
Nil Pınar Arın

ATİK 4'ncü Genel Kurulu başarıyla sonuçlandı.

Avrupa Temsilciliği

Yoksulluk ve emperyalist tekelilerin ucuza işgücü gereksimini sonucu Avrupa'ya göçmen işçiler olarak gelmek zorunda kalan Türkiye'li emekçilerin Avrupa genelini kapsayan örgütü ATİK (Avrupa Türkiye'li İşçiler Konfederasyonu) 4'ncü genel kongresi olarak bu devrimci disiplin ve dayanışma ortamında başarıyla sonuçlandı.

Avrupa çapında çeşitli ülkelerde var olan federasyon ve bölgelerinde birleşiminden oluşan "KONFEDERASYON" her ne kadar Avrupa'da Türkiye'li İşçiler Konfederasyonu adını mısra da Avustralya, İngiltere ve Kanada'nın üyeliği ve 3'ncü kongreyi önderliğinde kurulan ülkelerde göz önünde bulunsularınca Türkiye'li işçilerin Türkiye'de uluslararası örgütlere sahip en iyi çatı örgütü olma özelliğini taşıdığı olarak tasnif edilmektedir.

Tüm demerler ve demerlerin bağlı olduğu federasyon ve bölgeler düzeyinde ATİK siyasi raporun kongresini platformunu oluşturdu.

Açılış, saygı duruşu, divan seçiminin ardından kongre gündemini 4'ncü maddesi oldu:

- a) Dünyada ve Türkiye'de durum,
- b) Avrupa'da durum ve görevlerimiz.

6'düncü maddesi geçildi. Siyasal rapor okunduktan sonra tartışmaya açıldı. İlk başlarda bir durgunluk gösterse de ilerleyen süreçte edilgenlikten sıyrılıp emel atmasıyla dönüştü. Raporla görülen eksiklikler tanımlanıp eklemeler yapılırken, muhtlak kalan çeşitli noktalar açılıp tartışıldı.

Türkiye'de durum üzerinde, proletarya partisinin yönelimini destekleyen bir önergenin verilmesiyle tartışma, istenen siyasi canlılığa kavuştu. Son gelişmeler ışığında, Türkiye'nin Güney-Doğu illerinde yükselen ulusal kurulus mücadelesinin "SERHILDA" yani "Kürt İNTİFADA-SINA" uluşmasıyla ulusal çelişkinin iyine kazandığı noktada, proletarya partisinin son tesbitini özetleyen önerge tartışma ortamını zenginliğini oluşturdu.

Avrupa'da durum ve görevlerimiz hakkında özellikle Doğu Avrupa'da sosyal-faşist iktidarlara sarılması, bürokrat burjuvazi ile liberal kanat arasındaki ilişkiler arası kavrayışta halk hareketlerinin genel demokratik mathevesine değinildi. Doğu Avrupa'da ezen demokrasi düşmanları, iki Almanya'nın birleşmesi olarak gündeme gelen ancak biran Batı Alman emperyalizminin Doğu Almanya'yı yitirmesi olarak ele alındı. Sonuçların ötesinde hasta Batı Almanya olarak üzere tüm Avrupa'da tutunan işçi hareketlerinin bahimemi olan yabancı işçi düşmanlığına tedbirli hal aldığı vurgulandı. Emperyalist devletlerin devlet politikası olan, yabancı düşmanlığı ilk planda Türkiye'li emekçileri hedeflemektedir. Batı Alman emperyalizminin çıkarmakta kararlı olduğu yabancılar yasa Batı Alman emperyalizminin iflası ile birlikte Avrupa'da irki faşist saldırıların yabancı düşmanlığının en uc noktasına ulaşmaktadır. ATİK bugünkü dönemde en önemli görev olarak bu saldırıların geri-tilmesi mücadelesini öne öne koydu.

Faaliyet raporunun özünü kadınlar ve gençlik oluşturuyordu. Kadın örgütlenmesi oldukça yeni bir örgütlenme. 8 MART uluslararası kadınlar günü tüm ATİK bünyesi içerisinde, yerel gecelerle kutlandı. 3'ncü kongreyi düzenli bir yönde anılan en önemli adımı düzenli bir yayın çıkarılması hedeflenmişti. Özgür bir dünya yaratma mücadelesinde yeni kadın olarak çıkarılan yayın büyük il-

gi gördü. Önümüzdeki dönem belirli aralıklarla çıkarılması görev olarak belirlendi.

Gençlik, ATİK bünyesinde en önemli yapıya olarak kalıyor, aynı zamanda nüfus yoğunluğu açısından dikkat çekici en önemli unsurdur. Kongreyi izleyen delegelerin büyük çoğunluğu, yeni "yüzlüğü" oluşturulan gençlerdi. Zaman süresi yeter-sizliğinden dolayı düzeninde, geniş olarak tartışılmayan tek nokta bu oldu. Pek haklı olarak gençliği boyanmaz kalkan bu durum sorunun gençlik komisyonuna havale edilmesiyse kapandı. Partizan gençlik adına üretilen mesajın okunması, gençliğe bu baraklaşımın coşku ve sevinçle dönüştürdü.

ATİK 4'ncü genel kuruluna gönderilen mesajlar kongre süreci içinde belirli aralıklarla okundu. TKP/ML MK'nin gönderdiği mesaj bitmeden salona dolurken yaklaşık 600 kişilik kitleden coşkuyla bir ses yükseliyor, bir yanardağ heybetiyle güdüyor: "Yasasın Partinin TKP/ML."

Yeni Demokrasi Karar Bürosu adına ulaştırılan mesaj coşkuyla alkışlarla karşılandı.

Kongre bitimi 15000 aşkın katılımlı kollektif söylem gecesiyle kutlandı. Kitleler, ozanlar, Grup İsyao, Fırat Çankat ve Ferhat Tunç'un sesleriyle sözüyle coştular. Et-kilik Yeni Demokrasi ekki yazı işleri müdürü Murat Tunç'un anlamlarıyla stikemon iğren ve yalın konuşması ve devrimci ozan yazar Nihat Belram'ın şiirleriyle coşkusuna kitlelere taşınmasıyla sürdü. YD. baş-ış kampanyası, Bedin Folklor ekibinin katkısıyla Avrupa çapında açılış oldu. "BİRLİK, MÜCADELE, ZAFER YA-ŞASIN ATİK" şairiyle noktalandı.

GÜLAY BEGEREN'İ DESTEKLEYELİM!

Bizler, dünya işçi sınıfının birlik, mücadele, dayanışma gücü olan 1 Mayıs işçi bayramını kutlamak isteyen işçi öğrenci ve emekçilerin hakkı, kararlı direnişini destekliyor ve egemenlerin 1 Mayıs'a karşı olan bağ-naz yoldaşlarını ve işçi, öğrenci, emekçilerin kurşunlanmasını nefretle kınıyoruz.

1 Mayıs'ta, Taksim-Harbiye-Dolapdere'de, canilerin kurşunlarıyla faşist Gülay Beceren'i yürütmek için aynı yerde yaralanan Bektaş Özkan, Ali Yılmaz ve tüm 1 Mayıs tutsaklarıyla dayanışmak için Yeni Demokrasi dergisi ve ATİK (Avrupa Türkiye'li İşçiler Konfederasyonu)'nun başlattığı yardım kampanyasına 1.750.000 TL'si katkıda bulunarak destekliyoruz. Ve yüreğinde insanlık sevgisi olan herkese bu çağrıya güç vereceğine inanıyoruz.

Gaziantep Özgürlük Cezaevinde yatmakta olan 135 sol siyasi tutsak adına

CELAL PEDÜK

Komünarların sesleri ve dogmatizmin sefaletine ilişkin

Cibangir Doğan

Yıldızık iki yıl önce proletarya hareketi yurt dışı örgütü içinde ortaya çıkan ve kendilerine "Devrimci Partizan" adını veren tasfiyeci sağ oportünist karargahın devrimci proletarya hareketine karşı dalgalanmış Kara Bayrak son dönemlerde bazı devrimci demokrat yayın organları tarafından asıyıklık bir saldırı kampanyasının sembolü haline getirilmiştir. Yayın hayatına Devrimci proletarya hareketi salısında ML-MZD'ye karşı mücadeleli merkezi görev olarak benimsenmiş bir planda giren bu yayını organları, bütün sayılarında ML-MZD savunucularını kitlelerin gözünden düşürmek için elinden gelen her türlü çabayı sarfetmektedir. Proletarya hareketine karşı umutsuz bir kavgaya başlayan bu karargahın bağlantıları saldırıları daha önce hareket saflarında olduğu gibi, şimdi kamuoyu önünde de pöskürmek, bu tasfiyeci milliyetçi görüşünü devrimci kitlelere teşhir etmek, tezlerini ML-MZD'nin "asıl hantısından" geçirmek bugün bir üstyapı haline gelmiştir. Ashında tasfiyeci karargahın ilk ortalağa çıktığı melek genel eleştirisinin yapıp kamuoyu ve devrimci kitleleri bu konuda silahlendirmek son derece gerekli iken bu görevin yeterince yerine getirilmemesi büyük bir eksiklik olarak telakki edilmelidir. Bütün diğer cepheelerde olduğu gibi ideolojik siyasi mücadele cephesinde de bu tür görevlerin zamanında yerine getirilmemesi devrimci kitleleri zayıflatacaktır. Kuşkusuz buradan sözkonusu karargaha karşı mücadele yürütülmediği sonucu çıkartılmaz, çünkü bu karargahla bazen açık, bazen gizli, bazen giddetli, bazen sakın ama ardı arkası kesilmeden devam eden anlık bir iki çığı mücadeleli yürütülmüştür. Ancak bu mücadele ayrılık ile birlikte kamuoyu önünde aynı seviyede devam etmemişir. Bizim eksikliğinden yakındığımız meselede bu akımın kamuoyu önüne çıkarmalarıyla birlikte açık ideolojik mücadele yürüterek bu kamu

hakkında kamuoyuna yeterince bilgilendirilmemektedir. Geçmişte olsa bu görevi yerine getirmek ve benzer hataları tekrar etme olasılığını azaltarak bu akımın genel yazgısını devrimci kitlelerin önüne koyabilmek hala büyük önem taşımaktadır. Bu bu gerçekleri hareketle oportünist tasfiyeci karargahın ortaya çıkışının kısa bir tarihsel özeti ve ortaya çıkış nedenleri üzerinde durarak, bu karargahın oluşumuna temel teşkil eden platformun devandığı temel tezleri deşifre ve çeşitli sorunlardaki bakış açılarını devrimci kitlelerin göz önüne sermeye çalışacağız. O nedenle okuyucu mümkün olduğu kadar bu karargahla programdaki münakaşa konuları olan sorunları kavramaya ve ileri sürüldüğünüz tezleri bu yayını organları ile karşılaştırmaya çaba harcamalıdır.

Proletarya hareketi yurtdışı örgütü içinde ortaya çıkan sağ oportünist, tasfiyeci, düşkün görüşün yaklaşık iki yıl önce yaptıkları çeşitli toplantılarda kendilerine "Devrimci Partizan" adını verdiklerini ve ülke devriminin tarihsel sorumluluğunu (!) fiilen üstlendiklerini ilan etmişlerdir. Bu görüş o tarihten itibaren içinde bulunduğumuz ağır objektif koşulları, bir fırsat olarak kullanıp yoğun bir saldırı kampanyası başlatmış, her fırsatta proletarya hareketi çökenmek için ellerinden geleni yapmışlardır. Yurtdışı örgütü içinde ortaya çıkan bu sağ oportünist, tasfiyeci karargah kamuoyuna kendisini 2006'da Doğru dergisinin 21 Mayıs 89 tarihli sayısında o zamanlar 2009'da Doğru dergisinde süflenen daha sonra yıldızık parlayarak genel yayın yönetmeni oluveren muhabirin "hata kadrolarda değil programda" başlıklı haber araştırma yazısı ile dayandırmıştır. Çeşitli milliyetlerden proleter ve devrimci kitleler sözkonusu yazı sayesinde birçok değerini verdiği öncül müfrezesine karşı yeni bir komplo ve saldırı kampanyasının başlatıldığını öğrenmiş, gözlerini bu akım üzerine çevirmişlerdir.

Yurtdışı örgütü safları içinde ortaya çıkan bu karargah "Genel Hat Düzünü Bir

Öncü" başlıklı A. Derviş imzalı bir yazıyı genel platform olarak kabul etmiş, bu platforma döneme ilişkin eylem programı olarak benimsediklerini çeşitli çığılarla da ille göstermişlerdir. Bahsi geçen çığıların öncülleri ve birinci sınıf mimarları proletarya hareketinin 12 Eylül yenilgisinde harekete önderlik yapmış, hareketin düşman karşısında ağır darbeler almamasında belirleyici rol oynamışlardır. Bu güçlerin proletarya hareketine karşı bağlantıları cepheinden saldırı ise proleter sosyalistlerin ML-MZD'nin zaferiyle sonuçlandırıldıkları III. Sosyalist Forumun hemen akabinde geçen yaklaşık bir yıllık bir aradan sonraki zaman diliminde başlatılmıştır. Bilindiği gibi, III. sosyalist forum öncesinde devrimci sosyalist hareket ağır güçlerle karşı karşıya kalmış, tarihinin en zor dönemlerinden birini bu forum arifesinde yaşamıştır. Bu dönemde forumu toplamak için yoğun çabalar harcamışken ağır kayıplar verilmiş, hareketin kritik bölgelerdeki güçleri gereksiz bir ayrılık ilan etmiş merkezi yapı son derece zayıflamış çığı ciddi oranda bulmuş ve yaygın faşist terör dozajını almış olduğuna artmıştır. Bu ağır koşullar proletarya hareketini bütün yukarı kitleleriyle çepoçevre kırmış, proletarya güçlerini ağır pres altına almıştı. Ne var ki Devrimci sosyalistler bu ağır koşullara rağmen merkezi yapının yeniden inşa edilmesi, çığıdaki bulanıklıkların zamanla azaltılması güçlerin radikal bir sosyal devrim doğrultusunda seferber edilmesi doğrultusunda büyük kararlılık ve fedakarlıkla yoğun bir çaba harcayarak bu süreci önemli oranda tersine çevirmeye muktedir olmuşlar ve proletarya hareketini yeniden ülke gençliğinde hatırı sayılır bir siyasal güç haline getirmeyi başarmışlardır. İşte yurtdışındaki oportünist, tasfiyeci karargahı tamda bu kendini yeniden yaratma mücadelesi sırasında sarsılmaya başlamış, karargahın liderleri birer birer bu mücadeleye direk çevirmeye başlamışlardır. Sözkonusu karargahın şimdiki

kadroları o zamanlar ülkedeki sınıf mücadelesini göğüsleyemeyecek durumda olduklarını ileri sürerek hareket yurtdışı örgütlerinde görev talep etmişlerdi. (Liderlerimizin yaralı tavırları arşivlerde beklemeye devarı etmektedir. Bu konuda çarpıtma ve demagoji yapıldığı takdirde belgeleri kamuoyuna açmak bir görev olarak kabul görecektir. Biz bunları söylerken kadroların zayıf yanlarını kullanarak, ya da sorunu tali noktalara çekmek niyetinde değiliz. Dördüncü gelişmeyi objektif aktarmaktır.)

Ancak ülke devrimine sırt çeviren bu kararın bir müddet sonra yeniden ülke devriminin biricik öncüsü durumunda olduklarını ilan ederek devrimci emperyalist metropollerden yeniden önderlik (!) etmek için kollarını sıvamışlardır. Kendilerini 1989'da "Komünarlar" olarak tanıyan -gerçekte onlar sosyalist komün mücadelesinin öncüsü ve önderi olmaktan çok komün mücadelesine katılan kitleleri-komünarları- temsil etmektedirler. Onun için onlar varın devrimin sıra nefesi olmaya büyük bir maharet saymaya devam etsinler- bu kararın kampanyanın başlangıcı olarak dogmatizmi mahkum etme adına bütün faaliyetlerini "Anti-dogmatizm" noktasında toplamışlardır. Onlar bu büyük (!) görevi başarı ile icra etmek için bütün işlerini ve güçlerini ülkede faşizme karşı dövüşte önemli bir mevza durumunda olan devrimci sosyalistlerin teşhit ve karalanmasına ayırmışlardır.

YURTDIŞINDA BİR GRUP POLİTİK MÜLTECİ NEDEN TOPLUCA HARAKİRİ YAPTI?

Komünarlarımızın tarihi gelişimi konusunda bu kısa özeti sunduktan sonra Komünarlarımızı yaratan, onları ortaya çıkaran faktörler üzerinde de kısaca durmak istiyoruz. Komünarlar niye ortaya çıktı? Hangi siyasal sorunlar Komünarların siyaset sahnesine çıkmasına neden oldu? vb. Bu sorulara sağlıklı yanıtlar bulabilmek, proletarya safılarında sık sık ortaya çıkan hizip faaliyetini engellemek ve bu tür gelişmeleri bir "model" olarak kullanıp devrimci kitleleri eğitilemek mücadelenin geleceği bakımından önemli yer tutmaktadır. O nedenle bu sorulara yanıt bulmaya çalışırken meseleyi "toprak davası" "Avrupa, Türkiye" derekesine düşürmeye -çünkü böyle yapıldığı takdirde re-

vizyonizmin Kapıkule'den giriş yaptığında ML haline gelmemesi için bir sebep kalmamaktadır- ve sorunu ajitatif tekerlemelerle geçiştirmemeye sorunun siyasal yanına ağırlık vermeye özen göstermek gerekmektedir.

Komünarları yaratan biricik öge -onların- devrimci proletarya hareketi çizgisi ile taban tabana karşı olan siyasal görüşleridir. Bu siyasal görüşler I.Kaypaklıya çizgisinin Bolşevik Partizan varisi olması (azami programda değil-argari programda) üzerinde yükselmiş, 12 Eylül'ün ağır koşulları altında dahada sistemli bir biçim alarak, proletarya hareketi çizgisinden uzaklaşmıştır. DABK manifestosu, mücadele biçimleri, Leninist kitle çizgisi, KSI öğretisi, MZD, örgütlenme, ulusal sorun, sosyo-ekonomik yapı vb. sorunlarda ciddi bir farklılık içine girin bu çizgi zamanla 15 yılda yalnız 9 ay mücadelesinin silahlı biçimlerini esas alan, MHP dışındaki güçlerle idamları işkencelere vb. karşı eylem birliğini savunan, emperyalist savaşa karşı Avrupa'nın bağımsızlaşması ve tarafsızlaştırılması savunarak bu güçlerle ittifaklar öneren, ordu ile parti arasındaki stratejik ayrışmaları reddederek, birbir meşakketle oluşturulan çekirdeklerin dağıtılmasını gündeme getiren, acil talepler uğruna mücadele içinde kitleleri harekete geçirmeyi planlayan vb. tespitleriyle devrimci hareketi çizgisinden tamamen kopuş içine girmiştir. Komünarlar ideolojik ve siyasi olarak çizgiden kopuş sağlanmalarına rağmen yönetici kademelerde yer almamışlardır ölümlü örgütsel birlik bağı örgütsel planda da bir kopuşu henüz gündeme getirmemiştir. Ne var ki, III. sosyalist forumun örgütsel dengelerinde derinden sarsılması kararın bu alandaki birlik bağını da önemli oranda aşındırma sürecine sokmuştur. Söz konusu kararın örgütsel egemenliğin yıkılması ve ardından yenilgiye uğratıldığı çizgi insiyatifinde ülke devrimine seferberliğe başlatılması bu bağlarında zamanla kopmasına neden olmuştur. Çünkü Komünarlar yenilgiye uğratıldıkları ve sol oportünist-dogmatik olarak değerlendirildikleri çizgi önderliğinde ülkede sauf mücadelesinin ocağında devrimci Polonya asileri gibi "umutsuz bir kavgada yığılma (!) ölmek" şeklinde algılayan bir mantığa sahiplerdi. Bu mantık sahipleri yeniden başlatılan seferberliği "anlamsız bir olay" olarak değerlendirdikleri için kendini yeniden yaratma mücadelesine birer birer direk çevir-

mişlerdir. Bu direk çevirmede proletarya hareketinin o günkü koşullarda içinde bulunduğu ağır koşullarda önemli etki faktörü olmuştur. Daha önce belirttiğimiz gibi proletarya hareketinin birçok örgütlü çöktürülmüş, geride kalan güçlerinkursal kesimdeki bölünmüş gereksiz bir ayrılık ilan etmiş ve azgın terör yeniden toparlanma mücadelesindeki zorlukları daha da katmerli hale getirmiştir. Ağır objektif koşullara yaratıldığı bu kötü manzara komünarların "umutsuz bir kavgada yığılma (!) ölmek" şeklindeki mantığı ile birleşince ideolojik siyasi bağlarını önceden koparılmışları proletarya hareketiyle örgütsel bağlarını da kopararak tam anlamıyla özgürleşmişlerdir. Komünarların altından örgütün alınması onları bir eğik düzlemin tepesinden dip noktasına kayıp düşmelerine neden olmuş ve onları bu düşüklükte yerde daha fazla bir iç muhasebe ile yüz yüze bırakmıştır. Bu pozisyon Komünarların oleden beşi dile getirmek istedikleri ancak hem tabanın basınından korktukları hem de tam neyleştiremedikleri bir dizi siyasal sorunu daha cesaretle (!) çözümme kavuşturarak yeniden piyasaya çıkımlarında bir sıçrama noktası oluşturmuştur. I.Kaypaklıya çizgisine karşı daha cesur saldırılar yaparak kendilerine yeni bir şekil vermeleri bu dönemin lirasıdır. İşte komünarları komünar yapan siyasal gelişmeler bu dinamizmi izlemiştir.

Komünar sorunun özü budur. Görüldüğü gibi meselelerin "erkeklik", "korkaklık", "gümrük", "salıplama" vb. meselelerle ilişkisi olmadığı açıkça görülmekte.

LİDERLERİN BİYOGRAFİLERİNİ TARİHİ YAZANLARA BİR AKMAK

Lenin'in II. Enternasyonal kışkırtmaları için dediği gibi "Hareketin liderlerinin biyografilerini komünist hareketin tarihini yazacak olanlara bırakarak sözkonusu kararın temel tezleri üzerinde durmaya çalışalım. Çünkü komünarların senaryo yazmakla uzmanlaşmış "Bizans Senaristleri"nin, kitlelere yaptığı öğretilerle övülen proletaryanın "Aki Hoca"larının, proleter sosyalist hareket aleyhtarları çığ böğürtmeleri de sembolizeyen "çöğür"lerin ve bütün münidlerin "pir"lerinin biyografilerini tamamen tarihi ilgilendiren ayrı bir yazı konusudur. Bizim üzerinde duracağımız asıl mesele Komünarların ideolojik siyasal çizgilerinin üzerin-

de şekillendiği temel tezlerdir. Bu tezleri eleştiri tahtasına çivilemek, devrimci kitleleri bu tezler konusunda uyarmak, polemik konumuzun temelini oluşturmaktadır.

Komünarların ideolojik siyasal çizgilerini eleştiri düzeline çivilemek için benimsediğimiz yöntem ise öncelikle Komünarların temel tezlerinin bir profilini çizmek, ardından da bu tezlerin dayandığı temelleri izah eden ve komünarların üzerinde birleştikleri temel platform olan "Genel Hat üzerine Bir Öneri" başlıklı A.Derviş'in yazdığı platform yazısının genel eleştirisini yapmak biçimindeki bir sistematikten oluşmaktadır. Böylesi bir yöntem polemiklerin açık, kesin, net ve gayet an-

yobilmek için A.Derviş'in bahsi geçen yazısı üzerinde durmak gerekmektedir.

Rehber çizgi olarak benimsenen A.Derviş'in "Genel Hat Üzerine Bir Öneri" adlı yazısı ana tema olarak teori pratik ilişkisinin nasıl ele alınması gerektiği ve bu ele alış tarzıyla yenilgi sorununun değerlendirilmesini içermekle devamlı yeni (!) geliştirdikleri (siz 1974'ten beri anlayan) iki ayrı ülke, iki ayrı aşgari program sorunları işlenmektedir. Oran bu ana temayı içeren yazısı 2000'e Doğru dergisinin 21 Mayıs 89 tarihli sayısında da yayımlanmıştır. Biz Komünar çizginin rehber ideoloji olarak benimsediği yazının bahsi geçen ana tema etrafında 2000'e Doğru dergisinde çizgimize yönelttiği eleştirileri

Çizginin üreticileri ve birinci sınıf mimarları proletarya hareketinin 12 Eylül yenilgisinde harekete önderlik yapmış, hareketin düşman karşısında ağır darbeler almasında belirleyici derecede rol oynamışlardır.

laştılabir bir biçimde yürütülmesi bakımından önem taşımaktadır. O nedenle sözkonusu yöntem çerçevesinde meseleyi irdelemeye özel önem vermek gerekmektedir.

REHBER IDEOLOJİNİN GENEL ANATOMİSİNE İLİŞKİN İLGİNÇ GÖRÜNTÜLER

Proleter sosyalist hareketle ideolojik siyasal kopuş yarında örgütsel birlik bağlarının da kopması sağ oportünist, tasfiyeci karargahın öteden beri piyasaya sürmeye çekindikleri yeni (!) görüşleri asıl olarak I.Kaypakka çizgisinin Türkiye gerçeği ile uyumadığı önemli oranda Çin şablonculuğuna dayandığı şeklindeki tespitleri ışığında yükselmektedir. Sözkonusu karargah I.K çizgisinin bu özelliğinin Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapı bakımından birbirinden farklı iki ülkenin varlığını göstermemesinden kaynaklandığına ileri sürmektedir. Komünarlar Türkiye ve Doğu'nun iki ayrı ülke olduğundan hareketle iki ayrı aşgari program, iki ayrı devrim stratejisi, iki ayrı parti (tek merkezli)'nin gerekliliğinden söz ederak siyasal stratejinin bu iki temele oturması ilk ve öncelikli gelen koşul olarak ileri sürmektedirler. Sözkonusu çizginin temel zıyrsun noktalarını temsil eden bu tespitleri daha etrafa irdele-

irdeleyerek aramızdaki ayrışım noktaları konusunda kamuoyunu aydınlatmaya çalışacağız.

EKONOMİZMİN EN ÖNEMLİ ÖZELLİĞİ TEORİ DÜŞMANLIĞI

A.Derviş'in 2000'e Doğru aracılığı ile proleter sosyalist hareketin çizgisini eleştirdiği noktalardan biri teori pratik ilişkisi- ni ele alış tarzı ve yenilgi sorunudur. O Proleter Sosyalist Hareketi teori pratik ilişkisini dogmatik tarzda ele aldığından şikayet ederek 12 Eylül yenilgisinde bu dogmatik bakış açısının belirleyici bir payı olduğunu ileri sürmektedir. A.Derviş dogmatizmin; teorinin gelişen, değişen ilerleyen yanını reddettiğini ileri sürerek, teorinin statik, durgun, doğru olarak muhafaza edilmesini mahkum etmektedir. O bir teorinin doğruluğunun ya da yanlışlığının pratikte başarı ya da başarısızlıklarından anlaşılacağını ileri sürerek 16 yıllık sosyal pratikte başarısızlıkları kanıtlanan Proleter Sosyalist Hareketin I.Kaypakka-ya'dan devraldığı teorinin terk edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. A.Derviş bütün bu ileri sürdüğü tezleri proletaryanın öğretmenlerinden bir çuvallı dolmuş için yoğun bir çaba harcamaktadır. Ne var ki alını nakilçiliği onun teori pratik ilişki-

sini savaş ilan ettiğini zannettiği (ama sadece zannettiği) tabii dogmatizm hastalığına kanıksa etmeye yetmediği gibi yenilgiye yol açan çizginin de I.Kaypakka-ya'nın çizgisini olup olmadığı konusunda müthiş kafa karışıklığı ve fikir zavallığı örnekleri sergilenmesine de engel olamamıştır. Konuyu uzatmadan A.Derviş'in derin(!) tahlillerine bir gözatalım. O Mao'dan ne anlama geldiğini yorumlamadığı bir dizilim naklederek teori pratik ilişkisini ve bir teorinin doğruluğu ya da yanlışlığının nasıl anlaşılabilirliği konusunda şunları söylemektedir. "Bilindiği gibi bir teorinin ya da düşüncenin doğruluğu pratik süreçte kendisini gösterir. Pratiğe konulan teori beklenen sonuçları veriyorsa doğrudur vermiyorsa o zaman nesnel durumla çelişen o yüzden yanlış olan özellikler taşımaktadır. Burada teori toplumsal pratikten yeniden teoriye geçerek daha üst bir düzeye çıkarılır. Deneme pratik (abç) yoluyla sürekli geliştirilir. Yanlışlardan ilerletilebilir. (Genel Hat İçin Bir Öneri, sf: 129)

Görüldüğü gibi A.Derviş bir teorinin doğruluğu ya da yanlışlığını pratik beklenen sonuçlara vanılmadığı ile değerlendirmektedir. Ona göre bir teori pratikte beklenen sonuçları veriyorsa doğrudur beklenen sonuçları vermiyorsa yanlıştır. Yani o teorinin doğru olup olmadığının ortada elle tutulabilen ampirik sonuçlarına göre değerlendirilmektedir. Yine o bu bakış açısından hareketle teorinin deneme pratik (ne demekse) yolu ile yanlışlardan arınarak geliştirebileceğini ileri sürmektedir. Deneme pratik yöntemini Marksist bilgi teorisinin motoru olarak görmesinde ise pratiği her zaman baş ve temel unsur olarak ele alması önemli rol oynamaktadır. Bu bakış açısı febeffi olarak pragmatizm siyasi ideolojik olarak ekonomizmdir. Çünkü bir teorinin doğruluğu ya da yanlışlığını belirleyen şey o teorinin kendisini çevreleyen nesnel dünyanın yasalarına uygunluk arz edip arz etmediğidir. Şayet bir teori kendisini çevreleyen nesnel dünyanın yasalarına uygunluk arz ediyorsa doğrudur, arz etmiyorsa yanlıştır. Nesnel dünyanın yasaları ise, üretim ilişkilerinin vaziyeti, ulusal ve uluslararası bağlantıları, sınıfların birbiriyle olan ilişki ve çelişkileri, sınıfların bir birleriyle olan mücadeleleri ve mücadele içinde ortaya çıkan deneyimleri vb. gibi geniş bir ilişki sisteminin birbütününi oluşturmaktadır. Teori bu geniş ilişkiler

sistematiği içinde doğup gelişmekte değişim için yoksun bir kadret kazanmaktadır. Teorinin üretimi mücadelesi, bilimsel deney, sınıf mücadelesi diyalektikliği içinde gelişmesinin başkaca bir izahı yoktur. Bir teorinin doğruluğu ya da yanlışlığının sonuçlardaki elle tutulan ürünlerimize göre değerlendirilmesi o teorinin kendisini çevreleyen nesnel dünyanın yasaları tarafından testleri geçirilmesi yerine ortaya çıkarıldığı maddi değerlerin ürün testinden geçirilmesi ile değerlendirilmesi anlamına gelmektedir. Bu "ürün testi" ise ürünlerin kazanımı ya da zararları sınırlı açmayan dar bir "tüccar mantığını" yansıttığı için netice itibarıyla o teorinin doğruluğu ya da yanlışlığı o andaki pratik yarar ve zararın derekesine düşürmektedir. Pragmatizm doğrudur yay tam da buradadır. Çünkü doğruluk ya da yanlışlığı mevcut maddi ürünleriyle değerlendirmek nesnel dünyanın yasalarına sırt çevirmek sonuna faydacı bir mantıkla yaklaşmak anlamına gelmektedir. Pratikte uzun süre başarısız kalabilmeye durumu ile karşı karşıya gelebilmektedir.

Bu durum söz konusu teorinin pratik başarısızlıklarından ötürü yanlışlığını kanıt olmasın. A.Derviş'in pragmatizmi katedandan hareket ettiğimizde sosyalizmin dünyaya çıktığındaki başarısızlıklarını baş ve temel unsur olarak ML-MZD'nin en üst seviyedeki sosyalizm öğretisinin yansıttığını söyleyemeyiz gerekemeydi. (Ancak o zaman ne Gorbunin'in reformları ne de Tienanmen meydanında olup bitenler değerlendirilebilir durumumuz söz konusu etmez.) Yukarıda söylenmeye çalıştığımız pratik bir dereke taşı olmalı ki anlamını taşımamaktadır. Tersine pratiğin de içinde yer aldığı nesnel dünyanın yasalarının teorinin doğruluğu ya da yanlışlığını belirlemede ana ölçüt olarak ele alınması gerektiği belirtilmektedir. A.Derviş'in faydacılığı önemli sonuçlara davetiye çıkarmaktadır.

A.Derviş'in pragmatizmi Marksist bilgi teorisinin gelişimi konusunda onu aynı zamanda ekonomimizin batıklığına imketedir. Çünkü Marksist bilgi teorisinin kendiliğinden gelişebileceğini açık açık savunmaktadır. A.Derviş teorinin doğruluğu ya da yanlışlığını o andaki elle tutulan sonuçları ile değerlendirdiği için beklenen ürünü vermeyen teorinin deneme-pratik yoluyla yanlışlarından arılarak daha ileri bir teori seviyesine çıkarılacağı söylemektedir. Bu söylem bilgi te-

orisinin pratiğin seyri içinde deneme sınamayoluyla ortaya çıkan ürünlerle gelişebileceği anlamına gelmektedir. Onun deneme-pratik yöntemini Marksist bilgi teorisinin lokomotif olarak ele alması ekonomimizin en kaba biçimlerine dört elle sarıldığını ortaya koymaktadır. Çünkü deneme-pratik yöntemi bilginin deneme yanılma, tekrar deneme, tekrar yanılma yolu ile sonsuz helezonlar çizerek gelişeceğini ileriye eden kendiliğindencilik biricik yöntemidir. Bu yöntem bilgi teorisinin gelişiminin kendiliğindencilikle bırakıp, düşüncenin maddi üzerindeki etkisini reddeden, bilimin gelişimdeki müazzam rolünü tasfiye eden bir işerige sahiptir. Bilimin rolünü tasfiye eden bir işe-

rumu onun teori ile pratik arasındaki ilişkide esas olan ile tali olan arasında kuşaklara uygun olarak gündeme gelebilecek değişiklikleri yadsınmasına ve pratiği her zaman önde ve değişmeye bir unsur olarak ele almasına seiden olmaktadır. Açık ki teori pratik ilişkisi içinde pratik bağ ve temel unsurdur. Ancak teoride pasif değil tam aksine içinden geçtiği pratiği yönlendiren hatta bazı durumlarda (pratiğin ürünü tkandığı teorik karmaşa dönemlerinde) pratik üzerinde belirleyici ve esas hale gelebilen bir niteliğe sahiptir. Teorinin bu niteliği dylesine görkemlidir ki, "devrimci teori olmadan devrimci pratik olmaz" şeklindeki bilimsel formülasyonla pratiğin olmazsa olmazı durumuna damgasını

O, teoriyi gelişmenin edilgen kutbu, pratiğin tıprış tıprış takipçisi derekesine indirgeyerek, teorinin rolünü tasfiye ederek ve bu anlayış itibarıyla çizgideki kaba ekonomizmi daha katmerli hale getirmektedir.

riğe sahip bu yöntem ile yanlışlardan arınmış daha ileri bir teori gelişebilmesinin imkânı yoktur. O nedenle A.Derviş'in Marksist bilgi teorisinin motoru olarak gördüğü deneme yanılma yönteminin yalnızca yönünü tayin edebilecek bilhâçten yoksun olan ne yapacağı konusunda açık bir rotaya sahip olmayan "Dervişler" ve "müritleri"nin yönünü aldığı aşkaya görülmektedir.

A.Derviş'in bilimin rolünü tasfiye eden, bilgi teorisinin deneme yanılma yoluyla gelişebileceğini ileriye eden bakış açısı onun teorinin pratik üzerindeki müazzam rolünü kişisel plana düşürmesinde temel oluşturmaktadır. Çünkü bakış açısı teorisinin gelişimini tek düceli bir pratiğin deneme sonuçlarının sıfırına bırakmakta, teori pratiğin ardıcıl ögesi durumuna sokmaktadır. O teoriyi gelişmenin edilgen kutbu, pratiğin tıprış tıprış takipçisi seviyesine indirgeyerek teorinin rolünü tasfiye ederek ve bu anlayış netice itibarıyla çizgideki kaba ekonomizmi daha katmerli hale getirmektedir. Onun teoris bu denli pasif, pratiğin ardıcıl ögesi olarak almasında aynı zamanda teori-pratik ilişkisine ilişkin kitaplarında okuduğu "pratik bağ ve temel unsurdur" şeklindeki tespitte savaş ilan ettiği zamantığı dogmatizmin mantığıyla yorumlanması önemli bir yer almaktadır.

Teori-pratik ilişkisinin dogmatik yo-

rumaktadır. Dolayısı ile Mao'yu okuyan satılan arasında "pratik bağ ve temel unsurdur" şeklindeki tespitleri bulup büyük bir heyecanla "Dogmatizmi yuracak bir yer buldum" demek dogmatizme düşmenin önünde engel olmaya yetmemektedir. Onun için A.Derviş arkadaş gibi her zaman pratiği önde teorinin rolünü ikincil planda ele alan ve Marks'ın "heri doğru olan her sınıf bir düzine programdan daha ileridir" şeklindeki teorik karmaşanın olmadığı ve ciddi bir pratik düşmanlığının olduğu döneme ilişkin söyledikleri tespitleri temcit pilavı gibi üstü üstü ileri sürünlere Lenin'in sözlerini hatırlatmakta yarar vardır. Robaceyo Dyelo (Rusya'da Ekonomizmin sesi E.Byuan Marks'ın sözünü açış dohi mimiklerle (Aynen A.Derviş arkadaş gibi büyük teorisyen elaları ile E.B) deli olarak gösterirken ölçüde hangi eksikliği gösterdiğine göre karar verilebilir. Gerçek hareketin her adımı bir düzine programdan daha önemlidir. Bu sözü bu teorik dağlık anında tekrarlamak bir cenaze merasimiyle karşılaştığımızla orndakilere, aşağıdaki sözleri söylemekte aynı şeydir. Her zaman böyle neşeli günlere sahip olmalı (Ne yapmalı, sf. 29) Lenin'in bu sözleri teorinin rolünü ikincil plana atan bizim Robaceyo Dyelo'cularımızın durumunu da gayet iyi anlamaktadır. dolayısı ile ortaya koymaya çalıştığımız bu

görüşler ekonomizmin en önemli özelliği olan teori düşmanlığı (fbc) niteliğini yitirince izah etmekte.

BAŞARISIZLIKLARIN KAYNAĞINI TAHLİL EDİLECEK KAPASİTEDE OLAMAYANLARIN BAŞRETSİZLİĞİ; GÜNAH KEÇİSİ BULMA KOLAYCILIĞI

A. Derviş arkadaşın teori-pratik ilişkisini dogmatik-ekonomist tarzda ele alan bakış açısı onun yenilgi konusunu değerlendirmesine de yansımak bu konuda da önemli kafa karışıklığı örnekleri sergilemesine temel oluşturmaktadır. A. Derviş'in teori-pratik ilişkisini mekanik ve kantitatif bir biçimde ele alış 16 yıllık sosyal pratiğe nasıl bir teorinin yön verdiğini konusunda onu tabii diğer yek arkadaşlarını da esdidi bir çıkarım içine sokmaktadır. O 16 yıllık sosyal pratiğimize yön veren bir teorinin nasıl bir teori olduğuna dair çelişik bir tavır sergilenmektedir. A. Derviş arkadaş bir yandan I. Kaypakaya'nın ortaya koyduğu programın Türkiye gerçekliğine ters düştiği için sosyal pratikte uygulanmasından söz ederken bir yandan programımızın 16 yıllık pratiğe damgasını vurduğuna söylemektedir. O bir yerde "proletarya partisinin teorisini toplumsal pratiğin sonuçlarından hareketle değerlendirirsek somut gerçeklikle çelişik haldedir. Bu çelişme teorinin pratikte uygulanmasının önündeki engeldir. Parti önderlikleri bazı dönemlerde aşarî ve azarî programdan saparak başka teorilerle yürüttüğü pratik dönem çıkararak diğer dönemler pratikle teori arasındaki çelişmede önderliklerin kötü niyeti değil teorinin uygulanmaya tutarlılığı partimizin çizgisi bazı yönlere nesnel toplumsal pratikle çelişkiye düştiği için uygulanmamıştır. (Genel Hat Üzerine Bir Öneri, sf. 16) derken bir başka yerde ise;

"Toparlarsak, politik başarısızlıkların yenilgiye, proletarya partisinin çizgisi uygulanmadığı türünden gerçek ile bağdaşmayan bir biçimde ("başkısız" bir biçimde" ibaresi yazının bu bölümlerinin tam okunamaması dolayısıyla tarafımızdan eklendi, ek yazının mantığına uygun olarak yapıldı. B.N) izah etmek yanlıştır. Proletarya partisinin çizgisi bazı dönemleri çıkararak genel olarak uygulanmıştır." (age, sf. 119) demektedir.

A. Derviş arkadaşın söylediklerini maddeler halinde sıralarsak;

1) Proletarya partisinin teorisini toplumsal pratiğin sonuçlarından hareketle değerlendirirsek somut gerçeklerle çelişik haldedir.

2) Proletarya partisinin çizgisi nesnel toplumsal pratikle çelişkiye düştiği için uygulanmamıştır.

3) Önderlikler bazı dönemlerde azarî ve aşarî programdan saparak başka teoriler rehberliğinde pratik yürütülmüştür.

4) Proletarya partisinin çizgisi bazı dönemleri çıkararak genel olarak uygulanmıştır.

Yukarıdaki aktarmalardan anlaşılacağı gibi A. Derviş bir yandan çizginin ilke gerçekliği ile çeliştiği için uygulanmadığını söylemekte bir başka yönde ise çizginin pratiğe uygulanmadığını söylemenin yanlış olduğunu belirtmektedir. A. Derviş arkadaşın dediği gibi bu tespitlerden iki ayrı sonuç çıkarmamak mümkün değildir. Yukarıdaki aktarmalardan çıkarılacak birinci sonuç proletarya partisinin 16 yazının yazıldığı tarihte 16) yıllık sosyal pratiğine damgasını vuran çizginin I. Kaypakaya'nın siyasi ideolojik çizgisi olduğu, bu çizginin de Türkiye'nin toplumsal pratiği ile ciddi ölçüde çeliştiği sonucudur. Bu sonuçta fazla tartışılmayan bir yön yoktur. Sonuç I.K'nın çizgisinin dogmatik oportünist bir çizgi olduğundan hareket ederek 16 yıllık sosyal pratiğe böyle bir çizginin yön vermesini başarısızlıkların kaynağı olarak değerlendirmektedir. Ancak bu sonuç üzerinde böyle bir yorum yaparken "önderliklerin bazı dönemlerde azarî ve aşarî programdan saparak yürüttüğü pratik dönem çıkararak" şeklindeki olgular bu yorumu içinden çıkılmaz hale getirmektedir. Çünkü bu olgu hem pratik dönem dediği dönemin Kaypakaya çizgisinden bağımsız olarak yürütülen pratik faaliyetleri izah etmektedir, hem de Kaypakaya çizgisinin uygulanmaz nitelikte (toplumsal pratikle çelişik içine düştiği için) bir çizgiye sahip olduğunu göstermenin aracı olarak kullanılmaktadır. Hal böyle olunca bu sonuçta hareketle 16 yıllık sosyal pratiğin başarısızlıklarına damgasını vuran çizginin Kaypakaya'nın çizgisi olup olmadığını (söylenecek istenenin bu olduğu birce kesin olmasına rağmen) söyleyebilmek tam anlamıyla mümkün olmamaktadır.

Yukarıdaki aktarmalardan çıkarılacak ikinci sonuç ise proletarya partisinin

16 yıllık sosyal pratiğine damgasını vuran çizginin Kaypakaya'nın çizgisi olmadığı sonucudur. Çünkü A. Derviş arkadaş, I.K. çizgisinin Türkiye'nin nesnel toplumsal pratiğinde çelişik içinde olduğundan uygulanamayan bir çizgi olduğunu söylemektedir. Aynı zamanda A. Derviş bu tespitiyle de proletarya partisinin 16 yıllık sosyal pratiğinin başarısızlıklarından I. Kaypakaya çizgisini sorumlu tutmanın anlamsız olduğunu belirtmiş olmaktadır. Çünkü Mao'nun dediği gibi her pratik bir çizginin damgasını taşımaktadır. Bir çizgi pratiğe uygulanmıyorsa o zaman uygulanan pratiğe bir başka çizgi yön vermektedir. (Fazla düşünmeye gerek yok, bunlar Marksizmin A,B,C'sidir.) Şayet I. Kaypakaya'nın çizgisi 16 yıllık sosyal pratiğe damgasını vuruyorsa (sebebi ne olursa olsun farketmez) o zaman bu pratiğe bir başka çizgi damgasını vurmaktadır. Çünkü her halükarda ortada bir pratik vardır. A. Derviş'in söylediklerinden çıkan ikinci sonuçtan hareket ederek bu çizginin I. Kaypakaya çizgisi olmadığını söylememiz gerekmektedir. Ancak o zaman "bir başka" denilen çizginin ne olduğu ortaya konulması ve birinci sonuçta ortaya konularak çelişkinin nasıl giderileceği sorunu çıkmaktadır ortaya. Her halükarda bu çelişik durumun sorunu A. Derviş ve yandaşlarından başkası değildir. Görüldüğü gibi teori-pratik ilişkisini dogmatik-ekonomist tarzda ele alan A. Derviş yenilgi değerlendirme konusunda önemli kafa karışıklığı örnekleri sergilemektedir. Açık ki onların bu çelişik tespitlerini düzeltmeleri kendi çizgilerinin menfaati içindedir.

Görüldüğü gibi A. Derviş'in tabii yandaşlarının da yenilgi konusunda ortaya koyduğu çizgi tam anlamıyla bu yılan egrisidir. Ancak mesele tek başına bunlarla sınırlanmamaktadır. Çünkü bahsi geçen çizginin bu yılan egrisi içeriği sonunun yalnızca bir yanını oluşturmaktadır. Sorunun asıl yanı A. Derviş'in yenilgi ve başarısızlıkların kaynağına ilişkin yaptığı değerlendirmeler olmaktadır. Asıl yan üzerinde durmadan tartışmayı yalnızca çelişkilili tutamların ortaya konulması ile geçiştirmek A. Derviş'e en büyük yararı, asıl siyasal sorunlarında başarılı edilemesi anlamına gelmektedir. O nedenle bir an bu çizginin hiçbir çelişik tespitler taşımadığından hareket ederek yenilgi ve başarısızlıkların nedenleri konusunda da devrimci kitlelerin önüne koyduğu siyasal tahlilleri de-

gerilendirmeye özen göstermek gerekmektedir.

A.Derviş ve yanışları proletarya hareketinin 17 yıllık sosyal pratiğini değerlendiren iki yenilgi ve bu süreçte ortaya çıkan başarısızlıkların, izlenen dogmatik çizgiden kaynaklandığını ileri sürmektedir. O dogmatizmin genel stratejileri sürekli tekrar etme, bu stratejilerin günlük taktik politikalar üretilerek renjleştirilmemesi biçiminde ortaya çıktığını belirterek bu durumun gelişiminin gerisine dönmek, başarısızlıklar içinde debelenme sürecine dangasını vurduğunu belirtmektedir. Yine o bu akımın proletarya hareketinin kuruluşundan günümüze kadar proletarya hareketinin başına musallat olduğunu belirterek, bugünkü sürecin tersine döndürülmesinin sözkonusu akımı alımdan geçirmekten geçiğini vurgulamaktadır.

Onun proletarya hareketinin yenilgi ve başarısızlıklarına ilişkin ileri sürdüğü tezler bu ana tema etrafında toplanmaktadır. İşte asıl sorular tam da bu noktada A.Derviş'in zafır dolu mimiklerle yaptığı bu derin (!) teşhisin değerlendirilmesinde yatmaktadır. Çünkü A.Derviş'in bu tespitleri 17 yıldır proletarya hareketinin başına bela olarak görüldüğü dogmatizm hakkında hiçbir ciddi tahlil içermemekte bu akımın gıdasını alarak beslendiği siyasal kaynak hakkında hiçbir tez ileri sürmemektedir. O dogmatizm nereden kaynaklanmaktadır, hangi siyasal faktörler tarafından üretilmektedir? vb. gibi soruların can alıcı yanlarını ilgilendiren sorulara ciddiye alınır bir yanıt verememektedir. Oysa proletarya devriminin asıl sorunu tam da bu sorulara sağlıklı ve bilimsel yanıt bulabilmektir. Çünkü sonuçlarda gündeme gelen başarısızlıkların adına vermek büyük bir maharet değildir. O zaten adı verilirse verilmesede objektif bir olgu olarak orta yerdedir. Aslına orta yerdeki bu olgunun hangi siyasal faktörler tarafından beslenerek ortaya çıktığını bilimsel temelde tahlil edilmeye muktedir edilebilir. A.Derviş ve yanışları dogmatizm dedikleri hastalıkların hangi siyasal faktörler tarafından kaynaklandığını ortaya koymak yerine proletaryanın öğretmenlerinin dogmatizm hakkında söylediklerini naklederek geçiştirmeyi ve asıl sorumlu olarak önderlikleri göstererek aradan sayılmayı kurtuluş yolu olarak görmektedir? Ancak A.Derviş'in sorunların kaynağını bulma yerine başarısızlık ve yenilgilerin proletarya hareketi-

nin kuruluşundan bugüne kadar (ki bu Kaypakkaya, I. yenilgi, koordinasyon komitesi, bölgesel önderlik, I. ve II. önderlikler döneminin bütünüdür) gelip geçen bütün önderliklerin dogmatik çizgilerine (hatalar kesimine ilişkin) bağlanması ortadaki olumsuzlukları bir "günah keçisi" bularak onun sırtına yıkmasından başka bir şey ifade etmediğinden tezlerinin sınıf mücadelesinin deşetli pratiğinin önünü açabilecek bir yanı da söz konusu değildir. Çünkü "günah keçisi" bulma teorileri oportünizmin bireyler yönünden şans, kişisel günah, ya da yanlışlık işi değil tarihsel bir sürecin sosyal ürünü olduğu şeklindeki Leninist gerçeklerle unutulmazca ve ilkel yöntemlerle çatışmak anlamına gelmektedir. Geçmişte başarısızlıkları "inanç", "inançsızlık" çığırkanlıklarıyla izah etmeye çalışanların proletarya hareketine verdiği ağır zararlar ortada iken ve

meven temellerinden biride devrimin yoluna ilişkin ösormesidir. (age, sf. 128) diyerek devamlı "LK'nın Kızıl Siyasi İktidar'a ilişkin önerileri Çin devrimifalk Savaşlarının olduğu gibi ülkemiz koşullarına aktarılmasından gelmektedir. Proletarya partisinin Halk Savaş tecrübesi biçimsel yanıyla da Türkiye'nin değil Çin koşullarına nitir. (age, sf. 128) demektedir. C. I. Kaypakkaya'dan "Çağımızda KSI (Kızıl Siyasi İktidar)lar ister sömürge, ister yarı-sömürge bütün geri ülkelerde mümkündür" aktarmasını yaparak, "LK, yoldaşa göre "Kırlarda emperyalistlerin ve gerici-lerin karnı daha yamaşaktır. Bu ise kırlan esas alarak için yeterlidir. LK, yoldaş için Türkiye'nin (bütün) geri kapitalist üretimi ilişkilerini hakimiyetinde olması, Halk Savaş stratejisinin burada geçirililiği için engel değildir. (Aynı yerde 133) demektedir. A.Derviş arkadaş yine aynı aktarma

Her pratik bir çizginin dangasını taşımaktadır. Bir çizgi pratiğe uygulanamıyorsa, o zaman uygulanan pratiğe bir başka çizgi yön vermektedir.

bu zararlar bu antidogmatik dogmatiklere döse döce anlatılmış iken yine önderlikler imahikam etmekle (ki bu gerçekliğinde kesinlikle yapılmış anek sorunu kaynağı ortaya konularak) sorunları geçiştirmeye çalışmalarının bağışlanacak ve ciddiye alınacak bir yanı söz konusu değildir. O nedenle bundansondra hata ve başarısızlıklar ortaya çıktığında bundan kaçayıcı olanların sonuçlardaki objektif olguların adını verme yerine (bu zahmetleri içimteşekkür etmek lazım) kaynaklandığı yerleri ortaya koyacak sorunları kaynakları ile birlikte ele alma manasına sahip olması zorunluluğu acilen bilince çıkarılarak kavranmalıdır.

Devam edelim. A.Derviş arkadaşın teori pratik ilişkisi, yenilgi sorunu bahsi geçen çerçevede değerlendirmesi onun özellikle devrimin yolu konusundaki görüşlerini de operasyon masasına yatırmasına temel teşkil etmektedir. O bu temel üzerine basarak bu konudaki görüşlerini de salvo ateşi açmaktadır.

A.Derviş diğer konularda olduğu gibi Devrimin yolu konusunda da çizgimizin ülke gerçekliğiyle çelişki içinde olduğunu vurgulayarak bu çizginin terk edilmesini istemektedir. O "LK yoldaşın teorisinin ülkemiz toplumsal pratiğine uygun doğ-

ruş "LK yoldaş sömürge ve yarı-sömürge-ler içinde aynı stratejiyi geçerli görüyor. Sömürge ülkeler açısından bir itirazımız yoktur. Burada bu strateji doğrudur. Ancak yarı-sömürge ülkeler (ki bu kavram bu ülkelerin geri kapitalist ülkeler olması anlamını taşımaktadır.) için geçerli değildir. (age, sf. 132)

A.Derviş'in çizgimizin devrimin yoluna ilişkin görüşlerine yaptığı eleştirilerden en önemlileri yukarıda aktardığımız bu eleştirilerdir. Bu eleştiriler her şeyden önce eleştiriden ziyade ciddi tahrifatlar üzerinde yükselen bir "kara çalma denemeleri" özelliği taşımaktadır. Çünkü sözkonusu eleştiriler çizgimizin bakış açısını ele alıp indelmekten çok görüşlerimizin tahrifat yapılması suretiyle mahkum (!) edilmeye çalışılmasını içermektedir. Onun devrimin yoluna ilişkin çizgimizi eleştirirken yaptığı tahrifatlar devrimin yolu olarak benimsediğimiz Halk Savaş stratejisinin neden ülkemizde geçerli bir strateji olduğu konusunda kendisini açtıkça ortaya koymaktadır. Sözkonusu tahrifatların ortaya çıkmasında çizgimizin Halk Savaş konusundaki bakış açısının oldukça saydam ve bilimsel bir içeriğe sahip olması belirleyici rol oynamaktadır. Çizgimizdeki bu saydamlık üzerindeki

oynaşmaları hemen ele veren bir misyona sahiptir. Konuya uzatmadım Halk Savaşı konusundaki bakış açımızı ve A.Derriş'in tahrifatlarını ortaya koymaya çalışalım. Biz Halk Savaşı stratejisini proletarya partisi önderliğinde, işçi köylü temel ittifakı üzerinde şehirlerin kırlardan kuşatıldığı, siyasal iktidarın KŞİ'ler yoluyla parça parça ele alındığı bir strateji olarak değerlendirmekteyiz. Halk Savaşı bu şekilde ele alıyoruz bu stratejiyi basit bir askeri taktik değil siyasal iktidarı zaptetmenin bütünlüklü bir doktrini olarak gördüğümüzü ortaya koymaktadır. Tabiiyle Halk Savaşı'nı "halkın katıldığı savaş" derekesine indirenler anlayışlarla aramızda kalmı ayrışım çizgisi olduğu daha ilk bakışta gözle çarpınaktadır. Halk Savaşı stratejisini geçerli bir strateji olarak görmemizle ise il-

ğlırımızın ilke genelinde aldığı bu biçimi mevcut sistemin karşı devrimin nisbeten zayıf olduğu hassas parçalardan vurulup göçürülerek bu parçaların proletarya egemenliğine geçirilip zamanla ele geçirilen iktidar alanlarını genişleterek ilke çapında siyasal iktidarı zaptedilmesini içeren bir stratejinin geliştirilmesinin temelini oluşturmaktadır. İşte Halk Savaşı stratejisi bu temel üzerinde ortaya çıkarak ilke devriminin temel stratejisi haline gelmektedir. Halk savaşının ülkemizde neden geçerli bir strateji olduğuna ilişkin görüşlerimiz özet olarak bunlardır. Ortaya koyduğumuz bu görüşler, üzerinde farklı yorum yapılamayacak kadar açıktır. A.Derriş'in bu konudaki tahrifatlarını daha iyi ortaya koyabilmek için çizdiğimiz tıreticisi Kaypakkaya'nın görüşlerine de başvurmanın

kuvvet ilişkisi açısından yaklaşması onun Marksist iktidar doktrini olduğunu iyi özümlemesinden kaynaklanmaktadır. Bilindiği gibi Marksist iktidar doktrini siyasal iktidarı ele geçirmeye aday olanların hasımlarının en zayıf, kendilerinin ise en güçlü olduğu noktaları tespit ederek kuvvetlerini buna göre tarzım etmeleri gerektiğini iktidar savaşınının temelı olarak ele almaktadır. Kaypakkaya'da tam da bu temelden hareket ederek öncelikle kuvvetlerin karşılıklı durumunu ölçmekle işe başlamaktadır. O eline aldığı ML-MZD'nin bilimsel terazisi ile devrim ile karşı devrim kuvvetlerini hem kırık alanlarda, hemde şehirlerde aynı aynı tartarak bu kuvvetlerin birbirlerine göre zayıf ya da güçlü yanlarını; bu kuvvetlerin ekonomik, siyasal, askeri vb. etkinliklerinin bir birlerine göre kıyaslanması ile belirlemektedir. Yani onun terazisi devrim ve karşı devrim kuvvetlerinden birini bir kefeye koyarken diğer kefedeye ağırlık birimi olarak öbür kuvveti koyar ve birinin baskın gelen yanını ötekini zayıf gelen yanıyla bir arada tartabilen bir mekanizmaya sahiptir. Kaypakkaya böyle bir ölçü aletiyle kuvvetleri tartarak kuvvetlerin bir birlerine göre zayıf ve güçlü yanlarını izah edilmektedir. Dolayısıyla Kaypakkaya'nın bu kuvvet ölçümünün kuvvetlerden herhangi birini tek başına ele alarak onun zayıf ya da güçlü yanlarını tek yanlı olarak belirleme şeklindeki bir ölçüm olmadığı berrak bir şekilde gözlemlenmektedir. O kuvvetlerin karşılıklı ilişkisini bahsettiğimiz şekilde büyük bir özenle ölçerek, ülkemizde karşı devrim kuvvetlerinin kırık alanlarda şehirlere oranla nisbeten güçlü olarak daha zayıf, devrimin ise bu alanlarda şehirlere oranla görece olarak daha güçlü olduğu sonucuna ulaşmaktadır? O kuvvet dağılımını aldığı bu biçim ülkemizin yarı-sömürge statüsüne bağlamakta, yarı-feodal ilişkilerin hem olumlu, hemde olumsuz etkiler icra ettiğini ortaya koymaktadır. Kaypakkaya'nın sorunu ele aldığı bu kadar açık ve netken A.Derriş arkadaşın "T.K.yoldaşı göre kırlarda emperyalizmin karnı daha yumuşaktır. Bu ise kırların esas alınması için yetmektedir" demesi neyle izah edilebilir? O Kaypakkaya'nın sorunu salt askeri açıdan ele aldığına dair bir tek nokta gösterebilir mi? Elbette bir şöyle izah edemez, elbette bir nokta gösteremez. Demek ki A.Derriş'in eleştirileri herşeyden önce Kaypakkaya'nın görüşlerinin tepe taktik

Biz halk savaşı stratejisini proletarya partisi önderliğinde işçi-köylü temel ittifakı üzerinde, şehirlerin kırlardan kuşatıldığı siyasal iktidarın KŞİ'ler yoluyla parça parça ele alındığı bir strateji olarak değerlendirmekteyiz.

kemizde devrim ile karşı devrim arasındaki ekonomik, siyasal, askeri vb. alanlardaki kuvvet dağılımını aldığı biçim belirleyici rol oynamaktadır. Ülkemizde devrim ile karşı devrim arasındaki kuvvet dağılımı kırık alanlarda şehirlere göre devrimin lehine karşı devrimin aleyhine şehirlerde ise kırık alanlara göre karşı devrimin lehine, devrimin aleyhine bir dağılımı göstermektedir. Devrim ile karşı devrim kuvvetlerinin bu şekilde dağılımında ülkemizin yarı-sömürge statüsünden kaynaklanmaktadır. Yarı sömürgeleşme ilişkileri karşı devrimin ekonomik, siyasal, askeri vb. etkinliklerinin şehirlerde yoğunlaşmasına neden olmakta dolayısıyla bu etkinliklerin nisbeten daha az olduğu kırık alanlarda şehirlere göre görece olarak bir azyıllık ortaya çıkarmaktadır. Kırık alanlarda karşı devrimin bahsi geçen etkinliklerinin şehirlere göre nisbeten zayıf olması bu alanlarda büyük bir ezilenler topluluğunun manevra sahalarını genişletmektedir. Çünkü devrimin bu alanlarda kendi kendini idare edebilecek büyük ekonomik potansiyele ve askeri güce sahip olabilme imkanlarına kavuşabilmektedir. Devrim ve karşı devrim kuvvetlerinin da-

önemli yararları vardır. Kaypakkaya halk savaşı stratejisini ülkemizde geçerli bir strateji olmasını "özetlemek şehirlerin kırlardan kuşatılması stratejisini tanıyan eden gay devrim ile karşı devrim arasındaki kuvvet ilişkilerinin köylülerde şehirlere nisbeten daha fazla devrimin lehine olmasıdır. Karşı devrimin en zayıf halkaları köylü bölgelerde daha fazla olmasıdır. Bir ülkenin feodal ilişkileri bağrında taşınması bu kuvvet ilişkilerini şöyle etkiler. Feodalizmin mevcudiyeti genel olarak köylü nüfusunun fazla olması ve bir bütün olarak köylü kitlelerinin devrimci olma sonucunu doğurur. Bu durum köylü bölgelerdeki kuvvet dağılımını devrimin (Demokratik Devrimin) lehine etkiler. Ayrıca feodalizmin varlığı sınıfların ve dolayısıyla işçi sınıfının nisbeten zayıf olmasına yolaçacağı için şehirlerdeki kuvvet ilişkisini devrimin aleyhine olarak etkiler (DK, sf. 393) şeklinde formüle ettiği görüşlere başlamaktadır.

Görüldüğü gibi Kaypakkaya halk savaşı stratejisini ülkemizde geçerli bir strateji olmasını devrim ile karşı devrim arasındaki kuvvet ilişkisinin aldığı biçime bağlamaktadır. Onun soruna

edilmesi sayesinde getirilen eleştiriler olduğu oldukça açık görülmektedir. Kaypakkaya'nın kuvvetlerin ekonomik, siyasal, askeri vb. plandaki güç ilişkilerini kuvvetlerden birinin zayıf yanını ötekinin güçlü yanıyla (abc) kıyaslama yoluyla özenle ölçmesine rağmen A.Derviş'in o sorunu askeri açıdan yumuşaklık sorunu olarak ele aldığı şekliindeki eleştirilerinin çarpıtması ve demagoji dışında hiçbir temelli yoktur. Kaldaki A.Derviş, I.Kaypakkaya'ya bu eleştirileri getirirken onun "zayıflık, güçsüzlük", ya da "yumuşaklık", "peklilik" unsurlarından neyi anladığını da bilmemektedir. Sorunun bu yanını da aydınlatmak için yine Kaypakkaya'ya başvurmak gerekmektedir. O bu konuda "Bu baylar güçsüzlüğü ve zayıflığı izafi bir şey olarak görüyorlar. Emperyalizmin karnı kurlarda yumuşaktır demek aynı zamanda karklık bölgelerde halk daha kuvvetlidir,

ne göre kıyaslama ile belirlemekte ve bu kıyaslamada ayrıca kuvvet ilişkilerinin değişebilir geçiceli bir ilişki olduğunu belirtmektedir. O rejimin kırık alanlarda şehirlere nisbetle daha zayıf olmasını devrimin halkın bu alanlarda daha güçlü olmasına bağlanmaktadır. Yani sorunu tek başına kuvvetlerden birinin durumu ile ele alıp izah etmemekte her iki kuvveti beraber, birbirlerine göre değerlendirmektedir? Kaypakkaya A.Derviş'in dediği gibi soruna yalnızca bir kuvvet açısından ve de salt askeri açıdan yaklaşmış olsa idi, emperyalist ülkeler için de aynı tahlili yapması gerekirdi. Çünkü oralarda da karşı devrimin şehirlerdeki durumu ile kırık alanlardaki durumu arasındaki bir kıyaslamada karşı devrim kırık alanla nisbetle şehirlerde daha etkili bir güç sahibidir. Ne var ki o sorunu tek yanlı yaklaşmamakta mesleci kuvvetleri bütünü açısından ele almaktadır. Hal böyle

ri-sömürge ülkelere geçerli bir strateji olarak görmesini yarı-sömürgelerin kapitalizmin hakim olduğu ülkelerinde kapsamından ötürü eleştirmektedir. A.Derviş "I.K yoldaş sömürge ve yarı-sömürgeler için aynı stratejiyi geçerli görüyor. Sömürge ülkeler açısından bir itirazımız yoktur. Buralarda bu strateji doğrudur. Ancak yarı-sömürgeler (ki bu kavram bu ülkelerin geni kapitalist ülke anlamını taşımaktadır.) için geçerli değildir" (age, sf. 132) diyerek bu tespitlerinin gerekçelerini izah etmektedir. Yine o şehirlerin kırıldan kuşatılması stratejisini yarı-feodal ülkelere bağlanmasına "I.K yoldaş için Türkiye'nin (batı) geni kapitalist üretim ilişkilerinin hakimiyetinde olması Halk Savaşı stratejisinin burada geçerliliği için genel değil" (age, sf. 133) şeklindeki tespitleriyle gayet açık olarak dile getirmektedir. Görüldüğü gibi A.Derviş Kaypakkaya'ya itiraz ederken halk savaşı stratejisini yarı-sömürge faktörüyle değil, yarı-feodalite faktörüyle izah eden bir mantığa sahiptir. Bu mantık Türkiye'de yarı-feodal ilişkilerden ötürü halk savaşını gerekli bir strateji olarak görenlerin yarı-feodalite konusunda ikna (!) olmaları ile birlikte Halk Savaşına direk çevirerek keskin Kaypakkayaçılıktan, Kaypakkaya aleyhtarlığına döndüğünü çarpıcı olarak yansıtan "model" olması bakımından önemli bir yere sahiptir. Halk Savaşı stratejisinin feodal ve yarı-feodal ilişkilerin varlığından ötürü savunulması bu ilişkilerin kırık alanlarda yoğun bir köylü nüfusu yaratmasına bağlanmaktadır. Bu anlayışa göre yoğun köylü nüfusunun varlığı şehirlerin kırıldan kuşatılması için gerekli olan zemini yaratmaya yetmektedir. Ne var ki Halk Savaşı stratejisinin feodal ve yarı-feodal ilişkilere bağlanması bu stratejinin emperyalizm ve proleter devrimleri çağında proletaryanın siyasal iktidarı ele geçirmesinin bütünlüklü doktrini olması özelliğinin tamamen tartışılmasına temel oluşturmaktadır. Çünkü daha önce belirttiğimiz gibi Halk Savaşı stratejisi proletarya partisi önderliğinde işçi-köylü temel ittifaki üzerinde mevcut sistemin zayıf halkalarından vurulup geçirilerek o parçanın proletaryanın egemenliğine geçirildiği bir stratejidir. Bu stratejinin kurmayına proletarya, hedefinin de sınıfsız toplum inşası olması onun feodal ve yarı-feodal ilişkilerin değil emperyalist ve proleter devrimleri çağındaki ezilen ülke ayrışmasının ürünü olduğunu ortaya koymak

O eline aldığı ML-MZD'nin bilimsel terazisi ile devrim ile karşı-devrim kuvvetlerini hem kırık alanlarda, hemde şehirlerde ayrı ayrı tartarak bu kuvvetlerin birbirlerine göre zayıf yada güçlü yanlarını; bu kuvvetlerin ekonomik, siyasal, askeri vb. etkinliklerinin bir birlerine göre kıyaslanması ile belirlemektedir.

halkın yunruğu orada daha pektir alınana gelir. Bu baylar çelişmenin bir yanını söyleyerek öbür yanını reddediyorlar. Devrimci hareketin milyonlarca köylü sayesinde bu alanlarda güçlü olmasını kabul edip emperyalizmin karnının kurlarda yumuşak olduğunu reddediyorlar. Oysa birinin güçsüzlüğü öbürüne göreodir. Öbürünün zayıflığıda derikine göreodir. Mutlak değişmez bir güçsüzlük zayıflık ölçüsü yoktur. (abc)

Revizyonist baylar yukarıdaki ifade de emperyalist ülkelerde de emperyalizmin karnının kurlarda yumuşak olduğunu fazdediyorlar. Oysa emperyalist ülkelerde emperyalizmin karnı kurlarda yumuşak değildir. (Kim meseleye salt askeri açıdan yaklaşıyorsa. Ek bizim) Çünkü yumuşaklık peklilik, güçsüzlük, zayıflık izafi bir şeydir. Emperyalist ülkelerde karşı devrimin güçlü şehirlerde kırık alanlara göre nisbeten fazladır. Ama devrimin gücünde şehirlerde köylük bölgelere göre daha fazladır." (I.K. sf. 396) demektedir.

Görüldüğü gibi Kaypakkaya kuvvetlerin güçsüzlük ya da zayıflığını, birbirleri

le olunca ve emperyalizmin karnının kurlarda şehirlerde oranla yumuşak oluşunun devrimin buradarda daha etkin olması durumu ile izah ettiği açıkça görülmektedir. A. Derviş daha onun yumuşaklık, peklilik, güçsüzlük, zayıflık vb.'den ne anladığını bile yorumlayamadan rastgele eleştiri getirmektedir.

HALK SAVAŞI STRATEJİSİNİ FEODAL VE YARI-FEODAL İLİŞKİLERE BAĞLAYANLARIN HORTLATTIKLARI SİYASİ AKIM: ŞAPAK REVİZYONİZMİ

Devam edelim: A.Derviş, Kaypakkaya'nın görüşlerine itiraz ederken şehirlerin kırıldan kuşatılması stratejisinde tayıncı edici faktor olarak yarı-feodal ilişkileri gördüğünü ve netice itibarıyla de bu stratejiye güdülle karşı çıktığı salt askeri açıdan sahip çıktığını ortaya koymaktadır. Çünkü O, I.K'nın Halk Savaşı stratejisini genel olarak (mutlak değil) sömürge ve ya-

tadır. Feodal üretim biçimi döneminde ne proletaryadan ne de onun sahip olduğu sınıfsız toplum ideolojisinden bahsedilebilir. Fakat mümkün olmadıkça bu stratejinin ortaya çıkmasında belirleyici öğenin feodal ve yan-feodal ilişkilerin belirleyici rol oynadığından söz etmek gerçeklerle bağdaşmamaktadır. Kaypaklıya'nın dediği gibi feodal ilişkilerin mevcudiyetinin Halk Savaşı stratejisi açısından önemli hem de olumsuz etkileri vardır hepsi o kadar. Feodal ve yan-feodal ilişkiler Halk Savaşı stratejisinin asıl öğesi olarak görülmesi aynı zamanda bu ilişkilerin çözümlenmesi ve köylü nüfusunun % 51'den yüzde 49'a düşmesiyle bu stratejinin de özünü sünger çekilmesine de temel oluşturmaktadır. Savaşlarımızdaki 16-17 yıllık Kaypaklıya savunucularının Türkiye'nin yarı-feodal olmadığına kafası hastıktan sonra "Halk Savaşçılığı"ndan vazgeçmesinin bu mantıkla çok sıkı bir ilişkisi mevcuttur. İşte A.Derviş arkadaş aynı mantığın en son kurbanlarından biridir. A.Derviş'in bu yanlış mantığı onu netice itibarıyla şiddetle itiraz ettiğini zannettiği (aslında sadece zannettiği) Halk Savaşı stratejisini salt askeri açıdan ele alma pozisyonuna düşmekten kurtarınanmıştır. Çünkü o bu stratejinin bağımlı kapitalist ülkelerde geçerli bir strateji olmadığına karar verirken aynı konudaki bir sömürge ülke için bu stratejinin geçerli olduğunu değişik bir vesileyle dile getirmektedir. Onun sömürge ülkelerde bağımlı geri kapitalist yapıları Halk Savaşı stratejisi için bir engel olarak görmemesindeki asıl unsur bu ülkelerin fahi işgali altında olma koşullarıdır. O işgal koşullarında şehirlerin kurlardan kuşatılması stratejisini bu ülkelerde geçerli görmektedir. Buna gerekçe olarak ise emperyalizmin kaonun kırsalda yavaşlamak olmasından başka hiçbir tez söz konusu değildir. Yani o çizgisindeki eklektizmden ötürü yeniden çok şiddetle karşı çıktığı bir anlayışın en keskin savunucusu olmaktadır. Aynı bir kez daha kurtarılmamaktadır böylece.

A.Derviş arkadaşın devrimin yoluna ilişkin getirdiği eleştiriler yalnızca görüşlerimizin tahrifatı ve çokça itiraz ettiği noktaları şiddetle savunuyor olmasını ele vermekle sınırlı kalmamakta aynı zamanda öteden beri sergilediği kafa karışıklığı ve buna ek olarak yanlış görüşleri bir çırpıda doğru bir niteliğe kavuşturmasında "elçabukluğu marifetleri"ni de ortaya

koymaktadır. Onun bu hümlerini Kızıl Siyasi İktidar (KSI) öğretisine ilişkin Kaypaklıya'nın ileri sürdüğü tezlerin eleştirisi bölümünde çarpıcı olarak görülmektedir. A.Derviş bu bölümde bir yandan Kaypaklıya'nın KSI'ye ilişkin önerilerini Çin devriminin tecrübelerinin olduğu gibi Türkiye koşullarına aktarılması olduğunu belirtirken bir başka yerde de bu öğretinin bazı eksikliklerine rağmen Doğu için geçerli bir öğreti olduğunu ileri sürmektedir. Yine o Kaypaklıya'nın KSI'ler için geçerli gördüğü koşulları (6) bu koşulları - sağlam bir parti örgütü 2- oldukça güçlü bir kıl ordu 3- askeri hareketi uygun arazi, 4 gelişme için yeterli ekonomik kaynaklar, 5- sağlam kitle temeli) ihmal edilmiş, Türkiye'nin toplumsal pratiğine uymayan Çin koşullarının ürünü olarak ortaya çıkan koşullardır derken bir başka yerde bu koşullara 6) gerilla savaşı bölgesiyle kuşatılmış olma koşulları (age, sf. 202) diye bir madde de kendisi ekleyerek Halk Savaşı stratejisini yaratıcı (1) bir tarzla ilkimiz koşullarına adapte etmektedir. Bu görüşlerin neresinden bakılırsa bakılırsa ciddiye alınır bir yan söz konusu değildir. Çünkü bu görüşler tam anlamıyla bir çelişkiyi ya-

yor? Pes doğrusu A.Derviş'in bakış açısından hareket edildiği taktirde neden olmazmı? demekten başka bir cevap kalmıyor ortada. Yeri gelmişken Engels'in bu tür çelişkiler yumağı taşıyan ve aynı zamanda ne iddialı zor anlaşılabilen yazıları konusunda Dühring'e yaptığı "Bay Dühring yazdıklarını sadece eşekler okunuyor. İnsanlar da okuyor onun için biraz daha doğru düzgün yaz." (Anti Dühring) şeklindeki uyarıları burada aynen dile getirerek polemığın ciddi yürütülmesi açısından fevkalade önemli bir mesele olduğunu belirtmekte yarar vardır.

Görüldüğü gibi teori pratik ilişkisi, yenilgi sorunu değerlendirmelerinde komünarların rehber çizgisi ciddi problemler içinde debelenip durmaktadır. Bu çizginin kendini siyaset sahnesine açık, berak ve bilimsel tarzda yeniden ortaya koyabilmesinin yolu kendi kendini yeniden yadsımasından geçmektedir. (Komünarların çıkışına karşı olduğunu belirten ancak komünarlardan çokta komünarlık yapmayı elden bırakmayanların bu çizgiye iktidare aşısı yaparak ayağa kaldırabilmesi de mümkün değildir. Ayrıca şafrımız bu iktidar aşıklarını da ML/MZD'nin

Ülkemizde devrim ile karşı-devrim arasındaki ekonomik, siyasi, askeri vb. alanlardaki kuvvet dağılımının aldığı biçim belirleyici rol oynamaktadır.

mağdır. Bu çelişkili tutumların peşine ayrı düşmek tamamen gereksizdir. Kaypaklıya'nın KSI öğretisi hakkında söylediklerini Türkiye'nin değil Çin'in koşullarının ürünü olarak değerlendiren bir mantığın daha sonrada bunu Doğu için eksikliklerine rağmen geçerli bir strateji olarak görmesi nasıl izah edilebilir. Açıkta izah edilemez. Kaldı ki Kaypaklıya sorunu ülkenin bütünü açısından ele almaktadır. Çin'den ihmal edildi dediği görüşleri Doğu için nasıl olurda eksikliğine rağmen geçerli olabilir? Lütfen ciddiye Derviş arkadaş. Ayrıca tamamen Çin'in koşullarına uygun olan, Türkiye'ninde nesnel toplumsal pratiği ile çelişen, dolayısı ile de yanlış olan bu "şabloncu" denilen görüşler "6) gerilla savaşı bölgesiyle kuşatılmış olma koşulları" diye bir madde daha eklemek suretiyle birden bire nasıl ülke koşullarına uygun, doğru ML görüşleri haline dönüştürülebilir? El çabukluğu marifeti ile yanlış bir çırpıda doğru birine de mi getirilebilir?

laboratuvarlarında tahlil edilecek kodrete sahiptir.)

Biz gelecek sayılarımızda A.Derviş çizgisinin 2000'e Doğru'yla profeter sosyalist güçlere kitle çizgisi ve kitle önderlerinin merkezi görevin iera edilmesindeki iki ayrı ülke, iki ayrı başlıca çelişme tek merkezli iki ayrı örgütlenme vb. konularında irdelene yapmaya devam edeceğiz. Okuyucu şunu iyice görmelidir ki, "Komünarların çizgisinin köklü mahkumiyetinin yolu rehber çizgi olarak benimsenen A.Derviş'in çizgisinin eleştirisinden geçmektedir. Uluslararası Komünist Hareket şafrlarında iki ülkede birden devrimin önderlik etmeye soyunan müstesna bir çizgi olarak bu çizgi bütün şafralarıyla değere edilmeden tek tek dergi yazarlarının peşine düşmek ekonomizmden başka bir anlam ifade etmemektedir. O nedenle önce "rehber" çizgiyi proletaryanın neçesi altına yatırmaya özen göstermek gerekmektedir.

Türkiye'nin toplumsal durumunun tahliline Junker tipi geçiş ilgisi ya da devrimden Prusya tipi kaçış

"Prusya tipi kapitalizme geçiş", (Alman burjuvazisinin tarihsel tavrını ve mazisini de anlatır. Devrimden kaçış! bu kaçış, ta 1525'ten başlar, 1848'de devam eder ve bu korkaklık ikinci emperyalist paylaşım döneminde şizofrenik bir hastalığa dönüşerek Hitler faşizmi gibi dünyanın en büyük burjuva kanlı vahşetini yaratır. İlginçtir; ülkemizde devrimden her kaçınan, "Prusya tipi geçiş" bahanesi altına alarak proletaryaya saflarını terk eder. O yüzden "Prusya tipi geçiş" ilgisi üzerinde durmak çok cananlık bir sorundur. Bunu, komünizmin ilgili bölümlerinde yeri geldikçe inceleyeceğiz. Ancak inceleme boyunca sık sık sözü edileceği için bundan önce, "Prusya tipi geçiş" ne olduğu üzerinde okuyucuya özel olarak aydınlatılmak gerekiyor. Çünkü konuyu yeniden araştırınca devrimin doğrudan kabul edilmiş devrimcinin ve satınına giren son derece sınırlı devrimci işçilerin bu kitapları edinerek bilgilenmelerinin güçlüğüne hissettik.

Şimdi "TKP/ML Hareketi" olarak siyasi platformda bulunan kesinin, proletaryaya saflarında kopuşu, "Prusya tipi geçiş" ilgisi üzerinde başla. Şimdi "Komün" dergisi çevresinin de aynı ilgidir hareket ettiği anlaşılıyor.

Ancak, Tonguç Güleç, "Prusya türü geçiş" konusunda DHB'yi eleştirirken, onunla sonuç olarak aynı şeyi söylediği halde sözde bir ayrılığın işgalına çabasına da giriyor. Çünkü, bu çizginin devrimci hareket üzerindeki etki düzeyini bilince ve bu hiç de iddialarına uygun bir etki değildir. Komün'ün sonraki sayılarında bu araştırılmaya tepki gösterdiğini gördük. Elbette başka bir dizi konuda DHB ile görüşleri farklıdır. Fakat biz, her teorisinin hareket noktası olan ülke tarihinden söz ediyoruz

ve bu konuda tepkilerinin yersiz olduğu açıktır.

Bir yandan (DHB için) "Prusya yolunu tepeden inme bir devrim olarak görüyorlar" diyor, sonra da, "onlara göre üst yapının değişmesi bir devrim değil, reform sorunudur" diyerek kendi görüşünü belirtiyor; "Prusya yolu tabandan gelen Amerikancı yolun tersine tepeden inme bir devrimdir."

Bu anlaşılmasız karışıklığı bir tarafa bırakarak, aralarındaki farkta, birinin (DHB'nin) "Prusya yolu burjuva demokratik devrimin tepeden inme türünü izleyen ekonomik gelişim" (sbc), ötekinin ise tersine ekonomik gelişimi izleyen Prusya türü devrim şeklinde konuluğundan ibaret olduğu görülüyor. Anımsadığımız kadınıyla DHB; Türkiye'de altyapıda kapitalizmin hakim olmasına karşılık, üst yapıda hala yarı feodal ilişkilerin hakim olduğunu ileri sürerek, bu yüzden devrim yolu olarak Sovyet tipini benimsedikleri halde, üst yapının niteliğinden dolayı da Demokratik Halk Devrimini savunuyorlardı. Şimdi Komün yazarları daha da ileri giderek, "emperyalizmin iradesi dışında da olsa, onun tabii ve kaçınılmaz ve kendiliğinden doğan sonucu olarak gelişen kompradör-kapitalizmin belirli bir evresinde toplumsal yaşama damgasını vuracağı, yani ülkenin kapitalist bir ülke haline gelebileceği kabul edilmektedir." (Bu evrenin ne zaman tamamlandığını belirtmese de) Artık "Türkiye'nin tam da bu yoldan geri-kapitalist bir yapıya varışını" belirtiyorlar. O zaman "reformcu" DHB ile ayrılıkları nerede kalıyor? Prusya türü ile ilgili bir yorum farkı mı? Östelik DHB'nin "üstyapı" sorunu hala vardır ve bu kendisine, devrimin Prusya tipi mi, yoksa Ameri-

kancı yoldan mı gerçekleştirileceği konusunda manevra olmağı tanımaktadır. Kentin yazarlarıNIN, eğer Prusya yolu konusunda tarihsel ve toplumsal koşullar bakımından yanlışlama yaratan tavrı olmasa daha dürüstçe davranacakları söylenebilir. Çünkü, sempati duydukları şeyi açıkça söylüyorlar. "I.Kaypakaya'yı dogmatik bir tarzda savunmaya çalışanların kayrayanmışlıkları, feodalizmin iç başkalaşımı" yoluyla yarı-feodal yapıyı oluşturan "iki farklı nitelikteki ekonominin" kapitalist olanı yapıya damgasını vurmuş ve "geri-kapitalist bir yapıya" vurmuştur. Tabii niye hala Demokratik Halk Devrimini savundukları aynı ve ilginç bir sorundur. Bu demokratik devrim, eğreti duran üstyapının tasfiyesi için mi, yoksa "geri kapitalist" düzeni daha ileri bir kapitalist düzene ulaştırmak için mi yapılacağını bilemiyoruz. Ama, ikisinin de sonuç olarak söylediği ve proleter hareketten kopuş modeni temelde aynıdır. Prusya tipi gelişme ve kapitalizmin hakim olması...

Komün yazarlarının 14 yıldır arpa boya kadar yol alamayan bir çizgiyi yeniden "Komünarca" diriltmek için Prusya türü üstünde farklı yorumlara başvurmalarının onları aynı akıbetten ahkoyması son derece kuşkuludur. Prusya türüne yaslanan dostlarımız çok önemli iki hataya düşmektedirler. Birinci olarak, Prusya'nı kendine özgü tarihsel ve toplumsal koşullarını es geçiyorlar. Sali bir benzerlikten, feodal-burjuva uzlaşmasından yani dışsal bir benzerlikten hareket ediyorlar. İkinci olarak, 19. yy'daki uluslararası ilişki ve çatışmaların niteliği ile emperyalist döneme ilişkin ilişki ve çatışmaların feodalizmden kapitalizme geçiş üzerindeki koşullarını rol farkına

ayırt demiyorlar. Bu yüzden emperyalist dönem büyük Marksist kuramcıları anlamak yerine yorumlamak ve çarpıtmak becerisine başvuruyorlar. Sanki Lenin, "emperyalizm kapitalizmin en yüksek aşaması" yapımda kapitalizmin çöküş sürecine giren kokmuş, gerici yapısını değil de dünya yüzeyinde "denişmesine ve derinleşmesine" kapitalizmin gelişmesini vurgulamak istemiş gibi anlatıyor. Bu artık objektif bir şey durumuna gelen yazılı ML teorinin subjektif isteklere göre kendi özünün nasıl yabancılaştırılmak istendiğinin ilginç örneğidir.

GERÇEKTE PRUSYA TÜRÜ GEÇİŞ NE DEMEKTİR?

En belirgin özellik olarak, Prusya türü geçiş, "geçikmiş" burjuva devriminin 19. yüzyılın sonuna doğru aldığı biçimdir. Bu dönemin önceliklerden ayırdıca iki temel özelliği vardır: Birincisi giderek kendisi için sınıf olma bilincine varan işçi sınıfının artık burjuva devriminden koparak, ona karşı, dünya çapında yeni bir devrim mücadelesine girişmesi. İkincisi, eski burjuva devletlerin giderek emperyalist hale gelmesi. Bu durum gözönünde bulundurulduğunda, Prusya tipi diye bir geçişten söz edileceği zaman, akla hemen en başta Almanya ve Japonya gelir. Doğu Avrupa ve bazı Asya ülkeleri de aynı yolu izlemekle birlikte, gelişme böyle bir geçişle sonuçlanmadı. En tipik Almanya olduğu için -Alman birliğine egemen olan "katılaştırılmış feodal Prusya"dan dolayı, "Prusya türü geçiş" denilmektedir. Öteki biçimi ise, burjuvazinin henüz kitlelerden korkmadığı, tersine, onlardan burjuva devrimi için yararlandığı devrimci dönemin geçiş türüdür, devrimci geçiş. İşçilere ve köylülere karşı feodallerle uzlaşmak yerine, feodalizmi devrimci yoldan tasfiye etmektir. Devrimci geçişin en tipik örneği, en başta 1789 Fransız devrimini olmak üzere, 1640 İngiliz devrimini, (1566-1609) Hollanda devrimini, 1714 Belçika devrimini, diğer B. Avrupa ve Amerikan devrimidir. Doğal olarak bunların izlediği iktisadi dönüşüm biçimleri de farklıdır. Marks'ın "devrimci yol" dediği, bağımsız küçük üreticilerin farklılaşarak "üretici-tüccar" hale gelmesi ve toprak ağalarının da iç başkalaşım yoluyla adım adım burjuvalaşmasıdır. Üretim tarzında radikal bir devrim bu

sınıfların niteliğine ve çıkarlarına uygun olmadığı halde devrimci biçimde nitelik değiştirmeleri, devrimci öneliklere ölümlü de, hem iş, hem de dış koşulların dayatması sonucu mantıksal kaçınılmaz bir durum haline gelir. Nitekim Almanya'da, feodalizme karşı, onu öldürücü yıpratıcı büyük devrimci hareketler yaşanmıştır. 16. yüzyıl Alman köylü savaşları (1525) feodalizmi yerel çapta büyük ölçüde sarstı. Tipik ortaçağ ideolojisinin temsilcisi olan kâlise ve rahipler sınıfının gücü kırılmıştı, alt soylular ve şovalyeler, laik prenslerin himayesine sığınmak zorunda kaldılar. 1525 devriminde esas olarak bu prensler, kazançlı çıkarak, daha çok kurtarıcı reformcu-burjuva çizgisinin egemen olduğu kentlerde az çok güçlenerek çıktı. 1808-

"1866'da, hemen tüm Kuzey-Batı Almanya, Prusya oldu. Tanrısal hukuka dayanan Prusya tacının gene tanrısal hukuka dayanan öbür üç tacı (Hannover, Hesseassel, Nassau) oburca yutarak kendi kendine verdiği onarılmaz ünsel zarar bir yana bırakılarsa, krallığın ağırlık merkezi o zaman önemli ölçüde Batı'ya kaydı. Beş milyon Renenyalı ve Vestfalyalı, Kuzey Almanya Konfederasyonunun (19 devlet) ilhak ettiği Almanların önce 4 milyonu tarafından doğrudan doğruya sonrada 6 milyonu tarafından dolaylı bir biçimde güçlendirildi. Ve, 1870'de bunlara 8 milyon Güney Batılı Alman daha eklendi. Böyle ki bundan böyle "yani imparatorluk içinde (aralarında ayrıca 2 milyon da Polonyalı bulunan Elbe'nin doğusundaki altı

En belirgin özellik olarak, Prusya türü geçiş, "geçikmiş" burjuva devriminin 19. yüzyılın sonuna doğru aldığı biçimdir

1813 yıllarında başlayan ve 1848'de az-biraz sürdürülmüş bulunan burjuva devrimi, böylece özellikle Kuzey-Batı ve Güney-Batı Almanya'da feodalizmi önemli ölçüde yıkarak kapitalist bir yola sokmuştu. Bu sırada Paris'teki 1848 Haziran işçi ayaklanması, genç Alman burjuvazinin gözünü korkuttu; devrimi sürdürmek yerine, işçilerin en ufak bir kurdanmasına dahi gerici mütefikler aradı ve kendisini onlara yok pahasına sattı. Böylece 1848 devrimi de Engels'in deyişiyle, Prusya ve Avusturya'nın "Büyük Hükümdarları"na, yani mutlakiyetçi monarşiye yaradı. Aslında "İmparatorluk şovalyeleri" diye anılan, doğrudan doğruya imparatora bağlı, usacak herbiri fiilen bir devlet gibi davranan ve 1648 Vestfalya barışı ile bösübütün bağımsız hale gelen binden fazla senyörlüğün bir biriyle boğuşması sonucu zaten iyice zayıflayan Alman feodalizmi, 1848 devrimi ile kendisini daha da tehlikede hissetti ve daha önce Batı Avrupa'daki gibi, "feodal güç yoğunlaşması" demek olan mutlakiyetçi monarşiye geçti. Prusya krallığı, bütün diğer prenslikleri değil Frankfurt Burjuva Parlamentosunu da 1849'da şingü zoru ile dağıtarak kapitalistleşmiş eyaletleri de "katılaştırılmış feodal Prusya" egemenliğindeki bu birliğe dahil etti. Böylece oluşan çelişik yapı hakkında Engels şöyle diyor.

eyaletin) 14,5 milyon askeri Prusyalı ile Toprak ağalarının Prusya türü katılaştırılmış feodalizmden uzun zamandan beri kurtulmuş 25 milyon, karşı karşıya gelmiş bulunuyorlardı. Böylece Prusya devlet yapısının tüm temellerini sarsan şey, Prusya ordusunun zaferinin ta kendisidir." (S. Eserler sf. 200)

İçte durum bu iken, dışta da, Prusya'nın içinde bulunduğu "kutsal ittifak"a karşı Fransa, Hollanda, İngiliz burjuva devletlerinin amansız baskısı sürüyordu, ustelik feodal "kutsal ittifak" hiçde güven verici değildi. Bu koşullar Alman burjuva ve feodal sınıflarının devrimci yolda anlaşıp uzlaşmalarına yolaçtı. Tabii kapitalizm hayli ilerlemiş olmasa, bu gerçekleşmeyebilirdi.

1848 devriminden sonra ve özellikle 1866 Avusturya-Prusya savaşından sonra Avusturya dışındaki bütün Alman prensliklerinin aleyhinde Prusya krallığının gelişip pekişen mutlak monarşisi, bir işlev değişikliği ile birlikte ilerledi; daha önce temel varlık soyluluk ile burjuvazi arasındaki mücadeleden dengeyi sağlamak iken, "artık soyluluğun burjuvazinin baskısına değil, ama tüm varlıklı sınıflar işçi sınıfının baskısına karşı korumanın önem kazandığı andan itibaren, eski mutlak krallık, özel olarak bu erkle hazırlanmış devlet biçimi olan Bonapartçı krallığa dö-

nışmak zorunda kaldı." (Engels, SE, sf. 200)

Elbette Engels'in "devrim" saydığı en başta, Bismarck eli ile "demir ve kanla" gerçekleştirilen bu "Alman birliği" olmak üzere, ikinci olarak da "modern Bonapartçı devlete" geçiştir. Nitekim Engels, Bismarck'a "Alman Napolyon III."ü diyor.

Bilindiği gibi, 1848 öncesinde Prusya krallığının 'diyeti' olan Bismarck'ın kendisi de Doğu Prusya'nı büyük toprak sahibi bir junkerdir. Oyleyse nasıl orada kendisi büyük bir feodal ve 'katlanmış feodal Prusya'nın diyeti, Kral Wilhelm I'in jansöyüsü iken ve fişelik burjuva devrimini silah zoru ile ezdiği halde, gene de '1848'den sonra ileriyeye doğru en büyük adımı atarak "tepeden inme"de olsa bir 'devrim' yapmış olabilir?

Eğer toplumsal üretim tarzının devrimci yoldan değiştirilmesi amaçlanırsa gerekirse, bu asla sözkonusu değildir. Her şeyden önce '1848'den sonra, Batı eyaletlerinin başkaldırması -burjuva olduğu kadar proleter- sanayi ögelerini eski

burjuvazi bir arada bulmaktadır. Biz, -dolayısıyla, burada eski mutlakiyetçi temel koşulların yarı-sıra- toprak sahibi aristokrasi ve burjuvazi arasında bir denge-modern Bonapartçılığın temel koşullarını da- burjuvazi ve proletarya arasında bir denge buluyoruz. Ama gerek eski mutlakiyetçi gerek modern Bonapartçı monarşide gerçek hükümet yetkisi, özel bir ordu subayları ve devlet memurları kastının elindedir. Prusya'da bu kast kısmen kendi sağlarından kısmen daha az kökenli aristokrasiden ve en azda burjuvaziden (abç) beslenmektedir."

"Bu çelişik toplumsal koşullardan zorunlu bir sonuçla Prusya'da (ve Prusya örneğini izleyerek Almanya'nın yeni Reich anayasasında) gelişen devlet biçimi aynı zamanda, hem eski mutlakiyetçiliğin günümüzdeki yok olma biçimi ve hem de Bonapartçı monarşinin varolma biçimi olan (abç) Sahte anayasacılıktır. Prusya'da sahte anayasacılık 1848'den 1866'ya kadar mutlakiyetçi monarşinin ağır ağır çürüştüğünü yalnızca gizlemiş ve

ile gerçekleştirdi. Kısa vadede feodalizmin lehinde güç yoğunlaşması olmakla birlikte, zaten iktidarı alabilecek derecede güçlenmiş bulunan burjuvazi, ilke çapında çürümeye yüz tutmuş eski üretim tarzını adım adım dönüştürme olanağı doğurduğu için burjuvazinin işine yaradı. Nitekim, 'burjuva olmayan unsurların her geçen gün daha burjuva hale geldiği bu devlet'te (age 416) 1866'da bile toplumsal ilişkilerde hiçbir değişiklik olmadığı, hepsi de bürokratik sınırlara uyarlanmış, ağırlık ve uzunluk ölçülerinin tekleştirilmesi, gidip gelme özgürlüğü, meslek özgürlüğü vb. gibi birkaç burjuva reformu, öbür E. Avrupa ülkeleri burjuvazileri tarafından uzun zamandan beri elde edilen şeylerin düzeyine bile erişilmez ve başlıca özeti, yani bürokratik yetkiler sistemini olduğu gibi bıraktığı" (age, 194) Toprak ağasının kendi toprağı üzerindeki feodal ayrıcalıkları kaldırılır, ama iş bu ayrıcalıkları büyük toprak sahiplerinin tümünün (abç) tüm bölge üzerindeki ayrıcalıkları olarak yeniden yürürlüğe koymak için yapıldığı, ayrıcalık ayrıcalık olarak kalır, sadece feodal lehçeden burjuva ağzına çevrildiği (abç 201) halde Almanya, özellikle 1869'dan itibaren dünya ticaretine geri dönmeye bir biçimde giriş ve görülmemiş bir hızla sanayileşti, "hızlı sanayi gelişmesi ve özellikle borsa dolandırıcılığı, bütün egemen sınıfları spekülasyon girdabına sürüklemiştir. 1870 yılında Fransa'dan ithal edilen topyekün yozlaşma görülmemiş bir hızla gelişmektedir. Bakanlar, generaler, prensler ve kontlar en kurnaz borsa kumlarıyla rekabet halinde tahvillerle kumar oynamakta ve devlet bu borsa kumlarına topyekün baronluk payesi bahşederek eşitliklerini tanımaktadır. Şekerpancırı üreticisi ve konyak imalatçısı olarak uzun süreden beri sanayici olan kırsal soylular çok önceden eski onurlu günleri geride bırakmışlardır ve şimdiki adları her çeşit güvenilir olan ya da olmayan anonim şirket yönetici listelerini şaşırılmaktadır. Bürokrasi tek gelirini artırma yolu olarak zimmete geçirmeyi güttükçe daha fazla hak görmeye başlamıştır; devlete sınırı dönmekte ve sınırlı şirketlerin idaresindeki çok daha karlı mevkiiler peşinde koşmaya başlamaktadır." (age, sf. 416)

İşte böyle, mutlak monarşinin bünyesinde meydana gelen feodalizmden kapitalizme iç başkalaşımına paralel olarak, 'eski' devletin tüm unsurlarının çürütülmesi

Yarı-feodal yapı, Marks'ın 140 yıl önce tanımladığından daha da karmaşık çarpıcı çelişkilerle donanmıştır. Prusya türü üzerine kafa karıştırmaktansa bunu anlamak gerekir. Aksi taktirde bilimsel perspektifleri elden kaçırmak kaçınılmaz hale gelir.

disiplin altına alan (Engels, SE, s. 196) ve 'Doğu eyaletleri toprak ağalarının çıkarları ile ordunun çıkarlarını) devlet içinde yeni baştan egemen kılan 'bir devlet, burjuva devlet olmaz. Zaten Haziran 1848 ayaklanmasından sonra "burjuvazinin siyasal eylemindeki siyirlik köreltik, Müttefikler aradı, kendini onlara yok pahasına sattı" (age, 195) "Siyasal iktidarı yok pahasına varlığı bu müttefiklerin hepsi de gerici niteliktedir? Ordusu ve bürokrasisi ile birlikte krallık, büyük feodal soyluluk, önemsiz küçük toprak ağaları ve hatta papaz sürüsü" (age, 196) "Gerçekte ise, Almanya'da varolduğu şekli ile devlet aynı şekilde içinden geliştiği toplumsal tabanın zorunlu bir ürünüdür. Prusya'da -ve Prusya şimdi belirleyicidir- hâlâ güçlü bir toprak sahibi aristokrasisi ile, bugüne kadar ne Fransa'daki gibi dolaysız siyasal egemenlik kazanmış, ne de İngiltere'deki gibi az çok dolaylı bir egemenlik kazanmış olunduğuca gerç ve son derece köksak bir

kolaylaşmıştır. Ancak 1866'dan ve daha da belirgin olarak 1870'den beri toplumsal koşullardaki karşılıklı ve tutanla eski devletin çözülüşü herkesin gözü önünde ve amazzam bir şekilde genişleyen bir boyutta ilerlemiştir." (Engels, SE, 414-415)

Görüldüğü gibi, Bismarck'ın "tepeden inme" devrimciliği, Engels'in deyişiyle, 'belki de istemedikleri' dolaylı bir sonuçtur. Çünkü kapitalist sanayinin gelişmesine ulusal çapta yayılıp tek bir pazar birliğinin oluşmasına engel teşkil eden küçük senyörlük devletleri partikularizmi zor yolu ile merkezi monarşi lehine tasfiye edilmiş olması kapitalizmin gelişmesini kolaylaştırmış, üretim tarzındaki nitelik değişikliği ancak bunun dolaylı sonucu olarak tedricen gerçekleşmiştir. Ashında Bismarck'ın yaptığı şey Alman burjuvazinin yapmak isteyip de gerçekleştirmediği en büyük programatik amaçlardan biridir. Bu, iktidar burjuvazide kalımsız, ama burjuvazinin içten desteği

ve mutlakiyetçi monarşiden bonapartçı monarşiye geçişin canlı' biçimde yaşanmakta 1808-1813'e başlayıp 1848'de az-biraz sürdürülmüş bulunan burjuva devrimi, "bu yüzyılın sonuna doğru gönlü açıcı bonapartçılık biçimi altında tamamlanmaktadır." "Ve her şey iyi giderse, eğer dünya uslu uslu olduğu yerde kalır ve eğer hepimiz uzan yıllar yaşarsak, belki de 1900'de, Prusya hükümetinin tam feodal kurumları gerçekten kaldırdığını ve en sonunda, Prusya'nın Fransa'nın 1792'de bulduğuna noktaya vardığını görebiliriz." (age, sf. 201)

Engels bunu görebilecek kadar uzun yaşamadı, ama dedikleri gerçekleşti. Ve

kaynağa dayanmaktadır. Tefeci ve ticaretsermaye ya emperyalistlerin, ya da onların kontrolündeki işbirlikçilerindir. (Burada emperyalizmin tefeci karakterini anımsayın) Dolayısıyla, emperyalizm öncesinde, yerel tefecilik bir yandan sömürdüğü üretim tarzını felce uğrattı, öte yandan bu 'felç' olan eski ekonomi üzerinde yükselen yeni ekonomik biçimin (kapitalizmin) ileri bir aşamasında 'ilk birikim' rolü oynamakta ve sanayi sermayesinin egemenliğine girdiği andan itibaren, onun hızla gelişmesini sağladı. Halbuki yeni tefecilik bu ilk birikimi dışsal kaynağına (emperyalist anavatanına) doğru akıtmaktadır. Zaten yarı-sömürgeleğin

bütün diğer öğeleri gibi, uluslar sorununun çözülmemesi ve çok uluslu yapusal özellikler göstermesi de ayrıca genel ve ortak bir özelliktir. Ve milliyetçi zorlamalar olgaksızın farklı üretim tarzlarına ayrıştırmazlar. Çünkü zaten bölgeler arası derin iktisadi ve sosyal gelişme farklılığı, yarı-feodal toplumsal bir sonuçtur. Gene aynı başka bir doğal sonuç olarak egemen olmayan ulusların bölgesinde (ülkesinde) bu dengesizlik daha da büyür. Üretim tarzından sözetmişimizde bütün bir toplumsal tabanını üretip ortaya koyduğu hakını iktisadi ve siyasi bir düzenden söz etmiş oluyoruz. Siyasal düzeni ayrı, iktisadi düzeni ayrı ya da otantik özelliklere göre her yeri farklı yaratık üretim tarzları olarak belirlemek doğru olur mu? Bu görüşte ezilen ulusa bir iyilik gibi pözüktür ama aslında onun KKTH'nı iktisadi farklılığa bağlama eğilimi içermektedir ki, bu asıl büyük haksızlığı gizler ve hiçte onun lehinde değildir. Bir tek siyasi iktisadi hukuki düzen içinde bulunmaları nedeniyle, ezilen ulusun daha geri üretim koşulları genel olarak iktisadi ve siyasi düzen içinde modern üretici güçler aleyhinde doğrudan bir ağırlık taşımaktadır; bunun tersi de aynı şekilde doğrudur.

Yarı-feodal yapı, Marks'ın 140 yıl önce tanımladığından daha da karmaşık çarpıcı çelişkilerle donanmıştır. Prusya türü üzerine kafa karıştırmaktansa bunu anlamak gerekir. Aksi taktirde bilimsel perspektifleri elden kaçırarak kaçınılmaz hale gelir. Yarı-feodal toplum zaten aynı zamanda bir geçiş toplumdur ve bu iktisadi bir evrimi doğal olarak herhangi katı feodal bir yapıdan daha çok içerir; bunu söylemek bir şey söylememektir. Ancak kapitalizmin 'yapıya damgasını vurduğuna sanmak ise bu iktisadi evrimi abartmaktan başka bir şey değil. Türkiye'de dağınak, güçsüz, ufalanmış milyonlarca köylü yaşamaktadır ve benların çok küçük bir kesimi ağaların topraklarında çalışır, dolayısıyla toprak ağalarının Prusya türü iç bağlaşım: zaten bunların dışındaki üretimin alanları ve emek üzerinde belirleyici bir rolü yoktur. Devlet toprakları ve besit köylük üretici toprakları üzerindeki dönüşümler önemlidir.

Türkiye'de küçük üretim ve sefaleti, her yıl yeniden yeniden üretilmektedir. İçinde yaşadıkları sta erkil arazinin koşulların kültürü de yeniden yeniden üretilmektedir. Engels, "hükümet ve aristokrasi

Ege bütün üreticileri olayı, geçen yazımızda belirttiğimiz gibi, mücadelenin yalnız köylülerle-toprak sahipleri arasında değil, onlarla birlikte daha çok tefeci tüccar ve bizzat bunlara bu sonsuz sömürü olanağı tanıyan siyasal düzen arasında geçmektedir. Burada ki sömürü biçimi ve işletmecilik türü, tipik yarı-feodal bir özellik taşır.

Almanya kendisini hemen yeni bir dünya egemenlik biçiminin (emperyalizmin) dünyayı son kavgasına kadar paylaştığı geçikmiş iki (diğeri Japonya) genç talipisinden biri olarak buldu. Feodalizmden dönüştürme militarizm, şimdi artık emperyalist pazar dalaşına uyarlanmıştır. "Gecikme bahsiziğimize uğrayan" burjuvazinin Prusya tipi geçiş şansını yakalayan Almanya ve Japonya'dan başka örnek anımsamıyoruz. (Rusya'da "Prusya" gelişme yolunda olduğu halde geçiş devrimle tamamlandı; bu yönü ile diğer ikisinden tamamen farklıdır.) Çünkü yeni bir tarihsel döneme girildi. Artık bir yanda ilerici burjuva devletler öte yanda feodal "Kutsal İttifak"lar yok; bir yanda emperyalizm, diğer yanda yönetici sınıfları emperyalizmle usak-efendî ilişkisi içindeki sömürge ve yarı-sömürgeleğin varolduğu, emperyalizm ve proleter devrimler çağında yaşıyoruz. "Yarı-feodal" olması itibarıyla Almanya ve Japonya ile bu benzerliğimize bakarak sonuçlar çıkarmak tamamen saçmadır. Emperyalist dönemde "yarı-feodal"lığın özel anlamı nedir? Emperyalist dönemde yarı-feodal, ülkelerin tefeci ve ticaret sermayeleri ağırlıklı ve genel olarak farklı bir kaynağa (dışsal bir

ulusal sanayi sermayesi de orta kontrolüne alacak güçte değil, tersine, onun tarafından ağır fiz. yoluyla kâr sınırları belirlenmektedir. Bu, o kadar önemlidir ki, örneğin, Fransa'da, Flander'de, İngiltere, Almanya vd. de, feodalizmi çözüştürüp kapitalizme geçişi kolaylaştırırken, Hindistan, Türkiye, İran vd. de yüzlerce varan yıl yerlerinde saymasına bir bütün olarak üretici güçlerin felç olmasına yol açmaktadır. Bu yüzden Prusya türü geçiş ilgisiz üzerinde hayal üretmek yarı-sömürgeleğin bir alanlık olarak kalmaktadır. Neden yarı-sömürgeleğin açık tezahür eden genelleşmiş 'sömürge yarı-sömürge tipi' geçiş (anti-emperyalist, anti-feodal halk devrimi) üzerinde düşünülmez de, henüz kesin olarak tek bir örneği yaşadığı İleri sürülemeyecek, ancak sadece "olmazlığın" bilimsel olarak mutlaklaştırılmaması nedeniyle çok zayıf bir olasılık payı tanınabilir yarı-sömürgeleğin Prusya türü geçiş olmuş kestirme sonucuna varılır? Yarı-sömürgeleğin işçi-köylü çözüm biçimi kendisini dayatmadıkça, ne emperyalist kışkırtım ne de feodal gerilik ve gericilikten kurtulamamaktadır. Bu ülkelerin 'geç kalmışlığın doğal sonucu olarak demokratik devrimin

onun gizli gücünü o kadar iyi bilir ki, bu sınıfların bilgisiz kalması için koşulları kasten durgunluk içinde bırakıyorlar" (SE, sf. 199) diyor. Binlerce dinsel kurum, vakıf, camii, yüzbinlerce köylü ve "kentli" gencin imam hatiplerde, kuran kurslarında cezaletinin ve bağınazlığın tuzağına düşürüldüğü yetmiyormuş gibi, şimdi liseler ve üniversiteler de neredeyse medreseye dönüşmektedir. Komün dergisi yazarı H.Şimşek "12 Eylül'den ayrılmaya şüpheyle de özellikle 85'ini sonra", "Varolan kurumlarının yetersizliğini, Eylül kararlarında geçen kapitalistleşmeye yoruyor da tersini neden düşünmüyorsunuz? Kuşkusuz, Türkiye en karanlık dönemlerinden birisini yaşadığı ve yaşıyor; bu feodaltepkî'ye yorumlanmaya daha çok elverişli değil mi? Gerçekten gerici, onu çıkarlarına besleyip kötrükleyen laik komprador ve bürokrat-teknokrat burjuvaları bile telaşa düşürmüştür! Feodal ideolojinin en keskin biçimde boy gösterdiği modern (burjuva olduğu kadar proleter) toplumsal tabandan ileri gelebilir mi?"

Köylülerin devrimci önemini yadsımaya, hafifsemeye yönelik ve sonuçta gerçekten devrimden Prusya türü kaçmaktan başka bir anlam taşımayan bu sefil teoriler Ege tütlüncülerinden uyarı şamarı yedi mi bilmiyoruz? Bu şamar organizmanın içgüdüsel tepkisini andıran, kendiliğinden kabarma bir öfkesiydi ve Akhisar tefeci, tüccar ve siyasi iktidarlarına indığı kadar, sanırsız bu teorisyenlerin yanına da şaklamış olmalı! İki buçuk milyon toplam nüfusu ile 400 bin küçük köylü üreticinin, en çok örgütlü küçük bir bölümlenden geldi bu şamar. Oysa pamuk, ayçiçeği, zeytin, naranece, fındık, kaysa, fındık, elma, üzüm ve incir, pamuk vs. gibi büyük ölçüde işbölümüne göre üretim yapan diğer kesimlerle henüz bu sürece bile girmemiş geleneksel biçimlerin sürdürüldüğü üretim alanlarındaki köylülerden daha ses bile çıkmamışken, düzen ölüm telaşına düşen, işçilere ve gençlere çullandığı gibi köylülere de çullandı.

Ege tütlü üreticileri olayı, geçen yazımızda belirttiğimiz gibi, mücadelenin yalnız köylülerle-toprak sahipleri arasında değil, onlarla birlikte daha çok tefeci tüccar ve bizzat bunlara bu sonsuz sömürü olanağı tanıyan siyasal düzen arasında geçmektedir. Burada sömürü biçimi ve işletmecilik türü, tipik yarı-feodal bir özellik taşıyor. (Eve, hem de en ileri Ege'de!) Bunlar aile emeğini kullanan küçük üreticilerdir;

ve işbölümüne dayalı üretim yapımları (bu uluslararası pazar tarafından, daha çok dışal olarak dayatılıyor) sömürülür çarkını — yarı-feodal sömürü çarkını — işbölümüne acımasız kılıyor ve köylüleri yoksulluk içinde kıvrandırıyor. Devlet bu emekçilerin istihdam edilmemesi halinde doğacak sonuçları hesaplıyor; onların tarımdan koparılması yerine "yeni başlangıç sömürmek için" bu küçük üreticileri yeniden üretiyor; onlara tohumlu, falzle borç kerdel vererek, her yıl biriken borçlarını erkeleyerek bu sefil yaşamalarını sürdürme ve yine aynı ilkel öğretilerle sömürü çarkının "basit yeniden-üretim" döngüsü içinde dönmeye yol açıyor; toprak sahiplerinin toprak kirası, tefeci falzleri, tüccarın şantaj yoluyla her yıl, ürünleri piyasaya değerlerinin çok altında ele geçirmesi, devletin kredi falzleri ve vergileri, tüccarın isteğine uygun taban fiyat tekeli yarı-feodal vurgunculuk düzeninin bu şekilde sürüp gitmesini sağlıyor. Ve üretim bölgelerinde taş taş üstüne konulmuyor; modern tarımsal üretim işletmecileri yerine vurgundan artakalan tüccar depolarının tabelaları oluyor ve köylüler onları parçalıyor!

Üreticiler, işbölümüne göre faaliyetle buldukları bütün ürünlerini pazara vermek ve bütün gereksinimlerini pazardan almak zorunda kalır. Bu pazar üzerinde hakimiyeti olanların üreticileri istedikleri gibi soymalarına olanak sağlar. Üreticinin pazar üzerinde hiçbir denetimi yoktur ve sömürünün sınırı onların dayanma gücü tarafından belirleniyor. Elbette yerli birkaç işbirlikçi haydutla birlikte emperyalist talana uğramasa bu işbölümüne çok önemli bir gelişmedir ve iş pazarı baş döndürücü bir hızla canlandırılarak tarımın kapitalistleşmesine doğru ilerler. Ama şimdi hasta hasta, kanatsız kanatsız ilerliyor. Çünkü üretim birikimi ve sanayi kâr ile tefecilik ve ticaret kârı ters orantılıdır. Bir dizi samsiye tefecilik ve tüccar tarafından ölçsüz biçimde talan edilen üreticinin canını kalır? (Nispi ilerlemeler üzerinde ayrıca duracağız.)

En hayret verici bir şey, Türkiye gibi yarı sömürge bir ülkede "Prusya tipi geçiş" daha çok Rusya'dan atıflar ve Lenin'den tasıklarla gösterilir. Halbuki Lenin "Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi" kitabını devrimden öncesi dönemde "1895-1896 da büyük grevlerin patlak vermesinden sonra gelen hafif durgunluk sırasında" yazdı. Bu kitabın ileri yandan

işçi sınıfının önder rolünün ortaya çıkışını bir yandan "Rusya'da iktisadın bir sürül kalıntısı ve serflik her çeşit kalıntısı ile birlikte yoksul köylünün görülmemiş bir biçimde yoksullaşması, devrimci köylü hareketinin derin kaynaklarını bir yığın olarak köylülüğün devrimci niteliğinin derin köklerini tümüyle açıklamaya" ve öte yandan küçük-üretim ve Rus obsinasi hayranı norodnik küçük burjuva bir sürül safasataya karşı kapitalizmin gelişmesinin kaçınılmaz ve devrimci bir şey olduğunu, küçük köylü ya da obsina üretiminden sosyalizme geçme üzerine kurulan hayalleri çürütürken, "Bu iktisadi temelle Rusya'da devrim, kuşkusuz, kaçınılmaz olarak bir burjuva devrimi olacaktır. Bu Marksist önerme, hiç bir şekilde çürütülemez. Bu asla unutulmamalı her zaman Rus devriminin bütün iktisadi ve siyasi sorunlarına uygulanması" gerektiğini vurgulamaya çalışıyordu. Gene bu kitabında, bu devrimin, niteliği hakkındaki genel gerçekten, örneğin devrimde "burjuvazinin önder rolünü yada sosyalistlerin liberalleri desteklemesi gerektiğini çıkararak insanların" diyalektik materyalizmden birşey anlamadıklarını vurguluyordu. (Bütün temak içleri Lenin'i RKG sf. 21-22)

Rusya'daki bütün gelişmeler tamamen Lenin'in teorisini doğruladı. Buraya Onun 1908'de, kitabının 2. baskısına yazdığı önsözünde bir bölümlü olduğu gibi aktarmak yerinde olur:

"Rus devrimi, mevcut iktisadi temelle gelişiminde ve sonucunda (abç) nesnel olarak iki ana çizgi izleyebilir.

"Ya eski toprak beyliği iktisadi, binlerce boyla serflikle bağlanmış haliyle muhafaza edilir ve bu yavaş yavaş salt kapitalist "junker" iktisadi haline döndürür. Emek-hizmetinden kapitalizme nihai geçişin temeli feodal toprak beyliği iktisadının iç başkalaşımıdır. Devletin tarım sisteminin tüml kapitalist hale gelir ve uzun bir süre için feodal özelliklerini korur. Ya da eski toprak beyliği iktisadi, serflikin bütün kalıntılarını ve herşeyden önce büyük toprak sahipliğini yok eden devrimle yıkılır. Emek-hizmetlerinden kapitalizme nihai geçişin temeli toprak beylerinin malikanelerine köylülük yararına elkonulmasının sonunda müthiş bir hız kazanmış olan küçük köylü çiftliğinin özgür gelişimidir. Tarım sisteminin tüml kapitalist hale gelir çünkü serflikin izleri ne kadar eksiksiz yok edilirse köylülüğün farklılaşması o kadar hızlı ilerler. Bir başka deyişle

ya- esas olarak, toprak mülkiyetinin ve eski "istiyapının", baş dayanaklarının muhafaza edilmesi; dolayısıyla, liberal-monarşist burjuvazinin ve toprak beyinin egemen rol oynaması, hali-vakti yerinde köylülüğün fazla onların yanına geçmesi, geniş çaplı mülksüzleştirilmekte kalmayıp buna ek olarak, kadetlerce önerilen şu ya da bu türde, toprak tazminatı ile köleleştirilmiş, ve üreticinin egemenliği ile ezilmiş köretilmiş köylü yığınlarının çökmesi; böyle bir burjuva devriminin yürütücileri, ekimcilere yakın tipteki politikacılar olacaktır. Ya da toprak beyliğinin ve buna tekabül eden eski "istiyapının" bütün ana dayanaklarının yıkılması; istikrarlı ya da karşı devrimci burjuvazinin etkisiz hale getirilmesiyle proletaryanın ve köylü yığınlarının egemen rol oynaması (abc); işçi ve köylü yığınlar için meta üretimi altında düşülebilecek en

güçlü, eninde sonunda mücadele halinde olan yollardan biriyle gerçekleşecektir? Daha doğrusu devrim olmazsa ne olacak? Tabii ki egemen sınıflar onu istedikleri gibi dönüştüreceklerdir. Devrimcilik, feodal ve monarşist bizdeki anlamı ile feodal ve kompradör sınıfların dayattığı model devrimle başarısızlığa uğratılmaktır, onun felâhinde haksız sempatik hayaller yaymak değildir.

Peki Prusya türü ile birlikte hemen çağırılan Rusya'da bu iş nasıl sonuçlandı? "Junker" tipi, karşı-devrimci "kadetçi" politikacıların modeli "başarı oldu mu? Hayır! 1905 devrimine ezen ve geçici "kadetçi" modele göre yani jünkerci yoldan başarmak için düzenli inatla ve tutarlı bir biçimde çalışan karşı-devrimin azgın elebaşlarından Stolipin ve gerici ihkütümetinin, karsal kesimde otokraziye kulaklardan kitle temeli oluşturmayı amaçlayan

niçta zalebe çalmasını görmezlikten gelen dostlarımız, Rusya'daki Ekimci ve Kadetçi politikaların başarısızlıklarının nedenleri bizim kompradör feodal sınıflarımızın başarısızlığı için de daha fazlasıyla geçerli olduğunu görmüyorlar, onlar ne yaparsa yapsın, devrimi yeni alıntılarla yaymaktan yeni katmanları devrimci katmaktan başka bir şey yapamazlar! Kompradör burjuva ve toprak ağalarının uzlaşması ve bunun doğal sonucu olarak jünker tipi geçiş çaba ve politikalarının yadsadığına izin vermesi, dostlarımızın subjektif bir kuruntasıdır. Komün yazarı T.Güleç'in de aktardığı gibi, bunu en başta I.Kaypak-kaya gösterdi ve tamamen doğrudur. I.Kaypak-kaya, toprak sahipleriyle kompradör burjuvazinin karşı devrimci modele göre sancılı ağır ve mistikçe ve korkunç derecede vahşi bir gericilik ve şiddetle elde yürüten bu yolu en anlatıyor; buna karşılık işçilerin ve köylülerin "devrimci" modeli üzerinde kafa yoruyor ve bunun başarısı için çabalyorlar. Devrimin önüne engel olarak dikilen egemen sınıf ve politikalarının etkisiz kılması, tasfiyesi, üretici güçlerin ve toplumsal gelişmenin önünü açarak, her gerçek devrimcinin anaçını gösteriyordu. Komün yazarları da böyle yapmalı. Kapitalizmin gelişmesini, hayatın gelişmesini hiç kimse bir "karşı" bağlayamaz, iyi ki buna bizim gücümüz de yetmez. En önemlisi de, T.Güleç ve diğerlerinin sandığı gibi bu geçiş, feodal burjuva jünker modeliyle eğer gerçekleşebilirse, başarısızlığımıza ve devrimci fırsatları kaçırdığımız için özülürüz, ama halka dönük yüzü nedentli rezil ve çirkin olursa olsun jünkerce de olsa, bu tarihsel aşamanın zamanlamasını tıpkı Engels gibi dürüstçe kabul eder ve iyi karşılarız. Çünkü toplumu daha ileri bir aşamaya yükseltmenin yolu açılmış olacaktır. Ama devrim fırsatı kaçınırken, iki model çaba ve çalışması yan yana ve kıyasıyla mücadele halinde iken, devrimimizin bulunduğu aşamayı ve köylülerin bu aşamadaki belirleyici gücünü yadsımaya, en azından bu yonde kafa bulandırmaya dayanan tavırlar takınmak, karşı-devrimci jünkerci yola fırsat tanımak olur ve devrimcilik adına pek bağışlanamaz.

Sonraki yazılarda jünkerci modelin başarısızlıklarını, demokratik devrimin işçi-köylü modeline göre gerçekleştirme fırsatının kaçmadığını tersine şimdi, daha güçlü kaçınılmaz bir alternatif halinde bu-

Yenilgiler, esas olarak hareketin iç zaaflarından kaynaklanır, ama bu zaafı aşma biçimi, her "12"li darbeden sonra strateji değiştirmeye kalkışma gibi sık sık görüş değiştirmekten keramet umma şeklinde olmaz.

iyi koşullarda, üretici güçlerini kapitalist bir temel üzerinde er hızlı ve en özgür gelişimi; dolayısıyla, ilerde işçi sınıfının sosyalist yeniden örgütlenmeyi, bu gerçek ve temel görevini başarması için en elverişli koşulların yaratılması" (Lenin RKG, 622-23)

"Burada okursanız sıralan deneme, Rusya'nın devrim öncesi iktisadının bir çözümlenmesini vermektedir? Devrimci bir dönemde, bir ülkede yaşam öyle bir hızla ve coşkuyla ilerler ki siyasi mücadelenin amacı içinde iktisaddevrimin temel sonuçlarını tanımlamak olanaksızlaşır. Bir yandan Stolipinler, öte yandan liberaller (Hem de yalnız Kadetler la Struve değil, genel olarak tüm Kadetler) devrimi birinci modale göre başarmak için düzenle, inatla ve tutarlı bir biçimde çalışıyorlar. Devrimin ikinci tipte sonuçlanması uğrunda mücadele devam ediyor. Yalnız proletaryaya değil, köylülüğün geniş yığınları da, az çok azimle, az çok tutarlı bir biçimde ve az çok bilinçli olarak bu sonuç için çalışıyorlar. (abc) (RKG, sf. 22-23)

Demek ki mevcut üretim tarzının de-

reformları da işe yaramadı. Şubat 1917 de patlayan devrim gene "ikinci yola" dayandı, bununla da kalmadı, ikinci yoldan bu burjuva devrimi 1917 Ekiminde sosyalist devrimle ulaşarak parlak biçimde sonuçlandı. Her natilsa yazarlarımız, asıl önemli olan bu durumu es geçiyorlar. Halbuki, Prusya'da 1848 devriminin yenilmesinden sonra karşı-devrimci monarşistler, geçiş tamamen "birinci model" e göre, "içinde feodal özellikleri uzum süre koruyarak" devletin tıkm tarım sisteminin iç başkalaşımıyla kapitalist hale gelmesiyle sonuçlandı. Şu işe bakın ki, 20 milyon işçinin bulunduğu o günkü yan-feodal Rusya'da bile Prusya türü gelişme, Prusya tipi geçişle tamamlanmışken, ancak 1917 Şubat devrimini ile devrimci "ikinci yol" dan geçiş gerçekleşebilmiş iken, bizim ülkemiz emperyalizmin azgın somürüsü altında, hiç de Rusya'dan daha ileri olmayan iktisadi temel üzerinde, hemde "Prusya tipi" kapitalizme geçmiş(!) buluyoruz!

Lenin jünker gelişme biçimini inceleyenler, jünker politikalarına karşı ısrarla ve özellikle dikkati çektiği işçi ve köylü yığınlarının devrimci çözüm biçiminin so-

İnandığını göstermeye çalışırız.

Komün yazarlarından Hüseyin Şimşek, "12 Eylül'den ayrılmış süreçte, 85'ten sonra daha da belirginleşen gerçek şuydu" diyerek gündeme ağırlığını (belirgin bir yöneliş ve yağın olarık) koyarken gerekçesini şöyle açıklıyor:

"Eski politika üretimleri (daha doğrusu birçok sorunda bir noktadan sonra üretimsizliği) yeni durumları anlatmada yetersizdi. (abç) Sorular karşısında hep varolan tanımlar dayanınca, yaklaşımlar eksik kalıyordu, ya da tanımla yanlış (abç) perspektifler olarak işlevsizliğe burunuyorlardı. Başkaç yüzdü devrimci ve proletar devrimci harekete yaşanan bunun sancısıdır." (Komün, s. 1, sf. 39)

Bir düşünceyi inançsızca savunmaktansa, inanmamayı, inançla belirtmek her zaman daha değerlidir. H.Şimşek'in sözünü ettiği yalvarda stratejik değişiklikler gerektiren nitel toplumsal bir değişiklik olmadı. Her zaman devrimci bir hareketin eksiklikleri, yetersizlikleri ve yanlışlıkları olur. Ama H.Şimşek'in soruna "yetersizlik" ve "eksiklik"lerden ibaret değil. "niteliyle yanlış" bulma ve "yeni (?) duruma tanımlayacak" politika üretimi türünden kaynaklanıyor. Aslında H.Şimşek v.h.nin ulaştığı bu kanılar, her darbeyen

ruşlerimiz eskimiş olsun? İşte sorun net olarak böyle konmalıdır. Bunların hiçbirinin toplumsal bir ağırlık oluşturma dayanamadığı yitirilicilikli düzenin her gün daha çok devrimci gelgele sınırlı derleyişinin çaresizlikten kaybolanlan azgınlıkları ve çarpışmalarıdır. Düzenin niteliğinde bir değişiklik olmadıkça, her darbe bir öncekinin arbedasın meydana gelen iktisadi ve sosyal çevrenin sonucu ve düzenin buna reaksiyonunu ifade eder. Üretici güçlerdeki gelişme-sosyal ilerleme her gün daha fazla yürütülürkenki ilişkiler sistemiyle çarışmakta, önünde dedi a kopuştaah bir gerilime girmektedir; gerilim arttıkça yeni toplumsal gruplar bu çarışmaya katılmakta, dahi bulunmalarını gerilimlerin biçimi ve niteliği daha da keskin bir karakter olmaktadır. Ve darbeler, darbeler. Sorunun nitelik ve nitelik yanlışları ayırd edilmese, sık sık görüş değiştirme komedisinden kurtulamaz. Herhangi bir görüşü bağnazca ve dogmatik biçimde sürdürmekte kötüdür. Ama sık sık görüş değiştirmeyi erdem saymak daha da kötüdür. Hayatın böyle görüş değiştirmekle geçirenler devrim yapamaz. Çoğu kez daha önceki bir düşünceye yeniden dönmekten ibaret olan bu küçük burjuva sık görüş değiştirme hastalığı, sık sık hata yapmalarından ve hiç bir

rak ele aldılar. Komünar tutum proletar jakoben geleneğin eksik ve yanlışlarından yeni bir kopuşun ifadesidir. Bu kutsal dogmaların nelerinden, nasıl kopulmuş? Teori ve pratik Türkiyeleştirilmesinde ve "hağmül ulus geçişine uygulanmasında yeterli" kalınmıştıktan nasıl görülecek bunda. Daha doğrusu 'miras yediliğinin' ve 'eski dogmaların reddine' dayanan Komünarların 'bireyin kendini yeniden tanımlaması' nasıl olacak? Doğrusu yarı-feodalbata ve gen kapitalist (!) bir ülkede egensizlerin fiziki ve entellektüel zoruna karşı 'devrimci fiziki ve entellektüel zoruna çıkararak mı? Böylece düzenin arabeskeci fırtınasından sağa-sola savrulan 'yorgun demokrat'ları 'hareketsiz kalmış ve sıradanlaşmış', 'normalize edilmiş' 'ML' kadroların (!) toplumsal şizofreni, nostalji, popülizm' hastalığına düşer olmuş, toplumu 'kaotik çarpazlama bir yaşam'dan kurtarmakla mı? Nasıl? Köpek abi, caddede üstü ve kuytu cafetaryalarda, entel kahvelerinde, hastane koridorlarında, beklenen sığınlarında, işçi yemekhanelerinde... her yerde, her yerde "atomize olmuş" insanlara "sınıfsız ve sınırsız dünyayı nerede unuttuklarını hatırlatarak" mı?...

Hayır sayın yazar, hayır! Devrim işi yazı yazma işinden epeyce farklıdır. Hiç bir devrimci işçi partisi, devrimci hareket sürecinde yorgun düşen 'ML kadrolara' 'cumuz cehennemine, ne haliniz varsa görün' demez, ama onlara uyarlanmış politika da gutmez, ilgisini ve bütün dikkatini yığınların üretim içindeki yerelmez toplumsal dinamizmine yönelir, devrim umudunu orada arar; ancak o zaman bu 'ML kadrolar'ımız da biraz yeniden kefedine güven kazanır ve canlanırlar. Koyduğumuz 'ağırlığa' gelince bu proletaryadan yana bir ağırlık olmaz. Ama her ilerici yayın organı, devrimden yana bir ağırlıktır. Tabii ağırlıkların aynı (devrimci) kelde yer değiştirmesi, devrim/karşı-devrim dengesinde doğrudan bir değişikliğe yol açmaz; ama devrim safalarında, proletaryadan kopan her 'ağırlık', mutlaka onun aleyhinde işler ve devrim/karşı-devrim dengesinde dolaylı olumsuz bir rol oynayabilir. Her halükarda proletarya için bir kayıp, devrim için bir kayıp olmayan Komün yazarlarının entellektüel boş sözlerden kaçınmalarını, somut bilimsel ve devrim sorunları üzerinde samimi ve ciddi kafa yormalarını tercih eder ve öneririz.

Bir düşünceyi inançsızca savunmaktansa, inanmamayı, inançla belirtmek her zaman daha değerlidir.

sonra yaygınlaşıyor. 12 Mart sonrasında da aynı şeyi gözlemleyebiliriz; eski geleneksel revizyonist çizgiden önemli bir kopuş sayılabilen 70'li devrimci hareketin, yeni bir biçimde tekrar eski çizgiye dönüğe, bu devrimci hareketin yenilgisine yeterli birbithene oldu. Belliki bazı kimseler, devrim hareketinde yenilgi diye bir olguya hiç yer olamayacağını düşünüyor. Hayır devrim, yenilgi ve yenilgilerle dolu muazzam bir toplumsal harekettir. Elbette yenilgiler, esas olarak hareketin iş zafırlarından kaynaklanır, ama bu zafırları aşına hiçimi, her "12" il darbeden sonra strateji değiştirmeye kalkışma gibi sık sık görüş değiştirmekten keramet umma şeklinde olmaz. Elbette 1960-70 ve 80'ler aynı zamanda belli bir toplumsal gelişme ve değişimin göstergeleridir de. Peki ama bu doğuşların niteliği nedir? Olan bir devrim midir ki, ya da yeryüzünde ayrık bir olguylandı karşı karşıyayız ki stratejik açıdan şeyleri "yeni" saydım, ge-

devrimci sldıyı sonuna kadar güdürebilecek güç ve kararlılıkta olmalarından kaynaklanıyor.

Gerçekten de, Komün yazarlarının temel görüşlerinin büyük bir kısmı eski revizyonist-oportünist birçok tezin tekrardan ibarettir, emperyalizmin 'yenileyici' erği, "Prasya gelişme yolu" ilgisini, küçük üretimin "pazara bağlanması" (sanki pazarsız küçük meta üretimi olurmuş gibi!) olayı vs. bunlar belirleyici sorunlardır ve Komün yazarlarının bu konularda sahip olduğu düşünceler ML olmaz. T.Gülç, ekonomi politik bazı öncül ve kategorileri yanlış ele aldığı için yanlış sonuçlara varıyor, ama onunla bilimsel bir tartışma olanağı var. Fakat H.Şimşek'in hayaline ulaşmak olanaksız; gerçekten teorik düşünce ile sanatsal düşünce birbirine karıştırılınca fena oluyor. Diyor ki, "74'lerden sonra çoğalış devamında ısrar eden hareketler... yalnızca olumlu yanlarını değil geleceği komple bir dogma ola-

İŞÇİ SINIFININ SİLAHI:

Bir savaş okulu ve bir mücadele biçimi olan grev

Sınıflar mücadelesinin tarihi; toplumsal gelişmelerin seyri, mücadelenin düzeyine, boyutuna uygun biçimler alır ve birinden diğerine bazen olağüstü hızla, keskinlikle ve çeşitlilikle, benzer bir derece ağır ve sancılı biçimde geçişler sağlar. Bazı biçimler toplumsal tarihin bir evresinde görülürken bir evresinde görülmez olur ve yerini daha gelişkin, daha yüksek biçimlere bırakır. Başka bir deyişle her mücadele biçimi insanın gelişmesine ve değişmesine bağlı olarak gelişir ve değişir. Ve değişen yalnızca biçimin kendisi olmaz insanın gelişmesi ve değişmesine bağlı olarak gelişir ve değişir. Ve değişen yalnızca biçimin kendisi olmaz. İnsanın gelişmesi ve değişmesi üzerinde de etkiye bulunur. İnsan ilişkisinin her yenileşiminde, her yeniden düzenlenişinde bu durum izleri görülür. Bu, toplumsal gelişmenin diyalektikidir; değişim değiştirir. Bilinçli insan etkinliğinin bütün önemi ve rolü bu biçimlenişin yaratılmasındaki, yönetilmesindeki ve dönüştürülmesindeki etki düzeyinde görülür.

Kendi toplumsal gelişmesine ve koşullarına uygun olarak doğan her mücadele biçimi gibi grevde işçi sınıfıyla burjuvazi arasındaki mücadelenin bir biçimi olarak doğmuştur ve insanın değişimine rolünü içinde bulunduğu toplumsal koşullarla sınırlı olarak oynar.

Grevin, burjuvazinin ve proleteryanın tarihi kadar eski bir tarihi olduğu söylenemez. Belki de sınıf mücadelesinin biçimlerinden grev kadar eski, evrensel, çok sık kullanılan ve buna rağmen geçerliliğini yitirmeyen bir mücadele biçimi çok az bulunur. Ve bu durum bir dizi ülkede "yasal bir hak" olarak kabul edilmiştir. Oyle ki artık, Doğu Avrupa ülkelerinde olan iktidar daşlaşlarında görüldüğü gibi burjuvazinin bir kanadı diğerlerine karşı işçilerin gücünü grevle devreye sokuyor ve buna rakibine karşı bir silah olarak kullanıyor.

Türkiye'de de grevlerin tarihi bir süre geçecek ölçüde eskidir.

Ne var ki, bütün olumsuz biçimlerin, direnişlerin, sendikaların doğuşu ve tarihi anılsalaken; olayların bir ard arda dizilişi, kronolojik sıralanması yapıcı, sonra bu, Rusya'da 1905'te olan yasa dışı grevlerin sayısıyla ölçülür ve başının Türkiye'deki mücadelenin ne ölçüde yüksek olduğu izaha çalışılır. Ve önceden beri bir direniş, grev veya eylemin başka türleri tartışıldığında, içinde bulunduğu koşullardan, eylemin kendi iç örgütünden soyutlanarak, belirli kavramlar içinde ve belirli kavramların veya formülasyonların içine sıkıştırılarak örnek alınır ve buradan bir indirgeme yapılır. Bunun en açık örneği de 89 Mart-Nisan eylemlerinin değerlendirilmesi yapılırken görüldü. Bu eylemler değerlendirilirken, "ekonomik mi, siyasal mı, kendiliğinden mi, planlı mı, saldıranı savunma mı" gibi kavramlar sıkça kullanıldı. Ve eylemlilik süresince ileri sürülen bir kaç talep, atılan bir kaç slogan eylemin genel niteliği olarak görüldü ve gösterildi. İş propagandasına dönüştürme özellikle revizyonist ve reformistlerin taktiği haline gelmiş olan bir gerçek daha çok ortaya çıkıyor. O da, eylemi tek yanlı olarak, alabildiğine abartılı bir durumda sunmaktır. Keskin devrancı sözlerle süslenmiş, eylemin hata ve eksikliklerine sığır çekilmiş, eylemin önünde sedyeye (ne ve yönetme rolünü bir kenara bırakarak, usucu ileri sürülen kitle kayrukçuluğunu teorileştirerek ne kadar devrimci ve işçici olduklarını ispata çalışıyorlar. Bu aldatma taktiği ile durumu öylesine abartırlar ki, Mart-Nisan eylemlerini "bir iktidara yitirme" olarak göstermeye çalıştılar. Bir kaç siyasal sloganı özellikle öne çıkaran eylemin kendiliğinden olmadığının "sosyalistlerin önderliğinde" olduğuna ilişkin örnekler olarak ileri sürdüler. Üstelik, kendisine "sosyalistim" diyen hemen her si-

yaset "hayır biz önderlik etmedik" diye bağırarakla rağmen revizyonistler kendi iddialarından vaz geçmediler. Politik laf ebeliğinde ustalaşmış boylarımız, siyasalikle eylemin iç örgütünü ve yönetme düzeyi arasında doğruları ve aksi bir ilişkinin olduğunu bilinceye görmezden geldiler. Böylece; siyasalığın kapsamı ve muhtevası alabildiğine daraltılarak içeriği boşaltılacak duruma getirildi. Siyasalığın burjuva muhtevası ve kapsamı göklere çıkartılarak, sosyalist muhteva ve kapsamla yarı daha geniş bir içerikle eşdeğer anlama getirildi. Aslında, Marksist-Leninistlerin ve diğer devrimci güçlerin eylem hakkındaki değerlendirmeleri kendi durumlarını açık bir ıkrarı ve bunun aşılması için önerimde durum zorlu görevlerin tespitidir. Bu durumu açıkça ortaya konulduğu için revizyonistler bundan rahatsızlık duyuyorlar ve onları, "bakın bunlar sizin eylemlerinizi beğenmiyorlar" türünden aldatmacıklarla işçilere şikayet ediyorlar. Bu durum, Yeni Demokrasi'nin o dönemdeki sayılarında değerlendirildiği için ayrıca üzerinde durmayacağım. Fakat, bugünün açık ve belirgin bir tehlikesi olduğu için değinmeden geçemeyiz.

Mücadele biçimlerinin veya bir eylemin değerlendirilmesindeki yöntem ne olmalıdır?

Her mücadele biçiminde olduğu gibi bir grev değerlendirilirken de; grevin kendine özgü yanlarını, ortaya çıkış koşullarını, taleplerini, örgütlenme düzeyini, kimler tarafından ne için ve nasıl gerçekleştirildiğini, geçmişten neleri devraldığını ve geleceğe neler bırakacağını; kitlelerin beyininde yarattığı izleri ve onlar tarafından nasıl taşındığını vb. somut olarak tespit etmeyi önemimiz olmalıdır. Bu yapılmadan, "her şey olması gerektiği gibi olur" türünden mekanik bir yaklaşım göstermek geleceğimizi, kendi yolumuzu karartmaktan başka bir anlama gelmez. "Oldu ya çok iyidir" biçimindeki kaba yaklaşımlarla ısrarla mücadele edilmezdir.

Her grev sınıfla mutlak olarak olumlu izler yaratarak, onun beyininde sınıf düşmanına karşı barikat oluşturamaz. Şu ya da bu grev, kapitalistin sınıfın karşısında dizginleme ya da yıkılma savaşına da dönüştürülebilir. Grevin uygun anda ve koşullarda yapılmadığı, işçilerin örgütsüz ve plansız olarak savaşa sürüldüğü, ve kendi talepleri doğrultusundaki grevlerde devre dışı tutulduğu, kapitalistin ve sendi-

ka ağalarının çıkarlarına, koşullarına ve durumuna uygun bir zamanda greve gidildiği, bir lokavt anının grev olarak ilan edildiği, sonuçta, işçilerin, perde arkasında, kapitalistin koşullarına uygun bir biçimde sandığı durumlar az görülenmiştir.

Sendika ağalarının kendi çıkarlarına, siyasal hesaplaşmalarına, işçilerin tepkisini düzeni içine hapsedme istemlerine vb. uygun grevlerde yapılmıştır.

80'li yıllarda Abdullah Baştarık ve sürekasının parti kurma girişimleri vb. nedenleriyle biraz "sol"dan götünerek "gerakirse genel grev yaparız" gibi söylemleriyle ortay açılması ve burada "halkın can güvenliğini", "demokrasiyi korumak"tır vb. diye göstermeye çalışması, diğer yandan ise, Tarih gibi kendi kontrolünde gelişmeye direnişleri karma kararları çıkarılması, bu tür direnişler sözünona "demokrasi mitingleriyle" dizginleme yolunu seçmesi bana bir örnektir.

Bugün SHP, DYP, gibi düzen partilerinin benzer nedenlerle Mart-Nisan eylemlerinin olumlu izlerini silmek için, bir devamını kendilerinin kontrol edeceği tarzda, hükümete karşı savunmaları da aynı düşünce biçiminin bir tezahürüdür. Türk-İş Mart-Nisan eylemleriyle kendi kontrolünden çıkarak gelişebilecek eylemlerin önüne geçmek istemiştir ve burada önemli ölçüde başarmıştır. Eylemlerin Türk-İş kontrolünü biraz aşması için kaderini değiştirmemiştir.

Bir grevin ya da direnişin yapılmasından çok, o grevin hangi koşullarda yapıldığı, nasıl ve neye göre örgütlendiği, neyi hedeflediği, kimler tarafından yönetildiği ve neyi getirip neyi götürceği önem taşır.

Bunların hesaplanmadığı bir durumda, daha baştan mutlak yenilgiyle sonuçlanılabilecek, tahüklere dayalı ve işçi sınıfının çıkarlarına ters düşebilecek, burjuvazinin bir kamuhun sığırına tabası olabilecek grevler karşısında doğru tutum takınamaz. Bu ülkede "kontak kapama" çağrılarında birini yapan Demireldir.

Grevin Kuşa Çevrilmiş Halii

İşe bugünkü sendika bürokratlarının ve ağalarının korunmalarından bakmak gerekirse; öteden beri bürokrat-sendika ağaları, mevcut işleyiş sayesinde "işçi sınıfı adına" hareket ettiklerini söyleyerek işçileri diledikleri gibi sömürmekte ve sömürmenin emrinde tutabilmekte-

dirler. Bu konuda başarısız oldukları söylenemez. Onlar bu konuları gereği işçi sınıfının silahu ve mücadele okulu olan grev işçi sınıfına karşı silah ve bürokrasinin yönetim okulları haline getirmek için ne gerekiyorsa onu yapıyorlar. Yaptıkları kısaca şudur:

Kapalı kapılar ardında "işçi sınıfı adına" yapılan pazarlıklar aylarca sürdürülmekte, tikanmış yerde ve kapitalistin kendi durumunu ayarladığı koşullarda grev ya da "lokavt" ilan edilmektedir. Sözleşme öncesi ve sözleşme süresinde işçiler bilgilendirilip, sağlıklı bir biçimde örgütlenilerek harekete geçirilmediği gibi, işçilerin, örgütlenme eğilimi ve çabalarında bastırılmaktadır. Zaten yasalarla sınırlandırılmış olan grev hukuku bu boyutu keyfi, uzlaşmaz ve işçilerin gücünü devre dışı tutan, verili durumları ve son işçilerin yararına uygun bir biçimde kullanmayan tutumları yüzünden iyice güdükleştirilip kuşa çevrilmektedir. Böylece; grevin işçi sınıfının silahu ve savaş okulu olması espirisi işçilerin borç yoluyla kahvelerde kağıt oynaması, çorap satması veya ek iş bulup çalışması ve sonuçta silahın satılması espirisine dönüşür.

İşçilerin, bütün bir süreç boyunca örgütlenerek duraksız olarak çalışmalarını kendi cephe gerilerini yasalaları, toplumsal bütün imkan ve olanaklardan yararlanabilmenin biçimlerini yaratmaları, gerekli dayanağına imkanları örgütlenmeleri vb. bir yana itildiği gibi kendiliğinden dayanışma gösterenler/göstermek isteyenlerde engelleniyor. İşçilerin varlığından bile haberdar olmadıkları yasal sınırlandırmalar sendika bürokratları tarafından daha da smurt bir hale getiriliyor.

Bunlardan çıkarılacak sonuç; grevin en uygun koşullarda, en uygun tarzda örgütlenilmesi, başlatılması ve grevdeki işçiler kendi yönetim kurmalarını oluşturarak grevi yönetmesi, böylece, grevin gerçekleşen işçi sınıfına yararlı bir silah ve mücadele okulu haline getirilmesi gerektiği sonucudur. Devlet veya kapitalistin güçleri belirlenmiş sınırlarda değil, sınırların aşıldığı, grevin yaygın olarak örgütlendiği durumlarda işçilerin karşısına çıkarılır!

Grevin yakalanması gereken örgütlenme düzeyi ne olmalıdır?

Her mücadele biçiminde olduğu gibi grevde kendi içinde sayısız çeşitlilikler gösterebilir. İyi yapılaşma, işi bırakma

protesto gösterileri düzenleme, sürekli iş bırakma (uzun süreli), üretime el koyma vb. gibi. Bunların çokş nedenleri de aynı şekilde çeşitlilikler gösterebilir. Fakat, hangi nedenlerle olursa olsun; ister devletle, isterse tektek kapitalistlerle pazarlıkta olsun işçiler, üretime el koyabilecek ve hem üretip hem de yönetebilecek tarzda örgütlenmelidir. Üretime el konulur ya da konulmaz, kapitalist ya da devlet işyeri terk eder ya da etmez, şu ya da bu verili durumda bu düzeye varılır ya da varılmaz hiç önemli değil. Önemli olan bu düzeye varma perspektifiyle hareket etmektir. Çünkü, üretmekle yönetmek arasındaki birliğin kendisi sayısız ilişkiler ağının bilimesini ve kurulmasına gerektirir. İşkolunun veya fabrikanın bütün yaşamada kaynaklarının giriş kaynaklarını, bağlantılarını ve biçimlerini, ürünün üretilme şekli ve dileneni, diğer sanayi dallarıyla ve devlet kurumlarıyla ve uluslararası işletmelerle ilişkilerini, pazara sürülmesini, bütün bunların organizasyonunu vb. bir dizi bağlantıyı, kısaca; işçinin kendi emeğine yabancılaştığı bütün bir sürecin bilgisini gerektirir. Bir direniş biçimi olarak üretime el koymak aynı zamanda "zarar ettim, ilas ettim" vb. gibi gerekçeler ileri sürerek yalan ve demagojiye bağ vuran kapitalistin veya devletin karnoyu önünde teşhiri için bir silah haline getirilebilir.

Bu durum, Türkiye işçi sınıfının mücadele tarihinde, belli bir düzeye de olsa yer almıştır. 1968 Çorum Alpagut, 1980 Amasya Yemicelek maden işçilerinin direnişi bu biçimde uygulanmıştır. Bu tarihsel deney ve tecrübelerden yararlanmak ve daha da açılmış biçimlerini yaratmak gerekir.

Grev sendika ağalarının işçi sınıfı üzerindeki etkisini parçalamanın esaslı biçimlerinden biri olarak görülmelidir.

Bu nedenle, grevin işçiler tarafından ve grev başlamadan önce örgütlenmelerinin yaratılması, toplu sözleşme görüşmelerinin ya açık toplantılar halinde yapılması ya da işçilerin seçip gönderecekleri komite [(kurul veya görevlendirilmiş kişiler (isim önemli değil))nin gözleminde yapılması için mücadele edilmelidir. Grevin tarihini, zamanını ve süresini işçiler kendi istedikleri koşullarda ve anda belirlemelidir. YHK vb. gibi sözün ona "uzlaşma" kurumlarının işçilerin grev yapma haklarına müdahalesinin kaldırılması istenmelidir. Toplu sözleşme tas-

İşlerini ve isteklerini işçiler kendi aralarında tartışarak kendi örgütlülüğüyle düzenlemelidir.

Burjuvazi grevi başarısızlığa uğramak, işçilerin açığı cepheyi daha baştan genişletmeye hale getirmek için bütün örgütlülüğüyle, her türlü imkanı ve tekniği kullanarak harekete geçecektir. Onun güçlerinin esaslı bir parçasında işçi sınıfı içinde burjuva ajanlığı yapan ve sınıfın adına (!) onun örgütlerinin tepesi noktalarında bulunan sendika ağalarıdır.

O halde, greve çıkan işçiler burjuvazinin bu muazzam örgütlülüğü karşısında, olabildiği ölçüde yaygın örgütlülükler kurarak, görev bölümü yaparak, bütünüyle dinamik bir güç olma halinde hareket etmek, kazanmak için cepheyi olabildiğince genişletip, dost güçlerin gücünden, ve imkanlarından, düşman güçlerin çatlaklarından ve boşluklarından yararlanmak zorundadırlar.

Bir kez daha belirtmek gerekir. Bir grevin örgütlülük ve yönetim düzeyi onun başarısını yükseltmenin anahtarıdır. Ve grevin örgütlülük düzeyi grevdeki bilinç düzeyini de verir. Siyasallığın düzeyi de sadece ileri sürülen taleplerde ve anılan sloganlarda değil, hareketin bütün iç örgütüsünde, örgütlenme ve yönetim düzeyinde de, kitlelerin hangi çağrılarını hayata geçirdiklerinde aranmalıdır.

Eğer mutlak olarak bir ayırım yapılabilecek ve hareketin kendiliğinden olup olmadığının ölçüsü verilecekse, sosyalist siyasallık ve yönetim tarzıyla, burjuva siyasallık ve yönetim tarzı arasında yapılabilecektir. Eğer burjuva çerçevede ve dar anlamda ele alınsa kolektif olan her hareketin

özünde siyasallık vardır. Bu nedenle krater iki siyasallık arasındaki farkta aranmalıdır. Birincisi; (siyasal sosyalist olan) kendisi içindir. İkincisi ise; kendiliğindedir. Burjuva siyasallık çeperini aşmamıştır.

Bu nedenle; revizyonistler ve reformistler kızıp köpürselerde, siyasallığın düzeyi sadece ileri sürülen talepler ve atılan sloganlarla değil, örgütlenme, yönetime ve bütün örgüsüyle birlikte ele alınmalıdır. "Ben onu bilmem, bir burjuvazi vardır bir de proletarya" diyen bir işçi sırtına silahı takıp karşı-devrimci Krensky hükümetine karşı mücadele edip, nöbet tutuyorsa eğer, burada, yüksek bir örgütlenme ve yönetime düzeyi var demektir. Partinin sloganları; proleter ve burjuva kavranmaları iki sınıfın birbirine karşı mücadelesi olarak işçinin beyninde somutlaşıp, nesnel bir güç haline gelmiştir. Bu, bölge-lik partisinin düşüncesinin işçide somutlaşıp maddi bir güç dönüşmüş halidir!

Bu ayırımı, partiinin çağrılarını yanıt verebilecek sardan bir işçinin, partinin grev, direniş, örgütlenme vb. politikaları karşısında takınacağı tutumlar içinde geçerlidir. Bir başka deyişle; eğer işçi partinin çağrılarını kulak veriyor ve ileri sürülen politikaları uygulamasında görev alıyorsa parti politikası nesnel bir güç haline gelmiş demektir. Politikaların, şiarların nesnelleştirdiği an görevlerin alındığı andır. Görevin alınmadığı yerde düşünce maddi bir güç haline dönüşmemiştir ve şiarlar propagandası düzeyi ile sınırlı kalırlar.

Toparlarsak: Sendika ağalarının devlet türü örgütlenmesi, muazzam bir bürokratik kast haline gelmesi aşağı-

dan yukarıya kırılıp parçalanmadıkça, işçiler kendi mücadele araçlarına karşı kayıtsız kaldıkça, yalnızca sendikaya aiddat ödeyip diğer her işi bu bürokratlardan bekledikçe, edilgin ve örgütsüz bir yığın olmaktan kurtulamayacaklardır. Makinanın düşmesine bağlanan ve burjuvazinin muazzam örgütlülüğü ile yöretilen, boğ zamanlarını burjuva iletişim araçlarının yaydığı ve geliştirdiği kültürün çeşitli türleriyle ağır-neşir olarak geçiren ve tam bir zihinsel ambellik içine itilerek kendi emeğine tamamiyle yabancılaşan işçilere kendiliğinden yönetime bilinci edinemez, kendi çıkarlarını merkezileştirip savunamazlar. İşçilerin yönetime bilinçlerini edinecekleri yer en alttan en üstte bütün örgütlülükleridir. Grev, işçilerin yönetime bilincini edinecekleri araçların çeşitli biçimlerinin yaratılmasındaki bir silah olarak görülmelidir. Bu nedenle; işçiler grev eyleminin kapsamını mümkün olduğu ölçüde (işçen çıkarılmaları, iş cinayetlerine, tüketim fişlerinin ortadan kaldırılmasına, devletin işçiler ve halk üzerindeki baskılarına, diğer uluslar üzerindeki asimilasyon, işgal ve terörüne vb. durumlara karşı) çeşitlendirmeli, genişletip geliştirmelidir. Ve her grevi, her direniş bütünü olan bütün hayatın bütün kollarına, toplumun diğer emekçi kesimleriyle kurulacak ilişkilerin bütününe yönelik olarak örgütlenmelidirler. Kendi direnişlerinin kurmaylarını kendi güçleri ve imkanlarıyla yaratmalıdırlar. Ajanlardan kurmayın olmayacağını bilmelidirler! Grevin gerçekten işçisınıfının silahı ve savaş okulu olabilmesi için, greve çıkan işçilerin yalnızca gözetilme görevlendirilmesiyle değil, bütünüyle devreye girmeleri gerekir. Greve çıkan işçilerin değil, ajanların devre dışı kalması gerekir. Çünkü grev arı işçilerin kendileri için çalışıp üretebilecekleri en uygun anlardan biridir.

Hiç kuşkusuz güçlü bir grev örgütlenmesinin yaratılması işçilerin iktisadi durumundan, siyasal kültüründen, sosyal ilişkilerinden, yaşam tarzından vb. ayrı olarak ele alınmaz. Bütün bunların somut olarak tespiti ve işçilerin yeteneklerinin, imkanlarının buna uygun bir biçimde harekete geçirilmesi gerekir. Mart-Nisan eylemlerinin 1. yılında daha gelişmiş, açılmış ve ajanları devre dışı tutan biçimlerin örgütlenmesi yeni grevlerin perspektifi olmalıdır!

KAMUOYUNA

1 Mayıs günü Harbiye'de kurşunlanarak yaşam boyu felç olmaya mahkum edilen Gülay BECEREN ve diğer arkadaşlara yönelik saldırıları protesto etmek ve tutukluların serbest bırakılması için 21.5.1990 tarihinden itibaren açlık grevine başlıyoruz.

Gülay'ın tedavisi için Yeni Demokrasi ve ATİK tarafından açılan kampanyayı destekliyoruz.

Hesap No: T İş Bankası İst. Türbe Şubesi
Tuncer Dilaveroğlu 1099704

Bartın Cezaevindeki TKP/ML Tutsakları adına
Alaattin ÇELİK

"Nisyan ile malul" olmuş "hafıza-i beşer"ler.

CELAL PEDÜK

"İnsan aklı unutmakla sakatlanmıştır", fakat arşivler unutmaz... Daha direniş sırasında yazılmış çözülmüş olanları bir yana bırakacak, görünmeden gelecek olursak son bir kaç yıldır yazılanlar dergi ve kitap sayfalarında mürekkebi korumamış halde durmaktadır. Bunlardan bazıları: 1987 yılında Hacı Yılmaz'ın yazdığı "Tariş Olayları" broşürü, "Emeğin Bayrağı" sayı 3'te D.Durğan imzasıyla yayınlanan yazı, A.K.Konuk'un "Sıcak Bir Günün Şafağında" adlı romanı ve "Özgürlük Dünyası" sayı 17'de yayınlanan "Tariş direnişinin şehitleri İskender Gül ve Cemil Oral kavgamızda yaşıyor" başlıklı yazısı... Tariş direnişi, bunların dışında günün, yani 12 Eylül dönümünün siyasal, ekonomik ve toplumsal koşullarını değerlendirenlerin sıkça baş vurdukları araçlar deposu olarakta kullanıldı; fakat bunlar bir bütün olarak yazımızın konusu olmayacaktır.

Bu değerlendirmeler içinde A.K. Konuk'un "terli" romanı "Sıcak Bir Günün Şafağında"yı konumuz için almak, ama, yine de buna kendi deyişi ile "kurgu" olarak görmek gerekiyor... Evet, romanı "kurgu" olarak görmeye çalışıyoruz, fakat A.K.Konuk'un romanında vermesi çalıştığı mesaj, Özgürlük Dünyası sayı 17'deki yazısında yeniden ortaya çıkarak görüşümüzdeki "kurgu"yu çalıyor. A.K.Konuk bu yazıda da "kurguydu" diyemez. Olayları yaşayan canlı tanık olarak A.K.Konuk gerek romanı, gerekse yazısını kaleme alırken unutmamızın olması gereken pek çok şeyin sözünü etmiyor. Bunları, romanda "edebî" gerçekler, ve "kurgu" nedeniyle hoşgörebilecek bile, bir politik dergi için yazılmış bir "yıldönümü" yazısında ayrı hoş görüyle göstermemiz beklenmemelidir. Bu, en başta olayların canlı bir ta-

nığı olmam ve tarihi bir sorumluluğu taşımam nedeniyle mümkün değildir. İkinci olarak; bütün bir direnişten çıkarılabilecek derslerin önüne "ajitatif laf" barikatları örülmesi ve kitlelere yanlış mesaj verilmesi nedeniyle; üçüncüsü; bu direnişin her merhalesinde masoği geçmiş ve uğruna can vermiş olanlara karşı sorumluluğum olması nedeniyle mümkün değildir.

A.K.Konuk'un Özgürlük Dünyası'ndaki "Tariş Direnişi Şehitleri..."'nden söz eden yazısında ki "Tariş (Gültepe) direnişi" davasından yargılanıp ölüm cezasına çarptırılan ve 1984 Ekim'inde idam edilen tek devrimci HİDİR ASLAN'a verilen yer ve önemden başlamak istiyorum. (*)

Yazıda H.ASLAN için "Gültepe direnişi sırasında koeksüz bir mücadele sürdürdükten sonra direnişin son gününde yakalanarak kısa süren bir yargılamadan sonra idama mahkum edildi. Ve 1980 Ekim'inde (aşhda 1984 Ekim'inde bu.) bundur cezaevinde idam edildi. Devrimci eylem birliği anlayışını taşıyan ve eylem birliğinde coşkuyla mücadeleyi yükselten HİDİR ASLAN devrim tarihinde sonsuza kadar yaşayacaktır." diyor. Ahh şu sonsuzluk! Bu yazının başlığının "Tariş direnişinin şehitleri İskender Gül ve Cemil Oral kavgamızda yaşıyor" olduğunu bir kez daha hatırlatalım. Başlıkta yer almayan Hidir Aslan yazının son paragrafında "sonsuza kadar yaşıyor!.. Yazı, böylece "devrimci komünistlerin" "önder" olduğunu "başlık"tan bağlayarak öğretiyorsa; son paragraf başlığın ardından onun bir ardık, bir destekçisi olarak geliyor!!! Burada bize, A.K.Konuk'un uzun süre birlikte kaldığı, tanıdığı HİDİR ASLAN'ı bir kez daha kendisine tanıtmak görevi düşüyor.

Büncüsü; bu olgu olarak eylembirliği söz konusu olduğu zaman ve güçler ortak bir yönetime altında birleştirildiği zaman ya

da söz konusu eylemde birinin diğerinden bağımsız olarak hareket edemeyeceği bir durumda güçlerden birinin tek başına önderlik etmesi gibi bir iddia spekülatif bir iddia olmaktan öteye gidemez. İşte A.K.Konuk'un Gültepe ve Tariş'e ilişkin iddiasında buna benzer bir iddiadır. Çünkü eğer Hidir Aslan ve temsil ettiği güçler olmasaydı "devrimci komünistler" Gültepe'de öyle bir direniş gerçekleştiremezdi.

Büncüsü; Gültepe direnişinde bulunan herkese bili ki Hidir Aslan bu direnişin örgütleyicileri ve yöneticileri arasındadır. Ve olaylara müdahale etmeye "devrimci komünistlerden" sonra değil, önce başlamıştır.

Üçüncüsü; Eğer Hidir Aslan devrimci sorumluluk içinde hareket etmeseydi ve polise engel olmaya çalışmasaydı Konuk'un sözünü ettiği "devrimci komünistlerin" "geri çekilme" taktiği kitleyi koruma kadri gösteremezdi. Polisin kurbanlarının neye isabet edeceği bilinemezdi(!) Ama kitlenin polis tarafından toplanması hiçte mucize olmazdı. Bu durumda, "devrimci komünistleri" kendi dışındakilere sozmadan, hatta birlikte eylem birliği yaptıkları ve ortak kararlar aldıkları insanlarla bile haber vermeden gerçekleştirdikleri "geri çekilme" taktiği gerçekleştirmeye şansız yitirdi. İşte "devrimci komünistlerin" asıl önderliği de bu taktiği uygulama biçiminde görülmüştür... Ve övgüye layık(!) olduğu söylenmelidir.

Dördüncüsü; Hidir ASLAN başlı bu lundığı siyaseti (Devrimci-Yol) temsil eylembirliği yapıyordu ve ondan ayrı bir durumda değildi. Fakat her nasılsa "geri çekilme kararında" haberi olmadı. Ve "devrimci komünistler" Onan habersiz olarak geri çekilirken O, başka siyasetten (Partizan) insanlarla beraber (ki bunlarda sözli edilen eylem birliğinin dışındaydı) polisin geldiği yöndeki barikatların başındaydı ve "devrimci komünistlerin" geleceğini umuyordu...

Beşincisi; Sayısız ayrıntıyı bir kenara bırakarak kısaca belirtelim. Ki, Hidir Aslan o direnişin sıradan bir militanı ve "devrimci komünistlerin" bir ardılı ve destekçisi değildi. Direnişin doğrudan örgütleyicisi ve önderleri arasındaydı. Direnişin başlangıcı ve "devrimci komünistler" gittikten sonra da devamıydı. Direnişin işkencehanelerdeki, mahkemelerdeki devamıydı. Dahası, cezaevinde genel cezaevi kütlesinden ayrı tutulan Hidir As-

lan'dı. Ayaklarında prangaları, kollarında kelepçelerle aylarca tutuldu. Böylece işkencilerden geçirildi. İçinde "devrimci komünistlerin" de bulunduğu cezaevi kişisi istiklal marşı söylerken, yemek dağılırken Hıdır Aslan özünü eniğin durumdaydı ve tüm bu yaptırımlara uymuyordu. Ve böylece direnişe sahip çıkıyordu. Nihayet, idam sehpasına giderken gösterdiği onurlu tavır ve ölümüyle sahip çıkıyordu direnişe. İşte, Hıdır Aslan direnişin böylesine bir devamıydı.

Fakat tüm bunlar A.K.Konuk tarafından yeterli görülmemiş olacak ki Hıdır'ın ismini iki devrim şehidinin ismi arasında anamıyor. Çünkü, önderlik iddiası ile süslendiği "devrimci komünistlerin" daha başka çıkarıyor ve nesnel olanın görülmesini engelliyor.

O halde önderlik iddiasının ne kadar nesnel olduğuna bakmak gerekiyor.

Bu konuda da şunlar söyleniyor "Kongresinin toplandığı sıralarda, İzmir'deki işçi sınıfı ve emekçi halk, hakları üzerinde oynamak istenen oyunları boşa çıkarmak için devrimci komünistlerin önderliğinde ve devrimci demokrat grupların desteğinde bir direniş ve karşı çıkışa yönelmişti. İlk ses TARIŞ işletmelerinden geldi ve bu sel dalgı dalgı kentın her yanına yayıldı."

"Durumu zamanında öğrenerek harekete geçen devrimci komünistler TARIŞ direnişini başlatmış ve işbirlikçi san sendikaların tüm engellense çabalarına karşın militan bir mücadeleyle yönelmişlerdi". Söylenenler bunlardır ve bu tür ajitasyonlar geçmişin tozu-dumanı arasında sürüp gidiyor.

Bunlara biraz yakından bakalım: Birincisi, bu iddialar yalnızca gözünü gerçeklere yumarak konuşan birine ait olabilir. Çünkü, Tarih'te çalışan ve direnişi filan yaşayan insanlar farklı konuşuyor ve farklı şeyler ortaya koyuyorlar. Bu, röportajda nispeten de olsa görülüyor. Tarih'te çalışan, direnişin içinde olan ve Dev-Sol üyesi olduğu iddiasıyla yargılanan Yaşar Piliç, Tarih direnişini mahkemede savunan bir kaç insandan biridir. Direnişe "önderlik ettiklerine" iddia eden "devrimci komünistler"ın "militan" tutumu ise polis karşısında ve mahkemede direnişi sahip lenememekle ve savunamamakla, yeterince görülmiştir. Yaşar Piliç, haklı olarak bu tutumun olumsuzluğu üzerinde de durmuştur.

İkincisi: Direnişin devrimci komü-

nistler tarafından başlatıldığıdır. Bu ise; gerçeği ters yüz ediyor. Çünkü, direnişin nasıl başladığı röportajda bir yönüyle de olsa yer alıyor ve direniş üzerine konuşup, yazarlar bu direnişin kendiliğinden olduğunu belirtmekten farklı bir şey söylemiyorlar. Tek farklılık A.K.Konuk'a aittir. Bu iddianın mesnetsizliğini birkaç noktayla daha da açalım:

A) Direniş işyerinde bulunan tüm devrimcilerin çabasıyla başlamıştır. Buna ("devrimci komünistlerden" olmayan) sendika şubesinin ve fabrika baş temsilciliğinin çabaları da dahildir. B) Buna rağmen, fabrikaya zorla getirilen Rıdvan Budak ve şürekası birinci direniş karnesi hakkında ayrıntılı bir rapor vermişlerdir. C) 2200 kişilik işyerindeki temsilcilik seçimlerinde ortaya çıkan tablo şudur: Dev-Yol, HK, Partizan kendi açık ve bağışsız listeleriyle seçime girmişler, fakat bir tek temsilci dahi seçirememişlerdir. Diğer siyasetler ise, "CHP'nin solu" diye atlandıkları insanlarla ortak liste verip dört temsilci seçtirmişlerdir. Diğer dört temsilciliği ise, CHP kazanmıştır. Yani kitleler "devrimci komünist önderlerini" seçmemiştir. Demek ki kitleler "önderlerini" seçmesini bilmiyorlar!!! D) Rıdvan Budak "DISK'i kabul ya da reddedenler oyunu versin" diyerek oylama yaptığında direniş kitlesi DISK'e kabul oyu vermiştir. Geriye yalnızca 50-60 kişi kalmıştır. Yani 2100 kişiden 50-60 kişi. Buna, DISK'e karşı olan Partizan vb. oylarında dahildir, ama biz bunların hepsini "devrimci komünistlerin" hamisine yazalım. Bu da "devrimci komünistlerin" etkileyebildiği kitle sayısının ne kadar olduğunu gösteriyor.

Üçüncüsü: Durumun zamanında öğrenilerek harekete geçildiği iddiası nesnel durumla çatışıyor. Gerçek durum şu ki Faşist M.C. iktidarının, özellikle de MHP'nin kamu işletmelerinde kadrolaşmaya gitmesi, (faşist militanların yuvaya haline getirilen Murat Bayrak'ın iş yerleri gibi özel işletmelerin sözünü etmeye gerek yok) İşçileri DISK gibi faşist sendikalarda örgülemeye çalışması yıllan bulan bir uygulamaydı. Bu plan bazen güçlü bazen de oldukça açık bir biçimde uygulanıyordu. Tarih'teki uygulamada bu bütünlüklü planın bir parçasıydı. Buna karşın devrimci hareketler işçi sınıfından kopuk bir komundaydılar. Bu nedenle bütün bu gelişmeleri önceden görüp, özel olarak bu duruma genel olarak da devletin ve kapitalistlerin uygulamalarına karşı merkezi,

bütünlüklü bir planla karşı koyamıyorlardı. Her şeyden önce de böyle bir perspektif devrimci örgütlerin kendi bünyelerinde içselleştirilmiş değildi. O günkü koşullar ve ilişkiler buna izin vermedi denilebilir ama durumu zamanında görüp önderlik etmek denilmez. Bunu ileri sürerler yalnızca kendi kendilerini aldatmakla kalmazlar ayrıca önderliğin böyle olması gerektiğine inandıkları kitlelerde aldatırlar.

Olan durum şudur: Direniş bütün bir kitlenin, en azından ezici çoğunluğunun kendi örgütlülükleri içinde birleştirilip harekete geçirilmesiyle başlamamıştır. Direnişten önce, mevcut gelişmeler doğru

bir biçimde hesaplanamamış ve ortaya sağlıklı bir planla çıkılamamıştır. Direnişin tüm dinamikleri önceden belirlenip, organize bir biçimde ve verimli koşullara uygun olarak, direnişin kendi örgütlülükleri etrafında harekete geçirilememiştir. Bütün bir süreç, geleceğe sağlam ilişkiler bakan, zengin bir okul haline getirilememiştir. Direnişi başlatan işçilerin kendi örgütlülükleri oluşturulamamıştır. Dolayısıyla, işçilerin gücü, her vardiyanın, işyerinin komünistliğine uygun olarak sağlıklıca kanalize edilememiştir. Gerçek fabrikamız dışındaki devrimci dinamiklerin ve halk kitlelerinin, gerekse fabrika direnişini yaratan dinamiklerin gücü birbirleriyle uyum içinde, koordineli bir biçimde, kentın merkezlerinde miting, gösteri, yürüyüş vb. yollarla tüm sınıfları etkileyebilecek tarzda seferber edilememiştir. Devletin bütçeleri direnmek, birde; siyasetlerin birbirlerine karşı suçlamaları üzerinde dönüp duruyordu. Fakat, direnmeyenin nasıl, neye göre yapılması gerektiğinden söz bile edilmiyordu. Bu direniş dağıtılabilir bile geriyeye neleti bırakılmıydu, başka alanlarda nasıl sürdürülmeliydi, borçluluğu ve devletin direnişin izlerini silmesine karşı nelei yapılmalıydı vb. sorularını ve yanıtlarının yanına bile yaklaşılmıyordu.

Bu nedenle, Tarihli işçiler kendi sorunlarına doğrudan hükmeden, direnişi geniş bir biçimde örgütleyen, gelişen ve direnişi hakim sınıflar karşısında birlik içinde savunan etkin bir güç olma durumuna gösteremediler. Yalnızca fabrikalarda barikadlar kurup ve orada fiziksel karşı koynu gerçekleştiren bir durumda kaldılar.

Eğer devrimci örgütler işçi direnişlerinin dinamiklerini işçiler olduğunu ve

burada kendi örgütlülükleriyle etkin kılabilceklerini bilince çıkarabilselerdi, gelişmeleri önceden görebilselerdi; bu ve benzeri direnişlerin nasıl örgütlenmesi gerektiğinin perspektifine önceden sahip olabilselerdi bütün bir direniş süreci özel olarak işçiler, genel olarak da direnişe katılan tüm güçler bakımından zengin bir okul olma özelliğine kavuşturulur ve işçilerin doktrüldüğü stadyumlar, çıkarıldığı mahkemeler direnişin devamı ve kürsülere haline getirilebilirdi.

Devrimci örgütlerin, kentın kenar semtlerinde, çoğunlukla da birbirinden kopuk olarak gerçekleştiği bir kaç kor-san gösteri ve giderek güçlerini kentın iki kenar mahallesine yayarak beklenmeleri bütün bir İznir halkına "devrimci komünistlerin önderliği" olarak gösteriliyor. Üstelik bu güçlerin birliğinin bile sağlanamadığı, herkesin hak bildiğini okuduğu bir durumda bunlar söyleniyor.

Oysa, Tariş direniş kendiliğinden bir direniştir ve yenilgiyle sonuçlanmıştır. Tariş direnişinin yenilgisi, genel olarak örgütlenme perspektifindeki sığıktan; düzenin karşısında güçlü bir konumlanışa sahip olamamaktan, bu noktada birleşik merkezi bir güç olma durumunu yaratamamaktan, ileriye yönelik ve geleceğe köklü ilişkiler, gelenekler bırakabilecek planların yapılmayışından, buna göre hareket edilemeyeceğinden ve benzeri nedenlerden kaynaklanıyordu. İşte bu durum; işçilerin ve devrimci örgütlerin enerjisinin, gücünün ve yeteneğinin o günkü toplumsal koşullara uygun olarak kullanılabilmesinin önünde engel olmuştur. Böylece, kitlelere önderlik edebilme; sokağa egemen kılabilme yeteneğinin olmadığı açıkça görülmüştür. Bu aynı derinden bizlerde nazıdır. Bu nedenle, kendimiz olup-bönelerin dışında, günahsızlar listesinde görmüyoruz. Fakat, iş günahlar listesine gelince kimse yazmıyor. Oysa, 1980'in Ocak ve Şubat ayı ile Eylül ayı arasında fazlasıyla zaman yok. Eylül ayı söz edilene yeteksizliğinde ortaya serilmiş halidir. Ereklereyle nesnel durum arasında ne kadar büyük bir zıtlık olduğunun ifade edilmiş halidir.

Artık gerçeği çınlıplak ifade etmenin zamanı geldi de geçiyor. Direnişin içinde yaşadık, gücünüz otarında birşeyler yapmaya çalıştık. Ama toplumsal ilişkilerin yarattığı kötülüklerden arınmış günahsız kullar değildik. Aynı hataları tekrarlamak için, insanların hataları-

mızdan dersler çıkarıp öğrenebilmesi için, ereklereyle ve gelecek fikrimize bağlı kalabilmemiz için cennetlik kullar olma-dığımızı açıkça belirtmeli cesaretini göstermeliyiz. Geçmiş, ödediğimiz bedelleri günahlarımızla birlikte açıklamak zorundayız. Bunu yapmaya başladığımızda ajitatif taf barikatlarının hiç bir hükmü kalmaz. İşte biz lafta önderlik iddialarına karşı buna ihtiyaç duyuyor ve bunu açıklıyoruz. Önderliğin bu biçiminde "devrimci komünist" A.K.Ko-nuk'a bırakıyoruz...

***

Yazımızın ikinci konusu Emegın Bayrağı sayı 3'teki yazı olacaktır.

Emegın Bayrağı Tariş direnişini değerlendirirken; "Direnişin değerlendirilmesi ve Dersler" bölümünde şunları söylüyor.

"Tariş direniş, sınıfın, kendi politik partisinin önderliğine sahip olmadığı koşullarda ve devrimci sosyalist düşünceleri henüz geniş çaplı olarak almamış oldukları koşullarda yapıldı. Bu bakımdan eylemin genel karakteri kendiliğindenliktir. Devrimci sosyalistlerin, fabrikalarda cılız ilişkileri dolayısıyla cılız etkileri vardır." Bu kendiliğindenlik saptaması yapıldıktan sonra da şunlar söylemiyor: "Tariş direnişinin diğer bir büyük özelliği, işçi sınıfının toplumun diğer emekçi kesimlerinin harekete geçirilmesinde (dolayısıyla devrimdeki) fiili önderlik ve motor güç konumunu açığa çıkarıcı olmasıdır". Bu tespitler üzerinde kısaca da olsa duralım. Çünkü, burada kendiliğindenliği yargılama adına kendiliğindenliğe teorisi yapıyor. Burada, Emegın Bayrağı'nın çıkardığı iki ders birbiriyle çatıyor. Zira bir yandan "eylemin genel karakteri kendiliğindenliktir" diyor, diğer yandan ise, bu eylemin "sınıfın devrimdeki fiili önderliğini" açığa çıkardığı söyleniyor. Yani sınıfın tarihsel olan rolü bu eylemle nesnel bir olgu haline geliyor.

Öyle görünüyor ki, Emegın Bayrağı kendiliğindenlik ile devrim gibi siyasal bir otoritenin fiili önderliği arasında bir zıtlığın var olduğunu göremiyor. O halde bunun nasıl olacağını Emegın Bayrağı'na göstermek gerekiyor.

Sınıfın devrimdeki fiili önderliği, ideolojisi, politikası, örgütlülüğü, eylemliliği sayesinde diğer sınıflar üzerinde sağlayacağı hegemonyası ise açığa çı-

kar. Fiklen açığa çıkan bu hal sınıfın tarihsel rolünün açığa çıkmış halidir. Bunun dışındaki durum ise; sınıfın toplumsal konumlanışına göre belirlenen, fakat sınıfın henüz kendiliğinden bir sınıf olduğu ama yine de kendisi için bir sınıf haline gelebileceği tarihsel bir durumu açıklar. Bunun şa ya da bu eylemle nesnel bir olgu haline geldiğini söylediğinizde ise o eylemin kendiliğinden bir eylem olduğunu söyleyemezsiniz.

Denek oluyor ki, işçi sınıfının tarihsel rolünü ideolojik, politik ve örgütsel birliği içinde açığa çıkarması ve her hangi bir eylemle bu bütünlük içinde damgasını vurması gerekiyor. Yani işçi sınıfının kendisi için sınıf olmuş hali gerekiyor. Bu da, sınıfın partisinin gerekliliğini veya söz konusu bir eylemle o eylemde sınıf bakiş açısının gerekliliğini zorunlu kılar. Emegın Bayrağı böyle bir durumun olmadığını söylüyor ama diğer yandan da varmış gibi gösteriyor. Eğer Emegın Bayrağı'nın mantığı ile hareket edecek olursanız toplumun diğer sınıf ve tabakalarını harekete geçirebilecek her eylemle bu eylemi yapanların sınıfsal konumlarından bağımsız olarak devrimdeki fiili önderliklerini açığa çıkarmak olarak yorumlayabilirsiniz. Eğer işçi sınıfı kendiliğinden eylemi ile devrimde fiili önderlik edebiliyorsa o halde "devrimci sosyalistlere" ne gerek var? diye sormayın, onlar dışta durup durumu değerlendirmekte yetecekler...

Oysa soruna şöyle yaklaşmak gerekiyor: Toplumsal birikimin olduğu ve halk muhalefetinin yükseldiği koşullarda devrimin fitilini hangi sınıfın eyleminin tutuşturacağı hiç belli olmaz. Bu, ulusal baskıya karşı baş kaldıran Kurt köylüleri de olabilir, Manisa'nın bütün üreticileride olabilir. Önemli olan bir eylemi hangi sınıfın başlatmış olması değil, önemli olan bütün bir eylemler dizisine hangi sınıfın damgasını vurduğu, yönlendirdiği ve nereye vardırılmak istediğidir. İşçi sınıfının tarihsel rolünün açığa çıkmasında bununla ölçülür. Bu da, sınıfın öncüsünden ayrı olarak ele alınmaz. Aksi halde kendiliğindenliği yargılamak adına kendiliğindenliğe düşmek kaçınılmaz bir durum olur. İşte Emegın Bayrağı'nın içine düştüğü durumda budur. O, diğer siyasal eylem önderliğini beşemiyor. Sınıfın partisinin olmadığı, geniş çaplı sosyalist düşüncelerin alınmaması olduğu koşullar vb. diyor! Dolayısıyla eylemin "kendiliğinden olduğunu" söylüyor ama diğer yandan da Tariş

işçilerinin "devrimde fiili önderliğinizi açığa çıkaralım" demekten kendini alamıyor. Büyük özellik gibi yskırtımların kendiliğindenlik tanımı arasında yok olup gittiğini göremiyor.

Emeğin Bayrağı "devrimci sosyalistler" için mazeret teorisi yaratıyor. Çünkü "parinin olmadığı" koşullara değindikten sonra diğer siyasetleri "ideolojik perspektif, çalışma tarzı, örgütsel anlayışları, sınıfsal zaafı" vb. ile bir güzel yarıyor fakat iş "devrimci sosyalistlere" gelince işte orada biraz düşüncü ve şu açıklama yapıyor: "Devrimci sosyalistlerin, fabrikalardaki eylem ilişkileri dolayısıyla, fabrika direnişlerinde eylem önderleri vardır" diyor. O ilişkiler var mıydı, yok müydü tartışılır ama anlatılmak istenen şudur: "Eylem ilişkileri fazla olsaydı etkileri de güçlü olacaktı, (nasıl olacaktı burasıda karanlık ana) eylem de kendiliğinden olmaktan çıkacaktı... Ayrıca fabrikalara ilişkin olarak böyle bir ayrım yapıldığına göre semtlerdeki durumun farklı olduğuda fiili kapalı bir biçimde ifade olunuyor. Ne var ki "devrimci sosyalistler" semtlerden birinde yoktu diğerinde de bir koy insanda sınırlı bir durumdaydılar. Belki Emeğin Bayrağı bu durumu günahım da "Maoocu düşüncülerin etkisine" bağlar ama bizim burada bir hatırlatma yapalım: ÇKP'nin üye sayısı henüz bir kişiyi belirmemişken, 1,5 milyon işçiyi kendi örgütlülüğü etrafında ayaklanmaya getirmişti.

Demek oluyor ki, sorunun özü Emeğin Bayrağı'nın "eylem ilişkisi-eylem etki" ikilemiyle açıklanamaz. Politik bir yönlendirme sözkonusu olduğu zaman toplumsal etki oranı matematiksel hesaplarla yapılmaz. Ve planlar, taktikler buna göre belirlenmez. Politikada hesaplar; bitin iç ve dış toplumsal koşulların yarattığı durumları göre yapılır, planlar, taktikler ve şarlar buna göre belirlenir ve faaliyetler buna uygun olarak sürdürülür. Bu durum, bir fabrikadaki veya işkolundaki gelişmelerin saptanması içinde geçerlidir. Buna göre; gelişmeleri önceden görmek, onu iyi yakalamak, buna uygun planlar yapmak ve çözümler önermek politika yapmanın, yani "devrimci sosyalistlerin" görevidir. İşte bu yapıldığında politikanın etki gücü politikayı belirleyicilerin sayısal oranını fersah fersah aşar ve saptanan politikalar kitlelerin durumuna uygun olduğu için onlar tarafından kabul edilip canlı bir olgu haline getirilirler. Politikayı saptayanlarla toplumsal etki alanındaki

Tariş'te direnişi bitirme kararını DİSK verdi

Bu röportaj Tariş direnişi üzerine yapılan uzunca sohbetin yalnızca kısa bir bölümünü oluşturuyor

Direniş nasıl örgütlendi? Ya da daha doğru bir deyişle saldırının olacağı önceden biliniyor müydü, hazırlıklar başından beri bir saldırıya karşı koymak üzere örgütlenme biçiminde mi gerçekleşti?

Saldırının olacağı tahmin ediliyordu ve bu sıkça dile getiriliyordu ama saldırıya karşı önceden örgütlenme olmadı. Direnişi önceden örgütlenerek iradi bir biçimde başlatmadık. Dıştan dayatıldığında, saldırı başladığında karşı koyduk, direndik.

Direniş başlatıldıktan sonra, (a) Tariş'in çeşitli işletmeleri arasında, başka iş kollarına dahil fabrikalar ve diğer emekçi halk kesimleri arasında bağlantı kurabilecek koordineli, hareket etmelerini sağlayacak komite ya da başka bazı örgütlü yapılar oluşturmak düşünüldü mü? (b) Bu, en azından Tariş

ilişki bunun dışında ve politikayı saptayanların sayısal oranına göre ele alınmaz.

Kendiliğinden anlaşılır ki, "devrimci sosyalistlerin" burjuva politik düzeyinin sınırlarını aşıp, toplumsal evrimin gidliğini, kitlelerin içinde bulunduğu durumu burjuvaziden daha iyi yakalayarak, yüksek bir politik bilinç düzeyi göstermeleri ve buna, öncelikle kendi bünyesinde içselleştirerek geliştirmeleri ve giderek toplumsal bir güç haline dönüşmeleri gerekir. Bunun yapıldığı bir durumda "devrimci sosyalistlerin" fabrikadaki sayısal bir de olsa kitlelere yön verememe yeteneği gösterebilir. Kendiliğindenlik ile iradi müdahale arasındaki farkta bulunma gerektir. Yoksa "eylem ilişkisi-eylem etki" ikilemiyle değil. Bu gerçek bugün bile "devrimci sosyalistlerce" anlaşılınmamış olduğuna göre o gün için hiç anlaşılınmazdı. Dolayısıyla, Emeğin Bayrağı başkalarını bir direnişle sınıflandırmayla yargılamak yeri-

bünyesinde sadece sizlerin işyerinin farklı yapıları ve işyeri ile "dışarı" arasında gerçekleşti mi?

Direniş başlandıktan sonra da bu türden, koordinasyonu sağlayacak örgütlenmeler kurulmadı. Her şey fabrikalardaki devrimci insanların kendiliğinden bir araya gelmeleriyle oluşuyordu. Belli bir perspektif ve örgütlülük planına göre hareket edilmüyordu. Kendiliğinden hareket ediliyordu. Semtlerdeki direnişlerle ilişkide aynı şekilde kuruluyordu. Örneği A ya da B siyasal grup kendi kamallarıyla ilişki kuruyordu. Bilgiler ve ilişkiler merkezi bir şekilde sağlanmıyor ayrı kamallardan sağlanıyordu.

Direnişten önce ve direniş sırasında kararlar alınırken işçilerle birlikte tartışılıp, onaylanarak mı alınıyordu? Direniş kararları ve kitlelerin iradesi na-

ne, öncelikle; "eylem ilişkisi" mazeretine sığınmadan "devrimci sosyalistleri" yargılamak ve onları check-up (çe-kap) tedavisinden geçirmelidir. Zira plansızlık ve perspektifsizlik en fazla onlara özgü bir durumdur. En çok sınıf edebiyatı, en az sınıf ilişkisi onlarda bulunuyordu.

Sonuç olarak Mayıs ayına girenken olayların arkasından sınıflanmamak, işçilerin kendi direnişlerinin örgütçüleri ve özneleri olmalarını sağlamak yeni direnişlerin perspektifi olmalıdır. "Sınıftan kopuktuk" yakınlıklarının son bulması bununla mümkündür...

(*) Dipnot: Burada, kavramın içinde tanıdığım, emuz omuzda verdiğim, sıcak dostluğunu paylaştığım değerli arkadaşım HEDİR ASLAN'ı ve barikatların başında polis kurbanlarıyla katledilen İSKENDER GÜL ve CEMİL ORAL'ı saygıyla anıyorum.

sil ortaya çıkıyordu?

Böyle bir durum olmuyordu. Çeşitli gruplarla ilişkisi olan insanların kendi aralarında belirledikleri ve grubun temsilcisi sıfatını taşıyan insanların biraraya gelişleriyle kararlar alınıyordu. Ve çeşitli ajitatif konuşmalarla kitleye açıklanıyordu. Direniş böyle sürdürülüyordu. İlk oylama göy le yapıldı: DISK yapacağı bir toplantıyla ve adına "demokrasi mitingi" dedikleri mitingin hemen ardından direnişi bitirme kararı aldı. Temsilciler buna karşı çıktılar ve eğer kararlarını uygulayacaklarsa buna işçilere açıklamak zorunda olduklarını belirttiler. Bunun üzerine Rıdvan Budak ve ekibi fabrikaya geldiler. İşçileri direnişten vazgeçirici türden konuşmalar yaptılar. Bu konuşma sırasında sloganlar atıldı ve Rıdvan Budak'ta dayak yedi. Bu gelişmeler sırasında işçiler ikiye bölündü. Rıdvan Budak'tan bu duruma düzeltmesi istendi. Rıdvan Budak yeniden işçilerin önüne çıkarak konuştu. Konuşmanın akışı direnişin devamını ister bir tutum ve biçimde devam ediyordu. Fakat konuşmayı bitirince; "İlk defa ve hiçbir yerde uygulamadığım bir yöntemi uygulayacağım, burada bir oylama yapacağım" dedi. Ve bu oylamada şöyle yaptı; "İçimizde DISK'i kabul edenler ve onun birliğinden yana olanlar el kaldırsın" dedi. İşçiler, devrimcilerin bir bölümü de dahil DISK'e sahip çıkma doğrultusunda el kaldırdılar. Kitlenin ezici çoğunluğu karşısında geriye yalnızca az sayıda bir grup kaldı. Bunun üzerine Rıdvan Budak; "madem DISK kabul edilmiştir, o halde DISK'in dediği olacak. DISK bu direnişi bitirme kararı almıştır ve DISK'in bu kararı kabul görmüştür; bu direniş bitmiştir arkadaşlar" diyerek çekip gitti. Direniş böylece bitti. Fakat burada bir nokta belirtilmeli. O da genel olarak devrimcilerin bu oylamanın asıl amacını kavrayamamalarıdır. İş işten geçtikten sonra anlaşıldı.

Fabrikanın 31 Ocak'ta "kapatıldığı" ilan edildiğinde üretimi durdurma direnişi son bulmuştu. Şubat'ta tekrar başladı. Bu arada üretim devam etti. Yöneticiler fabrikayı kapattıklarını ilan edip, fabrikaya gelmedikleri halde işçiler, üretimi ikinci direniş (7 Şubat) başlayınca kadar sürdürdüler. Bu nasıl devam etti? Bunu n için gerekli örgütlenmeler sağlanmış mıydı? Örneğin; hammadde nasıl sağlanacaktı, üretimin yeniden devamı için düzen nasıl kurulacaktı? Yani işçiler, gerçekten,

hem üreten hem de yöneten olabilme yeteneğini gösterebilmiş miydi?

Üretim devam ettiğinde fabrikanın hiç bir yöneticisi fabrikaya gelmiyordu. Fakat üretimin devamı içinde özel olarak hiç bir örgütlenme kurulmadı. Zaten hammadde fabrikanın deposunda vardı. İşyerinde kendiliğinden, üretimin sağlandığı bir iç düzen var. Her işçi kendi işini, nerede nasıl çalışacağını, ne yapacağını bilir.

Üretimin "devam" kararı alındığında üretim bu duruma uygun olarak devam etti. Bunun dışında üretimin yenilenerek devamı için ne bir plan ne de bir örgütlülük düşünülmüdü. Örneğin; hammadde biterse sağlamak, dış bağlantıları kurarak üretili pazarlamak vb. gibi durumlar söz konusu değildi. Hammadde bitince üretimde duracağı doğal olarak. Böyle de oldu. Zaten bu arada suları ve elektrikleride kestiler. Ve hemen ardından 250 işçinin işine son verdiklerini açıkladılar. Direnişin ikinci aşaması da böyle başladı. Polisin aldığı arkadaşların geri verilmesi, işten alınan arkadaşların işe devamının sağlanması ve polisin arama bahanesiyle fabrikayı boşaltmak ve işçilere saldırılmak istemesinden vaz geçmesi için direnişe yeniden başlandı. Ve fabrika boşaltılmayarak direnişildi.

İşyeri temsilcileri nasıl seçiliyordu, DISK'in temsilcileri atama ve görevden alma yetkisi var mıydı?

DISK'in temsilcileri atama ve alma yetkisi vardı. Direniş sırasında temsilciler ve sendikanın şube yönetimine el çektiklerini, bunların artık DISK'i temsil edemeyeceklerini açıkladılar. DISK'in kararlarına uymamayı ve çeşitli siyasal görüş farklılıklarını da buna gerekçe gösterdiler. Temsilciler işçilerin seçimiyle iş başına gelmişlerdi ama DISK yöneticileri kendilerine ters düşüncü temsilcilerini görevden aldıklarını ilan edebiliyorlardı. Fakat, bunlar temsilcileri görevden alma davalarını ilan etmelerine rağmen işçiler bu temsilcilere sahip çıktılar ve DISK'in düzeni ile kararını boşa çıkardılar.

Temsilcilik seçimleri karma liste ile oluyordu. Tüzükte belirlenen durum buydu. Ama son temsilcilik seçimlerinde bu durumun dışında ayrı listelerle seçime gidildi. Bir kaç siyaset kendi listesiyle seçime katıldı. Bazılarında kendi aralarında ittifak oluşturarak liste çıkardılar. 8 temsilcinin seçileceği bir durumda 74 aday çıktı. Seçime ittifak yaparak grevler CHP'nin "solu" diye bilinen insanlarla da hareket ettiler ve 4 temsilci seçtirdiler. Di-

ğer 4 kişiyi de CHP'nin tutucu kanadı kazandı. Tok tok girenlerin hiçbiri kazanmadı.

Bu kadar bölünme niye? Madem devrimciler açık liste ve üstelik siyaset adına çıkıyor ve bunda da bir sakınca görmüyor, neden ortak liste verilmiyordu ayrı ayrı listeye çıkmak tercih ediliyor? Ayrıca bu durum bir siyasetin kendi faaliyetli bakımından sakıncalı değil mi?

Çeşitli siyasi yoğunluklar bazı imkan ve koşulları değerlendirerek Tarıç'e girmeyi başardılar. Bu, küçümsenemeyecek bir sayıyı oluşturuyordu. Bunların çoğunluğu gençti. İşçilik yapıldıkları süre çok azdı ama politik seviyesi oradaki insanlarla orantılı yüksek olan insanlardı. İşçi sınıfı içinde çalışmakta deneyimsiz insanlardı. Genel olarakta sınıftan bir kopukluk vardı. Bu yapıyla da Tarıç biraz özeldir. İşte böyle bir durumda siyasetler arası çelişki ve rekabet ister istemez bu insanlarla birlikte fabrikaya taşınıyordu. Bu insanlar örgütlenme anlayışlarını, siyasal kültürlerini vb. de birlikte getirmişlerdi. Sınıfa birlikte ve sınıfı harekete geçirmek yerine onun adına hareket etme anlayışı ağır basıyordu. Sendikaları, temsilcileri bu anlayışla ele geçirmek ve onları kendi grup çıkarları için kullanır hale getirmek için hareket edildiyi söylenebilir. Örneğin; işyerinde ayrı ayrı gruplar kendi taraftarlarıyla toplantılar yapıyor, seminerler veriyor ve miting türü gösteriler yapabiliyorlardı. Kimlerin kimden olduğunu bilmek için özel bir çaba gerekmiyordu. Genel kitleden kopuk bir durummuş, değilmiş, kitlenin umrunda? Bu, direniş öncesi sergilenen tutumlara bir örnek tir sadece.

Peki bu durum direniş sırasında nasıl etkiler yarattı?

Elbette olumsuz etkileri oldu. Örneğin birinci direnişin kırılmasında bu durumunda rolü var. Ama yine de direniş birleşirici bir güç oldu. Birbirlerine düşman gözleriyle bakanlar bile birlikte kol kola girip halay çekmek zorunda kaldılar. Kimse bunun dışında kalarak direnişe bir varlık olamazdı. Direnişin sürdüğü dönemdeki örgütlenme sayısız öge ve ayrıntıyla doludur. Ama en kısa ve özllü haliyle budur...

Ben burada bu arkadaşlara verdikleri bilgiler için bir kez daha teşekkür ediyorum. Duruma siyasal kaygılara yer vermeden ve kimseni hiç bir siyaseti özel bir değerlendirmeye veya ayrıma tabi tutmadan anlatımı başardıklarımı sanıyorum.

413'le Başlayan Kararnameler Zincirine Hayır

Sosyalist ve Devrimci, Demokrat Basın'ın 413'le başlayan karararnameler zincirine hayır kampanyası faşizmin terörüyle albaşı yürüdü.

Dergimizin de içinde yer aldığı 18 Sosyalist ve Devrimci Demokrat derginin 413 ve müteakip faşist karararnameler dizisinin iptali için başlatılan kampanyaya boyunca dergi temsilcilerinin toplu olarak üç kez karakollara ve siyasi şubeye taşınması ve bir dizi işkence ve yasadışı uygulamaya tabi tutulmasıyla sonuçlandı.

Kampanyanın 1. bölümü olarak Üsküdar Zeynep Kamil Hastanesi Bağlıbaşı güzergahında yapılması düşünülen yürüyüş ve miting'e valiliğin izin vermemesi üzerine; tertip komitesi ve dergi temsilcileri 10 Haziran günü Zeynep Kamil parkında bir basın açıklaması yapılması kararlaştırıldı. Tertip komitesi ve Dergimiz idari müdürü ve yazarları müdürünün de bulunduğu 13 kişilik grup basın açıklamasının yapılmasına 10 dakika kala Üsküdar emniyet müdürü ve emriindeki sivil ve resmi ekiplerce çevrilerle kınıkları toplandı. Dergimiz idari müdürü M. Ali Eser'in kınıklıklarını neden alıyorsunuz sorusuna sinirlenen, Em. Müdürü İbrahim Aşkın iki polislin arasında bulunduğu halde suratına atılan yumruklara tekme tokat ekip arabasına sürüklenmiş, duruma müdahale eden yazı işleri müdürümüzde yakapaça tartışılarak diğer sosyalist basın mensuplarıyla birlikte Selimiye karakoluna, oradanda birinci şubeye götürüldü. Gözaltına alınan 13 kişi hem polislin bir yargı merci olmaması hem de gözaltına alınmanın yasadışılığını protesto etmek için ne karakolda ne de birinci şubede hiçbir zaman altına imza atmadılar. İdari müdürümüz M. Ali Eser iki gün sonra çıkarıldığı adli tipte 7 gün iş göremez rapora alınan Üsküdar Emniyet Amirliği aleyhine 12 basın mensubunun şahitlik yaptığı bir dava açtı.

Kampanyanın diğer aşığı olan imza toplama faaliyetleri esnasında kahvelerde ve işçi bölgelerinde kampanyanın amacını ve 413'ün niteliğini sözlü olarak açıkla-

yıp imza toplama faaliyetinde de Kırtal temsilcimiz İrfan Yıldız ve iki kişi gözaltına alınıp iki gün sonra bırakılırken, 13 Haziran günü saat yedide toplanan imzaları kampanyaya yitirilen dergi sahipleri ve yazarları müdürlerinden oluşan 22 kişilik heyet Sultanahmet meydanında yapılan basın açıklaması ile tutulan otobüse binerek hareket etti. İmzaları Ankara'ya götüren heyet 300 kişilik bir okur kitlesi tarafından coşkuyla sloganlar ve çiçeklerle uğurlandı. Heyeti taşıyan otobüs Kamaköyden çevrilerle Eminönü Emniyet Amirliğine götürüldü. Sultan Ahmet'te heyeti uğurlayan okuyuculardan 11 kişiminde yakalanarak getirildiği Emniyet Amirliği nezaret-hanesi haly ve tüküklerle belkide ilk kez çığlık-ın olmalıti tarihsel bir ztlık yaşadı. Yapılan kınık tespitinden sonra gece saat 11'de birinci şubeye götürülen heyet ve "gösterici" grubun polislin "duvara dönün" talimatlarıyla karşılaştı. Duvara dönmeyi reddeden sosyalistlerin ve uğurlama gurubu hücreslere girdiğinde açlık grevi başladı. (Bu esnada imza kampanyasına katılan dergi çalışanları da dergi temsilcilerinin gözaltında bulunduğu 5 günlük süre içinde dışarda açlık grevine yattılar.)

Bu gözaltı esnasında polislin emir-kıncı uygulamalarına tavır alan ve sorguya götürülürken göz bağlamayı reddeden sosyalist basın mensupları ve diğer uğurlayıcı grup polis tarafından dövülürken İdari Müdürümüz M. Ali Eser meydan da yağma çekilerek ellerine arkadan kelleçe vurulup zorla gözleri bağlatılmış boğazının sokulmasıyla boynunda oluşan yara çikarılıti adli tabiblikte rapor edil di. Serim dergisi sahibi Sırrı Öztürk'te yoğun gerilin altında kalp krizi geçirdiği için hastaneye kaldırıldı.

Dergi temsilcileri poliste imzadan intina etti ama polislin düzmece tutanaklarıyla beş gün sonra çıkarıldıkları DGM'de serbest bırakıldılar. Polislin imza metinlerine el koyacağı bildirildiği için daha önce-

den birer fotokopisi çekilen 15 bin imza metnini iki gün sonra yine Sultanahmet meydanında katıbalık bir okuyucu tarafından uğurlanarak trenle Ankara'ya hareket etti. Ankara'da imzalar bir dilekçeyle Başbakanlık basın sekreterine teslim edilerek kampanyanın bir bölümü sonuçlandırılmış oldu.

Dergimizinde aktif olarak yer aldığı 413'le başlayan karararnameler zincirine hayır' kampanyasının amacı karararnamenin faşist niteliğine dikkat çekmek ve demokratik kamuoyunu buna tavır almaya zorlanaktır. Burjuva basının faşizmle elile yürütmesi, zaten 413'ten dolayı çıkartılan sosyalist ve devrimci, demokrat basının kampanyayı duyurma imkanından yoksun kalması sosyalist ve devrimci demokratbasının kınık eksi ve hatalarıyla birleşince kampanyayı bu bağlamda hedefine ulaştırılmadı. Ancak bir takım hatalara rağmen sosyalist ve devrimci-demokrat dergilerin pratikte de birbirlerini tanıma inkanı bularak sonuna kadar yürütmesi, dostluğun pratikte pekiştirilmesi, polislin tehdit ve terörüne rağmen ci hiçbir dayatmasını tanımaması kampanyanın olumlu sonuçlarından bazılarıydı.

İki çizgi mücadelesi

V. BÖLÜM

FERHAT ALI

Parti içinde iki çizgi mücadelesine temel oluşturan şey, toplumdaki sınıf mücadelesinin üzerinde yükseldiği burjuvazi-proletarya çelişmesinin uluslararası ve ulusal ölçekteki varlığıdır. Bu durum gerek devrimlerini yapmış ve gerekse yapmamış toplumlar açısından genel geçerliliği olan bir kuraktır. Proletarya-burjuvazi çelişmesini doğruna koşullar varolduğu sürece, bu koşulların dolaysız sonucu olarak parti içinde iki çizgi mücadelesi de kaçınılmaz varoluşunu sürdürecektir.

Mao'nun sözleriyle, "Parti içindeki ilke tartışmaları toplumdaki sınıf mücadelesinin parti içindeki yansımasıdır." (174) (abc)

Sınıflarla çepçevre çevrelenmiş, burjuva abluka ile çepçevre çevrelenmiş, karşı-devrimci cepheyle çepçevre çevrelenmiş bir partinin başında sınıf mücadelesinin etkileri kaçınılmaz olarak sürgün verecektir. Bu etki, bu yansıma, proletarya partilerinde burjuva etkinin dışavurumu biçiminde kendini gösterecektir.

Lenin'in sözleriyle, "Marksizmden sapmaları yaratan şey burjuva karşı-devrimidir, proletarya üzerinde burjuva etkisidir." (175)

Stalin, proletarya partilerindeki çelişkilerin kaynaklarını iki yerde aramak gerektiğine inanıyorum diyerek şöyle sürdürür sözlerini.

Birincisi der, burjuvazinin ve burjuva ideolojisinin, sınıf mücadelesi koşulları altında proletarya ve partisi üzerindeki baskısıdır; proletaryanın direnme gücü en az olan tabakaları, bu baskı karşısında sık sık gevşerler. Proletarya, toplumun dışına çıkarılarak incelenmediği gibi, toplumdaki da tamamen tecrid edilemez. Proletarya, türlü tabakaların sayısız ilişkileri birbirine bağlandığı toplumun bir bölümüdür. Bu yüzden, partide toplumun türlü tabakalarıyla bağıntısız ve onların etkisinden uzak olamaz. Burjuvazinin ve ideolojisinin proletarya ve partisi üzerindeki baskısı, burjuva düşüncelerinin, körelerinin, alışkanlıklarının, ruhsal durumlarının, proletaryanın burjuvaziye şu ya da bu tarzda bağlı bulunan tabakalarından geçerek proletarya ve partisine girdiği anlamına gelir.

İkincisi, işçi sınıfının kuruluşundaki çeşitlilik, işçi sınıfında türlü tabakaların var olmasıdır. İlk tabakayı proletaryanın çekinde olduğu "katıksız" proleter kitle, kapitalistlerle bağlarını uzun süredir koparmış, marksizmin en güvenilir dayanağı olarak ele alan Stalin, ikinci tabakayı, kısa zaman

öncesinde proleter olmayan sınıflardan, köylüler, küçük-burjuva sınıflardan ve aydınlardan kopanlardan teşekkül ettiğini ve bu tabakanın geldikleri yapılanmalarını ve sınıfların alışkanlıklarını, kararsızlık ve şaşkınlıklarını işçi sınıfına taşıdıklarını belirterek, bu tabakanın marksizm sapkınlığı akınlar için en elverişli ortam olduğunu, son tabakanın ise, sınıfın en üst tabakası, işçi aristokrasisi, proletaryanın maddi durumunun en iyi olduğu bölümü, burjuvaziyle uzlaşmaya yatkın, reformist ve oportünistler için en elverişli tabaka olduğunu saptar.

Ve Stalin şöyle sürdürür sözlerini:

"Doğaldır ki, sınıf mücadelesinin gelişmesindeki her dönüm noktasında, mücadelenin kızışması ve güçlülüklerin artmasıyla, proletaryanın farklı tabakalarının görüşlerinde, alışkanlıklarında ruhsal durumlarında meydana gelen farklılıkları, belirli görüş ayrılıkları şeklinde parti içinde ortaya çıkmasından kaçınılmaz. (abc) Burjuvazinin ve ideolojisinin baskısı, bu görüş ayrılıklarını büyütme zorunluluğundadır, bu da görüş ayrılıklarının proletarya partisi içinde mücadele edilerek sonucu bağlanmasına yol açar." (176)

Parti içinde görüş ayrılıklarını yaratan zemin her daim varolduğuna göre, bundan şu sonuca varılabilir. İki çizgi mücadelesi kaçınılmazdır. Nedir ki, kaçınılmazlık ile meşruluk bir ve aynı şeyler değildir.

Birinciyi doğuran koşulların her daim varlığı, bizim, iki çizgili proletarya partilerinde MEŞRU görmemiz gerektiği biçiminde yorumlanamaz, ele alınmaz. Lenin'in yıllar önce söylediği şu sözler, çözümlememizin lehine tanıklığını sürdürmektedir.

"Otuzüçüncü partimiz içinde meşru bir eğilim (abc) olarak gören kişi RSDİP'li adını boş yere almıştır." (177)

Bu demektir ki, parti içinde, iki çizginin meşruluğu, Leninist parti namıyla bağdaşamaz bir durumdur.

İki çizginin her daim proletarya partilerinde mutlaka varolmasını öğütleyen, gerekliliğini savunan mantık, Lenin'in şu sözlerinden hiçbir şey anlamamış demektir.

"1912'den bu yana iki yılı aşkın süreden beri Rusya'daki örgütlü marksistler arasında hizpchilik olmamıştır, birlik içinde örgütlerde, birlik halinde toplantı ve kongrelerde taktikler üzerinde anlaşmazlık görülmemiştir." (178) (abc)

Ve işte Mao'nun söyledikleri:

"Doğru ile yanlış arasında kesin bir ayrım yapılmalıdır, çünkü parti içindeki ilke tartışmaları (dikkat edilsin ilke tartışmaları diyor Mao, sıradan tartışma değil, BN) toplum-

daki sınıf mücadelesinin parti içindeki ve bu konuda belirsizliğe göz yumulmamalıdır." (179) (abç)

Stalin'de şöyle der.

"Parti içinde, bütünüyle pratik olan niteliklerin uzlaştırılması sorununda, günlük siyasal sorunlarda, farklı düşüncelere rastlanabilir ve rastlanmalıdır. Ama bu sorunlar, ilke ayrılıkları ile ilgiliyse, hiçbir uzlaşma, hiçbir orta yol sonuç veremez. **Niteliğin ilkesi sorununda hiçbir 'orta' yol yoktur ve olamaz.**" (180) (abç)

Parti içinde çelişiklerden, görüş ayrılıklarından kaçınılamaz. Şeytanın okumuş su kabından kaçması gibi, bu çelişiklerden kaçınılabileceğini vaaz etmek, kişinin kendi kendisini aldatması; ve kişinin kafasını kanadının altına sokarak bunu görmeyi reddetmesi akılsızlığın en büyüğüdür. Çelişikler, tartışmalar sonucu bağlanacaktır. Nedir ki, proletarya partileri tartışma kulübü değildir; hele hele düşmanla çepçevre kuşatılmış bir partinin tartışma kulübüne dönüştürülmesine asla müsamaha edilemez ve edilmemelidir de.

Sınıflarla çepçevre çevrelenmiş, burjuva abluka ile çepçevre çevrelenmiş, karşı-devrimci cepheyle çepçevre çevrelenmiş bir partinin bağrında sınıf mücadelesinin etkileri kaçınılmaz olarak sürgün verecektir. Bu etki, bu yansıma, proletarya partilerinde burjuva etkinin dışavurumu biçiminde kendini gösterecektir.

"Proletarya partisi, bir mücadele örgütüdür ve öyle kalmaz zorunludur... Parti içinde görüş ayrılıkları ilkeye ilişkin nitelikteyse, bunlardan kaçınmalı, bunlara gözyumulmalıdır." (181)

Mao'nun "parti içindeki ilke tartışmalarına... göz yumulmamalıdır" alıntısı ile Stalin'in "görüş ayrılıkları ilkeye ilişkin nitelikteyse... bunlara göz yumulmamalıdır" alıntısı neredeyse aynı sözcüklerle ifade edilmiş ve aynı içerikte.

İki çizginin kaçınılmazlığı, çizginin meşruluğu noktasına çıkarılamaz ve bu durum proletarya partilerinin iç yapısıyla bağdaşamaz; dolayısıyla, buna, Stalin ve Mao'nun sözleriyle "göz yumulmamalıdır"; yani meşru görünmemelidir. Lenin'in sözleriyle de, bu durumu meşru gören kişi RSDİP'li adına layık değildir.

Öyleyse bu durum, Leninizmle bağdaşamaz.

Dünya ölçeğinde, emperyalizm koşullarında, emperyalizm var olduğu sürece savaşlar kaçınılmazdır; bu doğru ve bilimsel yarığın hareketle, bundan, emperyalist savaşların meşru olduğu sonucuna varılabilir mi?

Sınıf mücadelesi süresince, ki çizgi mücadelesinin kaçınılmazlığını savunmak ise mutlak bir şekilde onun gerekliliğini savunmak (ve hatta yoksa, örgütlemek. Öyle ya bu mantık bunu öngörür.) bir ve aynı şey değildir.

Komünistlerin görevi, sınıf mücadelesinin, iki çizginin gerekliliğini örgütlemek değildir. Eğer bu gerekliliği örgütlemeye gibi, Leninist partiyi felce uğratan, madden yokolmasına, çürümmesine yolaçan bir rotada yol alınırsa, başka şeylerin yanında, bu demektir ki, eğer bir çizgi yoksa, mutlaka -suni de olsa- bu çizgiyi yaratmak gibi gülünç bir duruma düşülür ki; bu da bu yarığın sahiplerini gülünçleştirir.

Bir dönem, özellikle Marks ve Engels dönemleri, devrim henüz somut bir gerçeklik halini almadığı ve henüz proletaryanın ordularının az-çok sakin gelişme koşulları içinde eğitildiği dönemler ile 1912 öncesi, henüz gerçek anlamda proletarya partilerinin oluşmadığı dönemlerde, iki çizgiye yaklaşım, oportünizmin proletarya partileri içinde bir kanat olarak varlığı, günümüze dek uzanan tarihsel süreç zinciri içinde, değişik gelişme aşamalarında, değişik biçimlerde ele alınmış ve şekillenmiştir.

Marks ve Engels, 1840-1850'li büyük alt-üst oluşturan nispeten uzunca barışçıl mücadelenin proletarya ve bağlaşıklarının çalışmalarının esas içeriğini oluşturduğu, az-çok sakin mücadele dönemlerinde yaşadılar. Bu dönemde, proletarya partileri henüz 1912 sonrası gibi gerçek biçiminde ortaya çıkmamış ve proletarya partileri sorunu henüz cephesiyle tamamlanamamıştı. Devrim henüz pratik bir sorun değildi. Bu dönemde Marks ve Engels, oportünizmin bir kanat olarak proletarya partilerinde varolabileceğini öngörüyorlardı.

Alman Sosyal-demokrat Partisindeki oportünist kanadın varlığı göz önüne alındığında, oportünizmin bir kanat olarak proletarya partilerinde yer edinmesi meşru görülmeyleydi.

Ne var ki; gerek devrimin gelecek yıllarda, pratik bir sorun olarak, proletarya partilerinin karşısına dikilmesi, gerek oportünizmin proletarya partileri içinde yalnızca bir sapma olmaktan çıkıp, burjuvazinin proletarya partileri içindeki ajanlar haline gelmiş, gerekse I. emperyalist paylaşım savaşı ile birlikte devrimci eylemler döneminin gelip kapiya dayanması gibi özellikler, bu akımın proletarya partileri içinde eskiden olduğu gibi meşru bir eğilim olarak görülemeyeceğini, oportünizmle ilgili tamamıyla kesmenin, onu işçi partilerinden kovma saatinin kesinlikle gelip çatıştığının açık göstergeleriydi.

Lenin'in sözleriyle,

"Gerçekte bir yeni parti büyüyor, güçleniyor, örgütleniyor, bir gerçek işçi partisi, gerçek devrimci bir sosyal-demokrat parti" (182) Demek ki, I. emperyalist paylaşım savaşı hemen öncesi döneme dek uzanan süreç, yeni bir partinin, gerçek bir partinin oportünizmden arınması, kanattan arınması, oportünist unsurları meşru gören anlayıştan arınmış gerçek bir devrimci parti eskiye oranla yeni bir partinin şekillenmesi, oluşması, bir gerçeklik haline gelmesi sürecidir.

Bunun içindir ki Lenin, oportünizmi, bu gerçek devrimci partiden kovmanın saati gelmiştir diyerek şu çağırışı yapar:

"Sosyal-şovenizm, öylesine oligunlaşmış, oldukça 'barışçıl' bir kapitalizmin uzun döneminde öylesine güçlü ve arsız hale gelmiş, ideolojik ve siyasal bakımdan öylesine

oluşmuş, burjuvaziye ve hükümetlere öylesine sımsıkı bağlanmış bir oportünizm ki, **sosyal-demokrat işçi partileri içinde böyle bir akımın bulunması ile uyusmaz.** Küçük bir taşra kentinin uygar tretuvarları üzerinde yürünecekse, ince ve zayıf pençelerle nasıl yalınlanmazsa, bir dağ gezintisinde de kalın, çivili pençeleri olmayan ayakta kalırla yetinilemez. Sosyalizm Avrupa'da oldukça barışçı ve dar ulusal sınırlarla çevrelenmiş bir dönemi aşmıştır. 1914-1915 savaşı ile devrimci eylemler dönemine girmiştir ve oportünizmle ilgili **tamamıyla kesmenin onu işçi partilerinden kavramanın saati kesinlikle gelmiştir.**" (183) (abç)

Devamia şöyle açıklayacaktır:

"1914-1915 savaşı tarihinde öylesine büyük bir dönüm noktası anlamı taşıyor ki **oportünizm karşısındaki davranış eskisi gibi sürüp gidemez.**" (184) (abç)

1. emperyalist savaş öncesi gençlik çağında bulunan oportünizm, savaşın hemen öngününde ve içinde Lenin'in sözleriyle savaşta birlikte sonunda erkok olmuştur ve onu eniden 'masum' ve genç durumda görme olanağı yoktur.

Savaş öncesi ve sonrası oportünizm arasında ayırım çizgisi koyan Lenin, oportünizmin henüz gençlik çağı evresinde proletarya partilerinde bir sapma olarak varlığına olanak tanınmasına, meşru görülmesine rağmen, savaşla birlikte, gençlik evresini 'masum' halini geride bırakarak oportünizm artık sosyal-şovenizm haline bürünerek, proletarya partilerinden atılması gereken bir akım halini almıştır.

Yeni oportünizm, artık, Marks ve Engels döneminin, 1. emperyalist savaş öncesinin küçük-burjuva sapması değil, tam anlamıyla burjuvazinin barikatlarında mevzilenen oportünizm niteliği ile boy verir olmuştur.

Bundan ötürüdür ki, Stalin, "parti kendini oportünist öğelerden arıtarak güçlendirir" der.

Rusya özgülünde RSDİP açısından durumu ale aldığı mızda aynı tabloyla karşılaşırız.

RSDİP'in 1903-1911 dönemi, grup ayrılığının bu dönem boyunca sosyal-demokrat partinin belirleyici özelliği-ken, yani birleşik partinin çatısı altında iki grup, ya da iki ayrı örgüt var oluşunu sürdürüyorken, 1912 yılından sonra, parti, tek bir program etrafında, gerçek bir parti, yeni bir parti piramidi üzerinde ortaya çıktı, şekillendi.

1912'lere gelinceye dek, oportünizm, işçi hareketi içinde burjuva sapma olarak işlev görürken, 1912'lere gelince, menşevik oportünizmin tasfiyeciliğe demirlemesi, yani, yasal çevrelerle çevrelenmiş yasa-dışı çekirdeğin reddi, yeraltı'nın reddi ve "onun yerine her ne pahasına olursa olsun, yasal olarak çalışan, biçimden yoksun bir örgütün konması" ve dolayısıyla, partinin programını, taktiklerini ve geleneklerini açıktan reddetme özgün niteliği ile ortaya çıkıyordu.

Lenin'in sözleriyle, bu tasfiyecilik "ideolojik olarak, dönellik ile, programın ve taktiklerini reddedilmesiyle, oportünizmle bağlantılıdır." (185) Rusya özgülünde ortaya çıkan ve teknik revizyonizm olarak şekillenen oportünizmin yalnızca Rusya ile sınırlı olmadığını, bunun uluslararası alanda köklerinin olması gerektir; bu kökleri İL. enternasyonal içinde aramak gerekir. 1914'lere gelinceye kadarki bir kaç yıl, emperyalist savaş hazırlıklarının pratik adımlarının sıklaştığı dönemdir. Bu dıgıyla birlikte, enternasyonalin içinde

iki çizgi mücadelesi sesinin topunu perde perde yükseltecektir. Kautsky ve şürekasının başını çektiği kesim, bu dönemler güruhu "anavatan savunması" sloganı altında kendi burjuvalarının eteklerine çulü sermiş; oportünizm artık, sosyal-şovenizm, sosyal-emperyalizme ulaşmıştır.

İşte RSDİP içindeki tasfiyeciliğin uluslararası alandaki köklerini, İL. enternasyonalin içindeki bu oportünist kanatla aramak gerekir. Ve işte, işi, oportünizmlerini tasfiyecilik noktasına vardırın menşevik-tasfiyecilerin partiden kovulması tam da bu noktadan sonra başlamıştır. Ve tamda bu noktadan sonra, oportünizmin yeni mecrada aldığı, yeni biçimden sonra, artık oportünizm proletarya partilerinde meşru görülmez ve 1912 sonrası, yeni Leninist parti, gerçek proletarya partileri süreci doğar. *

Evet, dosdoğruca, apacak sorulması gereken soru şudur: 1912-1914 öncesinin eski şeklinde, proletarya partilerinin eski biçimleniş şekline, oportünizmi meşru gören proletarya partileri dönemine mi takılıp kalalım, yoksa toplumsal pratikte daha da canlılık kazanan eksik, sıf, yetersiz dar yanları ağırlak yeni biçimiyle ortaya çıkan oportünizmi bir akım olarak proletarya partilerinde meşru görmeyen 1912-1914 sonrası döneminde mi hareket edelim?

İki çizginin proletarya partilerinde meşru görülmemesi,

Sınıf mücadelesi arenasında, çeşitli katmanlar, sınıflar arasındaki cenkleşme, proletarya ve partisi içinde yansıyacak ve özellikle her büyük dönemde, her büyük yol ayrımında ve her büyük ciddi atılımda sesinin tonunu yükselterek, daha da koyulaşan bir zeminde varlık bulacaktır.

partide ikinci çizginin varlık bulamayacağı anlamına mı gelir?

Elbette hayır!

Sınıf mücadelesi arenasında, çeşitli katmanlar, sınıflar arasındaki cenkleşme, proletarya ve partisi içinde yansıyacak ve özellikle her büyük dönemde, her büyük yol ayrımında ve her büyük ciddi atılımda sesinin tonunu yükselterek, daha da koyulaşan bir zeminde varlık bulacaktır. Bu çatışma, bu çelişme, proletarya partisi üzerindeki burjuva etkisi yani burjuva çizginin kaynakları olarak varoluşunu sürdürdüğü süreç, burjuvazi-proletarya çelişmesi varlığını sürdürdüğü, ücret köleliğinin kalıntılar varoluşunu sürdürdüğü sürece iki çizginin proletarya partilerindeki kaynağı varolmaya ve farklı çizgi sürgün vermeye devam edebilecektir.

Bu durum, yalnızca devrimini yapmış ülkeler Komünist partileri değil, proletarya diktatörlüğü yolunda çeşitli siyasal devrimci geçiş biçimleri altındaki ülkeler komünist partileri açısından da böyledir.

Farklı çizginin maddi dayanağı ve onu vareden şey, onun süngün vermesini sağlayan şey, sınıf mücadelesinin

sosyalist toplumda da devam ediyor oluşudur.

Belirtmeliyiz ki, iki çizgi mücadelesinde esas yöntem ideolojik mücadeledir; ama bundan örgütsel yöntemin hiç devreye girmeyeceği sonucuna varılmamalıdır. Örgütsel tedbirler ve en son başvurulacak yöntemler olarak ele alınmalıdır.

İdeolojik mücadele yöntemi esas alınmadan başvurulacak örgütsel dizginleme;

a) Yeni burjuva çizginin parti üyelerine ve tabanına, işçi sınıfı kitlelerine tanıtılması, onun niteliğinin tüm yanlarının açığa çıkarılması ve teşhiri gibi önemli bir silahtan partiyi yoksun bırakma,

b) Parti ve işçi sınıfı kitlelerinin ideolojik savaşım silahından yoksun bırakılması,

c) Yönelicilerin dönüklenmesi durumunda, bu yöntemin yeni burjuva unsurların elinde, ML'lere karşı öldürücü bir silah haline gelmesi açısından tehlikeli bir yöntemdir.

Marksizm, yaşam yolunda attığı her adımda daima büyük mücadelelere sahne olmuştur. Bu gerek temelde kendisine karşı ve gerekse kendi içinden ortaya çıkan teorilere karşı verilen mücadelede böyle olmuştur. Marksizmin düşmanı akımlarda mücadelede gelişip, güçlendiği tarih tarafından tanımlanmış bir olgudur. Partide, ancak kendi içinde ortaya çıkan çelişmeleri çözerek güçleşip, gelişebilir. Bu

Proletarya partisi üzerindeki burjuva etkisi yani burjuva çizginin kaynakları olarak varoluşunu sürdürdüğü süreç, burjuvazi-proletarya çelişmesi varlığını sürdürdüğü, ücret köleliğinin kalıntıları varoluşunu sürdürdüğü sürece iki çizginin proletarya partilerindeki kaynağı varolmaya ve farklı çizgi sürgün vermeye devam edebilecektir.

gelişip güçlenmede de, bu çelişkileri çözmeye de asıl yöntem, ideolojik mücadeledir.

Şubat 1957'de şöyle diyecakti Mao:

"Burjuvazi ve küçük burjuvazi kaçınılmaz olarak kendi ideolojisini dile getireceklerdir. Onların, siyasi ve ideolojik meselelerde her yola başvurarak inatla ıste çıkmaya çalışmaları kaçınılmazdır. Başka türlü davranmalarını bekliyeceksiniz. Onlara karşı bastırma yöntemine başvurarak fikirlerini dile getirmelerini önlememeli, tersine fikirlerini ortaya koymalarına izin vermeli, aynı zamanda onlarla tartışmalı ve onları uygun bir biçimde eleştirmeliyiz. Elbette her çeşit yanlış fikri eleştirmeliyiz. Eleştiriden kaçınmak, yanlış düşüncelerin sınırsız bir biçimde yayılmasına seyirci kalmak ve ortalığa hakim olmasına izin vermek elbette doğru olmaz.

Hatalar eleştirilmeli ve zehirli otlara karşı yeşerdikleri her yerde mücadele edilmelidir. Bununla birlikte bu eleştiri dogmatik olmamalı, metafizik yöntem kullanılmamalı, tam

tersine diyalektik yöntemin uygulanması için her türlü çaba harcanmalıdır. Gerekli olan, bilimsel tahlil yapmak ve ikna edici görüşler ortaya koymaktır. Dogmatik eleştiri hiç bir şeyi çözmez. Her türlü zehirli ota karşıyız ama gerçek zehirli otlarla gerçek kokulu çiçekler arasında dikkatli bir ayırım yapmalıyız. Halk kitleleriyle birlikte, bu ikisi arasında dikkatli bir ayırım yapmasını ve zehirli otlarla mücadele etmek için doğru yöntemler kullanmasını öğrenmeliyiz." (186)

Devamla, bir başka yerde de şu önemli gerçekleri dile getirir;

"Yanlış görüşlerin dile getirilmesini yasaklı yapabiliriz, ama bu görüşler varlıklarını sürdürecektir. Öte yandan, eğer doğru görüşler limonlukta yetiştirilirse, hayatın fırtınalarıyla karşı karşıya kalmazlarsa ve hastalığa karşı bağışıklık kazanmazlarsa, hatalı görüşlere karşı zafer kazanamazlar." (187)

Ama öte yandan Mao, bunlara karşı salt bu yöntemle yetinmez ve soldan yönteminde önererek şöyle der; "sağcılara karşı yürüttüğümüz karşı-saldırı birkaç hafta ya da bir ay sürebilir. Ama basının, şimdi yaptığı gibi, sağcılara görüşlerine yer vermesi ve buna bu yılı geri kalan bölümünde, gelecek yılda ve daha sonraki yılda devam etmesi mümkün değildir. Zaten sağcılardan sayısı topu topu bu kadardır, basında onların görüşlerine aşağı yukarı gerektiği kadar yer vermiştir ve daha fazla yayınlanacak bir şey yoktur. Bugünden itibaren, şu ya da bu şekilde, biraz daha yayınlayacağız, ama yayınlamaya değer bir şey olmadığı anda bunu keseceğiz. Bana kalırsa Temmuz, hâlâ sağcılara karşı yoğun bir karşı-saldırı ayıdır." (188)

Sürdürelim.

Eğer çelişmeler güncel siyasi konulara ilişkin değilse, eğer bu çelişmeler bütünüyle pratik olan niteliklerin uzlaştırılması sorununda değilse ve eğer bu ayrılıklar, niteliğin ayrılığı sorununda ise, bu işte hiçbir 'orta' yol sonuç vermez; amansızca ideolojik mücadele ile çelişkiler çözümlenmelidir. Aksi bir tavir partiyi kronik bir hastalığa mahkum eder.

Ne demişti Mao:

Parti içindeki içki tartışmalar, toplumdaki sınıf mücadelesinin parti içindeki yansımalarıdır ve bu konuda belirsizliğe göz yumulmamalıdır.

Henüz sistemleşmemiş, program düzeyine ulaşmamış ve henüz embriyon halinde ve henüz gelişme aşamasındaki akımlar için bile daha Lenin, bu akımların belli yararlarına değinmesine rağmen, bu yararlılığı belli ölçülerle sınırlandırmıştır.

Bu ölçüler,

a- Deneyim sahibi olmayan komünistler için UYARICI ve CAYDIRICI örnek olmaları ölçüsünde,

b- Akımsahiplerinin kendilerinde hünez bilgilendirilmeye elverişli olmaları ölçüsünde. (189)

"Alman Komünistlere Mektup" adlı makalesinde Lenin şöyle yazar:

"Elbetteki yarı-anarşist unsurlara belli bir ölçüde göz yumulabilir ve yumulmalıdır. Almanya'da biz onlara çok uzun zaman gözyumduk. Komünist enternasyonalin III. kongresi kesin bir süre belirterek onlara bir iltümatom

çaktı. Eğer bugün onlar kendileri komünist enternasyonal-
den ayrılmışlarsa, böylesi daha iyi. Bir kez, bizi onları ör-
gütten çıkarmak zahmetinden kurtardılar. İkinci, bütün
kararsız işçiler, eski sosyal-demokrasinin oportünizmine
duydıkları nefret yüzünden anarşizme doğru eğilim göste-
renlerin hepsi, kesin olgularla, Komünist enternasyonun
sabırlı olduğunun, anarşistleri hiç te derhal ve kayıtsız,
şartsız kovmadığının, onları dikkatle dinlediğinin ve bilgi-
lenmekte onlara yardım ettiğinin en ayrıntılı, en açık tanılla-
masını gördüler." (190)

Bu demektir ki, parti içinde farklı çizgiye karşı ideolojik
mücadele iktisadî sürüp gidemez; bir noktadan sonra, ideo-
lojik savaşım, yerini, örgütsel yönetime bırakmak zorunda
kalır. Lenin'in yarı-anarşist akım sahipleri için, iyi ki der on-
ların kendileri komünist enternasyonalden ayrılmışlar, böy-
lesi daha iyi. Bizi onları örgütten çıkarmak zahmetinden kur-
tardılar. Burada, ideolojik mücadelenin örgütsel yöntemler-
le pekiştirilmesi Leninist yargısıyla karşı karşıyayız.

Bazılarınca savunulan, sapmanın, akımında, ideo-
lojik görüş ayrılığının, platform halini almış, teorik revizyo-
nizm haline gelmiş şeylerin aynı kefeye konup hepsine çiz-
gidir demek Leninizmle bağdaşmaz; Mao'nun öğretileriyle
de bağdaşmaz.

Lenin, bunlar arasına ayırım çizgisi koyar; ve der ki,
"sapmalar" derken, burada henüz kesin olarak oluşmuş hiç-
bir şey, mullak ve tamamiyle belirlenmiş hiçbir şey görme-
diğimizi, ancak partinin, üzerinde düşünüp karara varmak-
tan beri duramayacağı siyasal bir yönelimin başlangıcını
gördüğümüzü belirtiyoruz." (191)

Devamla, "sapma henüz tam gelişmiş bir akım değildir.
Bir sapma düzeltilebilir. Bazıları biraz yollarını şaşırmışlar
ya da şaşımaya başlamışlardır. Ama bunlar henüz doğru
yola çoklabilirler. Bence Rusça 'sapma' sözcüğü, bu anla-
ma gelir. Bu sözcük henüz kesin bir şey olmadığını yanıl-
gının kolaylıkla düzeltilebileceğini belirtir, uyarma sorunu il-
keler planı üzerinde ve tam genişliğiyle koyma isteğini ifade
eder." (192)

Lenin'den aktardığımız iki alıntıdan da anlaşılacağı gi-
bi, sapma ile akım arasında bir ayırım çizgisini açıkça belir-
tir. Sistemleşmiş, genel ilkeler planı üzerinde özgün niteliği-
ni sergileyen bir çizgiyle, sapmanın aynı tutulamayacağı
açıktır. Bununla ötesinde çizgi adını hak etmeyen siyasal
bir yönelimin başlangıcı niteliğindeki görüş ayrılığı ya da
sapmaya da çizgi denmeyeceği ortadadır. Sapmaya karşı
yeni bir yönelime karşı verilecek mücadele ile platformunu
oluşturmuş bir görüş ayrılığına karşı verilecek mücadele-
nin aynı olmayacağı apaçıktır.

Oyleyse nedir çizgi?

Bir akımın, gelişerek, mutlak ve tamamiyle şekil-
lenmiş kesinlikle ortaya çıkarak, sistem, siyaset ve
program oluşturması ve siyasal bir yönelim, bir doğrul-
tu kesinliğiyle ortaya çıkması gerçektir.

Yoksa sanıldığı gibi, Mao'nun eline tutuşturularak söy-
lendiği gibi, çizgi doğru ile yanlışın ayırt edilmesi gibi bir yar-
gıyla izah edilemez.

Her görüş ayrılığının, her sapmanın çizgi olmayacağını
bakın Mao nasıl izah ediyor!

"Partimiz tarihinde dogmatizm gerçekte bir çok

defa bir çizgi meselesi haline gelmiştir; çünkü bir sis-
tem, siyaset ve program oluşturmuştur." (193) (abç)

Dahası var.

"Komünist partisi içinde de çizgi meselesi vardır.
Bu "asiler", yani komünist partisi ve gençlik birliği içindeki
sağcılarla ilgili olarak mesele, gerçekten de bir çizgi mese-
lesidir. Şu sırada mesele dogmatizm değildir, çünkü dog-
matizm bir çizgi haline gelmemiştir." (194) (abç)

Mao'nun hasıraltı edilen bu alıntısıyla, sanınız ki, sorun,
tartışmaya meydan vermeyecek kadar açıklığa kavuşmuş-
tur. Eğer en ufak bir ayrılığa çizgi damgasını basarsak ve
eğer doğru ile yanlış arasındaki her ayrıma çizgi olursak
vey o partinin haline! Güncel siyasal konulardaki her farklı
düşüncenin çizgi olmayacağı bilinmeyen bir şey mi?

Bilinmez mi ki, eğer her farklı yaklaşım, her en ufak bir
yanlış, her güncel siyasal konulardaki ayrılık, her farklı pra-
tik yaklaşım çizgi diye damgalanırsa, partide yüzlerce, bin-
lerce çizgiden geçilmez. Ve parti böyle bir durumda ÇİZGİ
ENFLASYONUyla karşı karşıya kalır.

Oyleyse, çizgi adını hak eden akımlara çizgi denebilir.
Lenin yalnızca Narodizm ve tasfiyecilik "eğilim" adını ha-
keden iki "eğilim"dir derken (195) tam da düşüncelerimizin
lehine tanklık etmektedir.

Ayrıca belirlenim ki,

"Duygularımızı gerektiği gibi eğitmeye ve kullanmaya
ve oyleminizi gerektiği gibi edinilmiş ve kullanılmış algıların
belirlendiği sınırlar içinde tutmaya ne kadar dikkat edersek,
eylemimizin sonucunun, algılarımız ile algılanan şeylerin
nesnel doğası arasındaki uyumayı gösterdiğini o kadar iyi
anlayacağız." (196)

Bu demektir ki, yüz kafadan yüz sesin çıkmasına, yüz
çizgi denemeyeceği gibi, bu yüz sesin farklı biçimlerde çık-
masına başka şeylerin yanında, bir başka görüş açısından,
herkesin duygularının aynı biçimde eğitilmemesinin ve do-
layısıyla, aynı biçimde kullanılmamasının ve de olay, olgu
ve nesnelere değerlendirirken farklı yaklaşımın bu yanıda
gözönünde bulundurulduğunda, en ufak bir farklı algılama
sonucu şekillenen küçük bir yanlışta hemen çizgidir deme-
nin gülünçlüğü rahatlıkla görülebilir.

Sorumuzun yeni bir cephesine gelmiş bulunuyo-
ruz.

Siyaset, program, platform düzleminde şekillenen çiz-
ginin, işi proleterya partisinin disiplinini reddedilmemesi
durumunda, proleter öncünün tavrı ne olmalıdır?

Lenin'le yanıtlayarak işe başlayalım:

"Birliğin temeli sınıf disiplini, çoğunluğun iradesinin ta-
nınması, bu çoğunluğun saflarında ve onunla yanyana
uyumlu çalışmasıdır" (197)

Başka bir yerde de şöyle açıklar:

"Parti, partiye aykırı görüşleri öven üyelerini kendisinden
uzaklaştırmadığı zaman, kaçınılmaz olarak önce ideo-
lojik ve sonra da maddesel bakımdan parçalanacak, isteğe
bağlı bir kuruluşur." (198)

Nihayet,

"Merkez kuruluşlarının yönetimine uymaktan kaçın-
ma, parti üyesi olmaktan kaçınma ile eşanlamdır, partiyi
yıkmakla eşanlamdır, inandırma işine hizmet etmez, yo-

ketme amacı güder" (199)

En sonu,

"Her özgür örgüt, (bu arada parti) partiye aykırı görüşleri övmek için partinin tabelasından yararlanmak isteyen üyelerini bu işten uzaklaştırmak özgürlüğüne de sahiptir." (200)

Lenin'in aktardığımız alıntılarındaki düşünceleri açık, anlaşılır, yalın!

İki çizgi mücadelesi adına partiyi yıkıma, felce uğratan disiplinsizliklere müsamaha edilemez; böyle bir davranış örneği, parti üyeliğiyle bağdaşamaz bir tutumdur; inandırma değil, partiyi yıkım amacını güder. Dolayısıyla, partide ikinci bir çizginin, anti-ML bir çizginin Marksizm adına ve bu görüntüyle ortaya çıkması ve kendi çizgisi doğrultusunda propaganda faaliyetlerinde bulunması Leninizmle bağdaşmaz bir tutumdur; hoşgörülmez. Parti içindeki ilke tartışmalarına "göz yumulmamalıdır" diyen Leninizm, partiye ters görüşlerin propagandasını yapan çizgi sahiplerine hiçmi hiç göz yummaz.

Çizgi sahiplerinin, çizgi adına bu yola başvurmaları durumunda, kendine özgü görüşlerini yayma özgürlüğünü kendine taşıyan bu çizgicileri partide kendisinden atma öz-

Leninizmin sivri köşelerini yontarak, onu yumuşatarak, "hoş görülür" hale sokmaya çalışanlar, proletarya partilerinde kanatları savunarak, partiyi şekilsiz hale sokmaya çalışanlardır.

gürlüğüne sahiptir. Ve bu Leninizmdir.

Lenin'in, 1917 Ekim'inde ayaklanma öncesi, yayınlanmamış parti kararlarını yarı-sosyalist, yarı-burjuva gazete olan Novaya Jizn'de eleştirdiler diye Komanev ve Zinov'ye'nin partiden atılmasını önerdiği hâlâ halftalarda silinme gerek; ve Lenin, 1921 yılında ulusal ekonomi yüksek konseyinin kararlarını eleştirmeye yeltenen Silyapnikov'un MK ve partiden ihracını önerdiği unutulmamış olsa gerektir.

Bunlar yalnızca bir kaç canlı örnek.

Hele hele burjuvazinin şiddatiyle, feodalizmin eopasının emperyalizme yaslanarak halka karşı faşizmi feva gördüğü ülkelerde durum daha da bir anlam kazanır. Büyük güçlükler ortasında zorlu yollar katadan ve bu yolu acı, gözyaşı ve kanla sulayan savaşçı bir partide demokratik-merkezizetçiliğin, merkezizetçilik, disiplin yanı daha bir önem arzeder.

Partinin merkez organlarının kararlarına uyma bir yana Lenin, "eleştiride bulunan herkes, ayrıca, eleştirinin birimiyle ilgili olarak, düşmanla çevrili olan partinin durumunu dikkate almalıdır" diyerek, eleştirinin getiriliş şekli noktasında bile uyarıda bulunuyor. (201)

Ve Lenin hassasiyetini sürdürür ve der ki,

"Bellî eylemlerin bütünlüğünü zedeleyen her türlü 'çağır' gerek yğinsal toplantılarda ve gerek toplantılarında ve parti basınında sözkonusu olamaz" (202)

Ve işte Lenin'in ünlü beylik alıntısı:

"Teorik tartışma başka şeydir, partinin siyasal çizgisi, siyasal savaşım başka şeydir. Biz bir tartışma kulübü değiliz. Elbetteki derlemeler, özel yayınlar çıkarabiliriz ve bunu yapacağız, ama bu her şeyden önce son derece çetin olan koşullarda savaşım vermekle yükümlüyük, bundan ötürüde birleşik bir bütün oluşturmak zorundayız." (203) (sbç)

Partinin tartışma kulübü düzleminde soysuzlaştırılıp, çürütmesine karşı olanca gücüyle tavır alan Lenin, fraksiyon oluşumuna karşı da amansız davranır.

Her türlü fraksiyon oluşumuna şiddetle karşı koyan Lenin şöyle der:

"Fraksiyon oluşumuna karşı politik savaşımında, her parti örgütünün hiçbir fraksiyon çıkışlarına karşı hoşgörülü davranılmamasına çok sıkı biçimde dikkat edilmesi zorunludur." (204)

Başka bir yerde,

"Bütün sınıf bilinçli işçilerin, her zaman başka tarafa çeken her fraksiyon oluşumunun zararlarını ve gereksizliğini açıkça tanınması zorunludur." (205)

Şunları söyleyen de Lenin'dir;

"Kongre... şu ya da bu taban üzerinde oluşmuş bütün grupların ("işçi muhalefeti", "demokratik merkezçilik" vb. grupları gibi) tümü ile dağıtıldıklarını açıklar ya da bunların derhal dağıtılmasını buyurur. Bu kongre kararının yerine getirilmemesi, partiden kesinlikle ve derhal çıkarılmayı gerektirir." (206)

Nihayet,

"Parti içinde ve tüm Sovyet çalışmasında sıkı bir disiplinin sağlanması, en büyük birliğe ve her türlü fraksiyon oluşumunu kökünün kazınmasına ulaşılması için, kongre, disiplinin bozulması ya da fraksiyon oluşumunun diriltilmesi ya da buna gözyumulması halinde, partiden çıkarılmaya kadar varacak bütün parti cezalarının, MK üyeleriyle ilgili olarak, bunların MK adaylığı aşamasına indirilmesi, hatta en son önlem olarak partiden çıkarılması işleminin uygulanması konusunda merkez komitesine yetki vermiştir." (207)

Partinin, ikinci çizginin varoluş unsurlarıyla eyerlenmiş olması gerçeğinin, iki çizgiden kaçınılamıyacağı realitesini proletarya partilerine deyatması, ikinci çizginin meşruluğunu önümüze koymaz; ve dolayısıyla proletarya partilerinde "kanat"larının varlığı hoş görülemez ve buna gözyumulamaz.

Bu demektir ki, iki çizgi mücadelesinin kaynaklarının her daim proletarya partilerinde varoluşunu sürdürüyoroluşu, bizi, "kanatlı bir proletarya partisi fikrine ulaştıramaz; bugün Leninist parti adına, iki çizgi mücadelesi adına buna soyunanlar üzerlerindeki Leninist gömleğide çıkarmak zorundadırlar.

Leninizmin sivri köşelerini yontarak, onu yumuşatarak, "hoş görülür" hale sokmaya çalışanlar, proletarya partilerinde kanatları savunarak, partiyi şekilsiz hale sokmaya çalışanlardır.

Kanatlı parti, Leninist partiyle bağdaşamaz; gerçek devrimci işçi partisiyle bağdaşamaz.

Buna bağdaşabilir diyenler, Lenin'in şu yargısından 10. Kongre öncesi şu sözlerinden hiçbir şey anlamamışlardır;

"Partinin sağlatılması, partide bir muhalefetin yasaklanması mevcut durumdan çıkarılacak siyasi sonuç budur", "yoldaşlar şimdi bir muhalefet istemiyoruz. Ve kimmiş, Parti kongreel, bu sorunu, muhalefette bir son vermemiz, onunla işimizi bitirmemiz gerektiği sonucunu çıkarmak zorunda kalacaktır, artık muhalefetlerden ilallah dedik." (208) (abc)

Evet, değil kanatlı partiyi, muhalefeti bile istemiyoruz diyor Lenin.

Öyleyse, iki çizgi adına, kanatlı parti savunanlarla bir işimiz olamaz bizim.

SONSÖZ:

Belli, başlı çizgileriyle sosyalizmin sorunlarını incelemiş bulunuyoruz. Bu makalede, örneklerimizin çeşitli olmalarıyla Leninist teori eşliğinde sosyalizm döneminin ya da alışlagelmiş adlandırmayla "geçiş dönemi"nin sorunlarına cevap bulmaya çalıştık. Muhakkak ki sosyalizm döneminin sorunları bunlarla sınırlanmaz, çok daha kapsamlıdır.

Bu yazımızla yalnızca bir başlangıç yaptığımız bu işi, gelecek makalelerimizde de sürdüreceğiz.

KAYNAKLAR, DİPNOTLAR ve AÇIKLAMALAR

174- Mao Zedung, "On Başka İlgili Üzerine", Seçme Eserler (6), s. 343

175- Lenin, "Tartışılabilir Konular-Açık Bir Parti ve Marksizm", Tashyevlik Üzerine, s. 345

176- Stalin, "Gene Partimizdeki Sosyal-Demokratik Sapmalar Üzerine, KEYK'nin VII. Genişletilmiş Raporu- 7 Aralık 1926" Troçizm mi, Leninizm mi?, s. 192-193

177- Lenin, "RSDİP İkinci Parti Grubunun Kabul Etiği Partideki Durum Hakkında Karar", Tashyevlik Üzerine, s. 203

178- Lenin, "İki Yıl", Tashyevlik Üzerine, s. 360

179- Mao Zedung, "On Başka İlgili Üzerine. Seçme Eserler (5), s. 343

180- Stalin, "Gene Partimizdeki Sosyal-Demokratik Sapmalar Üzerine, KEYK'nin VII. Genişletilmiş Raporu- 7 Aralık 1926" Troçizm mi, Leninizm mi?, s. 186

181- Stalin, "Gene Partimizdeki Sosyal-Demokratik Sapmalar Üzerine, KEYK'nin VII. Genişletilmiş Raporu- 7 Aralık 1926" Troçizm mi, Leninizm mi?, s. 193

182- Marks-Engels-Lenin, İşçi Sınıfı Partisi Üzerine, s. 324

183- Marks-Engels-Lenin, İşçi Sınıfı Partisi Üzerine, s. 325

184- Marks-Engels-Lenin, İşçi Sınıfı Partisi Üzerine, s. 325

185- Lenin, "Tartışılabilir Konular-Açık Bir Parti ve Marksizm", Tashyevlik Üzerine, s. 311

186- Mao Zedung "Halk içindeki çekişmelerin doğru ele alınması üzerine" Seçme Eserler, s. 471

187- Mao Zedung (age) (5) s. 470

188- Mao Zedung, "Eyalet, Merkez-Bölge Şehir ve Özerk Bölge Parti Komitesi Seçimleri Konferansında Konuşmaları" SE, 5, s. 531

189- İlgili bu konuda Lenin'in söyletiği:

"Üstlenmesi kongrelerimizde yan programlar üzerinde bulunmasına katılmak zorundayız; hatta belli bir dereceye kadar bu yarıdır da. Bu üstlenim deneyim edilemeyen komünistler için somut bir ölçüt, çağın bir nekahatidir. Örneğin ve aynı zamanda bu üstlenim kendilerinde leninist beğenilirmeye elverişli olanlar dışındadır yarar." "Alman Komünistleri Mektup", Marks-Engels-Lenin, Anarşizm ve Anarke-Sendikalizm, s. 416-417

190- Lenin "Alman Komünistleri Mektup", Marks-Engels-Lenin, Anarşizm ve Anarke-Sendikalizm, s. 417

191- Lenin, "RK(B)Phin 16 Mart 1921 Günü X Kongresine Sunulan Partinin Birliği ve Anarke-Sendikalist Sapma Üzerine Rapor" Marks-Engels-Lenin, Anarşizm ve Anarke-Sendikalizm, s. 407

192- Lenin, "RK(B)Phin 16 Mart 1921 Günü X Kongresine Sunulan Partinin Birliği ve Anarke-Sendikalist Sapma Üzerine Rapor", Marks-Engels-Lenin, Anarşizm ve Anarke-Sendikalizm s. 400-410

193- Mao Zedung, "Burjuva Sağlarının Saldırılarını Geri Pükürtme", SE, 5, s. 537

194- Mao Zedung, "Burjuva Sağlarının Saldırılarını Geri Pükürtme", SE, 5, s. 537

195- Lenin, "İşçi Sınıfı Hareketi İçindeki Doğru Eğilimlerin Göz Hakkında Mesnel Bilgi", Tashyevlik Üzerine, s. 371

196- Engels, "Tarihsel Materyalizm" Felsefe İncelemeleri, s. 144

MAYIS AYININ BİR DEVRİM ŞEHİDİ

Bahar geldiğinde çiçekler açmakta, çocuklar kirlere koymakta ve doğa yenilenmektedir. Evet, bahar gelişiğinde içimi bir hüznü ile birlik ve sevinç kaplıyor, toplumsal yaşamdan izole edilmiş, burjuvazinin sosyalistler için yaptıkları özel bekleme evleri-odalarında, hele Mayıs ayında...

Üretimin makinalaşmış toplumsallaşmasıyla sınırlı sınıf burjuvaziye karşı sosyal mücadele yükseldiğinde bir Mayıs gününde greve ve toplandı. Bu onun militarist güçleri tarafından katledilen işçi kardeşlerimiz ile devrimci ve sosyalistlerimize damgaçlarında, bazı parçaları kalbe karşınla ve iğkenceyle öldürüldü.

İstanbul 10 yıl önce sosyalizme inanmış bir devrimci, sorumluluğunu yerine getirmeye giderken otobüsten alınıp, Yaşamındaki imanlığı ve kararlığı tepmiş burjuvazinin yöneticilik teklifini. İğkenceye diremedi adından başka birşey. Koma halinde getirildi hastaneye. Ve bir öğle sırası 13.15'de tıbbi müdahale bile yapılamadan çıkamadı komadan. İstanbul'un Haydarpaşa Askeri Hastahanesinin morgunda soğumuş çıplak bedenyle yatıyordu, yapayalnız. Bir isimsiz sıra neferi olarak. Ve Mayıs ayı devrim şehitleri arasına katılverdi.

Düğün, emek-kapitalist devriminin yapmış ülkelerin sosyalist değerlerden yenilik adına alabildiğine tavizler veriyorken, evet onlar hain-pasularda kalbe kurşun, damgaçları ve Osman Mehmet ÖNSOY gibi iğkencede öldürülükten söz kelimeleri

"YAŞASIN SOSYALİZM" idi.

Mayıs ayı şehitlerinden O.M.ÖNSOY'un 10. ölüm yılında o ve diğer devrim şehitlerini saygıyla anıyoruz.

(O.M.ÖNSOY, 27. Eylül, 1954-22 Mayıs 1980)

Ali İbrahim Önsöy

22 Mart 1990/Bartın

"Kitlelerle birleşerek yılmadan çalışmalıyız"

Dostlar Merhaba!

Bizler Yeni Demokrasi çıktığından beri takip eden proleteleriz. Dergimizin, gerçekleri halkımıza anlarmasından korkan faşist kan emici patron ağaların yemimli uşakları, sosyalist basın özellikle de Yeni Demokrasi çalışanlarını ve bürolarını basıp gözaltına alarak susturmaya, gözdağı vermeye çalışmasın nefretle kınıyoruz.

Gelişen devrimci jakoben hareket bevesinizi kursağımızda bırakacak, hak ettiğiniz örsi alacaksınız. Ne kadar, çırpınırsanız çırpınım devlet terörü ile hiç bir yere varamazsınız, bizler bir ölür bin doğanız ölümlerden.

Dostlar, bizler gelişen sınıf mücadelesinde aktif olarak katılarak, kitlelerle birleşerek her kesimden emekçi halkımıza doğruları anlatmak ve kavramak için yılmadan, bıkmadan, usandırmadan çalışmalıyız. Ancak tüm bunlar öncünün desteği halkın geniş katılımı ile mümkündür. Mücadele alanları sadece varoşlara sıkışıp kalmamak, kırsal kesime (hele hele stratejisi halk savaşı olan proletaryanın güçleri için) ağırlık verilmesi. Bu bilindiği halde geniş halk desteği olan bölgelerde devrimciler niçin gerici güçlere bu desteği bağdazın. Biz Yeni Demokrasi okurları olarak bir daha dikkatlerini çekmek istiyoruz. Dostlukla...

Selam olsun

Tuzla'da, Gültipo'da, Dersim'de

Ovacık'ta, silah elde toprağa düşenlere bin selam

Zindanlarda prangalarda zincirlerde işkenoede ölenlere bin selam

Tüm devrim şehitlerine bin selam

Elbistan'dan bir grup

Proleter Yeni Demokrasi Okuru

"Egemen sınıfların korkulu rüyası...."

Egemen sınıfların, sosyalist basın üzerindeki, baskıları gün be gün artarak devam etmektedir. Bu baskılar Yeni Demokrasi üzerinde daha da yoğunlaşmaktadır. İşçinin, köylünün ve gençliğin sesi olan Yeni Demokrasi, egemen sınıfların korkulu rüyasıdır diyoruz... Sosyalist ba-

sına yönelik baskılar ve toplama kararları, çalışanlara gözaltına alınıp işkeno edilmesi, büroların basılıp tahrir edilmesi sosyalist basının duyurulduğuna elbette susturmak içindir.

Biz Yeni Demokrasi okurları olarak, dah gür haykırarak, yurumklarımız hava da "zulmün ve vahşetin olduğu yerde halka ayakta durmasını söylemeyen alçağın biridir" diyerek egemen sınıfların anti demokratik baskılarını kınıyoruz. Ekonomik çökertme planını boşa çıkarmak için başlattığımız okuyucu ve destek kampanyasına İzmir'de çalışan bir grup Yeni Demokrasi okuru olarak 90.000 TL Bekatılıyoruz. Yeni Demokrasi'ye yayın hayatında egemen sınıflara taviz vermiyerek devam etmesine de başarılar dileyerek Yeni Demokratik Türkiye için ML-MZD bilimi ışığında mücadelesini maddi katkılarımızla destekliyoruz.

Sosyalist basın üzerindeki gerici faşist baskılara son!

Yeni demokratik Türkiye için, ML-MZD bilimi ışığında ilerle!

İzmir'den bir grup
Yeni Demokrasi okuru

"El işlerimi satarak dergimize katkı sağlayabilirsiniz"

Yazıtına bağlariken her türden baskıya, zulme ve engellemelere karşı dergimizin basınında kitlelere ulaştırılmasında emeği geçen tüm dostlara selam olsun.

Dostlar, bana göndermiş olduğunuz dergimizin 30. sayısını 2 gün önce elime geçti. Şu günlerde içinde bulunduğumuz baskılara ve maddi imkansızlıklara rağmen bann dergimizi göndermenizden dolayı sizlere ve vermiş olduğunuz mücadeleye olan saygım ve bağlılığım binlerce kez arttı.

Dostlar, son günlerde dergimiz ve çalışanlar üzerinde yoğunlaşan faşist baskıları kınıyor, sizlerin baskılara tutuklanmalara işkenoelere karşı göstermiş olduğunuz kararlılık ve cesaretinizden dolayı kutluyorum.

Dergimizin bundan sonraki yayın hayatına devam etmesi için biz okurların üzerine düşen sorumlulukların bilincindedeyiz. Ancak tasak oluşum ve maddi im-

kanlarımızın çok zayıf oluşu başlatmış olduğumuz bütün kalbimle desteklememe rağmen maddi açıdan birşey yapamamamız üzüntülsünlü yaşıyoruz.

Ben cezaevinde bonenk öyerek yaşamımı sürdürüyorum ve sizlere bir teklifle bulunmak istiyorum. Eğer sizlere yapmış olduğum el işlerinden gönderirsem sizler bu el işlerini satarak dergimize maddi kaynak sağlayabilirsiniz. Buna bu konuda düşünce ve görüşlerinizi belirten bir mektup yazarsanız ben de ona göre hareket ederim. Satmalarına son verirken yaşamak direnmektir çarını yükselten siz Yeni Demokrasi çalışanlarına en içten saygılarımı sunuyorum, taffca delenizle başarılar diliyorum.

Ali Erkan

"Düşmana inat dergimizi sahip çıkalım"

Merhaba!

Memleketimizin özlemyle bağlı yanım bizler Yeni Demokrasi'nize ve okurlarına candan merhaba diyoruz. 29.'ncu sayınızdaki destek bekliyoruz kampanyanıza şimdilik 250 DM katkıyla destekliyoruz. Ve şunu diyoruz tüm okurlara; özünün sazına, anaam yavrısına, bahçivanına çiçeklerine sahip çıktığınız gibi Yeni Demokrasi'nize sahip çıkalım, onu düşmana inat yaşatalım, güçlendirelim. Unutmayalım ki Yeni Demokrasi'miz emperyalizme, faşizme ve gericiğe karşı halkımızın sesidir. Daha güçlü bir anım, daha güçlü bir Yeni Demokrasi için daha güçlü bir dayanışma.

Göttingen'den bir grup kadın
okuyucu

"Bizim için bir sevinç kaynağı..."

Merhaba!

Bizler özel tip cezaevinden bir grup Yeni Demokrasi okuru olarak, her türlü gözdağı ve baskıya rağmen başarılı bir şekilde yayın hayatımızı sürdürdüğümüze diliyoruz sizlerle yan yana olduğumuzuzu vurgulayarak mektubunuza başlıyoruz.

Bizler TKP/ML davasında yargılanıyoruz. Kimimiz yıllarca cezaya çarpıldık, kimimiz hala yargılanmaya devam

ediyoruz. Bu evrensel aydınlığa uzanan 'Karanlık dünyasında' gülmeyiz bir çok bölümlü okuyarak geçiyor kuşkusuz. İlgiliye okuyup beğendiğimiz dergilerin başında kuşkusuz Yeni Demokrasi geliyor. Dünya ve ülkemizdeki gelişmeleri objektif bir tarzda ele alışı, okura her yeni dergide aydınlatıcı, araştırıcı bilgiler vermesi ziyadesiyle bizleri sevindirmekte, Yeni Demokrasi bizim için bir **sevniç kaynağı** olmaktadır.

Fakat, bizler ne yazık ki maddi olanaklıklar dahilinde imkanlarımızı zorlayarak dergiyi okuyabiliyoruz. Ve zaman zaman da bazı sayıları alamıyoruz. Bizler 7 kişilik Yeni Demokrasi okuru olarak sizlerden bir istekte bulunacağız. Bizlere düzenli bir şekilde Yeni Demokrasi dergisi göndermenizi rica ediyoruz.

Bir grup Yeni Demokrasi okuru
Erzincan Cezaevi

"Ödenen bedeller pahasına"

Dost Yeni Demokrasi Yayıncıları;

Özgür ve sınırsız bir dünya yaratmanın kavgasında siz sevgili ve değerli dostlarıma merhaba diyorum.

Özvenli çaba ve çalışmazlık sonucu Yeni Demokrasi sistemli olarak bana ulaşmaktadır. Yeni Demokrasi'nin bir okuru olarak, sosyalist devrimci basının zorluklarının ve karşı karşıya bulunduğu kuşatmaların bilincindeyim.

Tarihsel gelişimin zikzaklı ve çarpışmalı seyri bir yerde engelleri ve kuşatmaları bağrında taşıdığı olguları ve karşı olguların varlığını temellendirmektedir. İnsanlık tarihinin başlangıç noktasından bu yana süregelen sınıfların mücadelesi insanlığı acılar, zorluklar, kuşatmalar cenderesinden geçirerek geleceğin özgür dünyasına adım adım götürmektedir ve bir gün mutlaka yaşadığı tüm acılar ve **ödenen bedeller pahasına** insanlık özgür ve mutluluk tebessüm eden dünyaya varacaktır.

Yeni Demokrasi'nin, sürekli sanatsal çalışmaları olan bir okuru olarak, derginizin sayfalarına kendimden bir katkı olabilir düşüncesiyle sizlere iki şiirimi yolluyorum. Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Salih Çelik/MALATYA

"Yeni Demokrasi'nin kendi kaynağına başvurmasını yürekten destekliyoruz!"

Yeni Demokrasi, işçi sınıfının ve emekçi halkın en güzel imkanlarından biridir. İşçi sınıfının ve emekçi halkın yarattığı imkanlar ihsan etmekten zevk alan parazitler ve zorbalı bu imkanı da tüketmeye çalışıyorlar.

Fakat, işçi sınıfı ve emekçi halk buna

izin vermeyecek ve kendileri için yaratılan imkana sahip çıkacak koruyacak ve geliştireceklerdir.

Bu inançla biz, Yeni Demokrasi'nin yaşaması için kendi kaynağına başvurmasını yürekten destekliyoruz. Ve kendi imkanlarımızdan ona, azda olsa ekonomik katkıda bulunabilmek için 100.000 lira gönderiyoruz.

Özel Tıp Cezaevi Gaziantep
Celal Pedük, Kenan Çeçi,
Talp Çakmak

GÜLAY BECEREN'LE DAYANIŞMAYA

Taksim Harbiye-Dolapdere'deki 1 Mayıs'ın kızıl direniş geleneğini yaşatma kavgasında Gülay, Bektaş Özkan ve birçok kavgadaşıyla birlikte özel tim ve çevik kuvvetin kurşunlarına hedef oldu. 1 Mayıs 90'ın bu kızıl karanfili, kavganın sembolü Gülay'muz şimdi felç. Ama yüreğiyle, bilinciyle, umut dolu. Yeni Demokratik Türkiye'ye sevdalı. Pırıl pırıl bakışlarıyla bizle kavgayı yeniden omuzlayacak günleri bekliyor.

Gülay'ın tedavisini üstlenmek, onu yeniden yürütmekte bizim görevimiz.

Bu kavga onurumuza sahiplenmektir. Bu 1 Mayıs'a sahiplenmek ve yaşatmaktır. Bunun için tüm gücümüzle bu kampanyaya katılalım, çevremizdeki tüm demokrat-devrimci güçleri seferber edelim.

YENİ DEMOKRASİ

Bağış için hesap no:
Tuncer Dilaveroğlu

T.İş Bankası İstanbul Türbe Şubesi
1099704

Yeni demokrasi

Altıncağın Yol Göstericileri

İBRAHİM KAYPAKKAYA

KAZIM ÇELİK ORHAN BAKIR

Yiğit Partizanlar,

4 13 VE SIVİL DARBE

Ali Mete Tuncay Ballı

M.Kocadağ Cihan Çelebi

Müslüm Emre Ali Kayadoğan

Hıdır Aykır Ağa Şimşek

Kenan Bozkurt Haydar Çakmak

Erol Doğan Bahar Yıldız

Hamit Aslan'ı

KÜRT ELLERİNE SEYER OLUR,

ZAFER OLMAZ

Bağımsızlık Demokrasi Kavgasını Büyüten,

Deniz Gezmiş Yusuf Aslan

Hüseyin İnan Kadir Manga

Sinan Cemgil Alparslan Özüdoğru

Cennet Değirmenci Ferhat Kutay'lar

ve diğerlerini

Onları;

Birlik Dayanışma Mücadele günü

1 Mayıs 77'de katledilen 37'leri

89 1 Mayıs şehidi M.Akif Dalcı'yı ve

diğer tüm Mayıs şehitlerini

saygıyla anıyoruz!

Yürekleri silah

1 Mayıs sabahındaydılar

